

การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนประถมนันทรี กรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์
ของ
พัฒนไสวรงค์ เชื้อแก้ว

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว

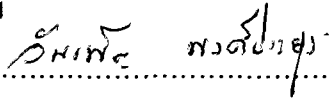
ตุลาคม 2542

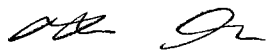
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

132426

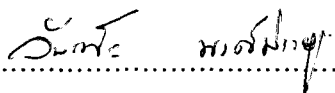
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

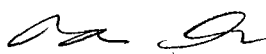
คณะกรรมการควบคุม

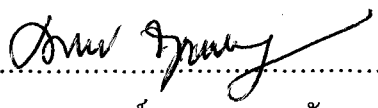
.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย)

คณะกรรมการสอบ

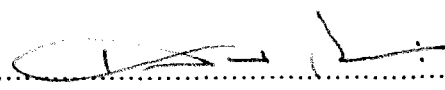
.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร นัตรสกุลถุด)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. สมสรร วงษ์อยู่น้อย กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร นัตรศุกกุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ ผู้ซึ่งเป็นกรรมการสอบที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่ได้ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในการทำปริญญานิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ดร.นันทา สุรักษา และอาจารย์พรหมพิศ วาณิชการ ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือในงานวิจัยครั้งนี้ และได้กรุณาให้คำแนะนำ ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณ คณะจารย์และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมนันทรี ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ อาจารย์อนงค์นารถ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา ที่ช่วยเหลือผู้วิจัยตลอดจนเป็นผู้ช่วยผู้วิจัยในการดำเนินการทดลองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอขอบคุณ อาจารย์ทศพร มณีศรีขำ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ ตลอดจนข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณ อาจารย์อุคร สิริอาภรณ์ อาจารย์ฝ่ายโสตทัศนศึกษาโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยาที่ให้ความช่วยเหลือในการถ่ายทำวีดิทัศน์ ในงานวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ คุณระวีวรรณ คำสม คุณวสินี มุกคอกไม้ที่ช่วยเหลือในด้านการถ่ายทำวีดิทัศน์ และในการจัดพิมพ์คอมพิวเตอร์ ตลอดจนให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยในการทำงานวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ เพื่อนๆ จิตวิทยาการแนะแนว ที่ให้ความช่วยเหลือ และความห่วงใยแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอโน้มระลึกถึงพระคุณอันสูงสุดของ คุณเนื่อง เชื้อแก้ว คุณพัฒนา เชื้อแก้ว บิดามารดาของผู้วิจัย คุณน้ำประจบ บุรพางกูรและคุณน้ำประกาศ บุรพางกูร ผู้เป็นแรงบันดาลใจ ห่วงใยตลอดจนให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมาจนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จดูล่วงไปด้วยดี

พัฒนัสวรรค์ เชื้อแก้ว

สารบัญ

บทที่

	หน้า
1 บทนำ.....	1
คำนำ.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	6 ✓
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	6 ✓
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	6
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย.....	11
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม.....	12
เอกสารเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา.....	12
เอกสารเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม.....	26
เอกสารเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคล.....	39
เอกสารเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม.....	42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม.....	54
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม.....	56
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว.....	57
ความหมายและลักษณะของพฤติกรรมก้าวร้าว.....	58
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว.....	59
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู.....	62
การอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมก้าวร้าว.....	68
ผลของการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าว.....	74
การให้คำปรึกษากับความก้าวร้าว.....	76
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว.....	77

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสังเกต.....	79
ความหมายและจุดมุ่งหมายของการสังเกต.....	80
หลักในการสังเกต.....	80
หลักในการบันทึกพฤติกรรม.....	82
วิธีเสนอข้อมูลที่ได้จากการบันทึกพฤติกรรม.....	83
ประโยชน์ของการสังเกตและการบันทึกพฤติกรรม.....	83
3 วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	85 ✓
ประชากร.....	85 ✓
กลุ่มตัวอย่าง.....	85 ✓
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	87
วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ.....	87
การเตรียมการทดลอง.....	94
แบบแผนการทดลอง.....	95 ✓
ขั้นตอนการดำเนินการทดลอง.....	96
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	97
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	97 ✓
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	99
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	99
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	100 ✓
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	107
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	107
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	107
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	107

บทที่

หน้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	108
การดำเนินการทดลอง.....	108
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	109
สรุปผลของการศึกษาค้นคว้า.....	110
อภิปรายผลของการศึกษาค้นคว้า.....	110
ข้อเสนอแนะ.....	116 ✓
บรรณานุกรม.....	118
ภาคผนวก.....	126
ภาคผนวก ก.....	127
ภาคผนวก ข.....	137
ภาคผนวก ค.....	184
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	186

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	แสดงระยะเวลาการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคล.....	93
2	แสดงแบบแผนการทดลองแบบ 2×2 Factorial Design.....	95
3	แสดงคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมก้าวร้าว ก่อนการทดลองของนักเรียนแต่ละกลุ่ม โดยจำแนกตามวิธีการให้คำปรึกษาตาม ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมและการอบรมเลี้ยงดู.....	101
4	แสดงคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมก้าวร้าวภายหลังการทดลอง ของนักเรียนแต่ละกลุ่ม โดยจำแนกตามวิธีการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม และการอบรมเลี้ยงดู.....	102
5	เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนก่อนและหลังการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม.....	103
6	เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนก่อนและหลังการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคล ตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม.....	103
7	เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ก่อนและหลังการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม.....	104
8	เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ก่อนและหลัง การให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม.....	104
9	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนภายหลัง การทดลอง.....	106
10	แสดงคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนแต่ละกลุ่มก่อนและหลังการทดลอง...	185

บทที่ 1

บทนำ

คำนำ

เด็กเป็นทรัพยากรที่มีค่ายิ่งของชาติ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูจึงควรร่วมมือและเรียนรู้วิธีการเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนให้เด็กได้เจริญงอกงาม และพัฒนาการไปได้อย่างถูกต้องเหมาะสมในทุก ๆ ด้าน ทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และคุณธรรม (วนิช บรรจง. 2528 : 3) และการอบรมเลี้ยงดู ตลอดจนประสบการณ์จากทางครอบครัวของเด็กแต่ละคนที่แตกต่างกันย่อมจะส่งผลต่อการปรับตัวของเด็ก เมื่อมาอยู่โรงเรียน เด็กที่มีการปรับตัวไม่ดีก็จะเป็นความคับข้องใจและแสดงพฤติกรรมที่ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม เช่น ทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกายเพื่อน แย่งและทำลายสิ่งของ ใช้ภาษาถ้อยคำที่รุนแรง ข่มขู่ ด่าทอขู่เข็ญ กล่าวดูหมิ่นผู้อื่น และใช้ภาษาท่าทางที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น พฤติกรรมเหล่านี้จัดเป็นพฤติกรรมก้าวร้าว (คมาลัย อนุจันทร์. 2538 : 1 ; อ้างอิงมาจาก Connell. 1979)

ความก้าวร้าวจัดเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งของคนที่ขาดความสุขอาจจะแสดงออกทางร่างกายหรือทางวาจาก็ได้ เช่นการทำลายข้าวของ การทำร้ายร่างกาย การดุด่า การพูดหยาบคาย เป็นต้น ลักษณะดังกล่าวแสดงถึงการเป็นศัตรูต่อกัน เป็นพฤติกรรมที่สังคมรังเกียจมาก เพราะเป็นอันตรายทั้งต่อตนเองและผู้อื่นความก้าวร้าวมักเป็นการกระทำที่ตรงข้ามกับการหลบหลีก (Avoidance) เป็นพฤติกรรมที่เด็กใช้ป้องกันตนเองจากการรุกรานของผู้อื่น เช่น เมื่อถูกพ่อแม่ดุ เด็กมักจะเถียง เมื่อถูกเพื่อนล้อเลียนเด็กก็จะชกต่อย เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีวิธีเรียกร้องความสนใจจากเพื่อนๆ อีกด้วยเพื่อให้เพื่อนๆ ทั่วละแวกและยอมรับให้เป็นใหญ่ ซึ่งเป็นตำแหน่งทางสังคมที่เด็กต้องการแต่พฤติกรรมดังกล่าวสังคมมักจะติเตียน บางแห่งก็ลงโทษโดยกฎหมาย (สุชา จันทรเฒ. 2525 : 97) และถ้าพฤติกรรมก้าวร้าวมีความรุนแรงถึงระดับสูง และแสดงออกไปในทิศทางที่ไม่ถูกต้อง ย่อมก่อให้เกิดอันตรายต่อสังคมเป็นอย่างยิ่ง เพราะความก้าวร้าวนำไปสู่การฆ่า การทำลายล้างชีวิต ไม่ว่าจะเป็นทำไปเพื่อเป้าหมายใดๆ ก็ตาม (สมพร สุทัศน์. 2530 : 4 ; อ้างอิงมาจาก Ribes – Inesta and Bandura. 1976)

สำหรับพฤติกรรมก้าวร้าว นั้น ได้มีผู้ให้ความเห็นไว้ต่างๆ กัน เช่น ฟรอยด์ กล่าวว่า ความก้าวร้าวเป็นสัญชาตญาณอย่างหนึ่งของมนุษย์ มนุษย์นั้นหาใช่เป็นผู้ที่สุภาพอ่อนโยน ใจดีและต้องการความรัก ความสนใจเสมอไปไม่ บางครั้งก็ต้องรู้จักต่อสู้เพื่อป้องกันตนเองเมื่อถูกรุกรานจากบุคคลอื่น ความก้าวร้าวจึงเป็นสัญชาตญาณอย่างหนึ่งของมนุษย์ ในการป้องกันตนเอง แต่มนุษย์นั้นย่อมรู้จักระงับอารมณ์ และยอมไม่แสดงออกซึ่งความก้าวร้าวในเวลาที่ไม่จำเป็น ในเวลาที่ไม่ควร หรือ

แสดงออกไปในทางที่เป็นที่ยอมรับของสังคม ใครก็ตามที่ไม่สามารถควบคุมตนเองให้แสดงความก้าวร้าวไปในทางที่ถูกที่ควรที่เป็นที่ยอมรับของสังคมได้ แสดงว่าบุคคลนั้นมีพัฒนาการทางร่างกายหรือจิตใจที่ขาดสมดุล จึงไม่สามารถรับค่านิยมที่เป็นที่ยอมรับของสังคมได้ และบุคคลประเภทนี้จะแสดงความก้าวร้าวออกมาโดยปราศจากการควบคุม และในที่สุดก็กลายเป็นนิสัย และเป็นบุคลิกลักษณะประจำตนเองไป (ผดุง อารยะวิญญู. 2528 : 35 ; อ้างอิงมาจาก Freud. 1930) นอกจากนี้ แบนดูรา (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช. 2526 : 347 ; อ้างอิงมาจาก Bandura. 1973) มีความเห็นว่าพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นเพียงพฤติกรรมทางสังคมพฤติกรรมหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ทางสังคม การเรียนรู้เกิดขึ้นโดยกระบวนการต่างๆ คือ การเสริมแรง การเลียนแบบ และการเรียนรู้จากการสังเกต ดังนั้นเด็กที่โตขึ้นในสังคมจะมีความก้าวร้าวมากน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของสังคม

X ครอบครัวยังเป็นสังคมแห่งแรกของเด็ก เป็นสถาบันที่ให้การเรียนรู้ทุกๆด้านซึ่งจะเป็นพื้นฐานของพัฒนาการด้านต่างๆ เด็กจะเจริญเติบโต มีบุคลิกภาพ และพัฒนาการมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับพันธุกรรมที่ได้รับจากพ่อแม่และการอบรมเลี้ยงดู ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่จึงมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อพัฒนาการทุกด้านทั้งในระยะแรกเริ่มและในวัยต่อไป (เกษร จีจุมปิ่น. 2532 : 36 ; อ้างอิงมาจาก ทวีรัตน์ ธนาคม. 2514) การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่มีหลายแบบ เช่น การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย แบบเข้มงวดกวดขัน และแบบประชาธิปไตย และการอบรมเลี้ยงดูจะมีอิทธิพลต่อความก้าวร้าว ดังที่ปรากฏในงานวิจัยของ เกลียร์ ศรีรัตน์ (2522 : 59) ที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลย มีพฤติกรรมก้าวร้าวมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และ โยษฐ์ วาริรักษ์ (สมชาย เตียวตระกูล. 2529 : 17 ; อ้างอิงมาจาก โยษฐ์ วาริรักษ์. 2528) ได้ทำการศึกษาพบว่า การตามใจเด็กมากเกินไป และการปล่อยปละละเลย การทอดทิ้งก่อให้เกิดความก้าวร้าวในเด็กมากที่สุด

พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหาย และเป็นอันตรายต่อบุคคลและสังคมเป็นอย่างมาก นักจิตวิทยาถือว่าพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหา เป็นพฤติกรรมที่ปรับตัวไม่ได้ (สุพล ชัดเชื้อ. 2535 : 2 ; อ้างอิงมาจาก Baker and Annette. 1961) นอกจากนี้พฤติกรรมก้าวร้าวในวัยเด็กอาจพัฒนาเป็นพฤติกรรมอาชญากรรมในวัยผู้ใหญ่ (สมพร สุทัศนีย์. 2530 : 1 ; อ้างอิงมาจาก Eron and Huesman. 1983)

ด้วยเหตุนี้ การป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมก้าวร้าวควรกระทำตั้งแต่บุคคลยังอยู่ในวัยเด็กหรือในวัยประถมศึกษา เพราะเด็กในวัยประถมศึกษานั้นสามารถเรียนรู้และจดจำได้ดี อีกทั้งประสบการณ์ในวัยประถมศึกษาจะเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตต่อไปในอนาคต (สัมฤทธิ์ แก้วพุดศรี. 2534 : 2 ; อ้างอิงมาจาก กรมวิชาการ. 2520) และพฤติกรรมก้าวร้าวที่เกิดขึ้นในเด็กวัยประถมศึกษานั้นถ้ามีการแสดงออกในลักษณะที่รุนแรงและบ่อยครั้งจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างหนักต่อสังคม

โดยส่วนรวม ซึ่งนอกจากจะไม่ช่วยให้การพัฒนาประเทศก้าวหน้าไปเท่าที่ควรยังกลายเป็นอุปสรรคขัดขวางการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนรู้ของบุคคลอื่นให้ต้องหยุดชะงักไปอีกด้วย ฉะนั้นพฤติกรรมก้าวร้าวจึงเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหาที่ครู ครูแนะแนว และผู้ที่เกี่ยวข้อง จะต้องพยายามให้ความช่วยเหลือ ปรับปรุงและบำบัด เพื่อรักษาระเบียบของห้องเรียนของโรงเรียน เพื่อว่าเด็กจะได้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมเป็นที่ยอมรับ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (เพชรสุดา เพชรโส. 2525 : 2 ; อ้างอิงมาจาก มานะ วีระไพบุลย์. 2514)

จากการสัมภาษณ์ครูจำนวน 12 คน ซึ่งเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีที่ 6 และครูผู้สอนวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ จำนวน 2 คน ในภาคปลายปีการศึกษา 2540 โรงเรียนประถมนนทบุรี เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร พบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนอย่างหนึ่งคือ นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าว และลักษณะพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่ครูพบเห็นบ่อยๆ ได้แก่ ตวาด ตะโกนเมื่อโกรธ ถู้อื้อพ้อหรือชื่อแม่ของเพื่อน คำด้อยคำหาญคาย พุดเยาะเย้ย พุดห้วนไม่มีหางเสียง ตี ผลัก เตะ แย่งของจากเพื่อน ขว้างปาสิ่งของ ขัดขานเพื่อน จากนั้นผู้วิจัย ได้ให้ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำนวน 10 คน ประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งมีจำนวน 5 ห้องเรียน มีนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว 69 คน จากนักเรียน 203 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีจำนวน 5 ห้องเรียน มีนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว 54 คน จากนักเรียน 197 คน ซึ่งจากการประเมินของครูประจำชั้นดังกล่าว พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีพฤติกรรมก้าวร้าวจำนวนมากกว่า ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษา นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว จากนั้นผู้วิจัย ได้ให้ครูผู้สอนวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ 1 คน สังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 69 คน ที่ได้มาจากการประเมินของครูประจำชั้น และผู้วิจัยสังเกตอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งพบว่าสอดคล้องกัน และโรงเรียนประถมนนทบุรีตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีชุมชนแออัด นักเรียนส่วนใหญ่มาจากแหล่งชุมชนแออัด บิดามารดามีการศึกษาไม่สูงมาก มีฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำ ไม่ค่อยมีเวลาในการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลาน เพราะต้องทำงานหนัก และมีอาชีพที่ไม่แน่นอน สภาพสังคมในแหล่งชุมชนแออัด นอกจากจะมีสภาพความเป็นอยู่ที่แออัดแล้วผู้ปกครองยังฐานะทางเศรษฐกิจที่ไม่มั่นคงตลอดจนมีความคับข้องใจต่าง ๆ จึงเป็นสาเหตุให้เกิดการทะเลาะวิวาท และความขัดแย้งให้เด็กพบเห็นบ่อยๆ สภาพเหล่านี้อาจส่งผลต่อการอบรมเลี้ยงดูที่ผู้ปกครองมีต่อเด็ก ดังเช่นที่ สมพร สุทัศนีย์ (2531 : 62 – 63) กล่าวไว้ว่า ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูย่อมแตกต่างกันไปตามลักษณะนิสสัยฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น ถ้าพ่อแม่ยากจนก็มักจะไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนลูก นอกจากนี้ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาก็มีอิทธิพลต่อเด็ก เช่น บ้านที่พ่อแม่รักใคร่ปรองดองกันย่อมทำให้เด็กมีความสุขมีความมั่นคงทางจิตใจ แต่หากบ้านมีลักษณะเป็นบ้านแตก คือ พ่อแม่แยกกันอยู่หรืออยู่ด้วยกัน แต่ทะเลาะวิวาทกัน

ไม่เว้นแต่ละวัน ลูกๆไม่ได้รับการเอาใจใส่เท่าที่ควร ข้อมทำให้เด็กมีปัญหาทางอารมณ์และแสดงพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะครูแนะแนวของโรงเรียนประถมนนทบุรีจึงมีความประสงค์จะหาแนวทางในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน และเนื่องจากผู้วิจัยได้ทำการสำรวจปัญหาเบื้องต้น ในภาคปลายปีการศึกษา 2540 ได้ทำการศึกษาต่อเนื่อง ถึงปีการศึกษา 2541 ดังนั้นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในภาคปลายปีการศึกษา 2540 ที่ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจปัญหาไว้แล้ว ได้เลื่อนชั้นเรียนเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2541 ซึ่งเป็นนักเรียนกลุ่มเดิม ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาเพื่อหาแนวทางในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2541 ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน

การลดพฤติกรรมก้าวร้าวมีหลายวิธี เช่น การใช้แรงเสริมทางสังคม ซึ่งสก็อตและคนอื่นๆ (สมชาย เดียวตระกูล. 2529 : 3 ; อ้างอิงมาจาก Scott and others. 1967) ได้ศึกษาผลของการลดความก้าวร้าว โดยใช้แรงเสริมทางสังคมกับเด็กชายอายุ 4 ปี ซึ่งเป็นนักเรียนอนุบาลในโรงเรียนแห่งหนึ่งและพบว่าผลของการใช้แรงเสริมทางสังคมในการลดความก้าวร้าว นั้น ทำให้ความถี่ของความก้าวร้าวลดลง นอกจากนี้จากการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกก็เป็นอีกวิธีหนึ่ง ซึ่ง สุข (พรทิพย์ ทรัพย์สิน. 2532 : 4 ; อ้างอิงมาจาก Huey. 1948) ได้นำวิธีการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกเพื่อลดความก้าวร้าวมาศึกษา กับเด็กชายวัยรุ่นผิวดำ ที่ดำเนินการฝึกโดยผู้ให้คำปรึกษา และดำเนินการฝึกโดยกลุ่มเพื่อนผลการทดลองปรากฏว่า การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่ดำเนินการฝึกโดย ผู้ให้คำปรึกษา และกลุ่มเพื่อนมีประสิทธิภาพพอๆกัน นอกจากนี้วิธีการดังกล่าวแล้วการให้คำปรึกษาก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะลดความก้าวร้าวได้ ดังที่โอห์เซน (สมชาย เดียวตระกูล. 2529 :3 ; อ้างอิงมาจาก Ohlsen.1970) ได้กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มก็เป็นวิธีที่จะใช้ลดความก้าวร้าวได้เช่นเดียวกับการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล ซึ่งจากการศึกษาของ เพชรสุดา เพชรโต (2525 : 65-67) พบว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม สามารถลดความก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรีให้น้อยลงได้และจากการศึกษาของ นุชนาฏ หงษ์ไกรเลิศ (2539 : 57 -58) พบว่า การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลแบบยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลางสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองจำซาก อำเภอบ้านบึง จังหวัดลพบุรีได้

จากการศึกษางานวิจัยต่างๆ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการให้คำปรึกษาดมทฤษฎีพฤติกรรมนิยม น่าจะเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้ ซึ่ง ครัมโบลท์ (สุนันท์ บุญอ่ำ. 2536 : 5 ; อ้างอิงมาจาก Krumboltz. 1967) กล่าวถึง การให้คำปรึกษาดมทฤษฎีพฤติกรรมนิยมว่าเป็นกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนในการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของตนเองในปัจจุบันให้เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ตลอดจนสามารถปฏิบัติได้จริง

โดยมีการวางโครงการปรับพฤติกรรมอย่างมีระบบ และผู้ให้คำปรึกษาทำหน้าที่เอื้ออำนวยบรรยากาศของการให้คำปรึกษิตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม และใช้เทคนิคต่าง ๆ ตามความเหมาะสมกับปัญหาของนักเรียน เช่น เทคนิคแม่แบบ กรณีตัวอย่าง การให้ข้อมูลย้อนกลับ การชี้แนะ และการเสริมแรงทางสังคม เป็นต้น

ผู้วิจัยสนใจที่จะใช้การให้คำปรึกษิตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม 2 วิธี เปรียบเทียบกัน คือ การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม และการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคล เพราะการให้คำปรึกษาทั้งแบบกลุ่มและรายบุคคลก่อให้เกิดสัมพันธภาพของการช่วยเหลือระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา ผู้ที่ให้คำปรึกษาจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและได้รับการฝึกฝนมาและพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือ เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อมดีขึ้น สามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาต่าง ๆ ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสบายใจขึ้น เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติ ความรู้สึก ตลอดจนพฤติกรรมต่าง ๆ ในวิถีทางที่ดีขึ้นและสามารถวางโครงการในอนาคตของตนได้ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 124)

คมเพชร ฉัตรสุกกุล (2521 : 91) กล่าวว่า บรรยากาศของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มจะช่วยเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียนได้อย่างรวดเร็ว กระบวนการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มจะส่งเสริมให้นักเรียนเผชิญกับปัญหาของตนเอง และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น นักเรียนมีโอกาสอภิปรายเกี่ยวกับปัญหาและวิธีการแก้ไขร่วมกัน ซึ่งนอกจากนักเรียนจะเป็นผู้คิดหาวิธีการแก้ไขปัญหาของตนเองแล้วนักเรียนสามารถเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ปัญหาของผู้อื่นด้วยทำให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงความสามารถต่อกลุ่มอันจะนำไปสู่ความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า

เจียรนัย ทรงชัยกุล (2529 : 407) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลเป็นการให้คำปรึกษาที่ผู้ให้คำปรึกษาให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ขอรับคำปรึกษาโดยการให้คำปรึกษาเป็นการส่วนตัวแก่บุคคลเฉพาะรายในแต่ละครั้งเพื่อให้เขาสามารถเข้าใจตนเอง และสิ่งแวดล้อมดีขึ้น สามารถเผชิญปัญหาที่กำลังประสบอยู่ได้ และมีทักษะในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม สามารถวางโครงการชีวิตของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มขีดความสามารถ *

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีการให้คำปรึกษาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การให้คำปรึกษิตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เป็นวิธีหนึ่ง ที่สามารถนำมาใช้ในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนได้ ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการให้คำปรึกษิตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม 2 วิธี เปรียบเทียบกัน วิธีแรกคือ การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม อีกวิธีหนึ่งคือ การให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ทั้งนี้เพราะว่า ผู้วิจัยต้องการทราบความแตกต่างของผลของการให้คำปรึกษา ทั้ง 2 วิธีว่า วิธีการให้คำปรึกษิตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม วิธีการใดที่จะสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประจมนนทรี

กรุงเทพมหานครที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันได้ และวิธีการใดเหมาะสมที่จะนำไปใช้
ในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ของวิธีการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมกับวิธีการอบรมเลี้ยงดู ที่มีผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม มีพฤติกรรมก้าวร้าวแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมก้าวร้าวแตกต่างกัน
3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมกับวิธีการอบรมเลี้ยงดู ส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนแตกต่างกัน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการวิจัยครั้งนี้ จะช่วยให้ทราบถึงผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมนันทรี กรุงเทพมหานคร ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยคาดว่าจะเป็นแนวทางและเป็นประโยชน์ต่อบุคลากรแนะแนว และผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ที่มีความรู้ความชำนาญในการให้คำปรึกษา เพื่อจะได้ทราบแนวทาง และรู้จักเลือกที่จะนำหลักการ และวิธีการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมไปใช้ลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน ประถมมนนทรี กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ขึ้นไป

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน ประถมมนนทรี กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ขึ้นไป จำนวน 28 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากรที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด กวดขัน และแบบปล่อยปละละเลย

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 การให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ซึ่งแบ่งเป็น 2 วิธี ได้แก่

3.1.1.1 การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

3.1.1.2 การให้คำปรึกษาแบบรายบุคคล

3.1.2 การอบรมเลี้ยงดู ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

3.1.2.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน

3.1.2.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พฤติกรรมก้าวร้าว หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกด้วยภาษาท่าทางและภาษา ถ้อยคำ ที่ทำให้เพื่อนอับอาย เสียหาย ไม่พอใจ หรือไม่สบายใจ ซึ่งสังเกตได้ในคาบการเรียนวิชา การงานและพื้นฐานอาชีพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 พฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาท่าทาง ได้แก่ ตี ผลัก เตะ แย่งของจากเพื่อน ขว้างปาสิ่งของ จดขานเพื่อน

1.2 พฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาถ้อยคำ ได้แก่ ตวาด ตะโกนเมื่อโกรธ คำด้วยถ้อยคำ หยาบคาย ล้อชื่อพ่อหรือชื่อแม่ของเพื่อน พุดห้วนไม่มีหางเสียง พุดเยาะเย้ย

2. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือ นักเรียนเป็นกลุ่ม ซึ่งก่อให้เกิดสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับนักเรียน และระหว่างนักเรียน ด้วยกัน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยให้นักเรียนในกลุ่มสำรวจตนเองและสถานการณ์ต่างๆที่เกี่ยวข้อง

กับตนเอง สามารถตัดสินใจร่วมกันแก้ไขพฤติกรรมก้าวร้าว และเรียนรู้ที่จะนำความคิดหรือประสบการณ์จากกลุ่มไปปฏิบัติเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวให้น้อยลง ผู้ให้คำปรึกษาทำหน้าที่เอื้ออำนวยบรรยากาศของการให้คำปรึกษาโดยใช้หลักการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม โดยใช้เทคนิคต่างๆ ได้แก่ เทคนิคแม่แบบ กรณีตัวอย่าง การให้ข้อมูลย้อนกลับ การชี้แนะ การเสริมแรงทางสังคม ซึ่งมีลำดับขั้นตอนในการให้คำปรึกษา ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้นของการให้คำปรึกษา เป็นขั้นตอนของการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับนักเรียนในกลุ่ม เพื่อให้ นักเรียนเกิดความรู้สึกอบอุ่นใจ สบายใจ ปลอดภัย ไว้วางใจ และเป็นกันเองกับผู้ให้คำปรึกษา พร้อมทั้งจะให้ความร่วมมือในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน จากนั้นผู้ให้คำปรึกษาชี้แจงวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาตลอดจนบทบาทและหน้าที่ของนักเรียนในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการให้คำปรึกษาตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคทั่วไปในการให้คำปรึกษา ได้แก่ การฟัง การใช้คำถามปลายเปิด และปลายปิด การสะท้อนความรู้สึก การตีความ การเจียบ การทวนซ้ำ และการให้กำลังใจ เพื่อให้ นักเรียนแสดงความคิดเห็นที่มีต่อการกระทำที่แสดงความก้าวร้าวของตนเอง โดยระบุพฤติกรรมก้าวร้าวที่ทำให้ผู้อื่นอับอาย เสียหาย ไม่พอใจ หรือไม่สบายใจ ซึ่งนักเรียนต้องการที่จะหาแนวทางแก้ไขพฤติกรรมก้าวร้าวให้ลดน้อยลง

2.2 ให้นักเรียนประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวตามความเป็นจริงว่าเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมหรือไม่ โดยเรียงลำดับพฤติกรรมก้าวร้าวที่ต้องการแก้ไขจากมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด

2.3 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนช่วยกันพิจารณาว่าพฤติกรรมก้าวร้าวที่นักเรียนต้องการแก้ไวนั้น สามารถแก้ไขได้มากน้อยเพียงใด และต้องไม่ยากเกินกว่าที่นักเรียนจะสามารถปฏิบัติได้

2.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนแต่ละคนสำรวจพฤติกรรมก้าวร้าวที่นักเรียนต้องการแก้ไขว่าเหตุการณ์ใดหรือสิ่งใดบ้าง ที่เกิดขึ้นก่อนพฤติกรรมนั้นๆ หรือเรียกว่า “เงื่อนไขนำ” และผลที่เกิดขึ้นตามมาภายหลังการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ซึ่งเรียกว่า “เงื่อนไขตาม”

เงื่อนไขนำ —————> พฤติกรรม —————> เงื่อนไขตาม

2.5 เมื่อนักเรียนเข้าใจถึงข้อเสียของการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวและนักเรียนต้องการจะแก้ไขแล้ว ผู้ให้คำปรึกษาจึงให้นักเรียนทำสัญญาหรือข้อตกลง เพื่อจะได้ดำเนินการแก้ไขพฤติกรรมนั้นๆ ต่อไป

ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ได้แก่ เทคนิคแม่แบบ กรณีตัวอย่าง การให้ข้อมูลย้อนกลับ การชี้แนะ และการเสริมแรงทางสังคม ผู้ให้คำปรึกษาอาจใช้มากกว่า 1 เทคนิค ในแต่ละครั้ง แล้วแต่ความเหมาะสมกับปัญหาของนักเรียน

ขั้นที่ 3 ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนสรุปผลของการให้คำปรึกษา และบอกแนวทางที่จะแก้ปัญหา และผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม

วิธีนี้ใช้กับกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 3

3. การให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล ระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา หรือนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้รู้จักตนเอง ยอมรับตนเอง ทราบแนวทางในการปรับปรุง หรือแก้ไขเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าว และสามารถตัดสินใจด้วยตนเองในการลดพฤติกรรมก้าวร้าว โดยผู้ให้คำปรึกษาทำหน้าที่ให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม โดยใช้เทคนิคต่างๆ ได้แก่ เทคนิคแม่แบบ กรณีตัวอย่าง การให้ข้อมูลย้อนกลับ การชี้แนะ และการเสริมแรงทางสังคม ซึ่งมีลำดับขั้นตอนของการให้คำปรึกษาดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้นของการให้คำปรึกษา เป็นขั้นสร้างสัมพันธภาพและบรรยากาศในการให้คำปรึกษาระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึกอบอุ่นใจ สบายใจ ปลอดภัย ไว้วางใจ และเป็นกันเองกับผู้ให้คำปรึกษา พร้อมทั้งจะให้ความร่วมมือ ในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน จากนั้นผู้ให้คำปรึกษาชี้แจงวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาตลอดจนบทบาท และหน้าที่ของนักเรียนในการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการให้คำปรึกษาตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

2.1 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคทั่วไปในการให้คำปรึกษา ได้แก่ การฟัง การใช้คำถามปลายเปิดและปลายปิด การสะท้อนความรู้สึก การตีความ การเจียบ การทวนซ้ำ และการให้กำลังใจ เพื่อให้เด็กนักเรียนแสดงความคิดเห็นที่มีต่อการกระทำที่แสดงถึงความก้าวร้าวของตนเอง โดยระบุพฤติกรรมก้าวร้าวที่ทำให้ผู้อื่นอับอาย เสียหาย ไม่พอใจ หรือไม่สบายใจ ซึ่งนักเรียนต้องการที่จะหาแนวทางในการแก้ไขพฤติกรรมก้าวร้าวให้ลดน้อยลง

2.2 ให้นักเรียนประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวตามความเป็นจริงว่า เป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมหรือไม่ โดยเรียงลำดับพฤติกรรมก้าวร้าวที่ต้องการแก้ไขจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด

2.3 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนพิจารณาว่า พฤติกรรมก้าวร้าวที่นักเรียนต้องการแก้ไวนั้น สามารถแก้ไขได้มากน้อยเพียงใด และต้องไม่ยากเกินกว่าที่นักเรียนจะสามารถปฏิบัติได้

2.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนสำรวจพฤติกรรมก้าวร้าวที่นักเรียนต้องการแก้ไขว่าเหตุการณ์ใดหรือสิ่งใดบ้าง ที่เกิดขึ้นก่อนพฤติกรรมนั้นๆ หรือเรียกว่า “เงื่อนไขนำ” และผลที่เกิดขึ้นตามมาภายหลังการเกิดพฤติกรรมนั้นๆ ซึ่งเรียกว่า “เงื่อนไขตาม”

เงื่อนไขนำ —————> พฤติกรรม —————> เงื่อนไขตาม

2.5 เมื่อนักเรียนเข้าใจถึงข้อเสียของการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว และนักเรียนต้องการจะแก้ไขแล้ว ผู้ให้คำปรึกษาจึงให้นักเรียนทำสัญญาหรือข้อตกลง เพื่อที่จะได้ดำเนินการแก้ไขพฤติกรรมนั้นๆต่อไป

ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคในการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม ได้แก่ เทคนิคแม่แบบ กรณีตัวอย่าง การให้ข้อมูลย้อนกลับ การชี้แนะ และการเสริมแรงทางสังคม ผู้ให้คำปรึกษาอาจใช้มากกว่า 1 เทคนิค ในแต่ละครั้งแล้วแต่ความเหมาะสม

ขั้นที่ 3 ขั้นยุติการให้คำปรึกษาผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนสรุปปัญหา และ นอกแนวทางในการแก้ปัญหา และผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม

วิธีนี้ใช้กับกลุ่มทดลองที่ 2 และ กลุ่มทดลองที่ 4

4. การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง ความรู้สึกที่นักเรียนมีต่อวิธีการที่ บิดา มารดา หรือ ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียน โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

4.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน หมายถึง ความรู้สึกที่นักเรียนมีต่อวิธีการปฏิบัติของบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อนักเรียนโดยต้องการให้นักเรียนอยู่ในกฎระเบียบวินัยที่ตนกำหนดขึ้นทั้งในด้านการแต่งกาย การกินอาหาร การนอน การเล่น กิริยามารยาทต่างๆ ตลอดจนคว ามเป็นอยู่ของนักเรียน และอื่นๆ โดยที่บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ยึดเอาความพอใจและความคิดเห็นของตนเป็นสำคัญ ไม่ปล่อยให้ทำอะไรตามความพอใจ เคร่งครัด บังคับให้ทำตามคำสั่ง ไม่ฟังคำอธิบายของนักเรียน

4.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง ความรู้สึกที่นักเรียนมีต่อวิธีการปฏิบัติของบิดา มารดา หรือผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อนักเรียนโดยไม่คอยดูแล และเอาใจใส่ ไม่ได้ให้คำแนะนำ ไม่สนับสนุน ไม่ช่วยเหลือ ไม่ขัดขวางการเล่นของนักเรียน ไม่สนใจพฤติกรรมไม่ให้ความอบอุ่นอย่างสม่ำเสมอ ปล่อยปละละเลยความเป็นอยู่ของนักเรียนปล่อยให้ทำอะไรต่างๆ ตามลำพัง ทำอะไรต่างๆได้ตามชอบใจ

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

การศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตาม
ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและ
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
 - 1.1 เอกสารเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา
 - 1.2 เอกสารเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม
 - 1.3 เอกสารเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคล
 - 1.4 เอกสารเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
 - 1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
 - 1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว
 - 2.1 ความหมายและลักษณะของพฤติกรรมก้าวร้าว
 - 2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว
 - 2.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู
 - 2.4 การอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมก้าวร้าว
 - 2.5 ผลของการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าว
 - 2.6 การให้คำปรึกษากับพฤติกรรมก้าวร้าว
 - 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสังเกต
 - 3.1 ความหมายและจุดมุ่งหมายของการสังเกต
 - 3.2 หลักในการสังเกต
 - 3.3 หลักในการบันทึกพฤติกรรม
 - 3.4 วิธีเสนอข้อมูลที่ได้จากการบันทึกพฤติกรรม
 - 3.5 ประโยชน์ของการสังเกต และการบันทึกพฤติกรรม

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

1.1 เอกสารเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา

1.1.1 ความหมายของการให้คำปรึกษา

หลุยส์ (คมเพชร ฉัตรสุกกุล. 2531 : 8 ; อ้างอิงมาจาก Louis. 1970) กล่าวว่า การให้คำปรึกษานั้น เป็นกระบวนการซึ่งผู้ที่มีปัญหาได้รับความช่วยเหลือให้เกิดความรู้สึก และการแสดงพฤติกรรมอย่างสบายใจตนเองมากขึ้น โดยผ่านการปะทะสัมพันธ์กับผู้ให้คำปรึกษาซึ่งจะให้ข้อมูลและแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบอันจะเป็นสิ่งเร้าทำให้ผู้ที่มีปัญหาสามารถพัฒนาการแสดงพฤติกรรมของตนเองทำให้สามารถติดต่อกับบุคคลอื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

พีโตรฟีตา (วัชร ทรัพย์มี. 2533 : 4 ; อ้างอิงมาจาก Pietrofesa. 1978) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การให้บริการปรึกษาเป็นกระบวนการของสัมพันธภาพในการให้ความช่วยเหลือซึ่งเต็มไปด้วยความอบอุ่น การยอมรับและความเข้าใจระหว่างผู้ให้บริการปรึกษาซึ่งเป็นนักวิชาชีพที่ได้รับการฝึกอบรมในการให้ความช่วยเหลือกับผู้รับบริการซึ่งต้องการความช่วยเหลือ เพื่อช่วยให้ผู้รับบริการได้เข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น ได้เรียนรู้พฤติกรรมใหม่ๆ มีทัศนคติใหม่เกิดขึ้นสำหรับนำไปประกอบการตัดสินใจแก้ปัญหาหรือวางโครงการศึกษาและประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ

เจียรนีย์ ทรงชัยกุล (2533 : 734) การให้คำปรึกษา คือ กระบวนการช่วยเหลือซึ่งเกิดจากความสัมพันธ์ร่วมมือกันเป็นอย่งดีระหว่างบุคคลอย่างน้อยสองคนได้แก่ ผู้ให้คำปรึกษาซึ่งมีคุณสมบัติด้านส่วนตัวและด้านวิชาชีพที่เหมาะสมให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับบริการซึ่งเป็นผู้ที่ประสบปัญหาต้องการพัฒนา และต้องการความช่วยเหลือ เพื่อให้เขามีความเข้าใจในตนเองและสิ่งแวดล้อมได้ดีขึ้น มีทักษะและมีความสามารถในการตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมและดำเนินชีวิตด้วยความสุขตามควรแก่สภาพ

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2525 : 4 – 5) อธิบายความหมายของการให้คำปรึกษาว่า การให้คำปรึกษา คือ กระบวนการช่วยเหลือร่วมมือกันระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับผู้รับคำปรึกษา ซึ่งจะเป็นการช่วยคนปกติที่มีทุกข์ในระดับปกติให้สบายใจขึ้น สามารถมองเห็นตนเองชัดเจนขึ้น รู้บทบาทของตนเอง และสามารถปรับตนเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529 : 1) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการที่แสดงถึงมนุษยสัมพันธ์ที่ละเอียดอ่อนระหว่างบุคคล โดยบุคคลหนึ่งทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและอีกบุคคลหนึ่งคือ ผู้มาขอรับคำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาหมายถึงบุคคลที่ได้รับการศึกษามีประสบการณ์ความรู้ความสามารถในทางการให้คำปรึกษา และทางจิตวิทยา สามารถให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้มาขอรับคำปรึกษาเพื่อให้บุคคลที่มารับคำปรึกษาเข้าใจปัญหาหรือเรื่องราวที่นำมาปรึกษา

สามารถใช้พลังปัญญาและความสามารถของตนเองในการตัดสินใจตกลงใจที่จะเลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ในวิธีทางที่เหมาะสมที่เขาปรารถนา และในที่สุดบุคคลที่มาขอรับคำปรึกษาจะสามารถป้องกันปัญหา แก้ปัญหา และพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมที่สุด

พนม ลิ้มอารีย์ (2533 : 175) สรุปความหมายของการให้คำปรึกษาว่า การให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือ โดยบุคคลที่ได้รับการฝึกฝนอบรม ทางด้านการให้ความช่วยเหลือทางจิตวิทยาโดยเฉพาะ ให้แก่ผู้ที่มีปัญหาซึ่งมาขอรับการช่วยเหลือ เพื่อช่วยให้ผู้มาขอรับคำปรึกษาเกิดความเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม รู้จักปรับปรุงแก้ไขตนเองสามารถปรับตัวได้ดีขึ้น และสามารถนำตนเองได้ในที่สุด

ผกา บุญเรือง (2530 : 140) กล่าวถึงความหมายของการให้คำปรึกษาว่าการให้คำปรึกษาคือ ขบวนการทั้งหมดในการที่จะช่วยเหลือบุคคลผู้ประสบปัญหาและมีความต้องการต่างๆ ให้สามารถขจัดอุปสรรคและสนองความต้องการเหล่านั้นได้ โดยวิธีที่เหมาะสมกับตัวของเขาเองโดยการช่วยเหลือนั้นมาจากบุคคลผู้มีความรู้ ประสบการณ์ และได้รับการฝึกฝนมาแล้วในเรื่องของการให้คำปรึกษา และการให้คำปรึกษาจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. บุคคลที่มีความยุ่งยากใจ หรือบุคคลที่มีปัญหาที่เรียกว่าผู้ขอรับคำปรึกษา
2. บุคคลที่พร้อมจะให้ความช่วยเหลือแก่ผู้มีปัญหา คือ ผู้ให้คำปรึกษา
3. ขบวนการของความสัมพันธ์ต่อกันระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับผู้รับคำปรึกษาที่จะร่วมมือกันเพื่อค้นหาแนวทางที่จะลดความทุกข์ หรือขจัดความทุกข์ของผู้รับคำปรึกษาให้เบาบางหรือหมดสิ้นไปโดยผู้ให้คำปรึกษาพยายามหาทางช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาช่วยตัวเองให้มากที่สุดโดยพยายามนำเอาความสามารถและคุณสมบัติที่มีอยู่ในตัวของผู้ขอรับคำปรึกษามาใช้โดยมุ่งให้เกิดประโยชน์แก่ตัวผู้มาขอรับคำปรึกษาเองเป็นหลักสำคัญ

ทองเรือน อมรัชกุล (2524 : 67) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการที่ผู้ให้คำปรึกษาในฐานะผู้ได้รับการฝึกฝนพิเศษมาได้ให้การช่วยเหลือแก่ผู้มาขอรับคำปรึกษาจนทำให้เขามีความเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้แล้วยังส่งเสริมให้เขามีความรับผิดชอบในการตัดสินใจ การปรับตัว ตลอดจนสามารถแก้ปัญหาของตนเองที่กำลังเผชิญอยู่ รวมทั้งเปลี่ยนพฤติกรรมไปในแนวทางที่พึงปรารถนาในที่สุด

จากความหมายของการให้คำปรึกษา ดังที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การให้คำปรึกษา เป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือซึ่งเกิดจากสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถผ่านการฝึกฝนอบรมในวิชาชีพมาโดยเฉพาะ ตลอดจนมีประสบการณ์ในการช่วยเหลือบุคคล เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้รู้จักและเข้าใจตนเอง ตลอดจนสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ของตนได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ เกิดการเปลี่ยนแปลง

ทั้งด้านเจตคติ ความรู้สึก และพฤติกรรมในวิถีทางที่ดีขึ้น สามารถนำไปสู่การพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่ ตลอดจนดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

1.1.2 จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษา

ได้มีผู้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาไว้ ดังนี้ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529 :130)กล่าวว่าจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาเพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจตนเองรู้จักตนเองตระหนักในขอบเขต และ ความสามารถของตนเอง ขอมรับความจริงเกี่ยวกับตนเอง และพร้อมที่จะรับผิดชอบและหาทางแก้ปัญหาและพัฒนาตนเอง ให้มีประสิทธิภาพ

ยอร์ช และ คริสเตียนี (วัชร ทรัพย์มี, 2533 : 6 - 7 ; อ้างอิงมาจาก George and Cristiani, 1981) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาซึ่งมีทั้งจุดมุ่งหมายในระยะสั้น และ จุดมุ่งหมายระยะยาว จุดมุ่งหมายระยะสั้นได้กล่าวครอบคลุมสิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม คือ การส่งเสริมให้ผู้รับคำปรึกษาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปสู่แนวทางที่ปรารถนา เป็นต้นว่าให้เรียนได้ดีขึ้น เพิ่มความรับผิดชอบในการทำงาน และการดำเนินงานให้สำเร็จลุล่วง สามารถตอบสนองอย่างเหมาะสม รับฟังคำวิจารณ์ต่างๆ เกี่ยวกับตัวเขาได้อย่างเยือกเย็นและลดความขัดแย้งทางด้านจิตใจ

2. ส่งเสริมความสามารถของผู้รับคำปรึกษาในการตัดสินใจ และวางโครงการในอนาคตคือให้ผู้รับคำปรึกษารู้จักตัดสินใจด้วยตัวเองอย่างมีประสิทธิภาพ โดยประหยัดเวลา กำลังทรัพย์ และมีการเสี่ยงน้อยที่สุด ตลอดจนพัฒนาความสามารถที่จะวางโครงการในอนาคตของตนเอง ทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยใช้เหตุผลพิจารณาสภาพการณ์ต่างๆ อย่างรอบคอบ

3. ส่งเสริมการปรับปรุงสัมพันธภาพ เนื่องจากมนุษย์เราต้องอยู่ในสังคม ดังนั้นจึงต้องมีการปะทะสัมพันธ์กับบุคคลอื่นอยู่ตลอดเวลา หลายคนมีปัญหาด้านสัมพันธภาพ อาจเนื่องมาจากมีปมด้อย ปมเด่น หรือขาดทักษะทางสังคม ผู้ให้คำปรึกษาจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาปรับปรุงสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นไม่ว่าจะเป็นคนในวัยเดียวกันหรือต่างวัย คนภายในครอบครัวหรือภายนอก ซึ่งจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความสามารถปรับตัวในสังคมได้อย่างมีความสุข

4. ส่งเสริมทักษะของผู้รับคำปรึกษาในการแก้ปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ในชีวิต พัฒนาการของชีวิต มีน้อยคนที่จะแก้ปัญหา และเอาชนะอุปสรรคต่างๆ ในชีวิตได้โดยสมบูรณ์ การส่งเสริมให้บุคคลเรียนรู้วิธีการ และมีทักษะในการแก้ปัญหาก็จะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษานำไปใช้กับสภาพการณ์ต่างๆในชีวิตของเขาได้ไม่ว่าจะเป็นปัญหาในโรงเรียน ในครอบครัว หรือในชีวิตการทำงาน

สำหรับจุดมุ่งหมายระยะยาวคือให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ทุกๆ ด้าน
ช่วยให้เป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพ

ชุดบันทึก แจ่มจรัส (2530 :12- 13) สรุปจุดมุ่งหมายของ การให้คำปรึกษาไว้ดังนี้

1. เพื่อช่วยให้ผู้รับบริการสำรวจตนเอง รู้จักและเข้าใจตนเองอย่างถูกต้อง เกิดความสำนึก
ในหน้าที่ และความรับผิดชอบ
2. เพื่อให้สามารถมองเห็นช่องทางในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจได้ด้วยตนเองรับผิดชอบ
ต่อตนเองดีขึ้น
3. เพื่อให้ยอมรับและกล้าเผชิญกับสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นกับตน สามารถเผชิญกับ
ความยุ่งยากต่างๆ ในชีวิตของเขา และสามารถรู้ข้อบกพร่องของตนได้
4. เพื่อให้มีความรู้ความชำนาญมีทักษะในการเลือก การตัดสินใจและการแก้ปัญหาซึ่งอาจ
เกิดขึ้นในโอกาสต่อไปอีกได้
5. เพื่อให้สามารถปรับปรุงตนเองและจัดข้อบกพร่องต่างๆ ของตนรู้วิธีการปรับปรุงแก้ไข
พฤติกรรมให้เหมาะสมกับสถานการณ์
6. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษามีโอกาสระบายความวุ่นเคือง คับข้อง และความอัดอั้นตันใจ
7. เพื่อส่งเสริมให้เกิดเจตคติและอุปนิสัยที่ดีทั้งในด้านการศึกษาและสังคม
8. เพื่อเป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้รับบริการ เพื่อให้เกิดความคุ้นเคย เป็นกันเอง
มีความไว้วางใจ เกิดความอบอุ่นใจ และปลอดภัย
9. เพื่อรู้จักวิธีการเลือกอย่างฉลาด ในการที่จะพัฒนาตนเองให้บรรลุความสำเร็จสูงสุดใน
ชีวิต
10. เพื่อป้องกันและลดความรุนแรงของปัญหาให้ลดน้อยลงหรือให้สูญสิ้นไป
11. เพื่อช่วยให้สามารถใช้วิจารณ์ญาณของตน ในการแก้ปัญหาขัดแย้งระหว่างความต้องการ
ของตนและขอบเขตของศีลธรรมจรรยาได้ดีขึ้น
12. เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษา สามารถพัฒนาพฤติกรรมและบุคลิกภาพของตนเองให้เป็น
ที่พึงปรารถนาของสังคม
13. เพื่อให้ข้อสังเกตของผู้รับคำปรึกษาต้องการ

เบิร์คส์ และ สเตฟเฟิล (Burks and Steffle. 1979 :15) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการ
ให้คำปรึกษาว่า เพื่อช่วยให้บุคคลได้รู้จักจัดการเกี่ยวกับการพัฒนางาน และพัฒนาตนเอง ให้เหมาะสม
กับวัย เช่น วัยรุ่นก็จะได้รับความช่วยเหลือเกี่ยวกับปัญหาในเรื่องความเข้าใจในเรื่องเพศ เรื่อง
อารมณ์ของวัยรุ่นที่ต้องการความเป็นอิสระจากพ่อแม่ เรื่องการเตรียมตัวสำหรับการอาชีพ และเรื่อง
อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเฉพาะวัยนั้นๆ และวัฒนธรรมนั้น เป็นต้น

จากจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การให้คำปรึกษามีจุดมุ่งหมาย เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้รู้จัก เข้าใจตนเอง และยอมรับตนเองในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านความถนัด ความสามารถ ความพึงพอใจ และความพร้อมของตนเอง ในการที่จะเลือกสิ่งต่างๆ ให้เหมาะสมกับตนเอง รู้จักวิถีทางในการแก้ปัญหา และพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.1.3 ปรัชญาในการให้คำปรึกษา

การให้คำปรึกษามีปรัชญาในการช่วยเหลือบุคคล ดังนี้ (อุษณีย์ เอ็นสบาย. 2533 : 68 – 69 ; อ้างอิงมาจาก Tolbert.1972)

1. ในการให้คำปรึกษาดังนี้ถึงผู้รับคำปรึกษาถึงคนเป็นลักษณะรวม
2. คนแต่ละคนมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่ไม่เหมือนกัน มีคุณค่าเฉพาะตัว ไม่สามารถเปรียบเทียบหรือสวมแทนกันได้
3. เราไม่รู้จักผู้อื่น ได้ดีทั้งหมด ฉะนั้นความรู้ลึกซึ้งของเขาเกี่ยวกับตัวเขามีค่าสำหรับเราในส่วนที่จะเรียนรู้ถึงความปรารถนาของเขา และสามารถตกลงใจร่วมกันได้ เท่านั้น
4. ประสบการณ์ต่างๆ ของผู้สังเกต การรับรู้ ความรู้แจ้ง และเข้าใจความหมายของประสบการณ์เหล่านั้นจะช่วยให้เขาเข้าใจบุคคลอื่น
5. บุคคลมีพัฒนาการในทางที่ดี ซึ่งสิ่งนี้จะจูงใจให้เขาพัฒนาตัวตนให้ดีที่สุด เช่น การหาความหมายสำหรับการดำรงชีวิตอยู่ เป็นต้น
6. บุคคลแต่ละคน มีความรับผิดชอบต่อเพื่อนมนุษย์ในลักษณะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความต้องการในการพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่
7. บุคคลมีอิสระในการเลือกว่าเขาต้องการจะเป็นอะไร ไม่มีใครที่จะมีอิสระที่สมบูรณ์ที่สุด แต่เขาก็มีหนทางที่จะให้เลือกอยู่เสมอ
8. บุคคลสามารถใช้ประสบการณ์เดิมเป็นข้อจำกัดในการเลือกของเขา ซึ่งการเลือกนั้นอาจเป็นทิศทางใหม่ที่จะทำให้จุดมุ่งหมายใหม่สมบูรณ์ที่สุดและหลายๆ อย่างที่แสดงให้เห็นว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สมบูรณ์ที่สุดสำหรับบุคคล
9. อิสระในการเลือกนั้นจะทำให้เกิดความรับผิดชอบขึ้น ถ้าบุคคลได้อิสระในการเลือก และสามารถตัดสินใจได้เองว่า เขาควรจะเป็นอย่างไร เขาจะเกิดความรับผิดชอบในความเป็นอยู่ของเขา
10. บุคคลโดยธรรมชาติไม่ดีและไม่เลว เขาเป็นอย่างนั้นขึ้นอยู่กับการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับบุคคลอื่น

วัชรวิ ฐะคำ (2524 : 2 – 3) ได้สรุปปรัชญาของการให้คำปรึกษาไว้ดังต่อไปนี้

1. การให้คำปรึกษา ควรตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ยอมรับความมีค่าและศักดิ์ศรีของแต่ละบุคคล และยึดหลักว่าคนทุกคนควรได้รับความช่วยเหลือในเรื่องส่วนตัวหากต้องการความช่วยเหลือ
2. การให้คำปรึกษา ควรให้ความสนใจในตัวผู้รับคำปรึกษา โดยยึดหลักพัฒนาคนทั้งตัว ให้เจริญจนสุดความสามารถของคนนั้นๆ ช่วยให้แต่ละคนได้นำพลังความสามารถที่ตนมีอยู่ออกมา ใช้ให้เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเอง และต่อสังคมตามที่แต่ละคนต้องการ
3. การให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง ติดตามผล และเป็นกระบวนการเรียนรู้ ฉะนั้นจึงเป็นเสมือนส่วนหนึ่งที่สำคัญในการบริหารการศึกษา
4. การให้คำปรึกษารับผิดชอบทั้งต่อสังคมและส่วนบุคคล
5. การให้คำปรึกษายอมรับและเคารพในสิทธิของทุกคนในการที่จะยอมรับ หรือปฏิเสธ ความช่วยเหลือที่บริการแนะนำเสนอให้
6. การให้คำปรึกษาจัดขึ้นด้วยความร่วมมือของผู้ร่วมงาน ไม่ใช่การบังคับ ฉะนั้นจึงมี ลักษณะเป็นการทำเองด้วยใจรัก ไม่มีการขัดแย้งหรือการบังคับกัน
7. การให้คำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือคนให้ฉลาด ในการตัดสินใจเลือกในการวางแผน ในการตีความหมายและปรับตัวให้เข้ากับสภาพของชีวิต
8. การให้คำปรึกษา มีความจำเป็นต้องศึกษาและเข้าใจสภาพทางวัฒนธรรมของแต่ละบุคคลให้ลึกซึ้ง และควรเข้าใจบุคคลนั้นๆ ให้ดีเสียก่อนจึงให้ความช่วยเหลือ
9. การให้คำปรึกษาควรจะอยู่ในความรับผิดชอบหรือดำเนินงานโดยพวกที่มีความรักงาน เป็นนิสัยกับทั้ง ได้รับการฝึกและเรียนรู้วิชาการที่สำคัญเกี่ยวกับการแนะแนว
10. การให้คำปรึกษาควรมุ่งสนใจไปที่การช่วยให้เอาก็คบุคคลตระหนักในความเป็นตัวเอง และเข้าใจตัวเองให้มากที่สุด มิใช่มุ่งที่จะแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางโรงเรียน ปัญหาเกี่ยวกับสถาบันอื่นๆ หรือปัญหาส่วนตัว
11. การให้คำปรึกษาควรมีการติดตามผล วัดผล ให้ถูกต้องตามวิชาการ เพื่อปรับปรุงการ ให้คำปรึกษาให้มีผลดีที่สุดที่พึงเป็นไปได้

1.1.4 หลักของการให้คำปรึกษา

หลักในการให้คำปรึกษากล่าวโดยสรุปได้ดังต่อไปนี้ (พรหมธิดา แสนคำเครือ. ม.ป.ป. : 97 – 98)

1. การให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการที่เกิดจากความเต็มใจของผู้รับบริการ
2. ผู้ให้คำปรึกษา จะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและการฝึกฝนอบรมทางด้าน การให้คำปรึกษาหรือมาโดยเฉพาะ

3. การให้คำปรึกษานั้น จะต้องยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้รับบริการในด้านต่างๆ เช่น ความแตกต่างทางด้านความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ตลอดจนความแตกต่างทางฐานะเศรษฐกิจ และสังคม

4. ในการให้คำปรึกษาจะต้องคำนึงถึงผู้รับบริการทั้งคน เพราะปัญหาต่าง ๆ มักเกี่ยวข้องกัน เช่น ผู้รับบริการที่มีปัญหาส่วนตัวอาจมีผลกระทบถึงปัญหาทางการเรียนด้วย เป็นต้น

5. การให้คำปรึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้ผู้รับบริการ รู้จักตนเอง และถึงเวลาดีขึ้นจะได้ปรับปรุงตนเอง และแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งเป็นการช่วยให้ผู้รับบริการ ได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มที่

6. การให้คำปรึกษา มุ่งให้ผู้รับบริการใช้ความสามารถในการแก้ปัญหาหรือตัดสินใจด้วยตนเอง โดยที่ผู้ให้คำปรึกษาจะไม่ทำหน้าที่ตัดสินใจแทนผู้รับบริการ

สุชา จันทน์เอม (2527 : 76 – 77) กล่าวถึงหลักของ การให้คำปรึกษา ดังนี้

1. การให้คำปรึกษาจะได้ผลดี จะต้องมีการวางแผนการดำเนินงานที่ดี นั่นคือ การให้คำปรึกษาจะต้องประกอบไปด้วย ผู้ให้คำปรึกษาที่มีคุณสมบัติและมีความสามารถเหมาะสมเพียงพอมีสถานที่มืดชิด และสะดวกที่ผู้ขอรับคำปรึกษาจะมาหา

2. ควรคำนึงถึงปัญหาต่างๆของผู้ขอรับคำปรึกษาทุกๆ ด้านไม่ว่าปัญหาส่วนตัว หรือปัญหาการเรียน เพราะปัญหาต่างๆ มักจะแยกจากกันไม่ออก

3. บริการให้คำปรึกษาต้องเตรียมพร้อมที่จะให้คำปรึกษาได้เสมอ ต้องมี ผู้ให้คำปรึกษาประจำสำนักงานอย่างน้อยหนึ่งคนพยายามให้ผู้มาใช้บริการเข้าใจวิธีการทำงานเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการมาใช้บริการนี้

4. ผู้ให้คำปรึกษาต้องยอมรับสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน และความแตกต่างของแต่ละบุคคลด้วย

5. บริการให้คำปรึกษามุ่งที่จะช่วยให้เด็กรู้จักแก้ไขปรับปรุงตนเอง และ รู้จักตัดสินใจได้ด้วยตัวเอง

6. ควรให้ผู้รับบริการเกิดความคิดที่จะมาขอรับคำปรึกษาด้วยตนเอง ยิ่งกว่าที่จะมีการบังคับหรือขอร้อง

7. หลังจากที่ได้ให้คำปรึกษาไปแล้ว ควรทำบันทึกและรายงานที่จำเป็นเอาไว้ เพื่อจะเป็นประโยชน์ในการติดตามดูแลที่ได้จากการให้คำปรึกษาไปแล้วแต่ละครั้ง

8. ถ้าหากผู้ให้คำปรึกษาเห็นว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้รับคำปรึกษานั้นเป็นปัญหาที่ต้องอาศัยความช่วยเหลือพิเศษ ก็ควรส่งผู้รับคำปรึกษาไปพบผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาได้เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้รับการแก้ไข และปรับปรุงตัวเองได้ถูกต้องยิ่งขึ้น

วัชร ทรัพย์มี (2531 : 88) กล่าวถึง หลักการให้คำปรึกษาไว้ดังนี้

1. การให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการที่ผู้รับบริการเต็มใจเปลี่ยนพฤติกรรม โดยขอความช่วยเหลือจากผู้ให้คำปรึกษา
2. ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับการฝึกฝนทางด้านการให้คำปรึกษาโดยเฉพาะ
3. การปรึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้ผู้รับบริการรู้จักตัวเอง และ สิ่งแวดล้อม ยิ่งขึ้น จะได้ปรับปรุงตนเอง และแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตัดสินใจได้ดี กับทั้งเป็นการช่วยให้ผู้รับบริการ ได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มที่
4. ผู้ให้คำปรึกษาตระหนักว่า ผู้รับบริการมีสิทธิและความสามารถที่จะตัดสินใจ หรือแก้ปัญหาด้วยตนเอง ฉะนั้นผู้ให้คำปรึกษาจะไม่ทำหน้าที่ตัดสินใจแทนผู้รับบริการ
5. ผู้ให้คำปรึกษายึดหลักว่า ผู้รับบริการแต่ละคนมีความแตกต่างกันทางด้านความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ตลอดจนความแตกต่างทางฐานะเศรษฐกิจสังคม ฉะนั้นในการให้คำปรึกษาจะตระหนักในความแตกต่างระหว่างบุคคลนี้

1.1.5 คุณสมบัติของผู้ให้คำปรึกษา

บุหงา วชิระศักดิ์มงคล (ม.ป.ป. : 171) กล่าวถึง คุณสมบัติที่ดีทั้งในเชิงวิชาชีพ และคุณสมบัติส่วนตัว คุณสมบัติที่สำคัญของผู้ให้คำปรึกษาที่เอื้อต่อการให้คำปรึกษาได้แก่

1. มีความสุภาพ อ่อนโยน และมีเมตตาจิต
2. มีหลักธรรมประจำใจ
3. มีความเที่ยงธรรมและเข้าใจสภาพความเป็นจริงของชีวิต
4. มีวุฒิภาวะทางอารมณ์
5. มีความสนใจและเป็นมิตรกับผู้อื่นอย่างแท้จริง รวมทั้งเข้าถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น (empathy)
6. มีความเข้าใจตนเองและยอมรับตนเองได้ทั้งส่วนดีส่วนบกพร่อง
7. นับถือสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น
8. มีความอดทน และอดกลั้น
9. เป็นผู้ที่ไว้วางใจได้
10. มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
11. เป็นผู้มีความรู้ มีความสามารถ และประสบการณ์ในการให้คำปรึกษาซึ่งได้มาจากการศึกษาเล่าเรียน และการพัฒนาเพิ่มพูนความรู้ การฝึกฝนอยู่อย่างสม่ำเสมอ

คมเพชร ฉัตรสุกกุล (2529 : 104 – 105) ได้กล่าวถึง คุณสมบัติของ ผู้ให้คำปรึกษาไว้ดังนี้

1. ด้านวิชาการ เนื่องจากผู้ให้คำปรึกษา มีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือผู้ที่มีปัญหา โดยใช้ความรู้ความสามารถที่ได้เรียน และฝึกฝนมาอย่างเข้มข้นจากสถาบันการศึกษา ดังนั้น การเรียนรู้

วิชาการสาขาต่างๆ อันเป็นรากฐานสำคัญในการให้คำปรึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ ผู้ให้คำปรึกษาควรจะเรียนรู้วิชาการสาขาต่างๆ ดังต่อไปนี้

- วิชาจิตวิทยาพัฒนาการ บุคลิกภาพ และจิตวิทยากลุ่ม
- สังคมวิทยา มานุษยวิทยา เศรษฐศาสตร์
- ปรัชญาการศึกษา และหลักสูตรในโรงเรียน
- การให้คำปรึกษา การวัดผล การให้ข้อเสนอแนะ
- การปฏิบัติการให้คำปรึกษาซึ่งได้รับการนิเทศ และประสบการณ์การทำงานเป็นกลุ่ม
- การวิจัย และการคำนวณโดยคอมพิวเตอร์
- ปัญหาด้านสัมพันธภาพทางจริยธรรม และความรับผิดชอบทางด้านกฎหมาย

2. บุคลิกภาพของผู้ให้คำปรึกษา คุณภาพของผู้ให้คำปรึกษาขึ้นอยู่กับทั้งความเป็นบุคคลธรรมดา (Human being) และการเป็นบุคคลที่ได้รับการฝึกฝนวิชาชีพชั้นสูง (Professional Person) แต่ในด้านบุคลิกภาพนั้นอาจจะพิจารณาได้จากคุณสมบัติประจำตัวของบุคคล ซึ่งมีดังต่อไปนี้

- ความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคคลทั่วไป
- มีความสนใจในบุคคลอื่นอย่างจริงจัง
- มีอารมณ์มั่นคง สุขุม รอบคอบในการปฏิบัติงาน
- มีความอดทน เสียสละ แลรู้จักให้อภัย
- มีความเชื่อมั่นในตนเอง แต่ยอมรับฟังคนอื่นอย่างเต็มใจ
- มีความสามารถในการทำงาน เป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี
- พุดจาดี สามารถสื่อสารกับคนอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- เป็นที่นับถือของบุคคลทั่วไป
- สามารถเก็บความลับ และเป็นที่ไว้วางใจได้

3. ประสบการณ์ของผู้ให้คำปรึกษาจำเป็นหรือไม่ ที่ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องมีคุณสมบัติในด้านการมีประสบการณ์มาอย่างมากมาย เช่น มีอายุมาก หรือมีประสบการณ์การสอนมาหลายปี ปัญหานี้ไม่มีคำตอบง่ายๆ ที่จะอธิบายได้อย่างถูกต้องโดยไม่มีข้อแย้งแต่มีแนวความคิดที่น่าสนใจ คือ จากการรับบุคคลเข้าเรียนวิชาการแนะแนวในระดับปริญญาโทนั้น ไม่จำกัดว่า จะต้องมามีประสบการณ์ในการสอนมาเป็นเวลาหลายปี ซึ่งมีเหตุผลอธิบายได้ดังนี้ คือ

3.1 การฝึกฝนด้านการแนะแนวและให้คำปรึกษานั้นเป็นวิชาชีพชั้นสูงแตกต่างไปจากการสอนหนังสือ การปฏิบัติงานจึงแตกต่างกัน ครูมีหน้าที่สอนแต่ผู้ให้คำปรึกษาจะช่วยให้คำปรึกษาแก่เด็กที่มีปัญหา ดังนั้น ประสบการณ์ในการสอน จึงมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของการเรียนวิชาแนะแนวไม่มากนัก

3.2 การกำหนดประสบการณ์ในการสอนของผู้ที่จะเรียนและรับการฝึกฝนด้านการแนะแนว และให้คำปรึกษา มีผลเสียต่อการฝึกในบางประการ เช่น ผู้ที่เป็นครูมาเป็นเวลานานจะมีบุคลิกของความเป็นครูมาก การพูดจาก็มักจะเป็นการสั่งสอนเสียส่วนมาก ดังนั้น เวลาฝึกฝนการให้คำปรึกษาจะมีปัญหามาก ทั้งนี้เพราะความเคยชินกับการเป็นครูเคยชินกับการสอน หากการฝึกการให้คำปรึกษาไม่สำเร็จผลอย่างน่าพอใจก็เรียกได้ว่าเรียนไปก็ไม่มีประโยชน์เพราะการให้คำปรึกษาเป็นหัวใจของการแนะแนว

พนม ลิ้มอารีย์ (2533 :178 – 179) กล่าวถึงคุณสมบัติที่จำเป็นของผู้ให้คำปรึกษา เพื่อให้การให้คำปรึกษาประสบความสำเร็จและได้ผลดีดังนี้

1. การยอมรับ (Acceptance) หมายถึง ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องให้การยอมรับแก่ผู้มาขอรับคำปรึกษาด้วยความจริงใจ โดยไม่มีเงื่อนไขใดๆ ทั้งสิ้น ด้วยความรู้สึกรับรู้ที่อบอุ่น และปรารถนาดีอย่างแท้จริง ตระหนักว่าผู้ขอรับคำปรึกษามีความแตกต่างจากบุคคลอื่นๆ ในทุกกรณี และยินดีที่จะให้ผู้ขอรับคำปรึกษาได้พูดและแสดงออกตามความรู้สึกนึกคิดของตน

2. การเข้าใจและเห็นใจ (Understanding and Empathy) หมายถึง การที่ผู้ให้คำปรึกษาสามารถเข้าใจถึงเรื่องราวและความยุ่งยากต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตัวผู้ขอรับคำปรึกษา และมีความเห็นอกเห็นใจอย่างแท้จริง ไม่ใช่เป็นการเสแสร้งทำเป็นสนใจนั้นคือจะต้องมีความเข้าใจด้วยความรู้สึกละสมอง หรือด้วยหัวใจและปัญญา (Heart and wisdom)

3. ความจริงใจ (Sincerity) หมายถึง การที่ผู้ให้คำปรึกษามีความจริงใจในการแสดงออก และในการให้ความช่วยเหลือ มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและต่อผู้ขอรับคำปรึกษาความจริงใจและเปิดเผยของผู้ให้คำปรึกษาจะช่วยให้การให้คำปรึกษาประสบความสำเร็จ

4. ความไว้วางใจได้ (Confidentiality) หมายถึง การที่ผู้ให้คำปรึกษาจะไม่นำเรื่องราวต่างๆ ที่ตนได้ทราบจากผู้ขอรับคำปรึกษาไปเปิดเผยให้ผู้อื่นทราบไม่ว่ากรณีใดๆ

5. ความสามารถและประสิทธิภาพ (Competence) หมายความว่า ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ มีประสบการณ์มีความชำนาญ มีบุคลิกภาพ และคุณสมบัติที่เหมาะสม และได้รับการฝึกฝนอบรมมาเป็นอย่างดี

6. มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ (Emotional Maturity) หมายความว่า ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีอารมณ์ดี มั่นคง ไม่อ่อนไหวง่าย มีความอดทนอดกลั้นต่ออุปสรรคต่างๆ ที่จะเกิดกับการให้คำปรึกษา

7. มีความเข้าใจและตระหนักในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) หมายความว่า ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องเข้าใจและตระหนักดีว่า บุคคลแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างจากบุคคลอื่นๆ ดังนั้น ในการให้คำปรึกษาผู้ให้คำปรึกษาจะต้องพยายามทำความเข้าใจผู้ขอรับคำปรึกษาให้ถูกต้อง เพื่อนำไปสู่การให้คำปรึกษาที่ได้ผล

8. ความรับผิดชอบต่อตนเอง (Responsibility of Self) หมายถึง การที่ผู้ให้คำปรึกษาจะไม่กระทำใดๆ ที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียชื่อเสียงของตน เช่น ไม่ให้การให้คำปรึกษาโดยขาดความรับผิดชอบ

9. ความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ (Responsibility of the Profession) หมายถึง การที่ผู้ให้คำปรึกษาจะไม่วิพากษ์วิจารณ์การกระทำของผู้ร่วมงานและจะไม่โยนความผิดไปให้ผู้อื่น เป็นต้น

1.1.6 จรรยาบรรณของผู้ให้คำปรึกษา

รวิวรรณ ชินะตระกูล (2537 : 187) ได้สรุปจรรยาบรรณที่สำคัญของผู้ให้คำปรึกษาไว้ดังนี้

1. มีความสุจริต จริงใจต่อผู้รับบริการ
2. รักษาความลับ ไม่ควรเปิดเผยความลับ
3. มีมารยาท
4. ยอมรับความคิดเห็นของผู้รับบริการ
5. มีความรับผิดชอบในหน้าที่สูง
6. หมั่นศึกษาหาความรู้ทางวิชาชีพ
7. ยอมรับความสามารถของตัวเองว่าสามารถให้คำปรึกษา
8. ร่วมประชุมปรึกษางานทางวิชาการอยู่เสมอที่เกี่ยวกับเรื่อง

การแนะแนวและการให้คำปรึกษา

9. รับส่งผู้รับบริการ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยเหลือ ในกรณีที่ผู้ให้คำปรึกษาไม่สามารถช่วยได้

10. หมั่นตรวจวัดผลงานตัวเองอยู่เสมอ

1.1.7 เทคนิคในการให้คำปรึกษา

เทคนิคในการให้คำปรึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องเรียนรู้ และฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ เพราะเทคนิคในการให้คำปรึกษาจะช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา ซึ่งจะส่งผลสะท้อนให้การให้คำปรึกษาบรรลุเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น เทคนิคสำคัญในการให้คำปรึกษา คมเพชร จิตรสุกุล (2529 :101 – 103) กล่าวไว้ดังนี้

1. การเริ่มต้นการให้คำปรึกษา (Opening the interview) บางครั้งเป็นการลำบากมากในการเริ่มต้นสนทนา กล่าวคือ ทั้งผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาอาจจะอยู่ในภาวะของความตึงเครียด ผู้ให้คำปรึกษาจึงควรจะเป็นผู้ช่วยปรับสถานการณ์ให้ดีขึ้น โดยนึกถึงหลักของการปฏิบัติที่ดีต่อบุคคลอื่นที่มาพบ ดังนั้น อาจจะเริ่มด้วยการถามในลักษณะที่ทำให้ ผู้มาพบรู้สึกสบายใจ และเต็มไปด้วยความต้องการที่จะให้ความช่วยเหลือ เช่น “ครูจะช่วยเหลืออะไรเธอได้บ้าง ”

2. การสร้างสายสัมพันธ์ (Establishing rapport) เมื่อเริ่มต้นการสนทนาได้แล้ว สิ่งที่ตามมาก็คือ การสร้างสายสัมพันธ์ เพราะองค์ประกอบอันนี้จะช่วยให้การสัมภาษณ์ดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายอย่างประสบความสำเร็จ การสร้างสายสัมพันธ์จะต้องกระทำอย่างระมัดระวัง เพราะเป็นเทคนิคที่มีความละเอียดอ่อนมาก การที่จะมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนอื่นนั้นโดยหลักทั่วไปเราควรจะทราบภูมิหลังเกี่ยวกับตัวเขาบ้าง เพื่อนำมาเป็นเครื่องมือในการสร้างความสัมพันธ์ต่อไป เช่น ถ้าทราบว่าผู้มารับคำปรึกษามีความสามารถในด้านใดก็อาจจะเริ่มพูดถึงเรื่องนั้น ได้ทันทีที่จะช่วยให้เขาสามารถพูดได้มากอย่างมั่นใจ และช่วยให้สภาพจิตใจเขามีความสุขพร้อมที่จะพูดคุยต่อไปในทางตรงกันข้าม ถ้าหากเริ่มพูดคุยในสิ่งที่ไม่แน่ใจว่าดีหรือไม่ ผลจะออกมาไม่ดีนัก เช่น การถามเรื่องเรียนในขณะที่เด็กมีปัญหาการเรียน การถามถึงครอบครัวในขณะที่เด็กมีปัญหาครอบครัว ดังนั้นจึงควรระมัดระวังเป็นพิเศษในการสร้างสายสัมพันธ์

3. การตั้งคำถาม (Questioning) ในการให้คำปรึกษานั้นผู้ให้คำปรึกษาจะต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กมากพอเพื่อให้เข้าใจได้ถูกต้อง แต่ก็เกินไปไม่ได้ที่จะได้รับข้อมูลทั้งหมดพร้อมกัน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการถามคำถามบ้าง เพื่อให้ได้รับข้อมูลที่มีประโยชน์เพิ่มขึ้น การตั้งคำถามที่ดีนั้นควรจะเป็นคำถามปลายเปิด (Opened end) เพื่อให้ผู้ถูกถามได้ตอบโดยให้ข้อมูลมากๆ สิ่งที่ไม่ควรนำมาใช้ คือ คำถามประเภทที่ต้องตอบว่า “ใช่ ” “ ไม่ใช่ ” เพราะจะไม่ได้รับข้อมูลอะไรมากนัก สำหรับคำถามแบบปลายเปิดนั้นนอกจากจะได้รับข้อมูลแล้วบางครั้งยังเป็นการระบายความรู้สึกที่คับข้องใจปัญหาหรือสิ่งที่กำลังพูดถึงด้วยจึงเป็นประโยชน์ต่อการให้คำปรึกษา

4. การแนะ (Suggestion) ในบางกรณีผู้ให้คำปรึกษาอาจจะพบว่า ผู้รับคำปรึกษามีความมุ่งงต้อปัญหาหรือสิ่งต่างๆ และไม่สามารถจะโต้ตอบได้จึงอาจจะต้องมีการแนะบ้างเพื่อให้เขาเกิดความรู้สึกหรือพอมองเห็นช่องทางที่เขาปฏิบัติตนต่อไป ดังนั้นผู้ให้คำปรึกษาจึงต้องเป็นคนมีความรู้และมีข้อมูลในสิ่งต่าง ๆ มากพอ แต่อย่างไรก็ตามการแนะอาจทำให้เกิดผลเสียต่อจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษา หากกระทำมากเกินไปจะทำให้ผู้รับคำปรึกษาไม่สามารถ “นำตนเอง ” ได้

5. การตีความหมาย (Interpretation) ในการให้คำปรึกษาเป็นการสื่อสารทางด้านคำพูดซึ่งจะต้องมีความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา บางครั้งผู้ให้คำปรึกษาไม่สามารถจะเข้าใจในถ้อยคำของผู้รับคำปรึกษาหรือมีความสงสัย ไม่ควรจะใช้วิธีการเดาเหตุการณ์เพราะอาจจะผิดจากความเป็นจริงซึ่งจะมีผลต่อการดำเนินการให้คำปรึกษาต่อไป สิ่งที่ผู้ให้คำปรึกษาควรจะทำคือ การตีความหมายของถ้อยคำเหล่านั้นเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้ยอมรับว่าเป็นจริงหรือไม่เป็นจริง ถ้าหากไม่เป็นจริงก็จะมีการอธิบายกันอีกในประเด็นที่เกิดความสงสัยจนกระทั่งมีความเข้าใจตรงกัน

6. การทำความเข้าใจ (Clarifying) หลังจากมีการสนทนากันเป็นเวลาพอสมควร อาจจะพบว่าสิ่งที่ผู้มีปัญหากล่าวถึงนั้นมีความไม่ชัดเจน และรู้สึกคลุมเครือเป็นอย่างมาก

ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า เขาเองก็ยังไม่มีความเข้าใจดีกับปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้การสนทนาวกไปวนมา หรือบางครั้งผู้มีปัญหาที่ปฏิเสธปัญหาบางประการที่กำลังเกิดขึ้น เลยทำให้มีการป้องกัน (defense) มากขึ้น เพื่อให้คำปรึกษาได้ผลดี ควรจะมีการทำความเข้าใจกับประเด็นที่เป็นปัญหา เพื่อหาข้อสรุปอันจะทำให้มองเห็นวิธีการแก้ปัญหาต่อไป ผู้ให้คำปรึกษาต้องระมัดระวังเรื่องของการสรุปเนื้อหาที่พูดถึง เพราะเป็นสาระที่สำคัญยิ่งต่อการใช้เทคนิคนี้

7. การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of feeling) บางครั้งการสนทนา อาจจะเป็นการระบายความรู้สึกตึงเครียดของผู้มีปัญหาแทนที่จะพูดถึงปัญหาที่เกิดขึ้นโดยที่การให้คำปรึกษามักจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับด้านอารมณ์ของผู้มีปัญหา ผู้ให้คำปรึกษาจึงควรจะมีการสะท้อนความรู้สึกของผู้มีปัญหา โดยการหยิบยกเอาคำพูดของเขามาดัดแปลงใหม่ เพื่อยืนยันเรื่องความรู้สึกมากกว่าสาระคำพูด ทั้งนี้เพื่อให้เขาได้มีโอกาสพิจารณาว่าเขามีความรู้สึกเช่นนั้นจริงหรือไม่ กลวิธีนี้จะช่วยให้ผู้ปัญหาได้เข้าใจถึงความรู้สึกของเขาต่อปัญหาหรือเรื่องราวต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและลึกซึ้ง นอกจากนี้แล้วการสะท้อนความรู้สึกยังจะช่วยให้ผู้ปัญหาได้ระบายความรู้สึกที่ฝังใจกับปัญหาออกมาด้วย

8. การแสดงความเห็นชอบ (Approval) บางครั้งผู้ให้คำปรึกษามีความกังวลใจมาก ไม่สามารถจะตัดสินใจได้หรือไม่กล้าตัดสินใจต่างๆ ที่พิจารณาปัญหาแล้วเป็นอย่างดี ผู้ให้คำปรึกษาต้องพยายามรับฟังปัญหา และพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขปัญหานั้น เขาเสนอขึ้นมา ถ้าหากเห็นด้วยก็ควรส่งเสริมให้กำลังใจในการที่จะนำวิธีนั้นไปแก้ปัญหาคต่อไป การแสดงออกถึงความเห็นชอบจะรวมทั้งคำพูด น้ำเสียงและท่าทางด้วย แต่อย่างไรก็ตามวิธีนี้อาจจะเกิดอันตรายได้ถ้าไม่มีความละเอียดถี่ถ้วนพอ การเห็นชอบในสิ่งที่ไม่เหมาะสมจะทำให้ ผู้ที่มีปัญหาไม่สามารถแก้ไขปัญหาคได้ และอาจสร้างปัญหาใหม่ต่อไปได้ จึงควรใช้ในขอบเขตจำกัด

9. การเงียบและการฟัง (Silence and Listening) กลวิธีนี้ส่งเสริมให้ผู้มารับคำปรึกษาได้พูดหรือเล่า รวมทั้งแสดงความรู้สึกต่างๆ ออกมาอย่างเสรี ถ้าผู้ให้คำปรึกษาจัดจังหวะ อาจจะทำให้ความรู้สึกที่อยากเล่านั้นหมดไป นอกจากการเงียบแล้วผู้ให้คำปรึกษาจะต้องพยายามฟังอย่างตั้งใจที่สุดเพื่อจะเข้าใจในเรื่องที่พูดถึงอย่างดี ประโยชน์ของการเงียบอีกประการหนึ่ง คือ เปิดโอกาสให้ผู้ให้คำปรึกษาได้ใคร่ครวญถึงการโต้ตอบ หรือการแก้ไขปัญหาคโดยไม่รีบร้อนจนเกินความจำเป็น ผู้รับคำปรึกษาอาจจะหยุดการสนทนาในบางครั้ง ผู้ให้คำปรึกษาไม่ควรตกใจและหาวิธีการทำลายความเงียบโดยการชวนคุยต่อไป สิ่งที่เราควรกระทำคือการกล่าวถึงสิ่งที่เขาพูดไปแล้วก็จะทำให้ดำเนินการให้คำปรึกษาต่อไปได้

นอกจากเทคนิคที่กล่าวมาแล้วยังมีเทคนิคอื่นๆ อีก ดังที่ พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (ม.ป.ป. : 205 – 207) ได้รวบรวมไว้ ซึ่งจะขอนำเสนอในเทคนิคที่ 10 – 13 ดังต่อไปนี้

10. การทบทวนประโยค (Paraphrasing) หมายถึง การพูดซ้ำประโยคที่ผู้รับคำปรึกษาพูดมา แต่ใช้ถ้อยคำน้อยลง ขณะเดียวกันก็ยังคงความหมายเดิมอยู่ ดังเช่น ผู้รับคำปรึกษา

“ คุณแม่ผมทำไมท่านถึงเป็นอย่างนี้ก็ไม่รู้ บางครั้งท่านก็ดีแสนดีให้ทุกอย่างที่ ผมขอแต่บางครั้งท่านก็ขี้บ่นเหลือเกิน ” ผู้ให้คำปรึกษา “ คุณรักท่าน แต่บางครั้ง คุณก็รำคาญในความขี้บ่นของท่าน ”

11. การสอบซัก (Probing) เป็นการป้อนคำถามตรงๆ หลายๆ คำถามติดต่อกัน เพื่อดึงเอาคำตอบจากผู้รับคำปรึกษาออกมา

12. การให้ความมั่นใจ (Assurance) เมื่อผู้รับคำปรึกษาแสดงทัศนะหรือโครงการต่อผู้ให้คำปรึกษา และผู้ให้คำปรึกษามั่นใจว่าทัศนะ หรือโครงการนั้นถูกต้องและได้ผลจริงผู้ให้คำปรึกษาจะแสดงออกเพื่อเป็นการให้ความมั่นใจแก่ผู้รับคำปรึกษา

13. การสรุป (Summarizing) เป็นการที่ผู้ให้คำปรึกษาพยายามรวบรวมสิ่งที่ได้พูดกันไปแล้วให้เป็นประโยคเดียวกัน โดยให้ครอบคลุมถึงเรื่องราวต่างๆ ที่ได้สนทนากันมา เพราะในระหว่างการให้คำปรึกษาราวหนึ่ง ผู้ให้คำปรึกษากับผู้รับคำปรึกษาอาจสนทนากันหลายๆ เรื่องพร้อมกัน ซึ่งบางครั้งอาจทำให้เกิดความสับสนขึ้น การสรุปจะช่วยให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันเพื่อการสนทนาจะได้ดำเนินต่อไปอย่างตรงเป้าหมายยิ่งขึ้น

1.1.8 ประเภทของการให้คำปรึกษา

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529:179) ได้แบ่งการให้คำปรึกษาเป็น 2 ประเภท คือการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลและการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มซึ่งสอดคล้องกับพงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (ม.ป.ป. : 190) ได้แบ่งการให้คำปรึกษาเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1. การให้คำปรึกษาแบบรายบุคคล (Individual Counseling) 2. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม (Group Counseling)

พะยอม วงศ์สารศรี (2526 : 120) ได้แบ่งประเภทของการให้คำปรึกษาเป็น 2 ประเภท คือ

1. การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล (Individual Counseling) ประกอบไปด้วยผู้ให้คำปรึกษา (Counselor) และผู้รับคำปรึกษา (Counsee) ส่วนมากผู้รับคำปรึกษาจะมีปัญหาที่ซับซ้อนและต้องการให้เก็บเป็นความลับไม่ต้องการให้ผู้อื่นรู้

2. การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม (Group Counseling) ประกอบด้วยผู้ให้คำปรึกษาจะเป็น 1 คน หรือมากกว่าก็ได้ แล้วมีผู้รับคำปรึกษาเป็นกลุ่มมาปรึกษา ส่วนมากผู้รับคำปรึกษาจะมีปัญหาที่คล้ายคลึงกัน แต่ลักษณะกลุ่มต้องไม่ใหญ่เกินไป

ดังนั้น สรุปได้ว่า การให้คำปรึกษามี 2 ประเภท คือ การให้คำปรึกษารายบุคคล และการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม

1.2 เอกสารเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม (Group Counseling)

1.2.1 ความหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

มีผู้ให้ความหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มไว้มากมาย ดังต่อไปนี้

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529 :180) ได้ให้ความหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มไว้ว่าการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเป็นกระบวนการของกลุ่มบุคคลที่มีปัญหาหรือความต้องการคล้ายๆ กันมาปรึกษาหารือร่วมกัน โดยมีผู้ให้คำปรึกษา ซึ่งมีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ทางการให้คำปรึกษาร่วมให้ความช่วยเหลือ หรือร่วมให้คำปรึกษา

วัชร ทรัพย์มี (2533 : 271 – 272) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเป็นกระบวนการที่บุคคลที่มีความต้องการตรงกันที่จะปรับปรุงตนเองในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือต้องการจะแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่งร่วมกัน มาปรึกษาหารือซึ่งกันและกันเป็นกลุ่มโดยมีผู้ให้คำปรึกษาร่วมอยู่ด้วย สมาชิกในกลุ่มจะมีโอกาสได้แสดงออกเกี่ยวกับความรู้สึกและความคิดเห็นของแต่ละคน เป็นการได้ระบายความรู้สึกขัดแย้งในใจได้สำรวจตนเองได้ฝึกการยอมรับตนเองกล้าที่จะเผชิญปัญหา และได้ใช้ความคิดในการแก้ปัญหาหรือปรับปรุงตนเองกับทั้งได้รับฟังความรู้สึกและความคิดเห็นของผู้อื่น และได้ตระหนักว่าผู้อื่นก็มีความขัดแย้งหรือความคิดเห็นเช่นเดียวกับตนไม่ใช่เขาคณเดียวที่มีปัญหา

จิราภรณ์ อารยะรังสฤษฎ์ (2539 : 8) ได้กล่าวถึง การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มโดยสรุปว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเป็นกระบวนการที่ผู้ให้คำปรึกษาจัดขึ้น เพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้มารับบริการขอคำปรึกษาซึ่งมีจำนวนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มาเข้าร่วมกลุ่มกันโดยมีผู้ให้คำปรึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะและบุคลิกภาพที่เหมาะสมในการเป็นผู้นำกลุ่มทำหน้าที่เอื้ออำนวยให้บรรยากาศในกลุ่มมีความอบอุ่นเป็นกันเอง รู้สึกปลอดภัย จนทำให้สมาชิกเกิดความรู้สึกไว้วางใจซึ่งกันและกัน และนำไปสู่การเปิดเผยตนเอง เพื่อช่วยให้สมาชิกได้สำรวจ และเผชิญหน้ากับปัญหาหรือสิ่งที่ทำให้เกิดความวิตกกังวล ด้วยการทำความเข้าใจและค้นหาวิถีทางในการแก้ไขปัญหานอกจากนี้กลุ่มยังช่วยเสริมสร้างให้สมาชิกมีการพัฒนาความสามารถของตนเอง มีแนวทางการปฏิบัติเป็นที่ยอมรับของสังคม และรู้จักปรับตัวเพื่อการดำเนินชีวิตที่มีคุณค่าของตนเอง

อาภา จันทรสกุล (2533 :253) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม คือ การให้บริการปรึกษาแก่ผู้มารับบริการตั้งแต่สองคนขึ้นไปในเวลาเดียวกันโดยทั่วๆ ไปกลุ่มจะมีสมาชิกประมาณ 6 – 12 คน ผู้รับบริการเป็นกลุ่ม นอกจากจะมีปฏิสัมพันธ์เชิงจิตวิทยากับผู้ให้บริการปรึกษาแล้วจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกอื่นๆ ในกลุ่ม ฉะนั้นจึงเป็นทั้งผู้รับความช่วยเหลือและยังเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือกลุ่มด้วย โดยเน้นให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนเปิดเผยความรู้สึกและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และให้สมาชิกได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มความสามารถ

รวีวรรณ ชินะตระกูล (2537 : 196) กล่าวว่า การให้คำปรึกษากลุ่มเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลที่มีความต้องการที่จะปรึกษาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยร่วมกันปรึกษาหารือซึ่งกันและกันเป็นกลุ่ม โดยมีผู้ให้คำปรึกษาร่วมอยู่ด้วย สมาชิกในกลุ่มจะต้องรับความคิดเห็นของผู้อื่น รับฟังความรู้สึกของสมาชิกในกลุ่ม และสมาชิกในกลุ่มยังสามารถระบายความรู้สึก

ของคนให้กับกลุ่มฟังได้ ทั้งนี้เพื่อให้เขามีความรู้สึกว่าเขาได้แสดงความคิดเห็น เช่น การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแก่เด็กที่มีความต้องการที่จะศึกษาต่อจะเลือกเรียนที่ไหน จะเลือกอาชีพอะไร เป็นต้น

บุหงา วชิระศักดิ์มงคล (ม.ป.ป. : 181) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม (Group Counseling) เป็นกระบวนการที่ผู้ให้คำปรึกษาต้องสร้างความสัมพันธ์กับผู้รับคำปรึกษาจำนวนหนึ่งซึ่งมีความต้องการจะปรับปรุงตนเองในเรื่องใดเรื่องหนึ่งตรงกันหรือมีความต้องการที่จะแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่งร่วมกัน สมาชิกในกลุ่มรวมทั้งผู้ให้คำปรึกษาจะมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ต่อกันและกัน ภายใต้บรรยากาศที่มั่นคงปลอดภัยของกลุ่ม อันจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาแต่ละคนได้แนวความคิดในการแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับตนเองและมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาตามสมรรถวิสัยของตน

โอลเซน (Ohlsen, 1970 : 31) ได้ให้ความหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มว่าเป็นการให้ความช่วยเหลือบุคคลปกติ ให้เขาได้ตระหนักถึงปัญหาและยอมรับปัญหาของตนเอง ตลอดจนพยายามแก้ไขปัญหาก่อนที่จะกลายเป็นปัญหาที่ยากแก่การแก้ไข จากการที่ผู้รับคำปรึกษาได้รับการช่วยเหลือจากกลุ่มนี้จะทำให้ผู้รับคำปรึกษามีประสบการณ์และเกิดการเรียนรู้และสามารถนำประสบการณ์และการเรียนรู้ที่ได้จากกลุ่มนี้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม เป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลที่มีปัญหาด້ายคล้ายกัน โดยมีผู้ให้คำปรึกษาซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในการให้คำปรึกษาร่วมอยู่ด้วย ผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้นำกลุ่มที่คอยเอื้ออำนวยให้กระบวนการกลุ่มดำเนินไปอย่างราบรื่น สมาชิกมีบทบาทเป็นผู้ช่วยเหลือสนับสนุน ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ตลอดจนแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ มีการพัฒนาความรู้สึกรักใคร่และพฤติกรรมต่างๆ อันจะนำไปสู่การแก้ปัญหาของสมาชิกแต่ละคน

1.2.2 จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษา

ทรอทเซอร์ (จิราภรณ์ อารยะรังสฤษฎ์, 2539 : 34 -35 ; อ้างอิงมาจาก Trotzer, 1989) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ดังต่อไปนี้คือ

1. เพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ ซึ่งจะช่วยให้สมาชิกแต่ละคนได้ค้นพบความต้องการทางด้านจิตใจและการพัฒนาการของตนเอง
2. เพื่อช่วยให้สมาชิกค้นหาเอกลักษณ์ของตนเอง
3. เพื่อช่วยให้สมาชิกมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา
4. เพื่อช่วยให้สมาชิกพัฒนาทักษะทางสังคม และสามารถแก้ไขปัญหาลักษณะที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพทางสังคม
5. เพื่อช่วยให้สมาชิกมีการยอมรับ มีความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น เป็นต้น

6. เพื่อช่วยให้สมาชิก ร่วมกันดำเนินการกับปัญหาที่มีลักษณะอย่างเดียวกัน และปัญหาที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะในกลุ่ม

7. เพื่อช่วยให้สมาชิกร่วมกันแก้ไขปัญหาและจัดการกับสิ่งที่เกี่ยวข้องกับ กระบวนการตัดสินใจในเรื่องการศึกษาและอาชีพ

8. เพื่อช่วยให้สมาชิกตรวจสอบความรู้สึก ทศนคติ ค่านิยมและ ความคิด เกี่ยวกับตนเอง และประสบการณ์ที่เขามีอยู่

9. เพื่อช่วยให้สมาชิกได้เรียนรู้ใหม่ และมีพฤติกรรมปรับตัวตาม ที่ ต้องการ

นอกจากนี้ อาภา จันทรสกุล (2533 : 248) กล่าวถึง จุดมุ่งหมาย ของการให้คำปรึกษาว่า คล้ายคลึงกับจุดมุ่งหมายทั่วไปของการให้คำปรึกษา ประเด็นที่เพิ่มเติมก็คือ สมาชิกแต่ละคนเรียนรู้ ที่จะมีส่วนร่วมซึ่งกันและกันกับสมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่ม คือเรียนรู้ที่จะช่วยเหลือให้กำลังใจ ให้การ ยอมรับอย่างจริงใจต่อกัน โดยตระหนักว่า กำลังใจที่คนแต่ละคนให้แก่กันนั้นมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อ การพัฒนา กลุ่ม เป็นกำลังเกื้อกูลต่อการพัฒนาศักยภาพของแต่ละคน

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529 : 180) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ไว้ดังนี้

1. เพื่อช่วยให้สมาชิกของกลุ่มแต่ละคนรู้จักและเข้าใจตนเอง
2. เพื่อช่วยให้สมาชิกของกลุ่มแต่ละคนพัฒนาการยอมรับตนเอง และรู้สึก ว่าตนเองมีค่า

3. เพื่อช่วยให้สมาชิกของกลุ่มแต่ละคนพัฒนาวิธีการต่างๆ ที่จะช่วยให้งาน ตามขั้นพัฒนาการของตนเป็นไปอย่างเหมาะสม

4. เพื่อช่วยให้สมาชิกของกลุ่มแต่ละคน พัฒนาแนวทางการแก้ปัญหาของ ตนเอง และสามารถจะตัดสินใจแก้ปัญหาที่ประสบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. เพื่อให้สมาชิกของกลุ่มแต่ละคน พัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการ และความรู้สึกของบุคคลอื่น ตระหนักในบทบาทและความรับผิดชอบของตนเองในการมีปฏิสัมพันธ์ กับบุคคลอื่น และเรียนรู้ที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกภายในกลุ่ม

6. เพื่อเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างมวลสมาชิกให้มีความรักใคร่ปรองดอง

7. เพื่อให้บริการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนภายในโรงเรียนได้ทั่วถึงกัน

บอนนี่ (Rao. 1981 : 174 ; อ้างอิงมาจาก Bonney. 1965) กล่าวถึงจุดมุ่งหมาย ของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มว่า เป็นการสร้างสรรค์บุคคลโดยกลุ่มจะช่วยให้แต่ละบุคคลได้พัฒนา

การเรียนรู้ การรับรู้ด้วยตนเองอันจะนำไปสู่การปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพประสบความสำเร็จในชีวิตคน

จากจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มดังกล่าว สรุปได้ว่า เป็นการช่วยเหลือให้บุคคลเข้าใจตนเอง ในด้านความคิด ความรู้สึก และการกระทำ รู้จักแสวงหาแนวทางในการแก้ปัญหา โดยใช้ประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้จากกลุ่มไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม สามารถพัฒนาตนเองไปสู่ความเจริญก้าวหน้าและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ดี

1.2.3 ปรัชญาการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีปรัชญาในการช่วยเหลือบุคคล ซึ่ง วรากรณ์ ลิ้มสุวัฒน์ (สันทนา วิจิตรเนาวรัตน์. 2539 : 14 ; อ้างอิงมาจาก วรากรณ์ ลิ้มสุวัฒน์. 2522) ได้รวบรวมไว้ดังนี้

1. การเปิดเผยตนเอง (Self Disclosure) จุดประสงค์ที่สำคัญก็เพื่อสร้างสายใยแห่งความเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในกลุ่ม การเปิดเผยตนเองควรจะได้รับการพัฒนาให้ถึงจุดที่สมาชิกสามารถแบ่งปันถึงสภาพอารมณ์และความคิดที่เกิดขึ้นในขณะนั้นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะที่ยังต้องไปโยงกับสมาชิกคนอื่นในกลุ่ม จุดรวมที่สำคัญคือ ที่นี้และเดี๋ยวนี้ อดีตจะเกี่ยวข้องกับก็เพียงแต่ในโอกาสที่จะมาสัมพันธ์กับพฤติกรรม ความรู้สึกและความคิดในปัจจุบันเท่านั้น

2. ความซื่อสัตย์ (Honesty) สมาชิกแต่ละคนต้องมีความซื่อสัตย์ต่อการกระทำของเขา ความคิด ความรู้สึก และการกระทำที่มีผลต่อพฤติกรรมของเขา เขาจะพิจารณาถึงสิ่งที่เหมาะสมในชีวิตและวิถีชีวิตที่พึงประสงค์ ผู้ให้คำปรึกษาควรให้โอกาสแก่สมาชิกทุกคนในกลุ่มได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับวิถีชีวิตของเขา

3. ความรับผิดชอบ (Responsibility) สมาชิกทุกคนมีความรับผิดชอบต่อพฤติกรรมของตนเอง ต่อกลุ่ม

4. การเลือก (Choice) สมาชิกควรจะมีสิทธิในการเลือกวิธีการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง และพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ

5. การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) การให้ข้อมูลย้อนกลับของสมาชิกและการประเมินพฤติกรรมของตนเอง จะช่วยให้เกิดความเข้าใจ ในพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น

6. การตัดสินใจ (Decision) การตัดสินใจส่วนตัวก่อให้เกิดสู่ทางในการตัดสินใจของกลุ่ม ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือของสมาชิกทุกคน

1.2.4 หลักพื้นฐานในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีหลักพื้นฐานสำคัญในการให้คำปรึกษา ดังที่ เคมพ์ (วิญญู พูลศรี. 2531 : 10 – 11 ; อ้างอิงมาจาก Kemp. 1970) ได้กล่าวสรุปไว้ดังนี้

1. บุคคลทุกคนมีสิทธิในความรู้สึกของตนเอง รู้สึกอย่างที่คุณเองรู้สึก ผู้ให้คำปรึกษาจะสนับสนุนให้สมาชิกแสดงความรู้สึกของตนเองออกมา และมีการยอมรับในอารมณ์ และความรู้สึกของผู้อื่นด้วย

2. แต่ละคนต้องตัดสินใจว่า จะพัฒนาอะไรเกี่ยวกับตนเอง

3. บุคคลมุ่งที่จะแก้ปัญหาให้ตนเองไม่ใช่แก้ปัญหาให้ผู้อื่น

4. ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสถานการณ์เป็นจุดสำคัญยิ่งกว่าตัวสถานการณ์

5. การเปิดเผยช่วยให้การปรึกษามีประสิทธิภาพ ถ้าไม่มีการป้องกันตนเองก็พร้อมที่จะรับรู้ พร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะเกิดขึ้นในบรรยากาศที่มีความไว้วางใจ เชื่อใจ และมีการยอมรับ การเปิดเผยตนเองมากเกินไปแสดงถึงการช่วยเหลือตนเองได้

6. บุคคลจะเข้าใจตนเองได้ดีขึ้น มีความรับผิดชอบต่อตนเอง

7. จะต้องมีความรับผิดชอบต่อพฤติกรรมของตนเองเรียนรู้ที่จะรับผิดชอบต่อตนเองมากขึ้นถ้าบรรยากาศภายในบ้าน ภายในโรงเรียน ไม่คู่ควร ชูเชิญ หรือลงโทษมากเกินไป ซึ่งจะทำให้พึ่งพาคนอื่นน้อยลง

8. การลงมือกระทำเป็นสิ่งจำเป็น สำหรับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งจะมีได้ในบรรยากาศการยอมรับ ความเข้าใจ อาจใช้บทบาทสมมุติ

9. ในการเปิดเผยปัญหา การแก้ปัญหาวิธีการเลือกหลายวิธี ผู้ให้คำปรึกษาจะช่วยให้สมาชิกมองเห็นหนทางจากการเลือกวิธีต่างๆ

10. สมาชิกแต่ละคนต้องมีคำมั่นสัญญา (Commitment) กับตนเองในการเปลี่ยนแปลงต่างๆ อีกทั้งการเสริมแรงถือว่าเป็นสิ่งจำเป็น

11. สามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ใหม่ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ ประสบการณ์ในกลุ่มจึงเป็นสิ่งสำคัญ

12. การที่คนรู้จักตนเองอย่างลึกซึ้ง ยอมรับตนเอง ทำให้การป้องกันตนเองน้อยลง ทนได้กับคำวิจารณ์ของผู้อื่น

1.2.5 ข้อดีของการให้คำปรึกษากลุ่ม

การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีข้อดีดังนี้(เจียรนัย ทรงชัยกุล. 2529 : 418-419)

1. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความเข้าใจใหม่ว่าไม่เพียงแต่คนเดียวเท่านั้นที่ประสบปัญหา ผู้อื่นก็ประสบปัญหาที่คล้ายคลึงกันด้วย ความรู้สึกโดดเดี่ยว ความละอาย และความรู้สึกแปลกประหลาดจะลดลง ความยอมรับในตนเองและความเข้าใจในตนเองจะเพิ่มขึ้น

2. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความรู้สึกยอมรับและนับถือตนเองมากขึ้น เพราะการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของสมาชิกผู้อื่น ดังนั้นสมาชิกแต่ละคนจะเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีความสามารถ มีคุณค่า และ

มีความสำคัญ เพราะเขาเป็นทั้งผู้ให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกผู้อื่นและในขณะเดียวกันเขาก็เป็นทั้งผู้รับความช่วยเหลือจากสมาชิกในกลุ่มด้วย

3. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้รับประสบการณ์ ความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกผู้อื่น มีโอกาสฝึกการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ภายใต้อาณัติที่ปลอดภัย เป็นอิสระและสมาชิกทุกคนต่างก็มีความจริงใจที่จะช่วยเหลือสนับสนุนให้เขาบรรลุเป้าหมาย

4. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาของเขาในหลายๆ แง่มุมจากสมาชิกของกลุ่ม ซึ่งอาจจะเคยประสบปัญหาชนิดเดียวกันมาแล้ว ซึ่งจะช่วยให้เขามีประสบการณ์ที่กว้างขวางในการเผชิญกับปัญหา และสามารถตัดสินใจเลือกทางแก้ไขได้อย่างถูกต้องและรอบคอบขึ้น

5. ช่วยแบ่งเบาภารกิจของผู้ปกครอง ครู ครูฝ่ายปกครอง และผู้บริหาร เพราะสมาชิกในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม มีความรู้สึกรับผิดชอบในความคิดเห็น และคำแนะนำของเพื่อนวัยเดียวกันกับคนที่เผชิญปัญหาที่คล้ายคลึงกับตนมากกว่าจะยอมเชื่อผู้ใหญ่หรือผู้ใหญ่ที่ชอบแสดงอำนาจ หรือไม่ให้สิทธิและอิสระแก่เขามาช่วยเหลือเขา

6. ช่วยให้ผู้ที่ให้คำปรึกษาสามารถให้ความช่วยเหลือ แก่ผู้รับคำปรึกษาเป็นจำนวนประมาณ 4 – 8 คน ซึ่งเป็นการประหยัดบุคลากร เวลา และงบประมาณ ซึ่งมีอยู่จำกัด

นอกจากนี้ ภาษดา (ชูชัย สมิทธิไกร. 2527 : 3-4 ; อ้างอิงมาจาก Gazda. 1975) ได้กล่าวถึงประโยชน์และคุณค่าของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มว่า สมาชิกกลุ่มพบว่าเขามีได้อย่างโดดเด่นหรือแปลกไปจากคนอื่น ๆ แต่ยังมีคนอื่น ๆ ที่มีปัญหาคล้ายคลึงกับปัญหาของเขา ผลจากการที่กลุ่มให้ความยอมรับให้รางวัลและให้กำลังใจ ทำให้สมาชิกได้รับความสนับสนุนในการแก้ปัญหาของตนเอง สภาพของกลุ่มเป็นเหมือนสังคมเล็กๆ ของชีวิตจริง ทำให้สมาชิกสามารถทดสอบพฤติกรรมในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ กลุ่มเป็นสถานที่ที่ ปลอดภัย ซึ่งเปิดโอกาสให้สมาชิกได้ทดลองกระทำพฤติกรรมใหม่ๆ มีโอกาสได้เรียนรู้จากกันและกัน ด้วยการสังเกตว่าผู้อื่นแก้ปัญหาของตนอย่างไร และได้เรียนรู้การให้ และการรับความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้ากลุ่มอาจจะทำให้สมาชิกแสวงหาขอรับคำปรึกษาเพิ่มเติมอีกในรูปแบบการให้คำปรึกษารายบุคคล นอกจากนี้สภาพของกลุ่มอาจจะเป็นตัวแทนที่แสดงถึงสภาพในครอบครัวของสมาชิกกลุ่ม ดังนั้นจึงสามารถใช้เป็นสื่อที่จะให้ช่วยแก้ปัญหาครอบครัวของสมาชิกคนนั้นได้และเป็นกลุ่มที่มีคุณค่าสำหรับเด็กวัยรุ่น ซึ่งต้องการได้รับความยอมรับอย่างมากจากกลุ่มเพื่อนของเขา การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มยังช่วยให้เวลาในการทำงานของผู้ให้คำปรึกษามีประโยชน์ในปริมาณต่อคนมากขึ้น

1.2.6 ข้อจำกัดของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

บุหงา วชิระศักดิ์มงคล (ม.ป.ป. : 189) ได้กล่าวถึงข้อจำกัดบางประการของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ดังนี้

1. ความกดดันภายในกลุ่มจะเป็นสิ่งที่บีบบังคับให้มีการเปิดเผยตนเองก่อน ที่สมาชิกบางคนจะรู้สึกพร้อมที่จะทำ ทำให้จำเป็นต้องพูดทั้งๆที่ไม่เต็มใจ และอาจมีการแสลงหรือพูดในสิ่งที่ไม่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริง เพราะคิดว่าหากไม่พูดสมาชิกคนอื่นก็จะเห็นว่าไม่ให้ความร่วมมือกับกลุ่ม

2. ผู้ให้คำปรึกษา ต้องคำนึงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของสมาชิกของกลุ่ม ด้วย เพราะบุคคลยังต้องการความสัมพันธ์ส่วนตัวอยู่ และอาจจะเกิดความผิดหวัง จากความสัมพันธ์ของสมาชิกบางคนในกลุ่มได้ ผู้ให้คำปรึกษาจึงต้องปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย ซึ่งการกระทำเช่นนี้ทำให้ขาดความลึกซึ้งในด้าน ปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่มได้

3. ปัญหาส่วนตัวของบุคคล จะได้รับการพิจารณาว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ รองจากปัญหาทั่วไปของกลุ่ม จึงไม่เปิดโอกาสให้บุคคลได้วิเคราะห์หรืออภิปรายปัญหาของตนได้อย่างลึกซึ้ง

4. บุคคลที่อยู่ในวัยเดียวกัน มักจะขาดประสบการณ์บางด้านหรือมีความไม่เข้าใจในสถานการณ์ที่แท้จริงบางประการเหมือนกัน จึงไม่อาจให้แนวความคิดที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มได้ ทำให้สมาชิกเกิดความท้อถอย และไม่กล้าที่จะเปิดเผยความจริงของตนต่อกลุ่มต่อไปได้

1.2.7 การจัดตั้งกลุ่มเพื่อรับคำปรึกษา

1. การเลือกสมาชิกเข้ากลุ่ม

การคัดเลือกสมาชิกเข้ากลุ่มเพื่อให้ได้สมาชิกที่มีความเหมาะสมมากที่สุด ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องมีการดำเนินการคัดเลือก ซึ่ง จิราภรณ์ อาชะรังสฤษฎ์ (2539 : 36 – 41) กล่าวว่า วิธีการที่ได้ผลดีในการคัดเลือก คือ การสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลก่อนที่จะรับเข้ากลุ่ม การสัมภาษณ์เป็นการกระตุ้นให้ผู้รับบริการมีความสนใจที่จะเข้าร่วมกลุ่มในการให้คำปรึกษาและเพื่อเป็นการประเมินความพร้อมในการเข้ากลุ่มของผู้มารับบริการ ดังนั้นผู้ให้คำปรึกษา จะต้องคัดเลือกผู้รับบริการอย่างระมัดระวัง สิ่งที่จะต้องระลึกถึงคือ จะต้องพยายามทำให้กลุ่มมีความสมดุลด้านต่างๆ โดยคำนึงถึงองค์ประกอบ ดังนี้

1.1 อายุ ผู้ให้คำปรึกษาควรเลือกสมาชิกกลุ่มที่อยู่ในระดับชั้นเดียวกัน และมีอายุใกล้เคียงกัน และควรคำนึงถึงองค์ประกอบเกี่ยวกับวุฒิภาวะทางสังคมด้วย ตัวแปรด้านอายุอาจมีความสำคัญมากในการจัดกลุ่มให้กับเด็กวัยรุ่นเพราะถ้าอายุห่างกันมากก็อาจจะเป็นอุปสรรคต่อการพูดคุยกันภายในกลุ่ม (จิราภรณ์ อาชะรังสฤษฎ์. 2539:43)

1.2 ระดับสติปัญญา ความสามารถทางสติปัญญาไม่ควรแตกต่างกันมาก เพื่อจะได้ไม่มีปัญหาในการสื่อความหมาย (สันทนา วิจิตรเนาวรัตน์. 2539 : 16 ; อ้างอิงมาจาก Ohlsen. 1977)

1.3 เพศ ถ้าเป็นกลุ่มที่มีอายุก่อนถึงวัยรุ่น ควรจะจัดกลุ่มเป็นเพศเดียวกันจะเหมาะกว่า เพราะบางกลุ่มอาจจะเป็ผลดีมากกว่า เนื่องจากในระหว่างขั้นของการพัฒนาการ เด็กผู้หญิงจะบรรลุภาวะเร็วกว่าเด็กผู้ชาย และสามารถดำเนินการในหัวข้อของการสนทนาภายในกลุ่มได้ดีกว่า สำหรับวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ควรจะจัดให้มีหลายเพศในกลุ่มเดียวกัน ซึ่งจะทำให้ได้รับประโยชน์จากการตอบสนองของเพศตรงข้าม (จิราภรณ์ อารยะรังษฤษฎ์. 2539 : 41)

1.4 ลักษณะของปัญหาควรเลือกสมาชิกที่มีปัญหาธรรมชาติคล้ายคลึงกัน ซึ่งจะช่วยให้สมาชิกรู้สึกว่าเขาเป็นเจ้าของปัญหาและสามารถเข้าใจปัญหาได้ดีได้ร่วมกันอภิปรายและช่วยให้สมาชิกแต่ละคนเลือกวิธีการแก้ปัญหาของตน(สันทนา วิจิตรเนาวรัตน์. 2539 : 16 ; อ้างอิงมาจาก Ohlsen. 1977)

นอกจากนี้ คมเพชร นัตรสกุล (2522 : 87 – 88) ได้กล่าวถึงการเลือกสมาชิกเข้ากลุ่มว่า ผู้ให้คำปรึกษาควรเลือกสมาชิกเข้ากลุ่มให้เหมาะสมโดยเลือกสมาชิกที่มีปัญหา มีความต้องการรับคำปรึกษาอย่างแท้จริง ถ้าสมาชิกไม่มีความปรารถนาจะเข้ารับคำปรึกษาหรือไม่มีความจำเป็นแล้ว เขาจะไม่ได้รับประโยชน์อะไรจากกลุ่ม จะทำให้เสียเวลาโดยไม่จำเป็นแล้วก็ยังจะทำให้เบื่อหน่ายและไม่ได้ให้ประโยชน์อะไรจากกลุ่มเลย นอกจากนี้สมาชิกในกลุ่มควรมีลักษณะแตกต่างกันบ้าง ซึ่งเป็นไปตามธรรมชาติของกลุ่มเช่น มีทั้งเพศชาย เพศหญิง มีบุคลิกที่เงียบและพูดเก่ง มีทั้งคนใจร้อนและคนที่สุ่มคนฐานะดีและคนยากจนโดยให้มีการคละกันไปในกลุ่ม เหตุผลก็คือการที่สมาชิกแต่ละคนมีความแตกต่างกันจะมีความเห็นหลายๆอย่าง ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้ดีช่วยกันแก้ปัญหาได้หลายลักษณะ แต่ไม่ควรให้สมาชิกมีความแตกต่างกันมากจนเกินไปจะทำให้เกิดปัญหาได้ ควรมีความสมดุลระหว่างสมาชิกแต่ละประเภทด้วย

2. ขนาดของกลุ่ม

คมเพชร นัตรสกุล (2522 : 89) ได้ให้ความคิดเห็นว่า จำนวนสมาชิกของกลุ่มที่จะเหมาะสมนั้นมีความคิดเห็นของบุคคลแตกต่างกันไป แต่อย่างไรก็ตามไม่มีวิจัยที่แสดงให้เห็นว่าจำนวนสูงสุดควรจะเป็นกี่คน จากรายงานการศึกษาทั่วไปพบว่า จำนวนสมาชิกอยู่ในระหว่าง 6 – 15 คน ถึงแม้บางคนอาจจะคิดว่าจำนวนที่ดีที่สุดคือ 6 คน บางคนคิดว่า 8 คน แต่อย่างไรก็ตามไม่มีใครกำหนดเกิน 15 คน ได้มีการอภิปรายถึงเรื่องจำนวนสมาชิกในกลุ่มที่น่าสนใจอีกประการหนึ่ง คือ ถ้าจำนวนสมาชิกน้อยกว่า 6 คน จะทำให้กลุ่มดีหรือไม่ดี สำหรับกลุ่มในลักษณะนี้จะมีปัญหาคือ ความคิดจากกลุ่มที่สมาชิกจะได้รับนั้นแคบไป แหล่งที่จะให้ประโยชน์ในกลุ่มก็มีน้อย ความเครียดจากกลุ่มจะมีมากเนื่องจากความกดดันนอกกลุ่ม นอกจากนี้แล้วจะทำให้กลุ่มไม่มีความกระตือรือร้นเป็นปฏิปักษ์กันได้ง่ายระหว่างสมาชิก ตลอดจนไม่สามารถตกลงอะไรกันได้ ในบางครั้งเมื่อสมาชิกขาดไปเพียงคนเดียวก็จะทำให้กลุ่มเลิกกันไปทำอะไรได้ลำบากมาก

ชูชัย สมितिไกร (2527 : 18) มีความเห็นว่า โดยทั่วไปแล้วการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มควรมีสมาชิก 10 คน หรือน้อยกว่านั้น หากจะกล่าวโดยละเอียดแล้วสำหรับกลุ่มซึ่งประกอบด้วยสมาชิกเป็น วัยรุ่น หรือผู้ใหญ่ กลุ่มขนาด 6 – 10 คน เป็นขนาดซึ่งผู้นำกลุ่มสามารถที่จะนำกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. เวลาและจำนวนครั้งในการให้คำปรึกษา

คมเพชร ฉัตรสุกกุล (2522 : 92 – 93) ได้ให้ความเห็นว่า จำนวนครั้งที่เหมาะสมต่อการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ควรจะใช้ประมาณสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ใช้เวลาครั้งละประมาณ 1 ชั่วโมง หรือไม่ควรเกิน 2 ชั่วโมงและสำหรับจำนวนครั้งในการสิ้นสุดการให้คำปรึกษาในโรงเรียนและวิทยาลัยควรกำหนดจำนวนครั้งไว้ประมาณ 6–7 ครั้งโดยถือเป็นกลุ่มที่ใช้เวลาระยะสั้น

ทรอทเซอร์ (ชูชัย สมितिไกร. 2527 : 18 – 19 ; อ้างอิงมาจาก Trotzer. 1977) กล่าวถึงระยะเวลาในการเข้ากลุ่มแต่ละครั้งว่า ควรจะให้เวลาหนึ่งชั่วโมงแต่สำหรับเด็กระยะเวลาที่ใช้ควรจะสั้นลง กล่าวคือแต่ละครั้งควรจะใช้เวลาประมาณ 20 นาที ถึง 1 ชั่วโมง สำหรับความถี่ของการเข้ากลุ่มนั้นอย่างน้อยที่สุดควรจะพบกันสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ส่วนจำนวนครั้งที่จะใช้ในการเข้ากลุ่มทั้งหมดขึ้นอยู่กับเป้าหมายของกลุ่มและธรรมชาติของสมาชิกกลุ่ม แต่อย่างน้อยที่สุดควรจะเข้ากลุ่มจำนวนไม่ต่ำกว่า 8 ครั้ง และถ้าหากมากกว่านี้ก็ยังเป็นการดีมาก

4. การจัดสถานที่

สถานที่ในการให้คำปรึกษากลุ่ม ควรเป็นองที่เล็กกระทัดรัดเหมาะสมกับจำนวนสมาชิกในกลุ่มเพื่อให้สมาชิกรู้สึกเป็นอิสระและมีสิ่งภายนอกมารบกวนหรือป้องกันมิให้สมาชิกหันไปสนใจกับสิ่งภายนอก สมาชิกในกลุ่มจะรู้สึกสบายใจเมื่อได้นั่งเป็นแบบวงกลมล้อมรอบโต๊ะ หรือมีโต๊ะตั้งกลางวงมากกว่าที่จะนั่งเป็นวงกลมเฉยๆ หรือนั่งเป็นแถวในลักษณะที่เผชิญหน้ากัน โต๊ะกลางวงจะช่วยให้สมาชิกรู้สึกอบอุ่นและมั่นคงในตนเอง ตลอดจนสามารถใช้เป็นที่เขียนหรือจดบันทึกในยามที่สมาชิกต้องการอีกด้วยห้องสำหรับการให้คำปรึกษาในบางแห่งจะติดตั้งเครื่องบันทึกเสียงไว้ด้วย ซึ่งเหมาะสำหรับผู้ให้คำปรึกษาที่เริ่มฝึกหัดโดยมาเปิดฟังภายหลังจากที่เสร็จสิ้นการให้คำปรึกษาในแต่ละคราวไป เพื่อหาทางปรับปรุงสิ่งต่างๆ ให้ดีขึ้น อันเป็นประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภณ. ม.ป.ป. : 235)

5. ชนิดของกลุ่ม

การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มชนิดของกลุ่มควรจะเป็นแบบปิดหรือแบบเปิด ชูชัย สมितिไกร (2527 : 19) ได้กล่าวไว้ว่า นักจิตวิทยาการศึกษาควรที่จะกำหนดว่า กลุ่มควรจะเป็นแบบปิด กลุ่มแบบปิดหมายถึง กลุ่มที่ประกอบด้วยสมาชิกกลุ่มเดียว ตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งปิดกลุ่ม ส่วนกลุ่มแบบเปิดหมายถึง กลุ่มที่มีสมาชิกบางคนออกไปและรับสมาชิกใหม่เข้ามาแทนที่เป็นระยะๆ จนกระทั่งปิดกลุ่ม สำหรับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มควรมีลักษณะเป็นกลุ่มปิด เพราะกลุ่มจะมี

การพัฒนาและก้าวสู่ช่วงเวลาที่มีการแก้ปัญหา ซึ่งความเคลื่อนไหวเช่นนี้ จำเป็นต้องอาศัยเวลา และ ความรู้สึกผูกพันเป็นหนึ่งเดียว การที่มีสมาชิกใหม่เข้ามาในกลุ่มอาจจะขัดขวางต่อการพัฒนาการเช่นนี้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ จิราภรณ์ อารยะรังสฤษฎ์ (2539 : 47) โดยกล่าวถึง การจัดกลุ่มแบบ ปิดว่าเป็นที่นิยมมากกว่า เพราะเป็นการอำนวยความสะดวกในการทำให้เกิดความรู้สึกร่วมกันในการ ส่งเสริมลักษณะอย่างเดียวกัน ความสามัคคีกันและความช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่มจะดำเนิน ไปอย่างมีความสอดคล้องกันในกลุ่มแบบปิดงานของกลุ่มจะมีโอกาสประสบความสำเร็จสูงกว่า

1.2.8 พลังในการให้คำปรึกษา

คมเพชร นัตรศุภกุล (2522 : 90 – 92) กล่าวว่า ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องรู้ เข้าใจ และยอมรับที่จะนำเอาพลังต่างๆ มาใช้ในการดำเนินการให้คำปรึกษาให้สมบูรณ์ ขณะเดียวกัน ก็จะต้องช่วยให้ผู้มีปัญหาซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มสามารถใช้พลังงานเหล่านี้ด้วย ซึ่งมีดังต่อไปนี้

1. ข้อผูกพัน(Commitment)บุคคลที่จะได้รับประโยชน์จากการให้คำปรึกษา แบบกลุ่ม จะต้องรับรู้และยอมรับว่ามีความต้องการที่จะรับคำปรึกษา และจะพูดถึงปัญหาทั้งหลาย ของตน จะแก้ไขและเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อรับคำปรึกษาจากกลุ่ม

2. ความรับผิดชอบ (Responsibility) สมาชิกจะต้องพยายามเพิ่มความ รับผิดชอบสำหรับตนเอง และเพื่อการแก้ไขปัญหาในกลุ่ม

3. การยอมรับ (Acceptance) เมื่อสมาชิกให้การยอมรับกันเองจะเป็นผลให้ แต่ละบุคคลเกิดเคารพนับถือตนเองและมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเขาด้วย

4. ความดึงดูดใจ (Attractiveness) หากกลุ่มเป็นที่ดึงดูดใจของสมาชิกใน กลุ่มมากเท่าใด ก็ยิ่งจะทำให้การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีอิทธิพลต่อสมาชิกในกลุ่มเพิ่มขึ้น

5. ความรู้สึกเป็นเจ้าของ(Belonging) สมาชิกทั้งประเภทที่จะต้องมีการ เปลี่ยนแปลงตนเองและมีอิทธิพลในกลุ่มเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนั้นมีความรู้สึกอย่างรุนแรงต่อ ความรู้สึกเป็นเจ้าของกลุ่ม ซึ่งทำให้เป็นผลดีต่อการช่วยกลุ่ม

6. ความปลอดภัย (Security) เมื่อสมาชิกมีความรู้สึกปลอดภัยขณะที่อยู่ใน กลุ่ม เขาจะมีความเป็นตัวของตัวเองมีการอภิปรายปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวของเขา มีการยอมรับความคิด ของบุคคลอื่นที่แสดงต่อตัวเขาและสามารถแสดงความรู้สึกของตนเองต่อสมาชิกอื่น ซึ่งนับได้ว่าเป็น ประโยชน์ต่อการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเป็นอย่างมาก

7. ความเครียด (Tension) ขณะที่สมาชิกรับคำปรึกษาแบบกลุ่มอยู่นั้น สมาชิกมักจะมี ความเครียดอยู่บ้าง การมีความเครียดและความไม่พึงพอใจที่อยู่ในระดับพอเหมาะ จะเป็นแรงจูงใจที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม แต่ถ้าความเครียดมากเกินไปจะทำให้บุคคล ไม่ได้ใช้ ความสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ ได้อย่างสำเร็จ

8. ปทัสถานของกลุ่ม(Group Norms) เมื่อสมาชิกเข้าใจและยอมรับเงื่อนไขที่จำเป็นสำหรับการเข้ารับคำปรึกษาในกลุ่ม เขาจะไม่ละเลยต่อปทัสถานของกลุ่ม เพราะสมาชิกย่อมต้องการจะได้รับความช่วยเหลือ และไม่ต้องการจะให้บุคคลอื่นมองเขาในแง่ของบุคคลที่แตกต่างไปจากสมาชิกอื่นๆ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ความสำเร็จของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มย่อมขึ้นอยู่กับปทัสถานของกลุ่มด้วย

1.2.9 บทบาทของผู้นำกลุ่ม

การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มจะพัฒนาไปอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับการทำหน้าที่ของผู้นำกลุ่มเป็นหลัก ซึ่ง ทรอทเซอร์ (ซูซีย์ สมิทธิไกร. 2527 : 63 –64 ; อ้างอิงมาจาก Trotzer. 1977) กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้นำกลุ่มไว้ดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริมให้มีปฏิสัมพันธ์ในกลุ่ม(Promoting Interaction)

บรรยากาศที่สมาชิกภายในกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันจะช่วยเร่งเร้าให้กลุ่มเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเร็วขึ้น ผู้นำกลุ่มจะต้องทุ่มเทความพยายามของตนอย่างเต็มที่ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาของกลุ่ม โดยสนับสนุนให้สมาชิกกลุ่มได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สร้างสรรค์ให้กลุ่มมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมมากขึ้นและหากผู้นำกลุ่มได้ร่วมเปิดเผยความรู้สึกและการรับรู้ของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงแรกของการเริ่มกลุ่ม ก็จะเป็นสิ่งที่มีประโยชน์มากต่อการสนับสนุนให้สมาชิกได้พูดคุยเปิดเผยความในใจต่อกัน สรุปแล้วบทบาทของผู้นำกลุ่ม คือ การสร้างบรรยากาศที่ก่อให้เกิดความมีน้ำใจจริง และการให้และรับรู้สึกนึกคิดระหว่างสมาชิกกลุ่ม

2. เอื้ออำนวยให้มีปฏิสัมพันธ์ในกลุ่ม (Facilitating Interaction)

การเอื้ออำนวยมีความหมายถึง การกระทำที่ช่วยเพิ่มพูนปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มแล้วให้สูงขึ้นอีกโดยการทำหน้าที่ผู้นำกลุ่มแนะนำวิธีการที่ช่วยให้การพูดคุยมีความหมายและก่อให้เกิดผลดีมากขึ้น นั่นคือ ช่วยให้ผู้สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจต่อกันมากขึ้นซึ่งจะทำให้ดีมากกว่าเพียงไรขึ้นอยู่กับ ความไว ความสนใจ และความสามารถในการเปิดเผยตนเองของผู้นำกลุ่ม

3. การริเริ่ม (Initiating)

การริเริ่ม หมายถึง การที่ผู้นำกลุ่มมีบทบาทอย่างแข็งขันในการก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มและกำหนดว่าปฏิสัมพันธ์นั้นจะมุ่งเน้นไปที่อะไร หรือจะดำเนินต่อไปอย่างไร การทำหน้าที่นี้จะมีประสิทธิภาพเพียงไร ขึ้นอยู่กับความรู้เกี่ยวกับกระแสของกลุ่มและความชำนาญของผู้นำกลุ่มในการค้นหาความต้องการของสมาชิกกลุ่ม นอกจากนี้การริเริ่มยังมีประโยชน์ในการบรรเทาความวิตกกังวลของสมาชิกที่เป็นผลมาจากสถานการณ์ที่ไม่มีการกำหนดอะไรแน่นอน

4. การชี้นำ (Guiding)

เนื่องจากกลุ่ม โดยตัวเองมีความสับสนซับซ้อนและมีศักยภาพอยู่ภายใน จึงจำเป็นต้องมีผู้คอยชี้นำทิศทางเพื่อให้ได้รับประโยชน์จากปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น การชี้นำช่วยให้กลุ่ม

ได้ก้าวไปสู่เป้าหมายของตน และเป็นความพยายามของผู้ให้คำปรึกษาที่จะใช้ประโยชน์ให้มากที่สุดจากสถานการณ์ของกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความเติบโตขึ้น

5. การสอดแทรก (Interventing)

การสอดแทรกจะถูกใช้เพื่อป้องกันสิทธิของสมาชิกบางคน หรือเพื่อขัดขวางมิให้เกิดสถานการณ์ที่อันตรายบางอย่าง เช่น การวิจารณ์ที่ไม่เหมาะสมเกิดขึ้น ซึ่งสถานการณ์เช่นนั้นอาจจะมีผลทำร้ายจิตใจของสมาชิกหรือขัดขวางการพัฒนาของกลุ่มการสอดแทรกยังอาจรวมถึงการรักษาเวลาที่กำหนดไว้และการนำการอภิปรายเข้าสู่เรื่องที่แท้จริง

6. การรวบรวมความรู้สึกนึกคิดเข้าด้วยกัน (Consolidating)

การกระทำที่ผู้นำกลุ่มใช้เพื่อที่จะรวบรวมเอาความคิดและความรู้สึกที่กระจัดกระจายกันอยู่เข้าด้วยกัน อันจะทำให้สมาชิกกลุ่มได้เข้าใจร่วมกัน ผู้นำกลุ่มจะต้องตระหนักว่าภายในกลุ่มมีความเห็นที่แตกต่างกัน และกระทำหน้าที่นี้เพื่อให้สมาชิกได้เข้าใจว่าพวกเขามีความคิดเห็นที่แตกต่างและเหมือนกันตรงจุดใด

7. การรักษากฎ (Rule – Keeping)

ในการเข้ากลุ่มจะมีกฎของกลุ่มที่ได้วางไว้ตั้งแต่แรกซึ่งผู้นำกลุ่มจะต้องพยายามให้สมาชิกรักษากฎนั้นเอาไว้ เพื่อให้กลุ่มได้ดำเนินไปตามขอบเขตที่ได้วางไว้

8. สนับสนุนให้สื่อความกันอย่างถูกต้อง (Enhancing Communication)

หน้าที่นี้ คือ การช่วยให้สมาชิกเปิดเผยตนเองด้วยความกระชับและเข้าใจตรงกันทั้งสองฝ่าย ซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถในการฟังและเข้าใจของผู้นำกลุ่ม บางครั้งคำพูดของสมาชิกกลุ่มอาจมีความหมายบางอย่างที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใน ผู้นำกลุ่มจะต้องมีความสามารถในการสังเกตและจับความหมายที่ซ่อนเร้นนี้ด้วย นอกจากนี้ผู้นำยังอาจจะช่วยให้สมาชิกได้ใช้คำพูดที่แทนความหมายได้อย่างถูกต้องเช่นการใช้คำว่า“ฉัน”หรือ“ผม”เมื่อกล่าวถึงตนเองแทนที่จะใช้คำว่า“เรา”

9. แก้ไขความขัดแย้ง (Resolving Conflicts)

ในขณะที่กลุ่มดำเนินไปนั้นอาจมีความขัดแย้งเกิดขึ้นในกลุ่ม ซึ่งผู้นำกลุ่มจะต้องตระหนักว่าสาเหตุของความขัดแย้งนั้นมาจากที่ใด เช่น การมีเป้าหมายที่ขัดแย้งกันความผิดพลาดในการทำหน้าที่ของผู้นำกลุ่ม ความวิตกกังวลต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นใหม่เป็นต้น ผู้นำกลุ่มต้องรู้ว่า จะใช้วิธีการแก้ปัญหาแบบใด เมื่อไรที่เขาควรจะไปและเมื่อไรที่ควรปล่อยให้กลุ่มแก้ไขกันเอง

10. ระดมพลังของสมาชิกกลุ่ม (Mobilizing Group Resources)

ลักษณะพิเศษของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มอย่างหนึ่งคือ สามารถระดมพลังช่วยเหลือจากสมาชิกในกลุ่มได้ แทนที่จะมีเพียงตัวผู้นำกลุ่มคนเดียวเท่านั้นซึ่งวัตถุประสงค์ของการทำหน้าที่นี้ก็คือ การให้สมาชิกกลุ่มได้ช่วยเหลือตนเองด้วยการช่วยเหลือซึ่งกันและกันแต่ผู้นำกลุ่ม

จะต้องมีความเต็มใจที่อยู่หลังจากแล้วปล่อยให้สมาชิกกลุ่มได้มีบทบาทมากขึ้น ซึ่งผลที่เกิดขึ้นตามมาก็คือสมาชิกกลุ่มจะรู้สึกว่าคุณค่าเป็นที่ยอมรับนับถือจากผู้อื่นมากขึ้นด้วย

11. การให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม (Counseling)

ผู้นำกลุ่มมีหน้าที่จะต้องให้คำปรึกษาแก่สมาชิกกลุ่มหากสมาชิกต้องการความช่วยเหลือ การให้คำปรึกษาที่เกิดขึ้นในกลุ่ม มักจะมุ่งเน้นไปที่ปัญหาของสมาชิกคนใดคนหนึ่ง เมื่อปัญหาของคนนั้นถูกแก้ไขคล่องไปแล้ว จึงเปลี่ยนจุดสนใจไปยังปัญหาของสมาชิกคนอื่นๆ ต่อไป

1.2.10 บทบาทของสมาชิก

การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม จะพัฒนาไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับสมาชิกกลุ่ม ซึ่ง โสริย์ โพธิ์แก้ว (สันทนา วิจิตรเนาวรัตน์. 2539 :19-20; อ้างอิงมาจาก โสริย์ โพธิ์แก้ว. 2523) ได้กล่าวถึงบทบาทของสมาชิกกลุ่มไว้ดังนี้

1. ไม่พูดถึงเรื่องนอกกลุ่มสมาชิกควรพูดถึงเฉพาะบุคคลที่อยู่ในกลุ่มสิ่งที่พูดในกลุ่มจะเก็บไว้เป็นความลับไม่นำไปพูดนอกกลุ่ม
2. การฟัง สมาชิกได้รับการกระตุ้นให้สนใจรับฟังสมาชิกอื่นพูดทั้งเนื้อหาและความรู้สึก ถ้ามีความยากลำบากในการฟัง ควรจะรีบบอกผู้พูดไม่ควรจะปล่อยผ่านไป
3. การวิพากษ์วิจารณ์ สมาชิกควรพูดในสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ ที่นี้ เคียวนี่อย่างไร
4. การใช้เหตุผลด้วยสติปัญญา สมาชิกย่อมได้รับการกระตุ้นให้ร่วมแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกซึ่งเป็นส่วนตัว จะผลัดเปลี่ยนกันถึงเรื่องราวๆ ของสังคมและสนใจเรื่องราวเป็นรายบุคคลไป
5. การตั้งคำถาม การถามควรถามในลักษณะของคำอธิบายเพิ่มเติมขอความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ
6. การเจาะระดับความรู้สึก จะเป็นประโยชน์ต่อสมาชิก เพื่อให้เขารู้ว่าเขา คือใครและรู้สึกอย่างไรอย่างแท้จริง
7. ความรู้สึกและความคิดเห็นสมาชิกจะได้รับการกระตุ้นให้เข้าใจว่าสิ่งที่คิดและรู้สึกเป็นสิ่งที่แยกออกจากกัน

จากเอกสารดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเป็นวิธีการหนึ่งที่เน้นความสัมพันธ์ที่ต่อกันของสมาชิกในกลุ่ม โดยจะร่วมกันสำรวจปัญหา ความรู้สึกของกันและกัน ตลอดจนพฤติกรรมของแต่ละบุคคล แล้วนำมาหาวิธีการหรือแนวทางในการแก้ไขปรับปรุง เพื่อพัฒนาตนเอง ผู้วิจัยจึงได้นำมาใช้เป็นเครื่องมือในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้และเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในแนวทางที่ดีขึ้น

1.3 เอกสารเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคล

1.3.1 ความหมายของการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคล

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (ม.ป.ป. : 190) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบรายบุคคล (Individual Counseling) เป็นการให้คำปรึกษาในรูปแบบที่นิยมกระทำกันทั่วไปทั้งในโรงเรียนและหน่วยงานต่างๆ ซึ่งประกอบขึ้นด้วยผู้ให้คำปรึกษา 1 คนและผู้รับคำปรึกษา 1 คน มาพบกัน ทั้งสองจะร่วมมือกันโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษาให้สามารถเข้าใจตนเอง เข้าใจปัญหา และสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ด้วยตนเอง

เจียรนัย ทรงชัยกุล (2529 : 407) ได้อธิบายความหมายของการให้คำปรึกษารายบุคคล เป็นการให้คำปรึกษาที่ผู้ให้คำปรึกษาให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับคำปรึกษาเป็นการส่วนตัวเฉพาะรายในแต่ละครั้ง เพื่อให้เขาสามารถเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อมได้ดีขึ้น สามารถเผชิญปัญหาที่กำลังประสบอยู่ได้และมีทักษะในการแก้ปัญหาด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม สามารถวางแผนโครงการชีวิตของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถพัฒนาศักยภาพของตนได้อย่างเต็มขีดความสามารถ

ผกา บุญเรือง (2530 : 151) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคล โดยมีการพบเป็นการส่วนตัวระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องใช้กลวิธีหลายอย่าง เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจตนเองและสภาพแวดล้อมได้ดีขึ้น สามารถแก้ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่และสามารถวางแผนโครงการในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พองพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529 : 179) กล่าวถึง การให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลว่าเป็นสัมพันธภาพของการช่วยเหลือส่วนบุคคล ระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม สามารถแก้ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่และสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กิปสันและมิลเชล (Gibson and Mitchell. 1986 : 27) กล่าวว่า การให้คำปรึกษารายบุคคล เป็นสัมพันธภาพของการช่วยเหลือของบุคคลหนึ่งต่ออีกบุคคลหนึ่ง โดยมีจุดประสงค์ที่จะให้บุคคลได้รับความเจริญก้าวหน้าและปรับตัวได้ สามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้และรู้จักตัดสินใจเลือกสิ่งต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง

จากความหมายของการให้คำปรึกษารายบุคคลดังกล่าว สรุปได้ว่า การให้คำปรึกษารายบุคคลเป็นกระบวนการช่วยเหลือซึ่งเกิดจากสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจตนเองและยอมรับตนเอง ตลอดจนมีทักษะและเกิดความสามารถในการตัดสินใจเลือกสิ่งต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม สามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้และรู้จักพัฒนาตนเองซึ่งนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าต่อไป

1.3.2 จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคล

ได้มีผู้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลไว้ดังนี้
 ศิริบุรณ ศายโกสุม (2533 : 195) ได้กล่าวไว้ว่า จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษารายบุคคล คือ
 การช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาตระหนักถึงตนเองมีความรับผิดชอบต่อตนเอง สามารถเผชิญกับปัญหา
 ความยากลำบาก มีความเอื้ออาทรเข้าใจในความเป็นอยู่อันดีของมวลมนุษย์ และสามารถนำศักยภาพ
 ที่มีอยู่มาใช้ได้อย่างเต็มที่ โดยมีความสอดคล้องกับแบบการดำเนินชีวิตของตนภายในขอบเขตทาง
 จริยธรรมของสังคม เกิดความเจริญงอกงาม มีการพัฒนาอย่างเหมาะสม สามารถค้นพบตนเอง เข้าใจ
 ตนเอง และให้แนวทางแก่ตนเองได้

นอกจากนี้ อาร์บัคเคิล (ศิริบุรณ ศายโกสุม. 2533 : 195 – 196 ; อ้างอิงมาจาก Arbuckle.
 1970) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลไว้ดังนี้

1. ช่วยแก้ปัญหาของผู้รับบริการ
2. ช่วยให้ผู้รับบริการเกิดความสุขความพอใจ
3. สังคมมีความสุขความพอใจกับผู้รับบริการ
4. ช่วยให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีขึ้นใจเลื่อมใสที่คำนึงถึงแต่เพียง “ ความถูกต้อง ” เท่านั้น

จากจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลดังกล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การให้
 คำปรึกษาแบบรายบุคคล มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือบุคคลหรือผู้รับคำปรึกษาให้รู้จักและเข้าใจตนเอง
 สามารถเผชิญกับปัญหาและความยากลำบากได้ มีศักยภาพที่จะพัฒนาตนเองไปสู่ความเจริญในการ
 ดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข ภายในขอบเขตจริยธรรมอันดีงามของสังคม

1.3.3 ข้อดีของการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคล

เจียรนีย์ ทรงชัยกุล(2529 : 411) กล่าวถึงข้อดีของการให้คำปรึกษารายบุคคล
 ไว้ดังนี้

1. ผู้รับคำปรึกษาได้รับความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาเฉพาะของเขาจาก
 ผู้ให้คำปรึกษาโดยตรง ด้วยความละเอียด ครอบคลุม และรอบคอบอย่างเพียงพอ
2. ผู้รับคำปรึกษาเป็นจุดสนใจของผู้ให้คำปรึกษาแต่เพียงผู้เดียวในการให้คำ
 ปรึกษาแต่ละครั้ง เขาจึงเป็นผู้ควรได้รับประโยชน์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างเต็มที่
3. ผู้รับคำปรึกษา ถ้าที่จะเปิดเผยตนเองอย่างอิสระกับผู้ให้คำปรึกษาซึ่งจะ
 ช่วยให้การวินิจฉัยปัญหาและหาทางแก้ไขปัญหานั้นได้ถูกต้องรวดเร็ว
4. ผู้รับคำปรึกษา ไม่ต้องกังวลถึงความคิดเห็น ความรู้สึกและข้อเสนอแนะ
 ของผู้อื่น นอกจากของผู้ให้คำปรึกษาเพียงผู้เดียวในระหว่างการให้คำปรึกษา
5. ผู้รับคำปรึกษา ไม่ต้องวิตกกังวลถึงความไม่พร้อมทางด้านทักษะในเรื่อง
 มนุษยสัมพันธ์ หรือบุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสมของเขาในการแสดงออกกับผู้อื่น เพราะเขาจะมี ความ
 สัมพันธ์เฉพาะกับผู้ให้คำปรึกษาเพียงผู้เดียวในระหว่างการให้คำปรึกษา

1.3.4 ข้อจำกัดของการให้คำปรึกษารายบุคคล

ข้อจำกัดบางประการ ของการให้คำปรึกษารายบุคคลที่ควรคำนึงถึง ซึ่งเจียร์นีย์ ทรงชัยกุล (2529 : 411) ได้รวบรวมไว้ดังนี้

1. ผู้ให้คำปรึกษา เสียโอกาสอันดีที่จะเสริมสร้างทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และการปรับตัวด้านต่างๆ กับเพื่อนคนอื่นๆ ในวัยเดียวกันที่เผชิญปัญหาที่คล้ายคลึงกับตน
2. ผู้รับคำปรึกษาอาจจะเกิดความเคียดแค้นที่จะไว้วางใจ และต้องการ พึ่งพาความช่วยเหลือเฉพาะจากผู้ให้คำปรึกษาเท่านั้น
3. ผู้รับคำปรึกษาซึ่งอยู่ในวัยรุ่น โดยทั่วไปไม่มีความเชื่อว่า ปัญหาที่ตนประสบนั้น เพื่อนรุ่นเดียวกันจะเข้าใจ และหาทางออกให้ได้ดีกว่าความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ต่างวัยและต่างความคิดจากเขา
4. ผู้รับคำปรึกษาซึ่งอยู่ในวัยรุ่น โดยธรรมชาติไม่ต้องการแสดงตนอย่างเปิดเผยว่า ไม่มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาด้วยตนเองให้ผู้ใหญ่ได้รู้ เพราะเกรงจะเสียสถานภาพที่ตนถูกมองว่าเป็นเด็ก
5. การให้คำปรึกษารายบุคคล เป็นกิจกรรมที่ต้องใช้เวลาและบุคลากรที่มีอยู่จำกัด ดังนั้นนักเรียนบางคนที่ต้องการได้รับคำปรึกษาจึงอาจไม่ได้รับการบริการโดยทั่วถึง

1.3.5 บทบาทของผู้ให้คำปรึกษารายบุคคล

เรนน์ (วัชร ทรัพย์มี. 2533 : 19 ; อ้างอิงมาจาก Wrenn. 1965) กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้ให้คำปรึกษาไว้ดังนี้

1. สร้างสัมพันธภาพกับผู้รับคำปรึกษาให้เกิดบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นมิตร ก่อให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน
2. เสนอทางเลือกที่จะทำให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถเข้าใจตนเองได้อย่างถูกต้องตามความเป็นจริง
3. ให้ความช่วยเหลือเท่าที่จำเป็นเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถแก้ปัญหาและตัดสินใจได้ด้วยตนเอง
4. สร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเสริมสร้างสุขภาพจิตที่ดีให้แก่ผู้รับคำปรึกษา
5. ส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพให้บริการการให้คำปรึกษาโดยพยายามปรับปรุงกระบวนการให้คำปรึกษา โดยอาศัยข้อมูลการวิพากษ์วิจารณ์จากบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือศึกษาจากผลการวิจัย

นอกจากนี้ เรียม ศรีทอง (2530 : 49) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้ให้ คำปรึกษาว่ามีบทบาทเป็นผู้ให้บริการช่วยเหลือ โดยร่วมมือเสนอแนะให้ข้อมูลประสานงานให้แก่บุคคลที่ต้องการความ

ช่วยเหลือได้ใช้ชีวิตอย่างเต็มที่ด้วยความสามารถของตนเอง ผู้ให้คำปรึกษามีหน้าที่แสวงหาแนวทางที่จะเอื้ออำนวยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในตัวผู้มาขอรับบริการ เพื่อให้เขาได้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า การให้คำปรึกษารายบุคคลเป็นอีกกลวิธีหนึ่งที่เน้นในเรื่องสัมพันธภาพในการให้คำปรึกษาระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาซึ่งผู้ให้คำปรึกษาจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจตนเอง ยอมรับตนเองมีทักษะและความสามารถอันจะนำไปสู่การพิจารณาต่างๆ ได้อย่างรอบคอบซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจ การยอมรับ และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองในแนวทางที่ดีขึ้น นำไปสู่การแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงนำมาใช้เป็นเครื่องมือ ในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนอีกวิธีหนึ่ง

1.4 เอกสารเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

1.4.1 ภูมิหลังของทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม

การให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม(Behavioral Counseling)มีพื้นฐานมาจากแนวความคิดของทฤษฎีการเรียนรู้ของนักจิตวิทยากลุ่มพฤติกรรมนิยม ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความเชื่อในเรื่องอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมว่ามีบทบาทสำคัญต่อการทำให้บุคคลมีการตอบสนองหรือมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และเชื่อมั่นว่าพฤติกรรมของบุคคลนั้นถูกกำหนดหรือควบคุมให้เกิดหรือเปลี่ยนแปลงได้ด้วยการจัดสิ่งเร้าหรือการวางเงื่อนไขสิ่งเร้า เพื่อให้บุคคลเกิดการตอบสนอง (รัฐจวน คำวชิรพิทักษ์. 2538 :7) และแนวความคิดของทฤษฎีการเรียนรู้ที่สำคัญ 3 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยการวางเงื่อนไขแบบดั้งเดิมหรือแบบคลาสสิก (Classical Conditioning) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning) สำหรับคำว่า การให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม (Behavioral Counseling) นั้น จอห์น ครัมโบลท์ (John Krumboltz) ศาสตราจารย์แห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ดเป็นผู้ริเริ่มใช้คำนี้ใน ปี ค.ศ.1964 ซึ่งเน้นถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้รับบริการเป็นสำคัญ และ ทอริเซน (Carl E. Thoresen) ก็เป็นอีกผู้หนึ่งที่มีส่วนเผยแพร่วิธีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม เขาได้นำวิธีนี้ไปทดลองใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา และได้แต่งตำราร่วมกับ ครัมโบลท์ สำหรับหลักที่สำคัญของการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมยึดหลักว่า พฤติกรรมมนุษย์เป็นสิ่งที่เรียนรู้และเปลี่ยนแปลงได้ ในกระบวนการให้คำปรึกษานั้นผู้ให้คำปรึกษาพยายามช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามองเห็นปัญหาและเห็นพ้องในพฤติกรรมที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขการให้คำปรึกษาวิธีนี้มีความเห็นว่าการจะทำให้ผู้รับคำปรึกษาแก้ไขปัญหาดตนเองได้นั้น มิใช่เพียงแต่เข้าใจผู้รับบริการให้ความอบอุ่น ยอมรับ และช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจตนเองเท่านั้น ผู้ให้คำปรึกษาต้องเน้นการสร้างประสบการณ์ให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดการเรียนรู้ หรือเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในแนวทางที่ต้องการซึ่งใช้หลักการเรียนรู้เป็นวิธีเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคล(วัชร ทรัพย์มี. 2533 :155 – 156)

วิญญู พูลศรี(2531 : 321) กล่าวถึงความเป็นมาของทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมไว้ว่า เป็นทฤษฎีที่ใช้พื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory) ซึ่งหมายถึงความเป็นมาของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่างๆ อันเนื่องมาจากการได้รับการฝึกหัด หรือมีประสบการณ์กับเรื่องนั้นๆ โดยตรง ผู้ให้คำปรึกษาตามทฤษฎีนี้ จะเน้นวิธีการที่มีระบบที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้มารับคำปรึกษาเป็นสำคัญ

1.4.2 ความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์และหลักของการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

มีผู้กล่าวถึงความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ไว้ดังนี้

คมเพชร ฉัตรสุกกุล (2531 : 116 – 117) ได้กล่าวว่า ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมของมนุษย์นั้นเกิดจากการเรียนรู้ มนุษย์ที่เกิดมานั้นไม่ดีหรือไม่เลว แต่จะเริ่มค้นชีวิตในลักษณะว่างเปล่า มนุษย์จะเป็นสิ่งที่มีชีวิตที่สามารถตอบสนองสิ่งเร้าต่างๆ ในสิ่งแวดล้อมแบบแผนของพฤติกรรมของมนุษย์จะเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม บุคคลจะเรียนรู้ โดยการเข้าไปอยู่ในสถานการณ์ที่เขาจะได้รับรางวัลหรือถูกทำโทษ ทั้งนี้จะเกี่ยวข้องกับคุณภาพของสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาด้วย คำว่าคุณภาพและปริมาณของรางวัลหรือการทำโทษนั้นจริงๆ แล้วขึ้นอยู่กับบุคคลแต่ละบุคคล ดังนั้นบุคคลแต่ละคนจะเรียนรู้โดยผ่านประสบการณ์ เพื่อที่จะรับรู้สถานการณ์นั้นเป็นที่พึงพอใจหรือไม่หลังจากนั้นก็แสดงปฏิกิริยาได้ตอบสนองการณ์ตามลักษณะการเรียนรู้ของตนเอง

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (ม.ป.ป. : 227) กล่าวถึงธรรมชาติของมนุษย์ตามแนวความคิดของพฤติกรรมนิยมไว้ว่ามนุษย์คงอยู่ภายใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมที่มนุษย์แสดงออกเป็นผลการตอบโต้กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งสิ่งแวดล้อมจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม มนุษย์ไม่ค่อยมีโอกาสได้เลือกพฤติกรรมมากนักเพราะสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลเหนือมนุษย์

นันทิกา แฉ้มสรวล (2531 : 94) กล่าวว่า นักจิตวิทยากลุ่มพฤติกรรมนิยมมองธรรมชาติของมนุษย์ในแง่ที่ว่า มนุษย์อยู่ภายใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์เป็นผลจากการที่มนุษย์มีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการเรียนรู้ ถ้าบุคคลใดมีอำนาจสามารถควบคุมสิ่งแวดล้อมได้ บุคคลนั้นก็จะมีโอกาสกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นได้ และบุคคลไม่มีทางเลือกหลายทาง เพราะสังคมมีอิทธิพลเหนือบุคคล

นอกจากนี้ ทอริเซน (วิญญู พูลศรี. 2531 : 322 – 324 ; อ้างอิงมาจาก Thoresen. 1969) ได้อธิบายความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์และหลักของการให้คำปรึกษาตามแนวทางของทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ไว้ดังนี้

1. พฤติกรรมส่วนใหญ่ของมนุษย์เกิดจากการเรียนรู้ ดังนั้น พฤติกรรมจึงเป็นสิ่งที่

เปลี่ยน แปลงได้

2. การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมจะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของบุคคลได้ด้วย
3. การเปลี่ยนแปลงของบุคคลจะเป็นไปตามหลักของวิธีการเสริมแรง (Reinforcement) และหลักของการใช้ตัวแบบทางสังคม (Social Modeling)
4. มนุษย์ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม ถ้าบุคคลใดสามารถควบคุมสิ่งแวดล้อมได้ บุคคลนั้นก็มีโอกาสที่จะกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ให้เป็นไปตามที่ต้องการได้
5. แม้ว่าสิ่งแวดล้อมจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก็ตาม แต่มนุษย์สามารถควบคุมพฤติกรรมตนเองหรือเปลี่ยนพฤติกรรมตนเองได้
6. บุคลิกภาพของมนุษย์สามารถเปลี่ยนแปลงได้โดยใช้วิธีการวางเงื่อนไข (Conditioning) ด้วยการให้รางวัล (Reward) การลงโทษ (Punishment) และพฤติกรรมของมนุษย์ก็เช่นเดียวกัน คือ จะมีการเปลี่ยนแปลงได้โดยอาศัยการเรียนรู้ (Learning)
7. นักพฤติกรรมนิยม เชื่อว่าบุคคลเกิดมาไม่ได้มีความดีหรือความเลวติดตัวมาตั้งแต่เกิด พฤติกรรมทั้งหลายของบุคคลได้มาจากการเรียนรู้ ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องเข้าใจที่มาของพฤติกรรม
8. พฤติกรรมของมนุษย์เป็นผลมาจากการที่ถูกกำหนดด้วยเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมาก่อน (Antecedent) ดังนั้นจึงสามารถคาดคะเนการเกิดพฤติกรรมของมนุษย์ได้ และถ้าสามารถควบคุมเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมาก่อนหน้านั้นได้ก็จะสามารถควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ได้
9. ผู้ให้คำปรึกษาจะเป็นผู้สร้างหรือจัดสภาพการณ์ต่างๆให้ผู้รับคำปรึกษาได้เรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
10. การให้คำปรึกษาเป็นสิ่งที่ไม่สามารถหยุดนิ่ง หรือกำหนดทิศทางได้ล่วงหน้าเป็นเวลานานๆ ได้ และไม่ได้จัดทำเฉพาะในห้องให้คำปรึกษาเท่านั้น แต่ต้องจัดในสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ด้วย เช่น เมื่อเป็นปัญหาทางพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นๆ ก็ต้องดำเนินการนอกห้องให้คำปรึกษาด้วย
11. กระบวนการปรึกษาประกอบด้วย การช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามองเห็นปัญหาและมีความเห็นพ้องกันในพฤติกรรมที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข การตั้งเป้าหมายที่สามารถวัดความก้าวหน้าได้
12. ผู้ให้คำปรึกษาจัดกลวิธีที่เหมาะสมในการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมของผู้รับคำปรึกษา และปรับปรุงแก้ไขเปลี่ยนแปลงกลวิธีเสียใหม่หากพบว่ากลวิธีที่เลือกใช้ไปแล้วนั้นไม่ได้ผล
13. ประสิทธิภาพในการให้คำปรึกษา จะวัดได้จากผลของการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรม ภายหลังจากการให้คำปรึกษา

จากความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ และหลักการของการให้คำปรึกษาดมทฤษฎี พฤติกรรมนิยม กล่าวสรุปได้ว่า มนุษย์เกิดมาอยู่ภายใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมของมนุษย์ จึงเกิดจากการเรียนรู้ ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องเข้าใจที่มาของพฤติกรรม และรู้จักใช้หลักการเรียนรู้ใน

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล เพราะบุคคลสามารถที่จะควบคุมและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองได้ แม้ว่าจะตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม

1.4.3 จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

กรมวิชาการ (2523 : 90 –91) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมว่า จุดมุ่งหมายที่สำคัญก็เพื่อให้ผู้มีปัญหาได้เรียนรู้พฤติกรรมใหม่ที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาในการที่จะเรียนรู้พฤติกรรมการแก้ปัญหาให้กระจ่าง วิเคราะห์ว่าอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมอะไรบ้างที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่มีปัญหาของผู้รับคำปรึกษา และมีอิทธิพลอย่างไร จากนั้นทั้งสองฝ่ายร่วมมือกันวางแผนการหรือกลวิธีอย่างมีขั้นตอน เพื่อแก้ปัญหานั้นๆ หรือให้ผู้รับคำปรึกษาได้มีพฤติกรรมของการแก้ไขปัญหานั้นที่เหมาะสม

วัชร ทรัพย์มี (2533 : 158) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมไม่ได้มีจุดมุ่งหมายที่กำหนดออกมาเป็นมาตรฐาน (Standard goal) เช่น ให้รู้จักตนเอง และให้รู้จักสิ่งแวดล้อมเป็นจุดหมายที่ตกลงร่วมกัน ระหว่างผู้รับคำปรึกษาแต่ละคนกับผู้ให้คำปรึกษาว่าประสงค์จะเปลี่ยนพฤติกรรมใดและผู้ให้คำปรึกษาจะต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาว่า มีสภาพการณ์ใดบ้างที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนพฤติกรรมที่กำหนดให้ผู้รับคำปรึกษาปฏิบัติและต้องเป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้

นอกจากนี้ วิญญู พูลศรี (2531: 325) ได้กล่าวสรุปถึงจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม ไว้ดังนี้

1. เพื่อสร้างเงื่อนไขในการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่เหมาะสมแก่ผู้มารับคำปรึกษา
2. เพื่อช่วยผู้มารับคำปรึกษาเปลี่ยนพฤติกรรมที่ปรับตัวไม่ได้ให้เป็นพฤติกรรมที่ปรับตัวเข้ากับประสบการณ์ต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น
3. เพื่อช่วยผู้มารับคำปรึกษาแปลความหมายของความสับสนความวิตกกังวล หรือปัญหาด้านพฤติกรรมต่างๆ ของผู้รับคำปรึกษาออกเป็นพฤติกรรมย่อยๆ เพื่อการแก้ไขที่ถูกต้องต่อไป
4. เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาจัดความกลัวในเรื่องที่ไร้เหตุผล มาเป็นผู้ที่กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออกที่เหมาะสม
5. เพื่อช่วยให้ผู้มารับคำปรึกษา มีทักษะในการตัดสินใจเรื่องความขัดแย้งภายในบุคคลเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่สำคัญๆ ของชีวิต

คอร์เลย์ (Corley, 1981 : 287) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายโดยทั่วไปของการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมว่า เป็นการสร้างสรรค์สภาพการเรียนรู้ใหม่ให้แก่ผู้รับคำปรึกษา ซึ่งในสภาพการเรียนรู้นั้นช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดการเรียนรู้ในการปรับปรุงและแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้ ผู้รับคำปรึกษาเป็นผู้วางแผนในการตั้งจุดมุ่งหมายด้วยตนเองซึ่งเป็นผลมาจากกระบวนการให้คำปรึกษา ผู้รับคำปรึกษาจะเป็นผู้กำหนดจุดมุ่งหมายที่สามารถปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ และควร

จะมีขอบเขตมากน้อยเพียงใด สำหรับการประเมินผลจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาจะกระทำติดต่อกันเป็นระยะๆ โดยผ่านกระบวนการให้คำปรึกษา เพื่อที่จะได้ทราบว่า กระบวนการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้หรือไม่

จากจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม กล่าวโดยสรุปว่าเป็นจุดมุ่งหมายของผู้รับคำปรึกษา ซึ่งกระทำการตกลงร่วมกันระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาว่าประสงค์จะให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมใดและจะต้องเป็นสิ่งที่ผู้รับคำปรึกษาสามารถกระทำได้และจะต้องเป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้

1.4.4 ลักษณะเด่นของการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

ลักษณะเด่นของการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมมีแนวคิดที่สำคัญ ซึ่ง สมพร สุทัศน์ (2533 : 159-160) ได้รวบรวมไว้ดังนี้

1. แนวคิดเรื่องพฤติกรรมมนุษย์

การให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมมีแนวคิดที่ว่า พฤติกรรมของมนุษย์เป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้และเปลี่ยนแปลงได้ การให้คำปรึกษายึดบนพื้นฐานทฤษฎีการเรียนรู้ที่เชื่อว่ามนุษย์ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมของมนุษย์จึงเกิดจากการเรียนรู้สิ่งแวดล้อม บุคลิกภาพของมนุษย์เกิดจากการที่มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ผู้ให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมให้ความสำคัญกับบุคลิกภาพในลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงออกและสังเกตเห็น ได้ชัดเจน พฤติกรรมของคนปกติและไม่ปกติ เป็นผลมาจากการเรียนรู้ทั้งสิ้น แต่คนปกตินั้นสามารถควบคุมและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ไม่ว่าอยู่ในสิ่งแวดล้อมเช่นไร

2. แนวคิดเรื่องเป้าหมาย

เป้าหมายสำคัญของการให้คำปรึกษา คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาให้เป็นพฤติกรรมที่พึงปรารถนา เป้าหมายจึงต้องชัดเจนในรูปของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้ วัดได้ จัดลำดับได้ และประเมินได้ การวางเป้าหมายนั้น ผู้รับคำปรึกษาต้องเป็นผู้วางเป้าหมายในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้วยตนเอง โดยมีผู้ให้คำปรึกษาคอยชี้แนะแนวทางในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

3. แนวความคิดเรื่องกระบวนการ

ผู้ให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม มีลักษณะกระฉับกระเฉงว่องไว คอยทำหน้าที่จัดประสบการณ์ใหม่ เลือกลักษณะ และคอยกระตุ้นให้ผู้รับคำปรึกษาแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น โดยการเสริมแรงและเป็นตัวแบบ กระบวนการให้คำปรึกษามุ่งเน้นการสร้างประสบการณ์ให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดการเรียนรู้ใหม่ และนำการเรียนรู้ใหม่ไปใช้ในสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง

4. แนวคิดเรื่องเทคนิค

เทคนิคในการให้คำปรึกษาเปลี่ยนไปตามความเหมาะสมของบุคคลและปัญหาของบุคคล เทคนิคในการให้คำปรึกษามีหลายเทคนิค ผู้ให้คำปรึกษาต้องพิจารณาเลือกให้ตามความเหมาะสม และเทคนิคที่ใช้ควรเป็นเทคนิคทางบวก เช่น การเสริมแรงแก่พฤติกรรมที่ถูกต้อง และตัวเสริมแรงนั้นต้องเป็นสิ่งที่บุคคลพอใจ

1.4.5 หลักการเรียนรู้ที่นำมาใช้ในการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

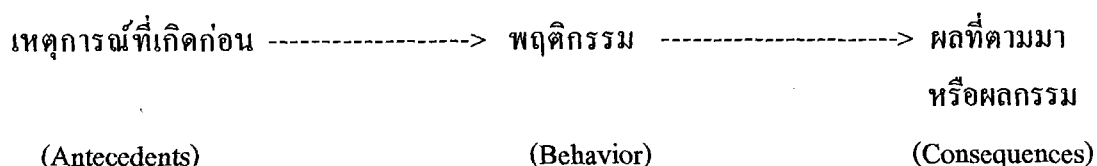
ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม มีรากฐานสำคัญมาจากการทดลองทางจิตวิทยา และแนวความคิดที่สำคัญของทฤษฎีการเรียนรู้ นักพฤติกรรมนิยมมีความเชื่อว่าสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมของมนุษย์ และพฤติกรรมต่างๆของมนุษย์และอินทรีย์เกิดจากการวางเงื่อนไข และเกิดจากการเรียนรู้จากการสังเกต ดังนั้นพฤติกรรมต่างๆ จึงสามารถแก้ไข หรือปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และสร้างสรรค์พฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ด้วยการเรียนรู้ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2536 : 11)

หลักการเรียนรู้ที่สำคัญยิ่งในการนำมาใช้ในการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม มีดังต่อไปนี้

การเรียนรู้เงื่อนไขผลกรรม (Operant Conditioning)

สกินเนอร์ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2536 : 20 –21 ; อ้างอิงมาจาก Skinner. 1953.) ได้ศึกษาเกี่ยวกับวิธีการวางเงื่อนไขผลกรรมและหลักพฤติกรรม ซึ่งได้อธิบายความหมายของหลักพฤติกรรมว่า เป็นหลักการจากทฤษฎีการเรียนรู้เงื่อนไขผลกรรมซึ่งกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมหนึ่งๆ หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมที่มีสิ่งเร้าที่เราให้เกิดพฤติกรรม (Antecedents) กับผลกรรม (Consequences) ที่เกิดภายหลังที่อินทรีย์แสดงพฤติกรรมดังกล่าว เพราะฉะนั้นจึง จำเป็นจะต้องเข้าใจความหมายของคำว่าพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักพฤติกรรม

ตามหลักพฤติกรรม พฤติกรรมของอินทรีย์หมายถึงการกระทำของอินทรีย์ ซึ่งมีตัวแปรสองตัวแปรมาเกี่ยวข้องคือ เหตุการณ์ที่เกิดก่อนพฤติกรรม (Antecedents) และผลที่ตามมาหรือผลกรรม (Consequences) ดังแผนภาพ



จากแผนภาพ หากมีการควบคุมเหตุการณ์ที่เกิดก่อนหรือควบคุมผลที่ตามมาหรือควบคุมไว้ทั้งสองตัวแปร จะมีผลต่อการปรับหรือเปลี่ยนพฤติกรรมของอินทรีย์ได้ ดังนั้น เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ก่อนหรือผลที่ตามมาจึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของอินทรีย์ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2536 : 20 ; อ้างอิงมาจาก Craihed , Kazdin , and Mahoney. 1976)

นอกจากนี้ สกินเนอร์ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2536 : 21 ; อ้างอิงมาจาก Skinner. 1953) กล่าวถึงหลักพฤติกรรมของอินทรีย์อีกด้วยว่า พฤติกรรมของอินทรีย์อยู่ภายใต้การควบคุมของเงื่อนไข ผลกรรมที่อินทรีย์ได้รับ ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันและเงื่อนไขผลกรรมนี้เป็นตัวควบคุมการเกิดพฤติกรรมในอนาคต เงื่อนไขผลกรรมนี้แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. เงื่อนไขแรงเสริม (Contingency of Reinforcement) ซึ่งหมายถึงเงื่อนไขการให้ผลกรรมที่อินทรีย์พอใจ

2. เงื่อนไขการลงโทษ (Contingency of Punishment) ซึ่งหมายถึงเงื่อนไขของการให้ผลกรรมที่อินทรีย์ไม่พอใจ

สำหรับคำว่า “เงื่อนไข” (Contingency) จะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับผลกรรมในสภาพการณ์หนึ่งๆ ซึ่งสามารถเขียนได้ว่า “ถ้า.....แล้ว.....ได้”

ดังตัวอย่าง

พฤติกรรม	ผลกรรม
ถ้า ขับรถชนคันไม้	รถพัง
ถ้า วิ่งไปชนกระแจก	หน้าผากแตก
ถ้า ขยันเรียน	สอบได้
ฯลฯ	ฯลฯ

จากตัวอย่าง อินทรีย์จะเรียนรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่อินทรีย์กระทำและผลกรรม ซึ่งผลกรรมหนึ่งๆ อาจเกิดจากพฤติกรรมที่แตกต่างกันหรือ คล้ายคลึงกัน การเรียนรู้ความสัมพันธ์ดังกล่าวจะทำให้อินทรีย์เรียนรู้ว่า พฤติกรรมอะไรจะนำไปสู่ผลกรรมอะไร เป็นการเรียนรู้เงื่อนไขผลกรรม

การเรียนรู้จากการสังเกต (Observational Learning)

บางครั้งเรียกว่าการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning) หรือการเรียนรู้จากตัวแบบ (Modeling) แบนดูรา (Bandura) ได้นำความคิดของ สกินเนอร์ ไปประยุกต์สร้างเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบฝึกหัดตามตัวแบบ (Modeling) โดยยึดหลักการเสริมแรงให้ผู้รับคำปรึกษาแสดงพฤติกรรมเลียนแบบตามตัวอย่าง เมื่อกระทำได้อีกต้องก็ให้การเสริมแรง (วิญญู พูลศรี. 2531 : 329)

สำหรับกลวิธีการให้ตัวแบบ (Modeling) นั้น แบนดูรา (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2536 : 21 -22 ; อ้างอิงมาจาก Bandura. 1969) กล่าวว่า มนุษย์สามารถเรียนรู้จากการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลอื่น ดังนั้นพฤติกรรมส่วนใหญ่ของมนุษย์จึงได้รับอิทธิพลจากการสังเกตพฤติกรรมและผลของ

การแสดงพฤติกรรมของบุคคลอื่นและในการให้คำปรึกษาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ หรือการเสริมสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ สามารถจัดให้เกิดขึ้นได้โดยการจัดสถานการณ์ให้เกิดการเรียนรู้โดยอาศัยตัวแบบ สำหรับตัวแบบ (The Model) ที่แสดงพฤติกรรมนั้นมีหลายลักษณะ ได้แก่

1. ตัวแบบที่เป็นชีวิตจริง (Live Models) เช่นตัวแบบที่มนุษย์เป็นผู้แสดงแบบ ฯลฯ
2. ตัวแบบรูปสัญลักษณ์ (Symbolic Modeling) เช่น ตัวแบบภาพยนตร์ตัวแบบทางโทรทัศน์ ฯลฯ

เบนจามิน ได้กล่าวถึงการเรียนรู้โดยการให้ตัวแบบ (Modeling) ว่าเป็นการเรียนรู้ที่ได้จากการสังเกต และผลของการให้ตัวแบบ

1. ทำให้ผู้สังเกตเกิดพฤติกรรมใหม่ที่ไม่เคยเกิดมาก่อน
2. ช่วยเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ หรือระงับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้สังเกต
3. ช่วยเอื้ออำนวยให้พฤติกรรมของผู้สังเกตที่เคยเรียนรู้มาก่อนแล้วให้มีแนวโน้มที่จะแสดงออกมา

จากหลักการเรียนรู้ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ในการให้คำปรึกษาดำเนินการตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำหลักการเรียนรู้ โดยการเรียนรู้เงื่อนไขผลกระทบและการเรียนรู้จากการสังเกตมาใช้ในการทดลองกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน

1.4.6 ขั้นตอนในการให้คำปรึกษาดำเนินการตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

สมพร สุทัศนีย์(2533 :161-163) กล่าวว่าไว้ว่าการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ ซึ่งเน้นพฤติกรรมที่สังเกตได้ วัดได้ และประเมินได้ โดยไม่คำนึงถึงพฤติกรรมภายใน ดังนั้นการให้คำปรึกษาจึงมีขั้นตอนที่ชัดเจน คือ การระบุพฤติกรรมที่เป็นปัญหา การตั้งเป้าหมาย การช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาบรรลุเป้าหมาย และการประเมินเป้าหมาย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การระบุพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ผู้ให้คำปรึกษากับรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของผู้รับคำปรึกษา โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ การสังเกตและบันทึกพฤติกรรม ข้อมูลที่ได้นี้จะช่วยให้เข้าใจถึงปัญหาของผู้รับคำปรึกษา และสามารถระบุปัญหาได้ชัดเจน ในการเก็บข้อมูลนี้ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องใช้เทคนิคการสร้างความสัมพันธ์กับผู้รับคำปรึกษา เพื่อให้เกิดความไว้วางใจและให้ความร่วมมือ

2. การตั้งเป้าหมาย ผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาจะต้องตั้งเป้าหมายร่วมกันว่าจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในลักษณะใด ซึ่ง ครัมโบลท์และทอเรเซน (สมพร สุทัศนีย์. 2533 : 161 – 162 ; อ้างอิงมาจาก Krumboltz and Thoresen. 1969) กล่าวถึง การตั้งเป้าหมายว่า การตั้งเป้าหมายจะต้องอยู่ในรูปของพฤติกรรมที่ชัดเจนเฉพาะเจาะจงซึ่งจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- 2.1 เป้าหมายนั้นตรงกับความต้องการของผู้รับคำปรึกษา
- 2.2 ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาไปสู่เป้าหมาย
- 2.3 เป็นเป้าหมายที่สามารถประเมินได้

3. การช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาบรรลุเป้าหมาย ผู้ให้คำปรึกษามีบทบาทหน้าที่สำคัญยิ่งในการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาบรรลุเป้าหมาย หน้าที่และบทบาทของผู้ให้คำปรึกษาคือ ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องเป็นผู้ที่กระฉับกระเฉง กระตือรือร้น ว่องไว มีบทบาทหน้าที่ในการจัดประสบการณ์ให้ผู้รับคำปรึกษาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์ ซึ่งผู้ให้คำปรึกษา มีบทบาทและหน้าที่ดังนี้

- 3.1 เป็นผู้ชี้แนะแนวทาง
- 3.2 เลือกใช้เทคนิคที่เหมาะสมกับปัญหา
- 3.3 จูงใจให้ผู้รับคำปรึกษาแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหา
- 3.4 เป็นตัวแบบ

วิธีการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาไปสู่เป้าหมายนั้น ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องอธิบายความจำเป็นพื้นฐานในการให้คำปรึกษา เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจ ยอมรับและตั้งใจแน่วแน่ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตน

4. การประเมินผล การประเมินผลของการให้คำปรึกษาว่าบรรลุเป้าหมายหรือไม่ ทำได้โดย การให้ผู้รับคำปรึกษารายงานผลความคืบหน้าของพฤติกรรมที่ตนต้องการแก้ไข การรายงานนั้น จะทำร่วมกับการบันทึกพฤติกรรมก่อนและหลัง การให้คำปรึกษาแล้วเปรียบเทียบพฤติกรรมทั้งสองระยะเวลาว่าเปลี่ยนแปลงไปตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ถ้าไม่ได้ผลก็กลับไปวิเคราะห์พฤติกรรมว่า เทคนิคและวิธีการที่เลือกใช้เหมาะสมหรือไม่ หรือควรเปลี่ยนแปลงอย่างไร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

นอกจากนี้ ก่อนยุติการให้คำปรึกษาควรช่วยเตรียมผู้รับคำปรึกษาให้ไปสู่การปรับตัวในสภาพการณ์อื่นๆ ด้วย คือ ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้นำสิ่งที่ได้เรียนรู้ในการให้คำปรึกษาไปใช้ในสภาพการณ์อื่นด้วย (วัชร ทรัพย์มี. 2533 : 161)

1.4.7 เทคนิคที่ใช้ในการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

เจียรนีย์ ทรงชัยกุล (2533 : 778 – 785) กล่าวถึง เทคนิคที่ใช้ในการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมว่ามีหลายวิธี แต่ที่นิยมใช้ในสถานศึกษามีอยู่ 4 รูปแบบ คือ

1. เทคนิคการเสริมแรง (Reinforce Technique)

เทคนิคการเสริมแรงในการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม ได้อาศัยแนวความคิดจากทฤษฎีการเรียนรู้ที่ว่าพฤติกรรมใดที่บุคคลกระทำแล้วส่งผลให้เขาได้รับความพึงพอใจ บุคคลมีแนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีก ด้วยเหตุนี้การให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรม

นิยมจึงนำเทคนิคการเสริมแรงมาใช้ เพื่อส่งเสริมให้ผู้รับคำปรึกษามีกำลังใจและความมั่นใจเพิ่มมากขึ้นที่จะกระทำพฤติกรรมซ้ำอีก ทั้งนี้โดยให้การเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) แก่ผู้รับคำปรึกษาในทันที หรือโดยเร็วที่สุดเมื่อพฤติกรรมที่พึงประสงค์เกิดขึ้น

หลักสำคัญในการใช้เทคนิคการเสริมแรงในการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม

1.1 ผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา ทำความตกลงร่วมกันเกี่ยวกับเสริมแรงที่จะนำมาใช้เพื่อให้พฤติกรรมที่พึงประสงค์เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอหรือเกิดเพิ่มขึ้น

1.2 ผู้ให้คำปรึกษาควรจัดสภาพการณ์ที่ผู้รับคำปรึกษา มีโอกาสที่จะได้รับการเสริมแรงเพื่อให้เขามีกำลังใจที่จะกระทำพฤติกรรมที่พึงประสงค์นั้นต่อไปอีก

1.3 ผู้ให้คำปรึกษาควรให้การเสริมแรงแก่ผู้รับคำปรึกษาในทันที หรือเร็วที่สุด เมื่อผู้รับคำปรึกษาได้แสดงพฤติกรรมตามที่ต้องการ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเรียนรู้ถึงผลการกระทำ

วัชร ทรัพย์มี (2533 :161) ได้กล่าวถึง กลวิธีเสริมแรง มีหลักการดังนี้ คือ

1. พฤติกรรมที่ได้รับการเสริมแรง มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นซ้ำอีก
2. ผู้ให้บริการปรึกษากับผู้รับบริการ จะต้องเลือกเฉพาะจุดประสงค์ที่ผู้รับบริการสามารถปฏิบัติได้จริง
3. ผู้ให้บริการปรึกษาจะจัดสถานการณ์ ที่ผู้รับบริการจะมีโอกาสได้แรงเสริมเพื่อให้เกิดกำลังใจที่จะแสดงพฤติกรรมที่พึงปรารถนาอีก
4. ถ้าผู้ให้บริการปรึกษาพบว่าโครงการให้บริการปรึกษาของตน ไม่เหมาะสมจะต้องมีการปรับปรุงโครงการใหม่และโครงการเปลี่ยนพฤติกรรมจะต้องไม่ผิดศีลธรรมจรรยา
5. ถ้าผู้รับบริการสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมได้ เขาจะเกิดความภูมิใจและนับถือตนเองว่าสามารถควบคุมตนเองได้

2. เทคนิคการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออก (Assertive Training Technique)
การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกเป็นการฝึกฝนทักษะทางสังคมรูปแบบหนึ่ง ซึ่งบุคคลทุกช่วงวัยควรได้รับรู้เพราะจะช่วยให้เกิดปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น

กลวิธี ซึ่งใช้ในการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกให้แก่ผู้รับคำปรึกษา ได้แก่

- 2.1 การสอน (Instruction)
- 2.2 การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)
- 2.3 การมีตัวแบบ (Modeling)
- 2.4 การฝึกซ้อมพฤติกรรม (Behavior Rehearsal)
- 2.5 การใช้การเสริมแรงทางสังคม (Social Reinforcement)

2.6 การฝึกฝนเป็นการบ้าน (Homework Assignment)

3. เทคนิคการเรียนรู้จากการมีตัวแบบ (Modeling Technique)

การให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม ใช้เทคนิคการเรียนรู้จากการมีตัวแบบ มีพื้นฐานสำคัญมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ แบนดูรา (Bandura) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษา ดังนี้

3.1 เพื่อการเรียนรู้พฤติกรรมใหม่ที่พึงประสงค์ โดยการสังเกตจากพฤติกรรมของตัวแบบ สามารถช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้เรียนรู้ทักษะใหม่ที่จะเป็นต่อการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม

3.2 เพื่อการลดหรือเพิ่มพฤติกรรมที่เคยเรียนรู้มาก่อนแล้วการเรียนรู้จากการสังเกต สามารถช่วยเพิ่มหรือลดการแสดงออกของพฤติกรรมของผู้รับคำปรึกษาให้เป็นไปตามที่พึงประสงค์

3.3 เพื่อส่งเสริมการตอบสนองต่อพฤติกรรมที่พึงประสงค์ การได้สังเกตตัวแบบแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์จะมีผลให้ผู้รับคำปรึกษาคอบสนอง โดยการแสดงพฤติกรรมที่ได้เรียนรู้ด้วยความสมัครใจ

นอกจากนี้ สจ๊วต และคนอื่นๆ (สมพร สุทัศน์ย์, 2533 : 164- 166 ;อ้างอิงมาจาก Stewart and others, 1678) อธิบายถึงการให้คำปรึกษาโดยใช้ตัวแบบทางสังคมว่า เป็นเครื่องมือใหม่ในการให้คำปรึกษาโดยยึดหลักที่ว่า การแสดงแบบให้ผู้อื่นเห็นว่าทำอะไร ย่อมมีประสิทธิภาพมากกว่าการบอกว่า “ ทำอะไร ” ต่อมา มีบุคคลหลายคนที่ได้ประยุกต์หลักการใช้ตัวแบบทางสังคมในการพัฒนาบุคลิกภาพมาใช้ในการให้คำปรึกษา ซึ่งสรุปหลักการได้ดังนี้

1. ตัวแบบทางสังคมที่ใช้ในการให้คำปรึกษา อาจจะเป็นตัวแบบจริง (Life Model) ในสถานการณ์จริงหรือในสถานการณ์จำลอง ตัวแบบดังกล่าว ได้แก่ ผู้ให้คำปรึกษา พ่อแม่ และเพื่อนๆ ตัวแบบจริงที่นับได้ว่ามีประสิทธิภาพชนิดหนึ่ง คือ ตัวแบบที่เป็นตัวผู้รับคำปรึกษาเรียกว่า “ ตัวแบบตนเอง ” ตัวแบบอีกประการหนึ่งคือ ตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ ได้แก่ ตัวแบบในภาพยนตร์ ตัวแบบในวีดิทัศน์

2. ลักษณะของตัวแบบย่อมมีอิทธิพลต่อผู้รับคำปรึกษาเป็นอย่างยิ่ง ซึ่ง ครัมโบลท์ และ ทอเรสเซน (สมพร สุทัศน์ย์, 2533 : 164 ; อ้างอิงมาจาก Krumboltz and Thoresen, 1969) กล่าวว่า ควรเลือกใช้ตัวแบบที่มีชื่อเสียง มีความสามารถ มีความรู้ มีเสน่ห์และมีอำนาจ นอกจากนี้ควรเป็นตัวแบบที่มีลักษณะใกล้เคียงกับผู้รับคำปรึกษา เช่นเพศเดียวกัน วัยใกล้เคียงกัน

3. ควรให้ผู้รับคำปรึกษาดูตัวแบบซ้ำๆ หลายครั้งสลับกับการชี้แนะของผู้ให้คำปรึกษา

4. ควรใช้ตัวแบบหลายลักษณะเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาผสมผสานพฤติกรรมของตัวแบบเข้าด้วยกัน

5. ควรเตรียมการก่อนดูตัวแบบ ผู้ให้คำปรึกษาควรบอกให้ผู้รับคำปรึกษาทราบว่าควรสังเกตอะไรจากตัวแบบ และจัดลำดับสิ่งที่จะต้องสังเกต

6. วิธีการใช้ตัวแบบมีหลายวิธี ควรใช้ให้เหมาะสมกับผู้รับคำปรึกษา เช่น วิธีการให้ผู้รับคำปรึกษาดูตัวแบบอย่างเดียว วิธีที่สองให้ผู้รับคำปรึกษาดูตัวแบบแล้วแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบทันที วิธีที่สามให้ผู้รับคำปรึกษาดูตัวแบบและแสดงพฤติกรรมโดยมีผู้ให้คำปรึกษาคอยชี้แนะและแก้ไข ผลจากการให้คำปรึกษาทั้งสามวิธีพบว่า วิธีที่สาม มีประสิทธิภาพมากที่สุด

7. การเรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบจะมีประสิทธิภาพสูงสุด ถ้าผู้รับคำปรึกษาแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบทันที

8. บางครั้งอาจใช้การแสดงบทบาทสมมติช่วยในการฝึกแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบ เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเรียนรู้พฤติกรรมใหม่ในสถานการณ์ที่ปลอดภัยกว่า

9. เมื่อผู้รับคำปรึกษาแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบได้ ผู้ให้คำปรึกษาต้องเสริมแรงบวกทันที

10. หลังจากฝึกซ้อมพฤติกรรมในสถานการณ์ในห้องให้คำปรึกษาจนเกิดความเชื่อมั่นแล้ว ให้ผู้รับคำปรึกษาไปทดลองปฏิบัติในสถานการณ์จริง พร้อมรายงานผลการแสดงพฤติกรรม

อาภา จันทรสกุล (2533 : 237 – 238) ได้กล่าวถึง หลักการให้คำปรึกษาโดยใช้เทคนิคตัวแบบทางสังคมไว้ ดังนี้

1. ตัวแบบที่นำมาให้เลียนแบบอาจใช้ตัวแบบที่เป็นบุคคลจริง(Life Model)ในสถานการณ์หรืออาจใช้ตัวแบบจากภาพยนตร์ (Filmed Model) ก็ได้ เพราะจากผลการศึกษาทดลองหลายครั้งพบว่า การดูตัวแบบจริงกับตัวแบบจากภาพยนตร์ได้ผลเท่ากัน

2. ผู้ให้คำปรึกษาควรคำนึงว่า ความคล้ายคลึงกันของผู้มารับคำปรึกษากับตัวแบบมีผลอย่างมากต่อการบำบัดความคล้ายคลึงกันในที่นี้มีได้หมายถึงเฉพาะด้านกายภาพ ได้แก่ เพศเดียวกัน อายุใกล้เคียงกัน แต่รวมถึงพฤติกรรมตอบสนองต่อสถานการณ์ด้วย เช่น แสดงความกลัวในลักษณะเดียวกันมาก่อน

3. ตัวแบบที่ใช้ในการบำบัดมีอยู่ 2 ประเภท คือ coping model กับ mastery model ตัวแบบประเภท coping model ใช้ได้ดีกับการบำบัดรักษากับอาการกลัว เพราะตัวแบบประเภท coping model จะแสดงท่าทางตามลำดับ เริ่มจากแสดงอาการกลัว แล้วค่อยๆ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การตอบสนองที่เหมาะสม คือ แสดงพฤติกรรมไม่กลัว และแสดงให้เห็นถึงวิธีการตอบสนองที่เหมาะสม

4. ในการศึกษาเปรียบเทียบแก้ไขพฤติกรรมโดยการให้ดูตัวแบบ 3 วิธี คือ วิธีแรกให้ดูตัวแบบอย่างเดียว วิธีที่สอง ให้ดูตัวแบบ แล้วผู้รับคำปรึกษาแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบ วิธีที่สาม

ให้ดูตัวแบบแล้วผู้รับคำปรึกษาแสดงตามตัวแบบพร้อมผู้ให้คำปรึกษาคอยแนะนำ คอยแก้ไขโดยให้ข้อมูลย้อนกลับ พบว่าวิธีที่สามได้ผลดีที่สุด รองลงมาคือ วิธีที่สอง วิธีที่หนึ่งใช้ได้ผลน้อยที่สุด

5. ผู้ให้คำปรึกษาให้ข้อมูลย้อนกลับและใช้เทคนิคการเสริมแรงทางบวก เช่น ให้คำชมเชย แสดงสีหน้ายอมรับ ฯลฯ ทันทีที่ผู้รับคำปรึกษาแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบ

6. หลังจากฝึกซ้อมพฤติกรรมในสภาพการให้คำปรึกษาจนเกิดความมั่นใจแล้ว ผู้ให้คำปรึกษาให้ผู้รับคำปรึกษานำพฤติกรรมนั้นไปลองปฏิบัติในสภาพที่เป็นจริง

7. เทคนิคตัวแบบทางสังคม สามารถใช้คู่กับเทคนิคการขจัดความรู้สึกวิตกกังวล (Desensitization Technique) เป็นการช่วยขจัดความกลัว และความวิตกกังวลของผู้รับคำปรึกษาต่อสถานการณ์บางลักษณะ หรือต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือต่อบุคคลบางบุคคล เทคนิคนี้สามารถนำไปใช้ช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษาที่มีปัญหาในการปรับตัวไม่เหมาะสม เกี่ยวกับความหวาดกลัว เทคนิคขจัดความรู้สึกความวิตกกังวลอย่างเป็นระบบ มีพื้นฐานมาจากหลักการเรียนรู้ เงื่อนไขแบบคลาสสิก (Classical Conditioning)

พ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2536 : 151) ได้อธิบายว่า เทคนิคที่ใช้ในการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม แบ่งเป็นเทคนิค วิธีเดียว และเทคนิคหลายวิธีผนวกกัน ผู้ให้คำปรึกษาควรเลือกใช้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการปรับพฤติกรรมเป้าหมาย เทคนิคต่างๆ ได้แก่

1. เทคนิควิธีเดียว ผู้ให้คำปรึกษาสามารถใช้วิธีใดวิธีหนึ่งในการให้คำปรึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย เช่น ใช้วิธีการให้เสริมแรงทางบวก เพื่อเพิ่มความถี่ของการเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เพื่อลดความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์หรือเพื่อสร้าง หรือสอนพฤติกรรมใหม่ ฯลฯ

2. เทคนิคหลายวิธีผนวกกัน ผู้ให้คำปรึกษาสามารถใช้เทคนิคหลายวิธีผนวกกันเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาบรรลุเป้าหมายได้เร็วขึ้น เพราะเป็นเทคนิคที่ใช้วิธีการปรับพฤติกรรมหลาย ๆ วิธีผนวกกัน เช่น ใช้วิธีการให้การเสริมแรงทางบวกกับวิธีการให้ตัวแบบและผนวกกับสิ่งเร้าที่จำแนกความแตกต่าง เป็นต้น เพื่อเพิ่มความถี่ของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และเพื่อลดความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ฯลฯ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเทคนิคต่างๆ มาใช้ในการให้คำปรึกษา โดยใช้เทคนิคในการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม ดังต่อไปนี้ คือ เทคนิคการเสริมแรง เทคนิคแม่แบบ การให้ข้อมูลย้อนกลับ เป็นต้น

1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

1.5.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

โฮลท์ (นัยนา เอื้ออำนวยชัย. 2539 : 21 ; อ้างอิงมาจาก Holt. 1979) ได้ศึกษาถึงผลการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม ที่มีผลต่อความรับผิดชอบตนเองและผลสัมฤทธิ์ทาง

การเรียนรู้โดยให้มีการฝึกซ้อมบทบาท และการวิเคราะห์วิจารณ์ตนเองกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษา 15 คน จากเมืองเชรเวพอร์ท (Shreveport) ในลุยเซียนา (Louisiana) โดยคัดเลือกเด็กที่มีปัญหาในการเรียนมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในห้องเรียน และมีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลอง และกลุ่มหลอก กลุ่มละ 5 คน ให้พบกันสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 45 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามความรับผิดชอบในการเรียน (Intellectual Achievement Responsibility Questionnaire – IAR) และแบบวัดสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ ผลการทดลองพบว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมมีคะแนนความรับผิดชอบในการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนกลุ่มทดลองและกลุ่มหลอกมีคะแนนความรับผิดชอบในการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ซาราดัน และ เจนเจอร์ (วัชร ทรัพย์มี, 2533 : 165 ; อ้างอิงมาจาก Sarason and Genger, 1968) ได้ทดลองโครงการพัฒนาพฤติกรรมที่เหมาะสมกับอันธพาลวัยรุ่น โดยใช้วิธีการให้วัยรุ่นเหล่านั้นเรียนรู้จากตัวแบบ โดยสังเกตจากตัวบุคคลจริง อันธพาลวัยรุ่นเหล่านี้อยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กอยู่ระหว่างการรอลงโทษ นักจิตวิทยามีความเชื่อว่าพฤติกรรมของอันธพาลวัยรุ่นคือการต่อต้านสังคม การทดลองครั้งนี้แบ่งอันธพาลวัยรุ่นออกเป็นกลุ่มๆ ละ 4 คน โดยมีตัวแบบอยู่ด้วยกลุ่มละ 2 คน ผลการทดลองปรากฏว่า จากการให้กลุ่มตัวอย่างประเมินตนเอง และสอบถามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็ก ปรากฏว่าการกระทำและทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเปลี่ยนไปสู่แนวที่พึงปรารถนา เมื่อเทียบกับกลุ่มควบคุม

1.5.2 งานวิจัยในประเทศ

รังสรรค์ เพ็งชู (2523 : 86) ได้ทำการทดลองฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกแก่นักเรียนวัยรุ่นหญิง โดยวิธีจัดโครงการให้คำปรึกษาเชิงพฤติกรรม กลุ่มตัวอย่างจำนวน 32 คนแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 16 คน กลุ่มทดลองได้รับการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกตามโครงการให้คำปรึกษาเชิงพฤติกรรม สัปดาห์ละ 2 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 10 สัปดาห์ กลุ่มควบคุมไม่ได้รับการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออก ภายหลังการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกตามโครงการให้คำปรึกษาเชิงพฤติกรรมมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุนันท์ บุญอำ (2537 : 75) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เพื่อพัฒนาอึดมีโนทัศน์ทางด้านร่างกาย และเพื่อการลดน้ำหนักของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศรีอยุธยา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม มีอึดมีโนทัศน์ทางด้านร่างกายดีขึ้นมากกว่าและมีน้ำหนัก ลดลงมากกว่านักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะ

อุดม คชพงษ์ (2538 : 67) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มและการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดช่องลม สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมตั้งใจเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ มีพฤติกรรมตั้งใจเรียนในขณะที่ครูสอนน้อยกว่า 3 พฤติกรรม จาก 5 พฤติกรรม และในขณะที่ครูให้งานทำน้อยกว่า 2 พฤติกรรม จาก 4 พฤติกรรม รวมมีพฤติกรรมตั้งใจเรียนน้อยกว่า 5 พฤติกรรม จาก 9 พฤติกรรม จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองที่ 1 ให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแบบ พฤติกรรมนิยม เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้งๆ ละ 1 ชั่วโมงกลุ่มที่ 2 ได้รับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมมีพฤติกรรมตั้งใจเรียน มากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการวิจัยทั้งต่างประเทศและในประเทศ จะเห็นได้ว่า การให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมสามารถปรับเปลี่ยนและลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ตลอดจนสามารถพัฒนาพฤติกรรมของบุคคลไปสู่แนวทางที่พึงปรารถนาได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงคาดว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนได้

1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

1.6.1 งานวิจัยในประเทศ

เพอร์รี่ และคนอื่นๆ (สาริณี พงษ์เจริญไทย. 2534 : 21 – 22 ; อ้างอิงมาจาก Perry and others. 1980) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา การวิจัยนี้ใช้ทฤษฎีแบบพฤติกรรมนิยม โดยยึดหลักการเรียนรู้ทางสังคมของเบนดูรา (Bandura) เป็นกรอบความคิด เพื่อปรับปรุงพฤติกรรมที่คาดหวังเพื่อเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมบางอย่างของนักเรียน และเพื่อเปลี่ยนการตัดสินใจและค่านิยมในการสูบบุหรี่ของนักเรียนโดยใช้รุ่นที่ เป็นตัวแบบ (Model) และเป็นผู้เสริมทัศนคติและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้วยการสอนทักษะการตัดสินใจแก่รุ่นน้อง โดยรุ่นที่ได้สอนให้เรียนรู้ลักษณะของการปฏิบัติตนเพื่อต่อต้านแรงกดดันที่จะสูบบุหรี่ดังนี้ (1) คิดประกาศตามที่สาธารณะว่าไม่ควรเป็นผู้สูบบุหรี่ (2) ยกตัวอย่าง นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่ประสบความสำเร็จในการป้องกันความกดดันในการสูบบุหรี่ (3) ยกตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่ประสบความสำเร็จในการป้องกันความกดดันในการสูบบุหรี่ (4) พยายามแสดงให้เห็นภาพพจน์ของความกดดันในการสูบบุหรี่ผ่านสื่อ ผู้ใหญ่ เพื่อนๆ และตัวเอง (5) พิจารณาวิธีการป้องกันความกดดันทั้งหลาย และ (6) สร้างสถานการณ์

อีเมอร์จิ (วัชรวิทย์ ทรัพย์มี. 2533 : 173 –174 ; อ้างอิงมาจาก Emergy. 1966) ได้ทดลองใช้วิธีการให้บริการปรึกษาเพื่อขจัดความวิตกกังวลของนิสิตผู้หนึ่งเกี่ยวกับการสอบผู้รับ

บริการเป็นนิสิตปีที่ 2 อายุ 19 ปี เขาเคยอยู่มหาวิทยาลัยเล็กๆ มาก่อนเคยสอบได้คะแนนในเกณฑ์ดี ครั้งแรกเขาตั้งใจจะสอบเข้ามหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด แต่สอบเข้าไม่ได้ จึงไปเรียนที่มหาวิทยาลัยเล็กๆ แห่งหนึ่ง แล้วจึงสอบเข้ามหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ดได้ เมื่อเขาอยู่ชั้นปีที่ 2 เขาพบว่านิสิตที่มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ดล้วนแต่เรียนเก่งและมีการแข่งขันกันสูง ปรากฏว่าเมื่อเขามาเรียนที่มหาวิทยาลัยนี้จะคะแนนเฉลี่ยของเขาตกลง ซึ่งสร้างความวิตกกังวลแก่เขาในการสอบวิชาที่เขากังวลมากที่สุดคือ วิทยาศาสตร์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการให้คำปรึกษาตามขั้นตอน โดยฝึกทักษะก่อนคลายกล้ามเนื้อ และให้เขาจัดลำดับความวิตกกังวลในสถานการณ์สอบจากน้อยที่สุดไปมากที่สุดจนถึงสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความกังวลที่สุดเรียงตามลำดับในขณะที่ร่างกายผ่อนคลาย ผลปรากฏว่าความวิตกกังวลต่อการสอบของนิสิตผู้นี้ลดลง และจากการติดตามผลตลอด 1 ปี พบว่าคะแนนเฉลี่ยสะสมของนิสิตผู้นี้เพิ่มขึ้นอย่างน่าพอใจ

1.6.2 งานวิจัยในประเทศ

ประภาพรธรรม นาคำพันธ์ (2537 : 69) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเพื่อลดพฤติกรรมก่อนนอนในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีประจันต์ อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษารายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม มีพฤติกรรมก่อนนอนในชั้นเรียนลดลง

อิสรินทร์ ปัญญาวุฒิวงษ์ (2537 : 56) ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของผู้ถูกคุมความประพฤติ สำนักงานคุมความประพฤติ จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า ผู้ถูกคุมความประพฤติมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ลดลง

กรรทอง คงไพบูลย์ (2538 : 98) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่มีต่อความวิตกกังวล และการปฏิบัติตนต่อการเป็นโรคเบาหวาน ของผู้ป่วยโรคเบาหวาน โรงพยาบาลตากสิน กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ผู้ป่วยโรคเบาหวาน ทั้งในระยะเริ่มแรกและในระยะเรื้อรัง มีความวิตกกังวลลดลง และมีการปฏิบัติตนต่อการเป็นโรคเบาหวานเหมาะสมขึ้นหลังจากได้รับการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ซึ่งผลการศึกษาและค้นคว้า จะเห็นได้ว่า การให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมสามารถลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้ ผู้วิจัยจึงคาดว่า การให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนได้

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว

2.1 ความหมายและลักษณะของพฤติกรรมก้าวร้าว

มีผู้ให้ความหมายของความก้าวร้าวไว้คล้ายคลึงกัน เช่น

รอนนและรูบิน (วรรณา ช่องคารากุล. 2533 : 10 ; อ้างอิงมาจาก Raven and Rubin. 1983) ให้ความหมายว่า ความก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมของบุคคลหรือของกลุ่มที่มีความตั้งใจจะทำร้ายผู้อื่น ทางกายหรือทางวาจา

เดโซ สวานานท์ (2520 : 12) ได้ให้ความหมายว่า ความก้าวร้าว คือ การกระทำที่เจตนาจงเกลียดจงชัง เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความกลัวและหนีภัยในอีกฝ่ายหนึ่ง เมื่ออีกฝ่ายหนึ่งไม่หวั่นไหวก็จะนำไปสู่การใช้กำลังเข้าต่อสู้กัน

สุชา จันทน์เอม (2525 : 97) อธิบายว่า ความก้าวร้าวจัดเป็นพฤติกรรมของคนที่มีขาดความสุภาพอย่างหนึ่ง อาจแสดงออกทางร่างกายหรือวาจาก็ได้ เช่น การทำลายข้าวของ การทำร้ายร่างกาย การดุด่า การพูดหยาบ เป็นต้น การก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่เด็กเรียนรู้จากสังคม เด็กใช้ป้องกันตัวเองจากการรุกรานของผู้อื่น เช่น เมื่อถูกพ่อแม่ดุ เด็กมักจะโต้เถียง เมื่อถูกเพื่อน ดื้อเถียง เด็กมักจะชกต่อย เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีวิธีเรียกร้องความสนใจจากเพื่อนๆ อีกด้วย เพื่อให้เพื่อนๆ กลัวเกรง พฤติกรรมก้าวร้าวนี้สังคมมักจะติเตียน ทำให้พวกก้าวร้าวมักจะต่อต้านสังคม

บัสส์ (พรทิพย์ ทรัพย์สิน. 2532 : 17 ; อ้างอิงมาจาก Buss. 1961) อธิบาย ความหมายของความก้าวร้าวว่า ความก้าวร้าวเป็นการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นในรูปแบบของการกระทำอย่างทันทีโดยมีเจตนาจะทำให้ผู้อื่นเจ็บปวด และความก้าวร้าวแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. ความก้าวร้าวทางกาย (Physical Aggression) เป็นความก้าวร้าวที่แสดงออกโดยการใช้อวัยวะทางกาย เช่น แขนขา ฟัน หรืออวัยวะทางกายรวมกับอาวุธ เช่น มีด ปืน เพื่อทำให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวด

2. ความก้าวร้าวทางวาจา (Verbal Aggression) เป็นการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นโดยใช้ถ้อยคำที่ทำให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวด ซึ่งจำแนกออกเป็นสองลักษณะด้วยกัน คือ

- 2.1 การปฏิเสธ ในการปฏิเสธมักจะแสดงท่าทางประกอบด้วย เช่น หลบหน้า แสดงท่าทางรังเกียจไม่ยอมเข้ากลุ่ม ส่วนคำพูดที่ใช้ในการปฏิเสธ ได้แก่ การพูดตรงๆ เช่น “ออกไปเดี๋ยวนี้” หรือการพูดให้ร้าย เช่น “ฉันไม่ชอบคุณ” ร่วมกับการแสดงอารมณ์เพื่อทำลายความรู้สึกของคนอื่น

- 2.2 การบังคับ การพูดบังคับเป็นลักษณะของการทำให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวดสำหรับการบังคับนี้ บุคคลเรียนรู้การบังคับจากการสังเกตหรือการเลียนแบบจากกระทำของบุคคลอื่น เช่น บิดามารดา ครู ผู้ปกครอง เป็นต้น

บาค (พัชรินทร์ เปรมสมาน. 2538 : 11 ; อ้างอิงมาจาก Bach. 1970) แบ่งพฤติกรรมก้าวร้าวออกเป็น 2 ลักษณะด้วยกันคือ

1. ลักษณะการก้าวร้าวที่แสดงความโกรธออกมา เนื่องจากเกิดความคับข้องใจในการแก้ปัญหา และมีเจตนาที่จะทำให้ผู้อื่นได้รับอันตราย บาดเจ็บ หรือเคียดแค้น

2. ลักษณะการแสดงออกถึงความต้องการที่แท้จริง เพื่อที่จะให้อีกฝ่ายหนึ่งได้ปรับปรุงพฤติกรรมของเขา แต่ทำให้มีผลกระทบกระเทือนต่อสัมพันธภาพที่เคยมีต่อกันทั้ง ๆ ที่ วัตถุประสงค์จริงๆ แล้วไม่ต้องการที่จะทำลาย หรือทำร้ายผู้อื่น

ส่วน อัลเบอร์ตี และเอ็มมอนส์ (พรทิพย์ ทรัพย์สิน, 2532 : 18 ; อ้างอิงมาจาก Alberti and Emmons, 1978) ก็ได้แบ่งพฤติกรรมก้าวร้าวออกเป็น 2 ลักษณะ เช่นกัน คือ

1. ความก้าวร้าวโดยทั่วไป (General Aggression) หมายถึง ลักษณะที่บุคคลแสดง ความก้าวร้าวต่อผู้อื่นในทุกๆ สถานการณ์ อันเนื่องมาจากบุคคลเหล่านี้มีความมั่นใจในตนเอง (Self - Confidence) มากเกินไปจะพูดกับใครมักจะออกคำสั่ง และพูดดูถูกความคิดของผู้อื่น ดังนั้น บุคคลเหล่านี้มักจะเกิดความขัดแย้งกับกลุ่มเสมอ จึงทำให้มีเพื่อนน้อยมาก และบุคคลเหล่านี้ต้องการความรักและการยอมรับจากผู้อื่นมากแต่เขามักจะไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรเพื่อที่จะมีพฤติกรรมที่เหมาะสม

2. ความก้าวร้าวตามสถานการณ์ (Situational Aggressiveness) หมายถึงลักษณะที่ บุคคลแสดงความก้าวร้าวต่อผู้อื่นตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และต้องการปรับปรุงพฤติกรรมของ ตนเองใหม่ตามที่ได้อ่านเสนอแนะไว้

จากความหมายและลักษณะของพฤติกรรมก้าวร้าวดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ความก้าวร้าว เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดปัญหาต่อสังคมโดยรวม เป็นการกระทำที่ทำให้ผู้อื่นเคียดแค้นทั้งด้าน ร่างกายและจิตใจ และทำให้ผู้อื่นเสียหาย แม้ว่าพฤติกรรมก้าวร้าวที่แสดงการกระทำในลักษณะ ที่รุนแรง เพื่อตอบสนองหรือปลดปล่อยความเครียด ความคับข้องใจ ความโกรธและความรู้สึกที่ ไม่ดีต่างๆ แต่การกระทำนั้นจะก่อให้เกิดผลเสียทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น ดังนั้น พฤติกรรมก้าวร้าว จึงเป็นพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหาต่อสังคม หากเกิดกับนักเรียนอาจจะทำให้นักเรียนเสียอนาคตได้ จึงสมควรที่ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครูผู้สอน ครูแนะแนว จึงต้องหาวิธีลดพฤติกรรมก้าวร้าว และส่งเสริม นักเรียนให้มีพฤติกรรมที่สร้างสรรค์ขึ้น

2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว

จากการศึกษาค้นคว้าของนักจิตวิทยาหลายท่าน ที่สนใจเกี่ยวกับความก้าวร้าว ซึ่งมีแนวคิดแตกต่างกันออกไป เกิดเป็นทฤษฎีเกี่ยวกับความก้าวร้าวหลายทฤษฎีด้วยกัน ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีสัญชาตญาณที่เกี่ยวข้องกับความก้าวร้าว (Instinct Theories of Aggression) เป็นทฤษฎีที่ ฟรอยด์ เห็นว่าความก้าวร้าวเป็นสัญชาตญาณ ที่เกิดขึ้นภายในตัวมนุษย์ ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ภายนอก คือ มนุษย์เป็นผู้ที่ก้าวร้าวเสมอ โดยไม่เลือกสถานการณ์ ฟรอยด์ ได้กล่าวว่า สัญชาตญาณมี 2 ประเภท คือ สัญชาตญาณแห่งการดำรงชีวิต (Life Instinct) และ สัญชาตญาณแห่งความตาย (Death Instinct) นอกจากนั้นเขายังกล่าวถึงเรื่องความพึงพอใจทางเพศ

จากการถูกคู่ร่วมเพศทำร้าย ซึ่งจะทำให้เจ็บปวดทางร่างกายหรือจิตใจ (Masochism) ว่าเป็นแนวโน้มที่บุคคลจะเพิ่มความรู้สึกพึงพอใจจากการทำร้ายตนเอง ซึ่งเป็นผลมาจากความต้องการทำร้ายหรือก้าวร้าวผู้อื่น ทั้งนี้เพราะการก้าวร้าวต่อผู้อื่นไม่สามารถแสดงออกมาได้ง่าย จึงหันมาทำร้ายตนเอง ฟรอยด์ ได้ให้ความเห็นว่า การที่บุคคลมีความรู้สึกเช่นนี้ เป็นเพราะมีความรู้สึกผิดคึกอยู่ในจิตใต้สำนึก เป็นต้นว่า เมื่อวัยเด็กเคยถูกทำร้ายร่างกายจากพ่อแม่ เคยถูกพ่อแม่หรือผู้มีอำนาจเหนือกว่าลงโทษ เด็กจึงต้องการที่จะทำร้ายตอบเพื่อเป็นการแก้แค้น แต่เด็กแสดงออกไม่ได้ ความเจ็บปวดทางร่างกาย และจิตใจ (Sadism) นั้นเป็นแนวโน้มของพวกที่มีสัญชาตญาณในการทำลาย หรือมีความก้าวร้าวที่ชอบแสดงออกต่อคนอื่น ดังนั้น ฟรอยด์ จึงมีความเห็นว่าบุคคลไม่ควรจะเก็บความเครียด ความเก็บกด และความก้าวร้าวไว้ ควรที่จะหาทางระบายออกไปในทางที่สังคมยอมรับ และไม่ใช่เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน เช่น การวาดเขียน งานศิลปะ หรือการเล่นกีฬา (สุพล ชัดเชื้อ. 2535 : 17 ; อ้างอิงมาจาก Worchel and Cooper. 1979)

2. ทฤษฎีชีววิทยาที่เกี่ยวกับความก้าวร้าว (Biological Theories of Aggression)

จากการศึกษาของแพทย์ที่ผ่าตัดสมองของชายผู้หนึ่งชื่อวิทแมน (Whitman) ผู้เป็นอาชญากรฆ่าบุคคลในครอบครัวแล้วเขียนบันทึกไว้ก่อนฆ่าตัวตายแพทย์ได้พบก้อนเนื้ออกขนาดใหญ่ในสมอง ซึ่งทำให้แพทย์เชื่อว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้เขามีการกระทำที่โหดร้ายและจากการที่ฟลินน์และคนอื่นๆ (Worchel and Cooper. 1979 : 321 ; citing Flynn and others.n.d.) ได้ทดลองฝังเข็มอิเล็กโทรด (Electrode) เข้าที่สมองของสัตว์และพบว่าทำให้สัตว์ก้าวร้าวขึ้น ในการวิจัยเชื่อว่าพันธุกรรมหรือโครโมโซมเพศที่ผิดปกติทำให้เกิดการกระทำที่ก้าวร้าว

3. ทฤษฎีบุคลิกภาพที่เกี่ยวกับความก้าวร้าว (Personality Theories of Aggression)

แมคคาร์กีย์ (สุพล ชัดเชื้อ. 2535 :18 ; อ้างอิงมาจาก McGarree. 1966) ได้ศึกษาลักษณะบุคลิกภาพของอาชญากรและแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ประการแรก คือ การที่บุคคลไม่สามารถควบคุมความก้าวร้าวของตนเองได้ หรือมีการยับยั้งการแสดงออกของความก้าวร้าวได้น้อย มีความพร้อมที่จะตอบสนองความคับข้องใจด้วยความก้าวร้าว และลักษณะประการที่สอง คือ การที่บุคคลควบคุมความก้าวร้าวของตนเองมากเกินไปโดยควบคุมอย่างเข้มแข็งต่อการแสดงออกของความก้าวร้าวอย่างเรื้อรัง จากการศึกษาดังกล่าว แมคคาร์กีย์ สรุปว่า อาชญากรที่ร้ายแรง มักมาจากพวกที่ควบคุมความก้าวร้าวมากเกินไป

4. ทฤษฎีความก้าวร้าวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ทฤษฎีที่เชื่อว่าความก้าวร้าวมาจากความคับข้องใจ ทฤษฎีสัญชาตญาณความก้าวร้าว และทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม

4.1 ทฤษฎีความก้าวร้าวที่มาจากความคับข้องใจ (Frustration Aggression Theory)

ทฤษฎีนี้มาจากความเชื่อของ คอลดาร์ค และมิลเลอร์ ที่เชื่อว่าความก้าวร้าวของบุคคลมีสาเหตุมาจากความคับข้องใจ ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่บุคคลไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย และการที่บุคคลมีความคับข้องใจสะสมอยู่ตลอดเวลา ก็จะทำให้บุคคลนั้นเกิดความก้าวร้าวในที่สุด (เพชรสุตา เพชรโส.

2525 : 12) ด้วยเหตุนี้ครูจึงควรหาทางระบายความคับข้องใจของเด็กไปในทางที่เหมาะสม โดยหางานให้เด็กทำอยู่เสมอ และให้เด็กใช้กำลังไปในทางที่เป็นประโยชน์ เช่น ในทางกีฬา และกิจกรรมต่างๆ ที่ใช้กล้ามเนื้อรวมทั้งควรหาโอกาสให้ได้ระบายความก้าวร้าวออกมาทางศิลปะ ดนตรี การปั้น การแกะสลัก (สัมฤทธิ์ แก้วพลศรี. 2534 : 9 ; อ้างอิงมาจาก ประสาร ทิพย์ธรา. 2521)

4.2 ทฤษฎีสัญญาณความก้าวร้าว (Aggressive Cues Theory) มาจากแนวคิดของ เบอร์โควิทซ์ (สุพล ชัดเชื้อ. 2535 ; อ้างอิงมาจาก Berkowitz. 1964) ที่กล่าวว่า ความคับข้องใจเป็นตัวที่ก่อให้เกิดความก้าวร้าว แต่การแสดงออกก้าวร้าวจะมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่มากระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม กล่าวคือ แรงขับภายในจะต้องสัมพันธ์กับสถานการณ์ที่มาเร้า เช่น ถ้าความคับข้องใจน้อยถึงแม้สถานการณ์จะเร้ามากก็อาจไม่เกิดความก้าวร้าว

4.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) เพนเนอร์ (สุพล ชัดเชื้อ. 2535 : 19 ; อ้างอิงมาจาก Penner. 1978) นักจิตวิทยาสังคม เชื่อว่ามนุษย์จะเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าวได้เช่นเดียวกับพฤติกรรมอื่นๆ สำหรับเบนคูรา และคนอื่นๆ (สุพล ชัดเชื้อ. 2535 : 19 ; อ้างอิงมาจาก Coleman. 1978) เชื่อว่า เด็กไม่ได้เรียนรู้ความก้าวร้าวโดยตรงจากการให้รางวัล หรือการลงโทษจากผู้ปกครองเพียงอย่างเดียว แต่จะเลียนแบบผู้ที่มีอิทธิพลต่อตนเองโดยเด็กจะสังเกตท่าทีและการกระทำของผู้ปกครองของตนเอง สำหรับในการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครองนั้น ผู้ปกครองมักจะบอกเด็กว่าการก้าวร้าวต่อผู้อื่นเป็นสิ่งที่ไม่ดีแต่เด็กยังคงสังเกตเห็นผู้ปกครองของตนแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่เสมอ เด็กจึงกระทำตามในสิ่งที่ผู้ปกครองทำมากกว่าที่จะกระทำตามในสิ่งที่ผู้ปกครองสั่งสอนเอาไว้ ซึ่ง เพนแบค (สุพล ชัดเชื้อ. 2535 : 19 ; อ้างอิงมาจาก Goldstein. 1975) กล่าวว่า ความก้าวร้าวของบุคคลนั้นได้รับการเรียนรู้มาจากในอดีตทั้งสิ้นและเขายังพบว่าถ้าแม่ลงโทษเด็กด้วยการเมียนตีมากเพียงใด เด็กก็จะแสดงความก้าวร้าวต่อเพื่อน พี่น้อง และผู้ปกครองมากขึ้นเท่านั้น ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชื่อว่าองค์ประกอบที่สำคัญของพฤติกรรมก้าวร้าวมี 2 ประการ คือ แม่แบบ (Model) และแรงเสริม (Reinforcement) ที่ทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าว

นอกจากนี้ นิวแมน (สมชาย เตียวตระกูล. 2529 : 10 -16 ; อ้างอิงมาจาก Goldstein. 1975) ได้สรุปองค์ประกอบที่สำคัญเกี่ยวกับความก้าวร้าวและไม่ก้าวร้าวของบุคคลดังนี้

1. องค์ประกอบที่ทำให้บุคคลมีความก้าวร้าว

1.1 อุปนิสัยของบุคคลที่มีความก้าวร้าว มักจะมีความก้าวร้าวอยู่แล้ว มักขาดสติยั้งคิดที่จะควบคุมการกระทำของตน หุนหันพลันแล่น มีระดับจริยธรรมต่ำ ไม่มีเป้าหมายที่แน่นอนในชีวิต แอบอ้างเหตุผลและโทษผู้อื่นเสมอ

1.2 สิ่งแวดล้อมของบุคคลที่มีความก้าวร้าว เป็นสิ่งแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกให้กระทำความก้าวร้าวอยู่เสมอๆ มี พ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง ที่เป็นแม่แบบที่ก้าวร้าวต่อเด็ก

2. องค์ประกอบที่ทำให้บุคคลไม่มีความก้าวร้าว

2.1 ลักษณะอุปนิสัยของบุคคลที่ไม่มีความก้าวร้าว มีลักษณะเป็นคนมีวิตกกังวลหรือมีความรู้สึกผิดเมื่อจะแสดงความก้าวร้าวออกมา เป็นบุคคลที่มีอารมณ์ดีงามกลัวการลงโทษมีความสามารถในการเรียนสูงมีความคงทนมีจริยธรรมสูงเป็นตัวของตัวเองยอมรับผู้อื่น และไม่ก้าวร้าว

2.2 สิ่งแวดล้อมของบุคคลที่ไม่ก้าวร้าว บุคคลจะไม่ก้าวร้าวเมื่ออยู่ต่อหน้าผู้มีอำนาจเหนือกว่า และยังไม่คุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อมนั้น ตลอดจนไม่อยู่ในสถานการณ์ที่ก้าวร้าว นั้น และมีความอบอุ่นทางจิตใจ

จากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความก้าวร้าว สรุปได้ว่าความก้าวร้าวมีสาเหตุต่าง ๆ กัน เช่น ทฤษฎีสัญชาตญาณมีแนวความคิดว่า ความก้าวร้าวเป็นสัญชาตญาณของมนุษย์ ทฤษฎีชีววิทยาเชื่อว่า พฤติกรรมก้าวร้าวเกิดจากพันธุกรรมและโครโมโซมที่ผิดปกติ ทฤษฎีบุคลิกภาพมีแนวความคิดว่า พฤติกรรมก้าวร้าวมีสาเหตุมาจากบุคคลไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมก้าวร้าวของตนเองได้ หรือบุคคลควบคุมพฤติกรรมก้าวร้าวมากเกินไป และทฤษฎีความก้าวร้าวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมีแนวความคิดว่า พฤติกรรมก้าวร้าวเกิดจากความคับข้องใจ และเกิดจากสถานการณ์ที่มากระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมซึ่งแรงขับภายในจะต้องสัมพันธ์กับสถานการณ์ที่มาเร้าด้วยและการเรียนรู้โดยเฉพาะการเรียนรู้ทางสังคมทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวได้ ดังนั้นจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความก้าวร้าวต่างๆสรุปได้ว่า พฤติกรรมก้าวร้าวเกิดจากสาเหตุ 2 ประการ คือ เกิดจากตัวบุคคล และเกิดจากสิ่งแวดล้อม และการที่จะเข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์จำเป็นต้องศึกษาทฤษฎีต่างๆ เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย และงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้อาศัยทฤษฎีความก้าวร้าวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นแนวทาง

2.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู

องค์ประกอบอีกประการหนึ่งที่ไม่ควรจะละเลย คือ การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ซึ่งหมายถึง พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย หรือผู้ปกครอง มีผู้กล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูไว้ต่างๆ ดังต่อไปนี้

มุสเซน (นันทา แทนธานี, 2534 : 29 ; อ้างอิงมาจาก Mussen, 1963) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูในระยะต้นของชีวิตควรมีพื้นฐานของความรักและความอบอุ่นเป็นสำคัญ และเมื่อเด็กโตขึ้น เขาจำเป็นต้องได้รับสิ่งแวดล้อมที่จะสร้างเสริมพัฒนาการของเขาให้กว้างออกไป สภาพแวดล้อมและทัศนคติของพ่อแม่มีอิทธิพลต่อเด็กมาก โดยเฉพาะแบบแผนของครอบครัวและวิธีการอบรมเลี้ยงดู รวมทั้งพฤติกรรมที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อเด็กมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการของเด็ก โดยตรงทั้งสิ้น การเรียนรู้ทางสังคมครั้งแรกของเด็กเกิดขึ้นที่บ้าน จากการมีความสัมพันธ์กับสมาชิกภายในครอบครัว

เฟเกอร์และแอนเดอร์สัน (จิตรรา วสุวานิช, 2535 : 16 ; อ้างอิงมาจาก ปราณี สวัสดิศาณี, 2518) ได้กล่าวไว้ว่า ทางที่ดีเราควรอบรมให้เด็กมีความรู้ดีกว่าตนมีความสำคัญในบ้าน

เพราะเด็กจะเศร้าโศกไม่ร่าเริง ถ้ามีความรู้สึกว่าตนเองเป็นเพียงตัวแมลงเล็กๆที่ไม่มีความหมายสำคัญต่อใครเลย ฉะนั้น เพื่อที่จะสร้างสิ่งแวดล้อมที่มีความเข้าใจและความคิดที่ดีต่อกัน พ่อแม่จะต้องเป็นผู้ที่มีความนึกคิดและมองเหตุการณ์ได้อย่างลึกซึ้ง เช่น ต้องการพ่อที่มีเวลาได้คลุกคลีกับบุตรบ้าง ไม่เอาแต่หาเงินจนละเลยเด็กๆและต้องการแม่ที่ไม่เห็นแก่ตัว มีความเสียสละมองเห็นการณ์ไกลพอที่จะไม่ปฏิเสธคำขอร้องของบุตร การอบรมเลี้ยงดูบุตรถือว่าเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของพ่อและแม่ การร่วมมือกันเป็นอันดีในบ้านและในครอบครัวเป็นผลต่อสุขภาพจิตที่ดีมากกว่าปัจจัยอย่างอื่นๆ

นอกจากนี้ เชียร์ และคนอื่นๆ (สุวรรณี ทองรัมย์กุล. 2539 : 31 ; อ้างอิงมาจาก Sears and others.) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่ง การอบรมเลี้ยงดูนั้นเป็นหน้าที่ของทุกคนในครอบครัวไม่ใช่เป็นเรื่องของคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น พ่อหรือแม่ และความรักของพ่อแม่เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาจริยธรรมในตัวเด็ก และพัฒนาการทางบุคลิกภาพของเด็กสามารถบ่งบอกถึงการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกมักเป็นผลมาจากการอบรมเลี้ยงดูและก่อให้เกิดการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมอีกด้วย

ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู

1. แนวคิดจากทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการของ فروยด์

فروยด์ จิตแพทย์ชาวเวียนนา ผู้ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งจิตวิเคราะห์ ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเลี้ยงดูเด็กว่าในระยะ 6 ปีแรก เป็นระยะเวลาที่มีความสำคัญที่สุด เพราะเป็นการวางรากฐานบุคลิกภาพของเด็กผู้นั้นจนกระทั่งเติบโตเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ และ فروยด์ได้แบ่งขั้นตอนพัฒนาการออกเป็น 5 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นปาก (Oral Stage) ระยะประมาณแรกเกิด - 1 ขวบ

فروยด์ กล่าวว่า ความสุขความพอใจของเด็กทารกนั้นจะอยู่บริเวณปากเด็กจะมีความสุขมากเมื่อได้ดูดกลืนทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ใกล้มือทารกจึงมักจะถูกจับเข้าสู่วัยปากแทบทั้งสิ้น ทารกจะชอบ อม กัด และแทะสิ่งต่างๆที่นำเข้าสู่วัยปากนั้น การกระทำดังกล่าวนี้ จะทำให้ทารกมีความสุขความพอใจเป็นอย่างยิ่ง

ขั้นที่ 2 ขั้นทวาร (Anal Stage) ระยะประมาณ 1 - 3 ขวบ

ในวัยนี้ความสุขความพอใจของเด็กเปลี่ยนจากบริเวณปากมาเป็นบริเวณทวาร เด็กจะพึงพอใจที่สามารถควบคุมในเรื่องของการขับถ่ายได้ดี เพราะความสามารถในการควบคุมอวัยวะจะเจริญและทำหน้าที่ได้ดีแล้วนั่นเอง

ขั้นที่ 3 ขั้นอวัยวะเพศ (Phallic Stage) ระยะประมาณ 3 - 5 ขวบ

ระยะนี้ความสุขความพอใจของเด็ก จะเปลี่ยนจากบริเวณทวารมาเป็นอวัยวะเพศเราจะพบเห็นบ่อยๆที่เด็กจับอวัยวะเพศของตนเล่น มีความอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับอวัยวะเพศของตนเองและผู้อื่น

ขั้นที่ 4 ขั้นแฝง (Latent Stage) ระยะประมาณ 6-12 ขวบ เป็นระยะก่อนที่เด็กจะเปลี่ยนแปลงเข้าสู่วัยรุ่น จะมีความสนใจในเพื่อนเพศเดียวกัน

ขั้นที่ 5 ขั้นวัยรุ่น (Genital) ระยะประมาณ 13-18 ปี เด็กหญิงจะเริ่มสนใจ เด็กชายและเด็กชายจะเริ่มมีความสนใจเด็กหญิง เป็นระยะที่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศอย่างแท้จริง

จากพัฒนาการทั้ง 5 ขั้น ฟรอยด์ได้ย้ำความสำคัญของบทบาทของพ่อแม่ในการเลี้ยงดูเด็ก โดยเฉพาะในพัฒนาการขั้นที่ 1 ถึงขั้นที่ 3 เป็นอย่างมาก เขากล่าวว่า ในขั้นที่ 1 ซึ่งเด็กจะเสาะแสวงหาความสุขความพอใจทางปากนั้น แม่จะเป็นผู้ที่ให้การตอบสนองได้ดีที่สุด การได้ดูดนมแม่จะให้ความสุขแก่เด็กมากกว่าการดูดนมขวดมากมายนัก ความอบอุ่นที่ได้รับจากการสัมผัสสอครัดอยู่ในวงแขนของแม่นั้นมีคุณค่าและความหมายแก่ลูกยิ่งนัก อนึ่งสำหรับการตอบสนองความต้องการดูดปาก คุณนิวของเด็กวัยทารกนี้ ถ้าผู้เลี้ยงดูให้การตอบสนองมากเกินไป กล่าวคือ บางคนอาจจะให้เด็กดูดนมทุกครั้งที่ร้องไม่เคยให้เด็กได้รอกอัย ก็จะทำให้เกิดลักษณะนิสัยการตามใจตนเองของเด็กเมื่อโตขึ้นอาจจะเป็นบุคคลที่ชอบสูบบุหรี่จัดชอบกิน ชอบดูด ในทางตรงข้ามถ้าการตอบสนองความต้องการทางปากเป็นไปอย่างขาดๆเด็กไม่ได้รับการตอบสนองอย่างพอเพียงเด็กจะพัฒนาขึ้นมาเป็นคนจู้จี้ขี้บ่น ใช้ปากเป็นอาวุธประหัตประหารผู้อื่น ดังนี้ เป็นต้น

สำหรับพัฒนาการขั้นที่ 2 ซึ่งฟรอยด์กล่าวว่า ความสุขความพึงพอใจของเด็กอยู่ที่อวัยวะขบถ่านั้น ผู้เลี้ยงดูเด็กจะฝึกหัดเรื่องการขบถ่าของเด็กได้แล้วโดยที่จะต้องไม่เคร่งครัดหรือหย่อนในเรื่องของการรักษาความสะอาดจนเกินไปนัก มิฉะนั้น จะมีผลไปถึงบุคลิกภาพของเขาต่อไปในอนาคต กล่าวคืออาจจะกลายเป็นคนเจ้าระเบียบจัด จู้จี้ อันเป็นผลจากการปล่อยปละละเลยในเรื่องการฝึกหัดเรื่องขบถ่าและจะกลายเป็นคนขาดระเบียบ ทำงานไม่เรียบร้อยเป็นคนประเภทสุกเอาเผากิน ทั้งนี้เพราะพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดู ไม่เอาใจใส่หรือสนใจในเรื่องของความสะอาดและการควบคุมการขบถ่าในวัยนี้ให้ดีพอ

พัฒนาการขั้นที่ 3 ฟรอยด์กล่าวว่า เด็กชายจะรักใคร่และห่วงหาอาลัยของตนเองมาก และเด็กหญิงจะรักใคร่ผูกพันกับพ่อมาก เป็นความรู้สึกอยากจะเป็นเจ้าของพ่อหรือแม่ที่เป็นเพศตรงข้ามกับตนเอง สำหรับเด็กชายเรียกว่ามีปมอีดิปัส (Oedipus Complex) เกิดขึ้น เขาจะต้องการเป็นเจ้าของแม่ไม่ยอมให้พ่อมาแย่งความรักความสนใจของแม่ไป เด็กชายจะเห็นพ่อเป็นคู่แข่งของตนเอง แต่ถ้าพ่อเข้าใจหลักจิตวิทยาดี และมีลักษณะท่าทีเป็นมิตร เต็มไปด้วยความรักและบรรยากาศในครอบครัวอบอุ่น พ่อแม่รักใคร่ปรองดองกันดี ในที่สุดเมื่อพัฒนาการไปถึงขั้นที่ 4 เด็กชายจะเริ่มเลียนแบบหรือเอาเยี่ยงพ่อ พยายามจะให้ตนเองดีเหมือนพ่อ ฉะนั้นในวัยนี้จึงเป็นโอกาสอันดีที่พ่อ

จะได้ถ่ายทอดลักษณะท่าทางการปฏิบัติตนเยี่ยงสุภาพบุรุษให้ลูกชายได้เลียนแบบ ซึ่งจินอท์ (Gimott) ได้กล่าวว่า การให้เด็กชายใช้คำพูดหรือมีกิริยามารยาทเหมือนคนในเบื้องต้นจะเป็นการปูพื้นฐานให้เด็กมีความสนใจและยึดสิ่งที่มีคุณค่าที่ดีอื่นๆต่อไป พ่อควรใช้ความสนิทสนมอธิบายให้ลูกได้เข้าใจถึงความหมายในเรื่องหน้าที่ของลูกผู้ชายที่มีต่อครอบครัวและสังคม การได้มีโอกาสใกล้ชิดกับพ่อในเรื่องส่วนตัวและเรื่องการทำงาน จะเป็นการเสริมให้เด็กเกิดความสนใจและภูมิใจในบทบาทความเป็นลูกผู้ชายของตน แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าเด็กเจริญเติบโตขึ้นในครอบครัวที่พ่อไม่เอาใจใส่ครอบครัวหรือพ่ออ่อนแอเกินไปแม่เป็นใหญ่ แสดงอำนาจในครอบครัวอย่างเต็มที่เด็กชายจะเติบโตขึ้นด้วยความรู้สึกนับถือพ่อน้อยมากเขาจะหมดความเลื่อมใสในเพศชายของพ่อ อาจจะต้องแสวงหาบุคคลอื่นนอกครอบครัวที่ตนเองจะเลียนแบบ อาจมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ก็ได้

เช่นเดียวกันสำหรับเด็กหญิงในขั้นพัฒนาการขั้นที่ 3 จะเกิดปมอิเล็กตรา (Electra Complex) ซึ่งลูกสาวจะมีความรักและสนใจพ่อมากเป็นพิเศษ ในช่วงนี้จะมีความหึงหวงไม่ต้องการให้แม่เข้ามาใกล้ๆพ่อ และถ้าความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นไปอย่างดี อบอุ่น ในที่สุดเมื่อเด็กมีพัฒนาการมาถึงขั้นที่ 4 ก็จะมีการเรียนรู้ที่จะพยายามเลียนแบบแม่ เพื่อให้ตนเป็นที่รักของพ่อ เด็กหญิงจะเลียนแบบบาทของแม่ในการทำหน้าที่ของผู้หญิง เช่น การทำครัว การเย็บปักถักร้อย การดูแลบ้าน ฉะนั้นผู้เป็นมารดาจึงต้องมีพฤติกรรมที่ดีเพียงพอที่จะเป็นแบบอย่างให้แก่ลูกสาว ถ้าเด็กขาดแม่หรือมีแม่ที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมเด็กก็อาจจะต้องแสวงหาบุคคลอื่นนอกครอบครัวมาเป็นแบบอย่าง ซึ่งอาจจะได้เยี่ยงอย่างที่ไม่เหมาะสม หรือบางครั้งเด็กหญิงเองก็อาจจะเลียนแบบอย่างที่ไม่เหมาะสมของผู้เป็นแม่สืบต่อไปอีกก็ได้ สำหรับขั้นที่ 5 เป็นการแสวงหาความสุขจากแรงกระตุ้นของหัตถิยภูมิทางเพศ เมื่อเด็กย่างเข้าสู่วัยรุ่นและเริ่มเป็นผู้ใหญ่ ลักษณะหัตถิยภูมิทางเพศบรรลุวุฒิภาวะสมบูรณ์ ทำงานได้เต็มที่ เด็กทั้งสองเพศมีความพอใจคบหาสมาคมรักใคร่ผูกพันกับเพื่อนต่างเพศ ขณะเดียวกันก็พยายามประพฤติตนให้สมบทบาททางเพศ โดยเลียนแบบคนเพศเดียวกันที่ตนนิยม ระยะนี้มักเห็นแจ่มแจ้งว่าเด็กคนใดแสดงบทบาทเพศผิดปกติ ซึ่งพวกนี้ได้แก่ ผู้นิยมแสดงบทบาททางเพศตรงข้ามกับเพศจริงของตนอีกพวกหนึ่งคือเด็กที่ไม่มีเชื้อไขต้องใจบุคคลต่างเพศหรือเป็นเด็กเลียนแบบบทบาททางเพศจากคนต้นแบบที่ผิด (จิตราว สุวานิช. 2535 :17-21)

2. แนวคิดจากทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการของอีริคสัน

อีริคสัน มีความเห็นสอดคล้องกับฟรอยด์เป็นอย่างยิ่ง ในเรื่องของความรักและความอบอุ่นในวัยทารก อิทธิพลของการเลี้ยงดูของพ่อแม่ จะมีผลต่อพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพของเด็กในวัยต่อมา โดยเฉพาะวัยทารกนั้น การได้รับความรักและเอาใจใส่อย่างดีจากผู้เลี้ยงดู จะทำให้เด็กพัฒนาความรู้สึกเชื่อมั่นความไว้วางใจในบุคคลรอบข้างซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาขั้นต่อไป อีริคสัน ได้ย้ว่าถ้าเด็กมีพื้นฐานอบอุ่นมากในครอบครัว เด็กคนนั้นจะมีแนวโน้มที่จะพัฒนาออกมาในเชิงบวก แต่ถ้าพื้นฐานเริ่มแรกในครอบครัวไม่อบอุ่นเสียแล้วเด็กก็จะมีแนวโน้มสูงที่จะพัฒนา

ออกมาในเชิงลบ แต่ในวัยและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้อยู่ตลอดเวลา นั้น เด็กที่อบอุ่นในวัยทารก อาจจะมีการพัฒนาไปในเชิงลบเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นก็อาจจะเป็นไปได้เช่นกัน

ขั้นพัฒนาการของอีริกสันที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู มีดังนี้

1. วัยทารก อีริกสัน กล่าวว่า เป็นวัยที่เด็กเริ่มเรียนรู้ที่จะรักและไว้วางใจในบุคคล ที่เลี้ยงดูตนเอง ถ้าได้รับการเลี้ยงดูด้วยความรักใคร่อบอุ่นอย่างทะนุถนอมพูดจาหยอกเย้าเด็ก เด็กจะพัฒนาความรู้สึกเป็นมิตร ไว้วางใจผู้อื่นเมื่อเติบโตขึ้นจะเป็นคนมองโลกในแง่ดี ในทางตรงกันข้าม ถ้าผู้เลี้ยงดูในวัยนี้ทอดทิ้ง แสดงอารมณ์ขมขื่นเด็ก เด็กก็จะพัฒนาความรู้สึกไม่ไว้วางใจ เชื่อใจใครง่าย ๆ เป็นคนที่มองโลกในแง่ร้าย เป็นคนขี้อิจฉาหงุดหงิด

2. วัย 1-3 ขวบ หลักสำคัญในวัยนี้คือ การเริ่มเรียนรู้ที่จะหัดใช้ความสามารถของ ตนเพื่อช่วยเหลือตนเอง อีริกสัน ย้ำว่าเด็กในวัยนี้ยากที่จะแต่งตัวเอง ป้อนอาหารให้ตนเอง เด็กจะ มีความภาคภูมิใจมากที่ได้ทำอะไร ๆ ด้วยตนเองบ้าง ซึ่งผู้เลี้ยงดู ควรจะยอมให้เด็กหัดคิดกระตุ้มเลื้อย บางเมื่หัดใช้ช้อน เป็นต้น เด็กจะได้พัฒนาความรู้สึกมั่นใจในความสามารถของตนเองขึ้น แต่ถ้า เด็กถูกพ่อแม่หรือคนเลี้ยงดูคอยห้ามหรือใช้คำว่า “อย่า อย่า” ตลอดเวลาแล้ว เด็กอาจจะพัฒนา ความรู้สึกขาดความมั่นใจและสงสัยในสิ่งต่างๆกลายเป็นคนไม่กล้าทำอะไร ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าเสียดายมากที่สุด จะให้คุณสมบัติเช่นนั้นพัฒนาขึ้นมาในตัวเด็ก

3. วัย 3-6 ขวบ ระยะนี้ เด็กได้รับการสนับสนุนให้หัดใช้ความสามารถของตนเอง จะเริ่มพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เด็กจะมีความใฝ่รู้ อยากทดลองทำสิ่งต่างๆตามความนึกคิด ของตนเอง มักจะมีจินตนาการสูง เด็กมักจะใช้คำถาม ทำไม อะไร อยู่ตลอดเวลา และเป็นระยะของ การหัดเลียนแบบผู้ใหญ่ เด็กมักจะคิดถึงอะไรเป็นเรื่องจริงจังไปหมด การหลอกล่อเด็กในเรื่องต่างๆใน ระยะนี้จึงเป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำอย่างยิ่ง การขู่เด็กก็ไม่ควรกระทำ เพราะจะพัฒนาความขาดความ กลัวความรู้สึกผิด ไม่กล้าทำอะไร จะทำก็แต่ในสิ่งที่ผู้ใหญ่บอกเท่านั้น ซึ่งไม่เป็นผลดีต่อพัฒนาการทาง ด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กเลย

4. วัย 6-12 ขวบ เป็นระยะที่เด็กเริ่มไปโรงเรียน สังคมของเด็กขยายวงกว้างขึ้นไปอีก การที่เด็กมีรากฐานจากความเป็นคนที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เด็กก็จะเกิดความขยันขันแข็ง มุมานะในการเรียนการร่วมมือกิจกรรมในโรงเรียน พ่อแม่จะต้องคอยช่วยส่งเสริมเป็นกำลังใจให้เด็ก เพราะยิ่งเด็กประสบความสำเร็จในการเรียน ยิ่งมีความมั่นใจในตนเอง แต่เด็กที่ล้มเหลวไม่กล้า มีความรู้สึกผิด กลัวที่จะทำอะไร เมื่อมาถึงขั้นนี้ก็จะยังพัฒนาความรู้สึกน้อย รู้สึกเป็นคนไม่มี ความสามารถ ท้อถอย ทำงานอะไรก็ไม่สำเร็จ เพราะความที่ไม่เชื่อในความสามารถของตน คิดว่า ตนเองมีปมด้อยนั่นเอง

5. วัยรุ่น ระยะนี้เด็กจะเริ่มพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง เด็กต้องการให้ตนเป็นที่ ยอมรับจากเพื่อนทั้งเพศเดียวกันและเพศตรงข้าม ต้องการความเป็นอิสระจากผู้ใหญ่ พ่อแม่ของเด็ก

วัยนี้จึงต้องเรียนรู้ที่จะปล่อยหรือควบคุมเด็กเมื่อไรอย่างไร ควรยึดหลักสายกลางไม่ควบคุมจนเกินไป และไม่ปล่อยปละจนเกินไป เด็กที่พัฒนาขึ้นมาในเชิงลบ เมื่อเข้ามาถึงวัยรุ่นจะยังมีความรู้สึกสับสน วุ่นวาย ไม่เข้าใจบทบาทที่ถูกต้องของตนเอง มักจะแสดงพฤติกรรมไม่สมวัยหรือว่าวุ่นใจมาก

6. วัยผู้ใหญ่ตอนต้น เป็นระยะที่จะพัฒนาความรู้สึกรักใคร่ใกล้ชิดกับใครสักคนหนึ่ง โดยเฉพาะเพศตรงข้ามกับตนเอง มีความรักที่ลึกซึ้ง เข้าใจและแบ่งปันทุกสิ่งกับคนที่ตนรัก แต่ถ้าพัฒนาในเชิงลบก็จะเป็นคนที่ขาดมิตรสนิท จะมีความรู้สึกโดดเดี่ยว ไม่อยากคบค้าสมาคมกับใคร มีลักษณะเก็บตัว

7. วัยผู้ใหญ่ เป็นระยะที่จะมีครอบครัวเป็นปึกแผ่น สร้างความมั่นคงให้กับชีวิต มีความสำนึกของการเป็นพ่อคนและแม่คน มีความเสียสละ ในทางตรงข้ามคนที่พัฒนาเชิงลบก็มักจะเห็นแก่ตัว ไม่ค่อยเห็นความสำคัญของผู้อื่น ไม่ยอมผูกมิตรกับใคร และมีลักษณะของความ เงือขยา ไม่ยินดียินร้ายกับผู้อื่น

8. วัยผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ เป็นระยะสุดท้ายของชีวิต ผู้ที่พัฒนามาในเชิงบวกตลอดใน ระยะนี้ก็จะมีความมั่นคงทางจิตใจอย่างเต็มที่ เป็นผู้ที่มีสำนึกถึงความจริงแห่งชีวิตได้ รู้และเข้าใจ ถึงภาวะความเป็นไปของมนุษย์ตรงข้ามกับผู้ที่พัฒนามาในเชิงลบ ก็จะรู้สึกท้อถอยหมดหวังในชีวิต ไม่ต้องการทำอะไรจนแก่หรือถึงไหนนอกจากตนเอง มองดูชีวิตเหมือนสิ่งที่ไม่มีความหมายไม่ยอมรับความเปลี่ยนแปลงของชีวิต (จิตรรา วสุวานิช. 2535 : 23-26)

3. แนวคิดจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม

เซียร์ เชื่อว่าพฤติกรรมเกิดจากการเรียนรู้ทางสังคมโดยเฉพาะเรียนรู้พฤติกรรมทาง สังคมจากพ่อแม่ Sears กล่าวว่าพ่อแม่มีอิทธิพลในการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กเป็นอย่างยิ่งเพราะ พ่อแม่มีหน้าที่ในการฝึกวินัยและให้แรงเสริมแก่พฤติกรรมของเด็ก โดยปกติ Sears เชื่อว่าพฤติกรรม ของบุคคลเกิดจากแรงขับภายใน ได้แก่ความต้องการพื้นฐาน และสิ่งเร้าภายนอก เช่น การให้ ความรัก การลงโทษ ตัวอย่าง เด็กต้องการกินนม แม่ต้องการให้เด็กหย่านม เด็กจึงร้องไห้ แม่ก็ ลงโทษ การลงโทษทำให้เด็กร้องไห้เสียงดังยิ่งขึ้น การเกิดพฤติกรรมจึงเป็นเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องใน ลักษณะเหตุผล คือพฤติกรรมหนึ่งจะเป็นสาเหตุของอีกพฤติกรรมหนึ่งในเวลาต่อมา (สมพร สุทัศนีย์. 2529 : 7 ; อ้างอิงมาจาก Sears. 1969)

นอกจากนี้ ไซมอนด์ กล่าวว่าไว้ว่าผู้ที่มีอิทธิพลในการถ่ายทอดค่านิยม ทักษะ และมาตรฐาน ของสังคมคือพ่อแม่ ซึ่งพ่อแม่มักจะใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูให้เป็นไปตามเป้าหมายของสังคม คือ การควบคุมพฤติกรรมเด็ก เช่น ให้ง่วงจัด หรือแรงเสริมเมื่อเด็กไม่คื้อคัง ไม่ก้าวร้าว แต่จะคู้ค่า เมียนคื หรือลงโทษด้วยวิธีการอื่น ๆ เมื่อเด็กมีพฤติกรรมไม่พึงปรารถนาวิธีการควบคุมพฤติกรรมเหล่านี้ หากใช้ไม่เหมาะสม อาจจะทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้ ดังนั้นการพัฒนาพฤติกรรม และ

บุคลิกภาพของเด็กมีผลมาจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ซึ่ง ไชมอนด์ มีทรรศนะว่าการอบรมเลี้ยงดูเป็นความสัมพันธ์ทางอารมณ์ของพ่อแม่กับเด็กในลักษณะต่างๆ กัน ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ที่เป็นการถ่ายทอดความรู้สึกที่พ่อแม่มีต่อผู้อื่นให้แก่เด็ก เช่น พ่อแม่รู้สึกเกลียดชังพ่อแม่ของตน ก็จะถ่ายทอดความรู้สึกนั้นให้แก่เด็ก
2. ความสัมพันธ์ในลักษณะโยนความผิดให้แก่เด็ก เช่น พ่อแม่ที่รู้สึกว่าตนผิดจะโยนความผิดให้แก่เด็กโดยเฉพาะเด็กที่เป็นเพศเดียวกับตน ความสัมพันธ์จึงเป็นไปในทางลบ และปล่อยปละละเลย
3. การชดเชย พ่อแม่อาจจะชดเชยความรู้สึกอย่างใดอย่างหนึ่งให้แก่เด็ก เช่น ชดเชยความรู้สึกผิดหวังที่ตนเรียนแพทย์ไม่สำเร็จ จึงคาดหวังให้เด็กเรียนแพทย์ ความสัมพันธ์จึงเป็นไปในลักษณะควบคุมบังคับ
4. การถ่ายทอดความรู้สึกรัก พอใจ ชื่นชม และเมตตาปรานีให้แก่เด็ก ความสัมพันธ์เช่นนี้จึงเป็นไปในลักษณะอบอุ่นและยอมรับ
5. การถ่ายทอดความทะเยอทะยานให้แก่เด็ก พ่อแม่ประเภทนี้ต้องการให้เด็กแข่งขันกับผู้อื่น จึงมักจะยึดเยื้อดความรู้ให้เด็ก เช่น ให้เรียนเปียโน ว่ายน้ำ และศิลปะ เป็นต้น
6. การที่พ่อแม่รับผิดชอบภาระทุกอย่างในครอบครัว โดยไม่ยอมให้เด็กจะต้องอะไรเลย พ่อแม่ประเภทนี้จะมีความสัมพันธ์กับเด็กในลักษณะให้ความคุ้มครองมากเกินไป
7. การถ่ายทอดความสัมพันธ์ที่มีต่อพ่อแม่ของตนมาสู่เด็ก เช่น ถ้าปู่ย่าตายายใช้อำนาจควบคุม พ่อแม่จะมีลักษณะยอมจำนนต่อปู่ย่า ตายาย และจะมีลักษณะยอมจำนนต่อเด็กด้วย (สมพร สุทัศนีย์. 2529 : 9-10 ; อ้างอิงมาจาก Symonds. 1939)

จากแนวคิดทฤษฎีดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการปฏิบัติตนของพ่อแม่หรือการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ต่อเด็กในลักษณะต่าง ๆ นั้นก่อให้เกิดการเรียนรู้ทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสมสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ขณะเดียวกัน การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ก็อาจจะกระตุ้นให้เกิดความคับข้องใจที่นำไปสู่ความก้าวร้าว และพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอื่นๆ ดังนั้นพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวจึงสำคัญมากต่อการพัฒนาบุคคล

2.4 การอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมก้าวร้าว

เชียร์ (สมพร สุทัศนีย์. 2529 : 8-9 ; อ้างอิงมาจาก Sears. 1969) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมก้าวร้าวกับการอบรมเลี้ยงดู ไว้ดังนี้ พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่ไปสู่เป้าหมายหรือเกิดจากแรงจูงใจที่มีอยู่ในตัวคนและเกิดจากประสบการณ์การเห็นตัวแบบและการได้รับแรงเสริมและการอธิบายพฤติกรรมก้าวร้าว นั้น ต้องอธิบายในลักษณะที่เผชิญหน้ากัน ในกระบวนการอบรมเลี้ยงดูนั้น เด็กต้องเผชิญหน้ากับพ่อแม่ การอบรมที่ไม่เหมาะสมจะขัดขวางมิให้เด็กไปสู่เป้าหมาย

เด็กก็จะเกิดความขงคับใจและได้ตอบสนองความขงคับใจอย่างรุนแรง และหากเด็กได้รับการลงโทษ พฤติกรรมดังกล่าว เด็กก็จะเห็นตัวแบบที่ก้าวร้าว การพัฒนาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กวัย (6-12 ปี) เกิดจากแรงจูงใจ และการเรียนรู้ในครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพัฒนาการของเด็ก เช่นความสามารถในการเลียนแบบ และองค์ประกอบทางสังคม ซึ่ง เชียร์ พบว่า การอบรมเลี้ยงดูจะแปรผันไปตามเพศ และอายุของเด็ก สภาพเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนการศึกษาของพ่อแม่ เช่น พ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาต่ำมักจะขาดความรู้ในการอบรมเลี้ยงดู ขาดการควบคุม พฤติกรรมก้าวร้าวอย่างเหมาะสม ขาดเหตุผลในการรักษามองใจ อันเป็นเหตุให้เด็กมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้ จึงอาจกล่าวได้ว่า พฤติกรรมก้าวร้าวเกิดจากการอบรมเลี้ยงดูที่เป็นกระบวนการสังคมประกิดชนิดหนึ่ง กล่าวคือ กระบวนการสังคมประกิดเป็นกระบวนการถ่ายทอดทัศนคติ ค่านิยม และมาตรฐานของสังคม เพื่อให้บุคคลปรับตัวอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข กระบวนการสังคมประกิดดังกล่าวกระทำผ่านการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สำหรับในครอบครัวนั้นกระทำผ่านการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ ลูก หรือที่เรียกว่าการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญของกระบวนการสังคมประกิด นอกจากนี้การอบรมเลี้ยงดูยังหมายรวมถึง การฝึกวินัย ตลอดจนการสนองความต้องการพื้นฐานและความต้องการขั้นสองของเด็กด้วย เด็กจะได้รับการถ่ายทอดทัศนคติ ค่านิยม และมาตรฐานของสังคมจากพ่อแม่ ซึ่งถ้าเด็กได้รับประสบการณ์การอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม จะทำให้เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าว แต่พลังและการรับรู้ในตัวเด็กก็มีความสำคัญเช่นกัน ทั้งนี้เพราะพัฒนาการของเด็กขึ้นอยู่กับว่าเด็กรับรู้และได้ตอบสนองการอบรมเลี้ยงดูอย่างไร ถ้าเด็กรับรู้ว่พ่อแม่ปฏิบัติต่อตนอย่างโหดร้าย ไม่ให้ความช่วยเหลือเมื่อจำเป็น เด็กก็จะได้ตอบสนองพ่อแม่อย่างรุนแรง

ดังนั้นอาจสรุปได้ว่าพฤติกรรมต่างๆที่เป็นปัญหา ที่ไม่เหมาะสม เช่น พฤติกรรมก้าวร้าว จะเกี่ยวโยงมาจากประสบการณ์เบื้องต้นที่เด็กได้รับจากครอบครัวนั่นเอง ซึ่ง สุชา จันทน์เอม (2536 : 148-149) กล่าวว่า แต่ละครอบครัวมักมีทัศนคติในการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน ดังนี้

1. การเลี้ยงดูแบบรักและปกป้องมากเกินไป (Overprotection) มักพบในพ่อแม่ที่มีปมด้อยในใจขาดความรักมาก่อนหรือในคนที่มีความกลัว ผลที่เกิดขึ้นคือ เด็กจะถูกทำลายพัฒนาความรัก กลายเป็นเด็กที่ไม่กล้าคิด ไม่กล้าตัดสินใจ ต้องพึ่งพาผู้อื่นตลอดเวลา เพราะเด็กไม่ได้เรียนรู้เอง ทำให้มีความมั่นใจน้อย

2. การเลี้ยงดูแบบตามใจไม่มีขอบเขต (Overindulgence) คือ การเลี้ยงดูแบบรักและตามใจ พ่อแม่สอนให้เด็กเห็นแก่ตัว เอาตัวเองเป็นจุดศูนย์กลาง หรือ Egocentric เด็กจะเติบโตแบบอยู่กับคนอื่นได้ยาก ชอบตำหนิคนอื่น

3. การเลี้ยงดูแบบวิตกกังวล (Anxious attitude) พบในแม่ที่เคยมีประสบการณ์ไม่ดีและกลัวว่าลูกจะเป็นเหมือนตนแม่ที่มีความวิตกกังวลนี้จะทำให้เด็กกลายเป็นเด็กขี้กังวล (Anxiouschild) ได้

4. การเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง (Rejection) พบในพ่อแม่ที่ไม่มีการเตรียมตัวก่อนแต่งงาน พ่อแม่อายุน้อย เศรษฐกิจไม่ดี เด็กที่เกิดมาได้เพศไม่ตรงตามต้องการ เด็กพิการ เจ็บป่วย หรือมี พฤติกรรมที่ผิดปกติ พ่อแม่จะไม่สนใจลูกเลยทำให้ลูกระแวงไม่ไว้วางใจ (Mistrust) และกลายเป็นเด็กก้าวร้าว หยาดคาย เป็นอันตรายได้

5. การเลี้ยงดูแบบเข้มงวด (Perfectionist) พ่อแม่จะตั้งความหวังในตัวลูกมาก จึงจัดการตั้งกฎเกณฑ์ต่างๆ ให้ลูกทุกอย่าง เด็กจึงไม่ค่อยได้ใช้ความคิดและจะรู้สึกต้องพึ่งผู้อื่น (Dependent) เพราะต้องทำอะไรเพื่อสนองความต้องการของพ่อแม่ โดยเด็กเองอาจจะยอมรับความไม่สบายใจเอาไว้กับตน เด็กจะรู้สึกเป็นปมด้อยเมื่อรู้สึกว่าทำอะไรไม่สำเร็จและจะรู้สึกมีปมด้อยโตขึ้นอาจจะมีบุคลิกภาพแบบ Perfectionist ด้วย

6. การเลี้ยงดูแบบไม่คงเส้นคงวา (Inconsistency) พ่อแม่มักมีปัญหา คือ Impulsive มีอารมณ์ที่ยับยั้งไม่ได้ เด็กจะเกิดความสับสนไม่รู้ว่าพ่อแม่จะปฏิบัติต่อตนอย่างไร เด็กจะสนองตอบในรูปของเด็กคือ หงุดหงิด ก้าวร้าว และจะเลือกทำในสิ่งที่ตนพอใจเท่านั้น

สภาพจิตใจของพ่อแม่ก็มีส่วนสำคัญ ถ้าพ่อแม่มีสภาพจิตใจดีเข้าใจการเลี้ยงดูอบรมลูก พ่อแม่จะรู้สึกไม่ลำบากใจที่จะให้ความสนใจอบรมสั่งสอนให้ลูกเรียนรู้ได้มากที่สุด ตรงข้ามถ้าสภาพจิตใจพ่อแม่ไม่ปกติ เช่น พ่อหรือแม่ที่เป็นโรคประสาท วิตกกังวล จะกังวลทุกสิ่งทุกอย่าง และจะถ่ายทอดความกังวลมาสู่ลูกได้ ถ้าพ่อแม่ที่โมโหร้ายปฏิบัติต่อลูกด้วยความรุนแรง เด็กจะเติบโตขึ้นเป็นคนไม่กล้าสู้ หรือก้าวร้าวได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูมีวิธีการหรือรูปแบบที่แตกต่างกัน ซึ่งนักจิตวิทยาทั้งต่างประเทศและในประเทศใช้วิธีการต่างๆ แบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็นหลายประเภท บางประเภทมีลักษณะตรงข้ามกัน บางประเภทมีลักษณะคาบเกี่ยวกัน จนทำให้เข้าใจว่าเป็นการอบรมเลี้ยงดูประเภทเดียวกัน แต่แท้ที่จริงแล้วภายใต้การอบรมเลี้ยงดูแต่ละอย่างนั้น สามารถระบุลักษณะเฉพาะที่สำคัญได้ ดังเช่น บอมรินด์ (สมพร สุทัศน์ย์. 2529 :13 ; อ้างอิงมาจาก Baumrind. 1975) ได้ศึกษาการอบรมเลี้ยงดูและแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ควบคุม เรียกร้องให้ทำตาม ที่พ่อแม่ต้องการ แต่ขณะเดียวกันก็ให้ความรัก ความอบอุ่นให้เหตุผล มีการติดต่อสัมพันธ์และยอมรับเด็ก เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่มีความสมดุลระหว่างการควบคุมกับการปล่อยให้ไปทำตามธรรมชาติ
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุมเป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ใช้อำนาจ ออกคำสั่งให้เด็กทำตามความต้องการของตน ไม่มีการปรึกษาหารือกับเด็ก แสดงความไม่พอใจ ไม่ไว้วางใจเด็ก ห่วงเหิน อบอุ่นน้อย และลงโทษในระดับสูง

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ยอมรับ ให้ความอบอุ่น ไม่มีการประณินเด็ก ปรึกษาหารือกับเด็กในการทำกิจการต่างๆปล่อยให้เด็กพัฒนาไปตามธรรมชาติ แต่ค่อนข้างปกป้องคุ้มครอง

สำหรับการศึกษาการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัวคนไทย มีผู้สนใจและทำการศึกษาลายคน ดังเช่น ควงเคือน พันธมนาวิน และคณะ (2528 : 4-12) ได้ศึกษาการอบรมเลี้ยงดูของมารดาไทย และได้แบ่งลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวไทยออกเป็น 5 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึงการที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อบุตรด้วยความรักใคร่เอาใจใส่ทุกซอกซอก มีความใกล้ชิดกับเด็ก ทำกิจกรรมต่างๆร่วมกับเด็ก ให้การสนับสนุนช่วยเหลือแก่เด็กในสิ่งที่เด็กต้องการทุกอย่าง

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึงการที่พ่อแม่อธิบายเหตุผลให้แก่เด็ก ในขณะที่ขัดขวางหรือส่งเสริมการกระทำของเด็ก นอกจากนี้พ่อแม่ยังลงโทษและให้รางวัลแก่การกระทำของเด็กอย่างเหมาะสมมากกว่าการใช้อารมณ์

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต หมายถึง การที่พ่อแม่ใช้วาจาว่ากล่าวตีดุเคียดเมื่อเด็กกระทำผิด ขู่ว่าจะไม่รัก ตัดสิทธิ์ที่เคยได้รับเมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม หมายถึงการที่พ่อแม่ออกคำสั่งให้เด็กทำตามและตรวจตราอย่างใกล้ชิดว่าเด็กทำตามหรือไม่ ถ้าเด็กไม่ทำตามก็จะลงโทษ

5. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว หมายถึงการที่พ่อแม่เปิดโอกาสให้เด็กทำกิจกรรมต่างๆในชีวิตประจำวันด้วยตนเอง ซึ่งมีพ่อแม่และผู้ใหญ่ให้คำแนะนำและช่วยฝึกฝนให้

นอกจากนี้ ได้มีผู้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมก้าวร้าว จากการศึกษาหลักฐานทฤษฎีและงานวิจัย พบว่า การอบรมเลี้ยงดูบางลักษณะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งมีดังต่อไปนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ควบคุมให้เด็กเชื่อฟังและทำตามกฎเกณฑ์ความต้องการของพ่อแม่ บางทีกฎเกณฑ์สูงเกินกว่าที่เด็กจะทำได้ ผลที่เกิดขึ้นคือเด็กจะเป็นคนคื้อคึง ขัดขืน ต่อต้าน และทำตรงกันข้ามกับที่สั่ง เบคเกอร์ (สมพร สุทัศนีย์. 2529 : 20 ; อ้างอิงมาจาก Becker. 1964) กล่าวยืนยันว่า พฤติกรรมก้าวร้าว ผันสัจจกสัมพันธ์กับการใช้อำนาจควบคุมในระดับสูง เพราะพ่อแม่ประเภทนี้ให้ความอบอุ่นในระดับต่ำ ให้เหตุผลน้อย การใช้อำนาจควบคุมของพ่อแม่นั้นเป็นไปตามความต้องการของตนเองจึงทำให้ขัดแย้งกับเด็ก ความสัมพันธ์ระหว่าง พ่อ แม่ ลูก จึงเป็นไปในลักษณะขัดแย้ง และสิ่งที่ทำให้เด็กเกิดความข้องใจโกรธ คือพ่อแม่ประเภทนี้จะไม่ยอมให้เด็กแสดงอารมณ์ไม่ว่าทางบวกหรือทางลบ นอกจากนี้พ่อแม่จะเลี้ยงดูเด็กให้มีลักษณะคล้ายพ่อแม่ เด็กไม่อาจทำสิ่งต่างๆให้เหมือนกับพ่อแม่และเท่าพ่อแม่ได้ และที่สำคัญเด็กไม่ต้องการทำเช่นนั้น เพราะเด็กรู้ว่าพ่อแม่ไม่มีเหตุผล

เมื่อเด็กไม่ทำหรือทำไม่ได้ก็จะถูกลงโทษ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุมจึงเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวได้

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ห้ามมิให้เด็กทำในสิ่งที่เขาต้องการทำ เช่น อย่าทำเสียงดัง อย่าทำให้เสื้อผ้าสกปรก เป็นต้น แต่จะ让孩子ทำตามกฎเกณฑ์ระเบียบ ประเพณี และมาตรฐานทางสังคมอย่างเคร่งครัด และไม่ยอมจำนนต่อการเรียกร้องของเด็ก บางทีพ่อแม่จะเน้นในเรื่องศีลธรรมจรรยา คอยกวดขันมิให้เด็กกระทำนอกถิ่นนอกทาง เวลาเด็กทำผิดก็จะถูกลงโทษอย่างรุนแรง การอบรมเลี้ยงดูเช่นนี้ย่อมกระตุ้นให้เด็กเกิดความขบถใจ เพราะไม่อาจทำตามความต้องการของตนเอง ดังนั้น การใช้กฎระเบียบที่เคร่งครัดย่อมทำให้เด็กขัดขืนต่อต้านกฎที่ยอมรับไม่ได้ บางครั้งก็ทำตรงกันข้ามกับกฎระเบียบ เมื่อเด็กไม่ทำตามกฎเกณฑ์จึงถูกลงโทษ ทำให้เด็กวิตกกังวลเมื่อทำตามกฎเกณฑ์ไม่ได้ และจะโกรธแค้นเมื่อถูกลงโทษ ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน จึงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าวในระดับสูง (สมพร สุทัศน์ย์. 2529 : 21 ; อ้างอิงมาจาก Maccoby. 1980)

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกาย การอบรมเลี้ยงดูแบบนี้มีเจตนาร้ายแฝงอยู่ด้วยเพราะการลงโทษเป็นการให้สิ่งเร้าที่ไม่พึงประสงค์ พ่อแม่ส่วนใหญ่จะใช้วิธีการลงโทษทางกายในการฝึกวินัยและควบคุมความก้าวร้าว เฟรชบาซ (สมพร สุทัศน์ย์. 2529 : 21-22 ; อ้างอิงมาจาก Feshbach. 1970) สรุปจากผลการวิจัยหลายชิ้น พบว่า การลงโทษทางกายทำให้เด็กเกิดความโกรธมากกว่าการลงโทษทางจิต และ Becker ถือว่าการลงโทษทางกายเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้เกิดความก้าวร้าว จากแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมถือว่าการลงโทษทางกายของพ่อแม่เป็นการแสดงแบบพฤติกรรมก้าวร้าวแก่เด็ก เด็กก็จะเลียนแบบพฤติกรรมก้าวร้าวในเวลาต่อมา (สมพร สุทัศน์ย์. 2529 : 22 ; อ้างอิงมาจาก Becker. 1964)

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครอง เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ยุ่งเกี่ยวกับเด็กและให้การปกป้องคุ้มครองมากเกินไป ทำให้เด็กอดทนต่อความขัดข้องใจต่ำ สูญเสียความมั่นใจไวต่อความรู้สึกจากคำวิจารณ์การอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ พ่อแม่จะแสดงความรักห่วงใยต่อเด็กมาก ในขณะที่เดียวกันก็ควบคุมให้เด็กอยู่ในสายตาของตนตลอดเวลา จะไม่ยอมให้ทำอะไรด้วยตนเอง ไม่ยอมให้ไปไหนตามลำพัง เพราะเกรงว่าจะได้รับอันตราย การอบรมเลี้ยงดูจึงเป็นไปในลักษณะ “ ยุงก็ไม่ให้ไต่ ไรก็ไม่ให้ตอม ” พ่อแม่ประเภทนี้จะแสดงความเป็นเจ้าของเด็กในระดับสูง การปกป้องคุ้มครองทำให้เด็กไม่มีโอกาสที่จะเผชิญปัญหาในชีวิตจริงได้ และพ่อแม่ประเภทนี้ จะวิตกกังวลขาดเหตุผลในการอบรมเลี้ยงดู การอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ จึงเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวได้ (สมพร สุทัศน์ย์. 2529 : 22 ; อ้างอิงมาจาก Schaefer. 1959)

5. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ยอมให้เด็กแสดงอารมณ์แสดงพฤติกรรมต่างๆ ได้โดยไม่มีการควบคุม พ่อแม่ประเภทนี้ ไม่มีกฎเกณฑ์และเหตุผลใน

การปฏิบัติที่ชัดเจนถ้ามีกฎเกณฑ์ก็เป็นกฎเกณฑ์ที่ไม่คงเส้นคงวาหย่อนยานเรียกร้องให้เด็กเชื่อฟังน้อย แต่พ่อแม่มีความปรารถนาให้เด็กแสดงพฤติกรรมเช่นนั้น การอบรมเลี้ยงดูแบบนี้มีความสัมพันธ์ทางลบกับความเข้มงวดกวดขันและการลงโทษ แสดงว่าพ่อแม่ไม่ห้ามปรามหรือลงโทษเมื่อเด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าว แต่กลับกระตุ้นให้เด็กแสดงพฤติกรรมเช่นนั้น พฤติกรรมก้าวร้าวจึงเพิ่มขึ้น นอกจากนี้พ่อแม่จะยอมจำนนต่อเด็ก การที่พ่อแม่ยอมจำนนต่อเด็กในทุกวัฒนธรรม เพราะพ่อแม่เข้าใจว่าเด็กต้องการความรัก ความอบอุ่นเป็นพื้นฐานในการพัฒนาบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ พ่อแม่จึงปล่อยให้เด็กพัฒนาไปตามธรรมชาติด้วยความรักแต่การให้อิสระแก่เด็กนั้นต้องมีขอบเขตที่เหมาะสม มิฉะนั้นแล้วเด็กเหล่านี้จะเรียกร้องเอาตามใจปรารถนา เมื่อไม่ได้ดังที่ปรารถนา ก็จะแสดงพฤติกรรมที่รุนแรงออกมา เช่น คือคิง ก้าวร้าว แสดงความเป็นศัตรูกับผู้อื่น ไม่รู้จักยับยั้งพฤติกรรม การรักตามใจจึงเป็นตัวกระตุ้น ตัวเสริมแรงให้พฤติกรรมก้าวร้าวเกิดขึ้นได้สะดวกและง่ายดาย (สมพร สุทัศนีย์. 2529 : 23 ; อ้างอิงมาจาก Sears , et al. 1957)

6. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย จากหลักฐานและงานวิจัยจำนวนมากพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยทำให้เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าวในระดับสูง เพราะการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้พ่อแม่ไม่เอาใจใส่ ปล่อยให้เด็กอยู่คนเดียวและทำสิ่งต่าง ๆ โดยไม่ให้ความช่วยเหลือแนะนำจนทำให้เด็กรู้สึกว่าเขาเองได้รับความเกลียดชังจากพ่อแม่ ซึ่ง Symonds ได้ให้ความหมายว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยนั้นเป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ไม่ยอมรับเด็ก ไม่ให้ความรัก ความสนใจ ไม่ให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนไม่ว่าเรื่องใด ๆ วิจารณ์ คำานิเปรียบเทียบกับผู้อื่น ให้ทำงานหนัก ถ้าพ่อแม่ไม่พอใจก็จะลงโทษอย่างรุนแรง จึงเห็นได้ชัดเจนว่าพ่อแม่มีเจตนาร้ายต่อเด็ก การทอดทิ้งทั้งทางกายและทางจิตจะทำให้เด็กขาดที่พึ่ง เด็กไม่อาจช่วยเหลือตนเองได้เหมือนผู้ใหญ่ (สมพร สุทัศนีย์. 2529 : 24 ; อ้างอิงมาจาก Symonds. 1939.) ถ้าเป็นการทอดทิ้งโดยเจตนาคือไม่ยอมรับเด็กตั้งแต่เกิด ทอดทิ้งในระยะเวลาอันยาวนาน แสดงความโหดร้ายต่อเด็ก นอกจากจะทำให้เด็กปรับตัวไม่ได้แล้ว ยังทำให้เด็กขาดการควบคุมตนเอง ข้องคับใจ โกรธแค้น และแค้นเคืองโดยการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวผินสัสม ในที่สุดจะกลายเป็นชวอาชญากร ถ้าเป็นการทอดทิ้งโดยไม่เจตนา เช่น พ่อแม่ต้องไปทำงานที่ไกลๆจนไม่มีเวลาเอาใจใส่ดูแลเด็กจะทำให้เด็กกลายเป็นคนคือคิง ขาดขัน ต่อต้าน ต่อสู้ตั้งแต่ระดับต่ำจนถึงระดับสูง อีกประการหนึ่งการไม่ได้รับการเอาใจใส่จากพ่อแม่จะทำให้เด็กเรียกร้องความสนใจจากแม่โดยการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวในรูปแบบต่างๆ หรืออีกนัยหนึ่งเด็กที่ไม่ได้รับการติดต่อกับพ่อแม่จะขาดโอกาสในการได้รับแรงเสริมจึงแสดงพฤติกรรมเพื่อให้ได้รับแรงเสริม เมื่อยังไม่ได้รับแรงเสริมอีกก็ย่อมขัดเคืองใจโกรธแค้น ประกอบกับการไม่ได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือในการแก้ปัญหาทำให้เด็กมีปฏิกิริยาโต้ตอบที่รุนแรงต่อความโกรธแค้น ถ้าโต้ตอบไม่ได้โดยตรงก็จะแสดงออกมาทางอ้อม เช่น คือคิง ไม่เชื่อฟัง และทำลายของให้เสียหายเพื่อเป็นการระบาย ความโกรธ เป็นที่ประจักษ์ชัดว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบ

ปล่อยปะละเลยมีผลต่อพฤติกรรมเป็นอย่างยิ่ง (สมพร สุทัศน์ย์. 2529 : 24-25 ; อ้างอิงมาจาก Coville, et al. 1960)

2.5 ผลของการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าว

จากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู นักการศึกษา และวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูในลักษณะต่างๆที่มีผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าว มีดังต่อไปนี้

แบนดูรา และ วอลเตอร์ (สมพร สุทัศน์ย์. 2529 : 25 ; อ้างอิงมาจาก Bandura and Walters. 1959) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมก้าวร้าว ฟีนสังคมของเด็กสองกลุ่ม คือกลุ่มวัยรุ่นอายุ 14-17 ปี ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวฟีนสังคมกับวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมปกติจากพ่อแม่ที่มีฐานะทางสังคมระดับกลาง จากการสัมภาษณ์พ่อแม่และเด็กแยกกัน พบว่าเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ฟีนสังคมได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปะละเลยและลงโทษให้เจ็บกาย รักตามใจ ซึ่งหมายถึง การใช้ระเบียบไม่คงเส้นคงวา และพ่อแม่ที่มีท่าทีสมยอมจึงทำให้เด็กก้าวร้าวฟีนสังคมมากขึ้น

มิลเลอร์ (สมพงศ์ ศิริพัฒน์. 2517 : 9 ; อ้างอิงมาจาก Miller. 1946) ได้ศึกษาและพบว่า ยิ่งแม่เข้มงวดกับลูกเพิ่มขึ้นเท่าใด ลูกยิ่งเกิดความหงุดหงิด และคับข้องใจมากขึ้นเท่านั้น และยังพบอีกว่า ความคับข้องใจสัมพันธ์ทางบวกกับความก้าวร้าว

แมคคอร์คและโฮวาร์ด (สมพร สุทัศน์ย์. 2529 : 29 ; อ้างอิงมาจาก McCord and Howard. 1961) ใช้เวลา 5 ปี ศึกษาเด็กในครอบครัวที่มีฐานะทางสังคมในระดับต่ำ กลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มตามลักษณะของพฤติกรรม คือ กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เช่น ต่อสู้ แกล้งเด็กเล็ก โต้ตอบครูอย่างรุนแรง ขู่กรรโชก ทำลายสิ่งของในค่ายพักแรม พฤติกรรมดังกล่าวเป็นรูปแบบของความขึงคับใจ กลุ่มที่ 2 เป็นพวกที่กล้าแสดงออก บางครั้งจะต่อสู้อย่างรุนแรงกับเด็กเล็กบ้าง เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นครั้งคราว เมื่อเผชิญความขึงคับใจจะโต้ตอบต่อความขึงคับใจในลักษณะที่เป็นจริง กลุ่มที่ 3 เป็นเด็กไม่ก้าวร้าว และจากการสังเกตพฤติกรรมของพ่อแม่ที่มีต่อเด็ก พบว่า การลงโทษ การขู่เข็ญ การทอดทิ้ง ความเข้มงวดกวดขัน และการใช้อำนาจควบคุม จะทำให้เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าว

สำหรับการศึกษาของประพันธ์ สุทรวาส (2519 : 38) พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง และแบบให้ความคุ้มครองเกินไป มีความก้าวร้าวมากกว่านักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ในขณะที่นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง และแบบให้ความคุ้มครองเกินไป มีความก้าวร้าวแตกต่างกัน นอกจากนั้น ยังพบว่า ชายและหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันมีความก้าวร้าวไม่แตกต่างกัน และประภาพันท์ กรโกสียกจาง (2532 : 84) กล่าวว่า ผลจากการที่พ่อแม่ทอดทิ้งเด็กมากเกินไปจะทำให้เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าว ชอบเรียกร้องความสนใจจากผู้อื่น ไม่เชื่อฟัง คำสั่งสอนและชอบ

ทะเลาะกับเพื่อนฝูงอยู่เสมอ และเด็กผู้ชายจะก้าวร้าวก็ต่อเมื่อพ่อแม่ทำตัวเป็นศัตรูต่อลูกอยู่เสมอ ส่วนเด็กผู้หญิงจะก้าวร้าวก็ต่อเมื่อพ่อแม่ปฏิบัติตัวไม่เสมอต้นเสมอปลาย คือ เดียวก็รักเดี๋ยวก็เกลียด หรือเมื่อพ่อแม่ทำตัวเป็นศัตรูต่อลูก เด็กมักจะชอบให้พ่อแม่เอาใจใส่และรักตน เด็กพวกนี้จะมีความรู้สึกไวเมื่อพ่อแม่แสดงอาการละเลยตน

นอกจากนี้ แรดเก้ (สมพงษ์ ศิริพัฒน์. 2517 : 8 ; อ้างอิงมาจาก Radko. 1964) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กว่า บิดามารดาที่เข้มงวด จะทำให้บุตรมีความวิตกกังวลสูง อารมณ์ไม่มั่นคง ไม่เป็นตัวของตัวเอง ก้าวร้าว มีเพื่อนน้อย บิดามารดาที่ให้อิสระแก่บุตรมาก จะทำให้บุตรคือร้อน ก้าวร้าว เป็นตัวของตัวเองและมีเพื่อนมาก บิดามารดาที่ตามใจบุตรมาก จะทำให้บุตรคือร้อน ก้าวร้าว เป็นตัวของตัวเองและชอบคบเพื่อน

โอบธู วาริรักษ์ (สมชาย เตียวตระกูล. 2529 :17 ; อ้างอิงมาจาก โอบธู วาริรักษ์. 2528) ได้กล่าวไว้เช่นกันว่า โดยธรรมชาติแล้วเด็กไม่สามารถจะคิดหรือชั่วได้ด้วยกรรมพันธุ์อย่างที่ชาวบ้านสมัยก่อนเขาคิดกันพฤติกรรมบางอย่างของเด็กเป็นผลมาจากการเรียนรู้ ปฏิสัมพันธ์ ในชีวิตประจำวัน กับสิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น เด็กที่มาก่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาให้แก่โรงเรียนมีสาเหตุมาจากความสัมพันธ์กับพ่อแม่ไม่ถูกต้อง

โคลแมน (สมชาย เตียวตระกูล. 2529 : 17 ; อ้างอิงมาจาก Coleman. 1981) ได้กล่าวว่า การที่บุคคลมีบุคลิกภาพแปรปรวนนั้นจะเกิดจากองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. การเป็นเด็กกำพร้า (Maternal Deprivation)
2. รูปแบบทางพยาธิสภาพของครอบครัว (Pathologic Family Patterns)
3. การได้รับความเจ็บปวดทางจิตในวัยเด็ก (Early Psychic trauma)
4. การมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่แปรปรวน (Disordered interpersonal Relationship)

5. การมีความเครียดที่รุนแรงในชีวิตปัจจุบัน (Key Stresses of modern life)

องค์ประกอบเหล่านี้มิได้เป็นอิสระไปจากองค์ประกอบตัวอื่นๆ มีบ่อยครั้งที่สามารถพบได้ว่า การที่คนเรามีพัฒนาการบกพร่องนั้น เนื่องมาจากการขาดการอบรมเลี้ยงดูอย่างอบอุ่นภายในครอบครัว หรือการกำพร้ามารดา

การที่เด็กเป็นจำนวนมากขาดการเลี้ยงดูอย่างพอเพียง โดยที่ตัวเขาได้แยกไปจากมารดา แต่เขาได้รับการเลี้ยงดูอย่างอบอุ่น ขาดความเอาใจใส่ ให้เวลากับเด็กน้อยเกินไป หรือมีการเลี้ยงดูอย่างผิดปกติ ทั้งยังมีการไม่ยอมรับเด็กเหล่านี้อีกด้วย วิธีการเช่นนี้ เราอาจเรียกว่ากำพร้าเทียม (Masked deprivation) ซึ่งการไม่ยอมรับ คือการที่ผู้ปกครองปฏิเสธเด็ก ซึ่งมีความสัมพันธ์กับกำพร้าเทียมอย่างใกล้ชิด เช่น การปล่อยปละละเลยและปฏิเสธความรักและอารมณ์ ขาดความสนใจ ในกิจกรรมของเด็กและความสำเร็จของเด็ก เกรี้ยวกราดหรือมีวิธีดงโทษที่ไม่แน่นอน บกพร่องใน

การให้เวลากับเด็ก ไม่ยอมรับในสิทธิ และความรู้สึกของเด็ก เช่น การเป็นบุคคลคนหนึ่งบางครั้ง อาจมีการกระทำที่ทารุณโหดร้าย (Battered child) หรือมีการทารุณกรรมต่อเด็ก (Child Abuse)

ดังนั้น การเลี้ยงดูที่ก่อให้เกิดความคับข้องใจสูงจะก่อให้เกิดปัญหาทางอารมณ์และความก้าวร้าวอย่างรุนแรง จากการศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) ของเด็กชายเบนเนต (Bennett) นักเรียนระดับ 6 อายุ 11 ขวบ ที่มีปัญหาทางอารมณ์อย่างรุนแรง และก้าวร้าวสูง ได้พบว่าบิดาได้ตั้งความหวังไว้สูงให้เบนเนตเป็นตัวแทนของเขาในสิ่งที่เขาเองไม่มีโอกาสจะทำได้และบิดา ไม่เคยมีเวลาใกล้ชิดกับลูก ตลอดจนสภาพทางโรงเรียนมีความกดดันสูง จึงทำให้เบนเนตมีอาการ Hyperactive และย้ำคิดย้ำทำ แต่เมื่อมีการย้ายโรงเรียน และเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ภายในบ้าน ในระยะเวลาไม่นาน เบนเนตได้มีการเปลี่ยนแปลงนิสัยในด้านทำลายไปเป็นการสร้างสรรค์และในที่สุดก็กลายเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนดีเด่น (สมชาย เตียวตระกูล. 2529 : 18 ; อ้างอิงมาจาก Allman. 1978)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูมีความสำคัญยิ่ง เพราะว่าเป็นสภาพที่ก่อให้เกิดความก้าวร้าว คือสังคมที่อยู่รอบตัวเด็กนั่นเอง การที่จะแก้ไขปัญหานี้ได้นั้นจะต้องมีการร่วมมือกันทุกฝ่าย (สมชาย เตียวตระกูล. 2529 : 18 ; อ้างอิงมาจาก เพ็ญแข ประจันปัจจานีก. 2528) และการอบรมเลี้ยงดูมีผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอบรมเลี้ยงดูแบบ ปลดปล่อยละเลย และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน

2.6 การให้คำปรึกษากับความก้าวร้าว

การลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนอาจทำได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับผู้นำมาใช้ ถ้าใช้อย่างถูกวิธี ก็จะเป็นประโยชน์ต่อเด็กอย่างยิ่ง การนำเทคนิคตลอดจนวิธีการต่าง ๆ มาใช้ในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนนั้น ผู้นำมาใช้จะต้องมีความรู้และรู้จักเลือกเทคนิควิธีการให้เหมาะสมกับสภาพปัญหา สภาพแวดล้อมของเด็ก เป็นต้น การให้คำปรึกษาก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่มีผู้นำใช้ในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน และการให้คำปรึกษามีหลายทฤษฎี แต่ละทฤษฎีมีเทคนิคที่แตกต่างกันออกไป ดังเช่น ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมของ ครัมโบล์ท (สุนันท์ บุญอ่ำ. 2536 : 5 ; อ้างอิงมาจาก Krumboltz. 1967) ได้กล่าวถึงการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมว่าเป็นกระบวนการช่วยเหลือนักเรียน ในการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของตนเองในปัจจุบันให้เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ตลอดจนสามารถปฏิบัติได้จริง โดยมีการวางโครงการปรับพฤติกรรมอย่างมีระบบ ซึ่งความก้าวร้าวก็จัดเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ดังเช่น เบเกอร์ และแอนเนต (สุพล ชัดเชื้อ. 2535 : 2 ; อ้างอิงมาจาก Baker and Annette. 1961) กล่าวว่า พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหาย และเป็นอันตรายต่อบุคคลและสังคม นักจิตวิทยาถือว่า พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหาเป็นพฤติกรรมที่ปรับตัวไม่ได้ และเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ด้วยเหตุนี้จึงได้มีผู้ทำการศึกษาเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้ทฤษฎีในการให้คำปรึกษาต่างๆ ดังนี้

เพชรสุดา เพชรใส (2525 : 65 – 67) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี จำนวน 16 คน โดยคัดเลือกนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวสูงจากแบบสอบถามวัดพฤติกรรมก้าวร้าวและการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มที่เพชรสุดา เพชรใส นำมาศึกษาในครั้งนี้เป็นทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม ซึ่งผลของการศึกษาพบว่า การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มสามารถลดความก้าวร้าวของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พัชรินทร์ เปรมสมาน (2538 : 68 – 70) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดจันทร์ใน สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวสูง จำนวน 16 คนที่ได้มาจากแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว สำหรับทฤษฎีการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มที่พัชรินทร์ เปรมสมาน นำมาใช้ในการทดลองครั้งนี้เป็นทฤษฎีการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม ผลการวิจัยพบว่า การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนให้ลดน้อยลงได้

นอกจากนี้ นุชนาฏ หงษ์ไกรเลิศ (2539 : 67 – 70) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองจ้ำซาก อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวสูง จำนวน 16 คนที่ได้มาจากการประเมินของครู และจากสังคมมิติ และจากแบบสอบถามไครเอย์ ผลการศึกษาพบว่า การให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางสามารถทำให้พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนให้ลดน้อยลงได้

จากการศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการให้คำปรึกษาสามารถนำมาใช้ในการทดลอง เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนได้ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมมาทำการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างวิธีการให้คำปรึกษา 2 วิธี คือ วิธีการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและวิธีการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคล เพื่อจะดูว่าวิธีการให้คำปรึกษาวิธีใดจะสามารถใช้ในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนได้

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว

2.7.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ฮาร์ต และคนอื่นๆ (สัมฤทธิ์ แก้วพูลศรี. 2534 : 16 ; อ้างอิงมาจาก Hart and others. 1968) ได้ศึกษาวิธีการปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กในโรงเรียนอนุบาลแห่งหนึ่งโดยใช้แรงเสริมทางสังคม ผู้รับการทดลองเป็นเด็กหญิงอายุ 5 ปี ซึ่งแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวคือปากร้าย ใช้คำพูดสบประมาท และเกรเพื่อนผู้วิจัยได้เริ่มแก้ไขให้เขามีพฤติกรรมการเล่นกับเพื่อนเพิ่มขึ้นในช่วงระยะแรกพบว่าเขาอยู่ใกล้เด็กอื่นๆ ร้อยละ 50 ของเวลาทั้งหมด เล่นรวมกับเด็กอื่นน้อยกว่าร้อยละ

5 ของเวลาทั้งหมด และในระยะนี้ครูให้ความสนใจใกล้ชิดกับเด็กร้อยละ 10 ต่อมาในช่วงเวลา 7 วัน หลังจากครั้งแรก ครูได้ให้ความสนใจอย่างใกล้ชิด พร้อมทั้งได้ให้ ของเล่นที่ต้องการเมื่อเขาเล่นรวมกับเพื่อนและไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว แต่ครูจะไม่ให้ความสนใจเมื่อเขาแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ผลปรากฏว่า การเล่นรวมกับเด็กอื่นเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 40 และในระยะต่อมา เมื่อครูไม่ให้แรงเสริมทางสังคมกับพฤติกรรมการเล่นกับเพื่อนและการไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว พบว่า พฤติกรรมการเล่นกับเพื่อนลดลงและพฤติกรรมก้าวร้าวเพิ่มขึ้น ระยะต่อมาครูกลับไปใช้วิธีการเดิม คือ ให้แรงเสริมทางสังคมกับพฤติกรรมการเล่นกับเพื่อนและการไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว พบว่า พฤติกรรมการเล่นกับเพื่อนเพิ่มขึ้น และพฤติกรรมก้าวร้าวก็ลดลงด้วย จากการวิจัยพบว่าแรงเสริมทางสังคมสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวได้

แคมป์ และคนอื่นๆ (สุพล ชัดเชื้อ. 2535: 3 ; อ้างอิงมาจาก Camp and others. 1977) ทดลองให้เด็กชายในชั้นเรียนระดับสอง ที่มีความก้าวร้าวสูง 6 คนฝึกควบคุมตนเอง ทั้งนี้โดยยึดตามแนวคิดพื้นฐานว่า เด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว นั้นมีความสามารถในการใช้ถ้อยคำและใช้เหตุผล เช่น เด็กปกติหากเด็กมีโอกาสดูฝึกพูด ก็จะช่วยให้เด็กมองเห็นวิธีแก้ปัญหาอย่างชัดเจน และระงับความก้าวร้าวลงได้ จากการติดตามผลการฝึกนี้ ปรากฏว่า เด็กที่เคยมีพฤติกรรมก้าวร้าวสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวลงได้

นอกจากนี้ นาคัน (คมคาย อนุจันทร์. 2538 : 27 ; อ้างอิงมาจาก Nardone. 1982) ได้ทำการวิจัยและได้จัดโปรแกรมบำบัดแบบกลุ่ม (Group Therapy Program) เพื่อสอนให้เด็กชายควบคุมอารมณ์โกรธ ความก้าวร้าว ใจร้อน โดยทดลองกับนักเรียนในสถานสงเคราะห์ จำนวน 20 คน ในโปรแกรมมีการฝึกใช้สติควบคุมตนเอง การฝึกแก้ปัญหา การฝึกกำหนดพฤติกรรมกลุ่ม สัมพันธ์และการฝึกการผ่อนคลาย ผลการศึกษาพบว่าพฤติกรรมก้าวร้าว และอารมณ์โกรธของเด็กชายทั้งหมด ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเด็กชายเหล่านั้นสามารถแก้ปัญหาความคับข้องใจของตนได้มากขึ้น

2.7.2 งานวิจัยในประเทศ

ในประเทศไทย มีผู้ศึกษาวิจัย เพื่อหาวิธีลดพฤติกรรมก้าวร้าวดังต่อไปนี้

พรทิพย์ ทรัพย์สิน (2532 : 73 – 74) ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสม เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมด่านสำโรง จังหวัดสมุทรปราการ ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวจำนวน 8 คน ผลการวิจัย พบว่า การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสมทำให้พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ สัมฤทธิ์ แก้วพูลศรี (2534 : 59 – 60) ได้ศึกษาผลของการเปรียบเทียบการใช้แรงเสริมทางบวก กับการปรับสินไหมที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดทับกฤชกลาง จังหวัด

นครสวรรค์ ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวจำนวน 14 คน ผลการวิจัยพบว่า การเสริมแรงทางบวกและการปรับสินไหมสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนลงได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

สุพล ชัดเชื้อ (2535 : 47 – 48) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเองและการปรับสินไหม ที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเสมียนนารี กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มที่ใช้การควบคุมตนเอง 8 คน และกลุ่มที่ใช้การปรับสินไหมจำนวน 8 คน ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ใช้การควบคุมตนเองจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงมากกว่ากลุ่มที่ใช้การปรับสินไหม

คมคาย อนุจันทร์ (2538 : 54 – 56) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเองและการเสริมแรงพฤติกรรมที่ขัดกัน เพื่อลดความก้าวร้าวของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มที่ใช้การควบคุมตนเองจำนวน 8 คน ผลการวิจัยพบว่า การควบคุมตนเองและการเสริมแรงพฤติกรรมที่ขัดกันสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนลงได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

นุชนาฏ หงษ์ไกรเลิศ (2539 : 67) ได้ทำการวิจัยผลของการให้คำปรึกษาแบบยี่ดบุคคลเป็นศูนย์กลาง เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองซำซาก อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวจำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน และกลุ่มควบคุม 8 คน ผลการวิจัยพบว่า การให้คำปรึกษาแบบยี่ดบุคคลเป็นศูนย์กลางสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนได้

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว ทั้งงานวิจัยในต่างประเทศ และงานวิจัยในประเทศ แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์จึงมีผู้ศึกษาหาแนวทางในการลดพฤติกรรมก้าวร้าว ด้วยวิธีการต่างๆ ได้แก่ การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสม การควบคุมตนเอง การให้เสริมแรงทางบวก การปรับสินไหม และการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล เป็นต้น แต่ยังไม่มีการศึกษาเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม และผลของการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ที่จะนำไปสู่การลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ผู้วิจัยจึงคิดว่าน่าจะนำวิธีการให้คำปรึกษา ทั้งสองแบบมาเปรียบเทียบกันในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวดังกล่าว เพื่อจะได้ทราบความแตกต่างของวิธีการให้คำปรึกษาทั้งสองแบบว่าวิธีการใดจะสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนได้

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงต้องการจะศึกษาเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมนนทบุรี กรุงเทพมหานคร ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสังเกต

3.1 ความหมายและจุดมุ่งหมายของการสังเกต

มีผู้ให้ความหมายของการสังเกตไว้ต่างๆ กันดังนี้

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2536:28) กล่าวว่า การสังเกตเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาพฤติกรรม ตามหลักพฤติกรรม ลักษณะพฤติกรรมที่จะสังเกตจะต้องเป็นพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก กระทำหรือตอบโต้สิ่งเร้าหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง และจะต้องเป็นพฤติกรรมที่สามารถสังเกตเห็นได้ นับได้ ได้ยินได้ และวัดได้

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2529:30) ได้ให้ความหมายของการสังเกตไว้ว่า การสังเกต คือ การพิจารณาสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลายๆ สิ่งอย่างมีจุดมุ่งหมาย โดยการใช้อวัยวะรับสัมผัสส่วนใดส่วนหนึ่ง หรือทั้ง 5 ส่วน (หู ตา จมูก ลิ้น ผิวหนัง) โดยเฉพาะ ตาและหู ในการพิจารณาสิ่งนั้นๆ และการสังเกตต้องมีจุดมุ่งหมายอย่างแน่นอนล่วงหน้าก่อนการสังเกต และได้แบ่งชนิดของการสังเกตโดยใช้เกณฑ์ต่างๆ 3 เกณฑ์ คือ ใช้วิธีสังเกตเป็นเกณฑ์ ใช้ผู้สังเกตเป็นเกณฑ์ และใช้ผู้ถูกสังเกตเป็นเกณฑ์

สำหรับจุดมุ่งหมายของการสังเกตนั้น กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2529:32) ได้กล่าวว่า การสังเกตที่ใช้ในการแนะแนวมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อให้ได้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงด้วยตนเอง ข้อเท็จจริงเหล่านี้อาจได้เป็นครั้งแรกหรืออาจได้เพื่อเพิ่มเติมรายละเอียด ซึ่งเคยได้รับคำบอกเล่าจากผู้อื่น
2. เพื่อเข้าใจพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้ถูกสังเกตว่า มีลักษณะปกติหรือไม่เพื่อใช้ประกอบการแนะแนวมุคผลให้เป็นบุคคลดี มีประสิทธิภาพในสังคมต่อไป
3. เพื่อค้นหาสาเหตุบางประการซึ่งอาจเป็นปัญหา แต่ไม่มีผู้ใดทราบเพื่อนำมาใช้ในการให้คำปรึกษาและแนะแนวต่อไป
4. เพื่อให้ผู้สังเกตเป็นผู้มีความรอบคอบ และไวต่อการมีปฏิกิริยาได้ตอบต่อสิ่งแวดล้อมจนเป็นผู้ที่ปรับตัวได้ดี และรวดเร็วในแต่ละสถานการณ์

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2536:28) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการสังเกตนั้น เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ประสงค์จะศึกษา แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมไว้นั้นไปวิเคราะห์ต่อไป เพื่อจะได้ทราบว่าพฤติกรรมที่ประสงค์จะปรับนั้นเปลี่ยนแปลงหรือไม่ หรือเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด

จากความหมายและจุดมุ่งหมายของการสังเกต สรุปได้ว่า การสังเกตเป็นการพิจารณาสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือหลายๆ สิ่งอย่างมีจุดมุ่งหมายในสถานการณ์จริงสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง และลักษณะพฤติกรรมที่สังเกตจะต้องเป็นพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก สังเกตได้ นับได้ และวัดได้

3.2 หลักในการสังเกต

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2526 : 264) กล่าวถึงหลักในการสังเกตพฤติกรรมว่า ผู้สังเกตยึดหลักดังต่อไปนี้

1. เลือกและกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการสังเกตให้เห็นเด่นชัด พฤติกรรมที่ครูควรจะเลือกเพื่อทำการสังเกตนั้น ควรจะเป็นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากเกณฑ์มาตรฐานของชั้นเรียน และครุคิดว่าพฤติกรรมนั้นมีผลกระทบกระเทือนต่อการเรียนการสอนมากที่สุด นอกจากนั้น พฤติกรรมที่สังเกตควรเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นบ่อยๆ

2. เลือกผู้สังเกตพฤติกรรม ผู้สังเกตพฤติกรรมสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ใหญ่ๆ ด้วยกัน

2.1 นักเรียนสังเกตตนเอง คือ การให้ผู้ที่จะพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป็นผู้สังเกตพฤติกรรมตนเอง

2.2 บุคคลอื่นเป็นผู้สังเกตซึ่งอาจจะเป็นครูหรือเพื่อนครูหรือเพื่อนนักเรียนด้วยกัน เป็นผู้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่จะพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมวิธีนี้ค่อนข้างที่จะให้ข้อมูลที่ใกล้เคียงความเป็นจริงมากกว่าวิธีแรก เพราะผู้สังเกตนั้นมีแนวโน้มที่จะลำเอียงน้อยกว่าผู้ที่จะต้องพัฒนาตนเอง อีกทั้งวิธีนี้สามารถที่จะตรวจสอบความเที่ยงตรงระหว่างผู้สังเกตได้โดยการใช้ผู้สังเกตมากกว่า 1 คนขึ้นไป สังเกตพฤติกรรมเดียวกันของคนๆ เดียวกันซึ่งผู้สังเกต พฤติกรรมทั้ง 2 คน สังเกตได้ใกล้เคียงกันอย่างน้อยที่สุดเห็นพ้องต้องกัน ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 นับได้ว่าข้อมูลที่ได้นั้น มีความเที่ยงตรงสูง

3. เลือกสถานที่ทำการสังเกตพฤติกรรม ในการเลือกสถานที่นั้นขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของครูว่า ต้องการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนในสถานที่ใด อาจจะเป็นห้องเรียนในห้องสมุด หรือบ้านของนักเรียนก็ได้

4. เลือกเวลาที่จะทำการสังเกตพฤติกรรม การเลือกเวลานั้นควรที่จะเลือกเวลาที่พฤติกรรมที่ต้องการสังเกตเกิดขึ้นบ่อยที่สุด และ การเลือกเวลาควรจะใช้วิธีสุ่มเวลา ซึ่งหมายความว่าผู้สังเกตจะไม่ทำการสังเกตพฤติกรรมหนึ่งในเวลาเดียวกันของวันเดียวกัน แต่การสุ่มสังเกตหลายๆ เวลาของวันเดียวกันได้ เช่น ตอนเช้า ตอนบ่าย และตอนก่อนเลิกเรียน เป็นต้น ช่วงการสังเกตโดยการสุ่มเวลานั้นจะทำให้ได้ข้อมูลที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด เนื่องจากว่าไม่มีพฤติกรรมใดจะเกิดขึ้นบ่อยในช่วงเดียวกันตลอดเวลา

5. เลือกแบบบันทึกพฤติกรรมให้เหมาะสม แบบบันทึกพฤติกรรมนั้นผู้ทำการสังเกตควรจะเป็นผู้สร้างขึ้นเองและต้องไม่สับสน โดยมุ่งให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการจะศึกษา ซึ่ง ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2536 : 31 – 35) กล่าวถึงการเลือกสังเกตพฤติกรรม และบันทึกพฤติกรรมไว้ดังนี้

5.1 การสังเกตพฤติกรรมแบบสุ่มเหตุการณ์ (Event Sampling) เป็นการเลือกสังเกตเฉพาะพฤติกรรมที่ต้องการศึกษาในช่วงเวลาหนึ่งๆ เท่านั้น โดยเน้นความถี่หรือจำนวนครั้งของพฤติกรรมที่ประสงค์จะศึกษาที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่สังเกตนั้น ส่วนพฤติกรรมอื่นๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าวไม่นำมาบันทึก

5.2 การสังเกตพฤติกรรมแบบสุ่มเวลา (Time Sampling) เป็นการสังเกตที่ผู้สังเกตแบ่งเวลาออกเป็นช่วงๆ แล้วนับเฉพาะจำนวนช่วงเวลาที่เกิดพฤติกรรมที่ต้องการจะศึกษา เพราะฉะนั้นในเวลา 1 ชั่วโมง จะสังเกตพฤติกรรมได้ 10 ครั้ง ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตนี้จะเป็นพฤติกรรมของนักเรียนคนนั้นๆ ในช่วงเวลานั้น นอกจากนี้การสังเกตแบบสุ่มเวลาสามารถสังเกตได้ครั้งละหลายๆ คน โดยสลับช่วงเวลาละ 1 คน เช่น การสังเกตพฤติกรรมไม่ตั้งใจทำแบบฝึกหัดคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 20 คน และใช้เวลาในการสังเกตคนละ 10 วินาที เพราะฉะนั้นในช่วงเวลาที่ 1 จะสังเกตนักเรียนคนที่ 1 สังเกตนักเรียนคนที่ 2 จนครบรอบ 20 คน จะใช้เวลา 200 วินาที แล้วกลับมาเริ่มต้นสังเกตคนที่ 2 วนไปจนครบ 20 คน ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตสามารถแยกเป็นพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคนหรือรวมเป็นพฤติกรรมของนักเรียนทั้ง 20 คนก็ได้

นอกจากนี้ การสังเกตแบบสุ่มเวลาสามารถสังเกตพฤติกรรมได้หลายประเภทพร้อมๆ กัน โดยจำแนกพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลากลับเป็นพฤติกรรมใดบ้างและเพื่อความสะดวกในการบันทึก ควรกำหนดรหัสของพฤติกรรมแต่ละประเภทด้วยหากประเภทของพฤติกรรมที่จะสังเกตและบันทึกมีหลายประเภท

3.3 หลักในการบันทึกพฤติกรรม

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต(2526 : 264 – 273)ได้กล่าวถึงหลักการบันทึกพฤติกรรมไว้ดังนี้

1. บันทึกความถี่ของพฤติกรรม หมายถึงการบันทึกจำนวนครั้งของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่กำหนดไว้ เช่น การบันทึกจำนวนครั้งที่ เด็กชายชายขมมือขึ้นเพื่อถามคำถาม และตอบคำถามในชั่วโมงวิทยาศาสตร์ พฤติกรรมที่สามารถบันทึกด้วยความถี่ได้นั้นจะต้องเป็นพฤติกรรมที่ไม่ต่อเนื่อง เวลาของการแสดงพฤติกรรมแต่ละครั้งใกล้เคียงกัน และจะต้องใช้เวลาในการบันทึกในแต่ละวัน การบันทึกแบบความถี่นั้น เพียงแต่ทำรอยคะแนนจำนวนครั้งของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเท่านั้น

2. บันทึกช่วงเวลาของพฤติกรรม หมายถึง การบันทึกพฤติกรรมตามช่วงเวลาที่เกิดขึ้น ซึ่งสามารถใช้บันทึกพฤติกรรมได้ทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมต่อเนื่องหรือไม่ต่อเนื่องก็ตามโดยที่ผู้ทำการบันทึกจะต้องกำหนดเวลาที่จะบันทึกให้แน่นอนก่อน เช่น ต้องการจดบันทึกพฤติกรรมการคุยในระยะเวลา 30 นาที ในวิชาคณิตศาสตร์ ก็ต้องแบ่งเวลา 30 นาทีในวิชาคณิตศาสตร์ ก็ต้อง

แบ่งเวลา 30 นาทีนั้นออกเป็นช่วงสั้นๆ เท่าๆ กัน อาจจะเป็นช่วงเวลาละ 20 วินาที หรือ 1 นาทีก็ได้ ตามแต่ต้องการ ส่วนการบันทึกพฤติกรรมก็จะพิจารณาว่าพฤติกรรม ที่ต้องการบันทึกเกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นหรือไม่ ถ้าไม่เกิดก็ให้ใส่ 0 ลงในช่วงเวลานั้นๆ แต่ถ้าพฤติกรรมที่ต้องการบันทึกนั้นเกิดขึ้นแม้ว่าจะเกิดขึ้นมากกว่า 1 ครั้ง ในช่วงเวลานั้นก็ตามให้นับเวลาเพียง 1 ครั้งเท่านั้น โดยเขียนเลข 1 ลงในช่วงเวลาที่เกิดขึ้นนั้น

3. บันทึกระยะเวลาของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น หมายถึง การบันทึกพฤติกรรมตามระยะเวลาของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น ส่วนใหญ่จะใช้บันทึกพฤติกรรมที่มีความต่อเนื่อง เป็นหลักวิธีการบันทึกพฤติกรรมเพียงแต่ใช้นาฬิกาจับเวลา แล้วดูว่าพฤติกรรมนั้นใช้เวลานานเท่าไร ทำเช่นนี้เรื่อยไป จนกระทั่งหมดเวลาที่สังเกตพฤติกรรม

ดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต

ดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต ได้จากสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องระหว่างผู้สังเกต 2 คน ซึ่งต้องใช้เวลาในการสังเกต 2 สัปดาห์ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องตั้งแต่ .80 ขึ้นไป การสังเกตนั้นจึงจะได้ชื่อว่าเชื่อถือได้ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2536 : 39 ; อ้างอิงมาจาก Wright. 1966.) โดยใช้สูตร

$$\text{สัมประสิทธิ์ของความสอดคล้อง} = \frac{\text{ความถี่รวมต่ำ}}{\text{ความถี่รวมสูง}}$$

3.4 วิธีการนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการบันทึกพฤติกรรม

วิธีการเสนอข้อมูลนั้นนิยมเสนอในรูปกราฟเส้น ซึ่งในรูปกราฟเดียวนั้นอาจจะเสนอเพียงพฤติกรรมเดียว หรือหลายๆ พฤติกรรมของบุคคลเดียว หรือของหลายๆบุคคลก็ได้ เพื่อที่จะได้เปรียบเทียบระหว่างพฤติกรรมของหลายๆ บุคคล หรือหลายๆ พฤติกรรมของบุคคลเดียวในการสร้างโปรแกรมเพื่อจะพัฒนา หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน เส้นกราฟนี้จะแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนของพฤติกรรมได้อย่างชัดเจนอีกด้วย การเสนอข้อมูลด้วยกราฟนั้นจะต้องบอกถึงพฤติกรรมที่สังเกต วัน เวลาที่สังเกต อีกทั้งบุคคลที่สังเกตด้วย (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2526 : 20)

3.5 ประโยชน์ของการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2536 : 39) ได้กล่าวถึงประโยชน์และการบันทึกพฤติกรรมไว้ดังนี้

1. จะช่วยให้ผู้สังเกตสามารถเลือกสังเกต และบันทึกพฤติกรรมที่ประสงค์จะศึกษาได้
ถูกต้อง
2. จะช่วยให้ผู้สังเกตสามารถเลือกวิธีปรับพฤติกรรมให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่
ประสงค์จะปรับ และเป้าหมายของการปรับพฤติกรรมชนิดนั้นๆ
3. จะช่วยให้ทราบถึงทิศทางของพฤติกรรมที่ประสงค์จะปรับนั้นเปลี่ยนแปลงหรือไม่
หรือเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด
4. จะช่วยให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมพื้นฐานที่ได้เปลี่ยนแปลงไป
ภายหลังการปรับแล้ว และสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมนนทบุรี กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ตั้งแต่เปอร์เซนไทล์ที่ 25 ขึ้นไป

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมนนทบุรี กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวตั้งแต่เปอร์เซนไทล์ที่ 25 ขึ้นไป จำนวน 28 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร โดยมีขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 คน ประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว เพื่อคัดเลือกนักเรียนเข้ากลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยได้อธิบายความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าวให้ครูประจำชั้นทราบก่อนการประเมินเพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน แล้วจึงให้ครูประจำชั้นประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 203 คน ซึ่งมี 5 ห้องเรียน โดยระบุพฤติกรรมก้าวร้าวตามเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนด ปรากฏว่านักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าว 69 คน แล้วผู้วิจัยเรียงคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนจากคะแนนสูงสุดไปต่ำสุด และคัดเลือกนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวตั้งแต่เปอร์เซนไทล์ที่ 25 ขึ้นไป ซึ่งมีจำนวน 45 คน

2. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากครูผู้สอนวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ 1 คน สังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่คัดเลือกได้ในข้อที่ 1 แล้วผู้วิจัยสังเกตอีกครั้งหนึ่ง ผลการสังเกตพบว่าสอดคล้องกัน

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวที่ได้จากข้อ 2 ตอบแบบสอบถามวิธีการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งเป็นแบบสอบถามวิธีการอบรมเลี้ยงดู ของ เกษร จิ๋มปิ่น (2532 : 99 – 105) ที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการคัดเลือกนักเรียนเพื่อแบ่งกลุ่ม ซึ่งเป็นแบบสอบถามประเมินวิธีการอบรมเลี้ยงดู 3 วิธี คือ 1 วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน 2 วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย 3 วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

4. จากข้อ 3 ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มนักเรียนตามคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งมีดังนี้ 1. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน จำนวน 20 คน 2. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย จำนวน 17 คน 3. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จำนวน 8 คน

5. จากข้อ 4 ผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมาทำการศึกษา ทั้งนี้เพราะว่าทั้งสองกลุ่มเป็นกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบที่มีลักษณะตรงข้ามกันมาก ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูทั้งสองลักษณะนี้เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำศึกษานักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวและได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันทั้ง 2 ลักษณะ คือการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

6. สอบถามความสนใจในการเข้าร่วมการทดลองจากนักเรียนในข้อ 5 ทั้งหมดปรากฏว่า นักเรียนสมัครใจทุกคน

7. จากข้อ 6 ผู้วิจัยสุ่มอย่างง่ายนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันมา 14 คน และสุ่มอย่างง่ายนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมา 14 คน

8. จากข้อ 7 ผู้วิจัยสุ่มอย่างง่ายอีกครั้ง เพื่อกำหนดวิธีการให้คำปรึกษาให้แก่แต่ละกลุ่ม กลุ่มละ 7 คน กล่าวคือ

กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน

กลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน

กลุ่มทดลองที่ 3 ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

กลุ่มทดลองที่ 4 ได้รับการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือ ดังนี้

1. แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว
2. แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว
3. แบบสอบถามวิธีการอบรมเลี้ยงดู
4. โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรม
5. โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

วิธีการดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1. แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว

- 1.1 ผู้วิจัยศึกษาคำรา และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว
- 1.2 สัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ และครูประจำชั้นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และปีที่ 6 โรงเรียนประถมณนทรี เกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าวที่พบในชั้นเรียน และผู้วิจัยไปสังเกตอีกครั้งหนึ่ง
- 1.3 นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 1.1 และข้อ 1.2 มาสร้างแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ได้แก่ ศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ดร. นันทา สุรักษา และ อาจารย์พรรณพิศ วาณิชย์การ ตรวจสอบให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
- 1.4 นำแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่พบในห้องเรียน (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

2. แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับดังนี้

- 2.1 ศึกษาตำราเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสังเกต และหลักการบันทึกพฤติกรรม และศึกษาแนวการสร้างแบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน
- 2.2 สัมภาษณ์ครูประจำชั้น และครูผู้สอนวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน

2.3 ผู้วิจัยขอความร่วมมือครูผู้สอนวิชาการทำงานและพื้นฐานอาชีพและผู้วิจัย สังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยนั่งอยู่ในตำแหน่งที่มองเห็นพฤติกรรมของนักเรียนและได้ยินเสียงชัดเจนในชั่วโมงการทำงานและพื้นฐานอาชีพ แล้วจดบันทึกพฤติกรรมที่สังเกตได้

2.4 นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 2.1 , 2.2 และ 2.3 และคำตอบจากแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวของครูประจำชั้นที่ตรงกันกับการสังเกตของครูผู้สอนวิชาการทำงานและพื้นฐานอาชีพและการสังเกตของผู้วิจัยมาสร้างแบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนแล้วจึงนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ชุดเดิมจำนวน 3 คน ได้แก่ ศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ดร. นันทา สุรักษา และอาจารย์พรรณพิศ วาณิชการ ตรวจสอบ

2.5 นำแบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวที่แก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมนันทรี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครจำนวน 7 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างก่อนนำไปใช้ในการทดลอง

ลักษณะของแบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว

แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นแบบบันทึกพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกตแบบกลุ่ม เหตุการณ์ โดยสังเกตตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในคาบการเรียนวิชาการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ซึ่งผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ในคาบการเรียนวิชาการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ครั้งละ 50 นาที โดยแบ่งช่วงเวลาในการสังเกต ออกเป็น 5 ช่วงๆละ 10 นาที (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

การให้คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว

1. ในการให้คะแนนจากแบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ให้บันทึกความถี่ตามจำนวนครั้งของการเกิดพฤติกรรมเป้าหมายในช่วงเวลาที่กำหนดลงในแบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ ให้คะแนน 1 คะแนน เมื่อพฤติกรรมก้าวร้าวเกิดขึ้น 1 ครั้ง
2. วิธีการสังเกต ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย บันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวโดยเข้าไปอยู่ในห้องสังเกต และอยู่ในตำแหน่งที่มองเห็นพฤติกรรม และได้ยินเสียงชัดเจน

ดัชนีความเชื่อมั่นในการสังเกต

ในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมนักเรียนทุกกลุ่มทดลอง ตลอด 2 ระยะ คือ ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง ระหว่างผู้สังเกต 2 คน มาหาค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกตโดยหาได้จากสัมประสิทธิ์ของความสอดคล้องระหว่างผู้สังเกต 2 คน

มีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง ตั้งแต่ .80 ขึ้นไป การสังเกตจึงมีความเชื่อถือได้ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2536 : 39 ; อ้างอิงมาจาก Wright. 1966 ; Sulzer and Mayer. 1972. และชัยพร วิชาวุธ. 2523) โดยใช้สูตร

$$\text{ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง} = \frac{\text{ความถี่รวมต่ำ}}{\text{ความถี่รวมสูง}}$$

ความถี่รวมต่ำ หมายถึง จำนวนความถี่ของพฤติกรรมที่สังเกตได้น้อยกว่า

ความถี่รวมสูง หมายถึง จำนวนความถี่ของพฤติกรรมที่สังเกตได้มากกว่า (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2536 : 33 ; อ้างอิงมาจาก ชัยพร วิชาวุธ. 2523) และจากการสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนทั้งก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ได้ค่าดัชนีความเที่ยงของการสังเกต ตั้งแต่ .92 ขึ้นไป

3. แบบสอบถามวิธีการอบรมเลี้ยงดู

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามวิธีการอบรมเลี้ยงดูของ เกษร จีจุมปิ่น (2532 : 62) ที่ปรับปรุงมาจากแบบสอบถามวิธีการอบรมเลี้ยงดูของสมาน กำเนิด ซึ่งปรับปรุงมาจากแบบสอบถามวิธีการอบรมเลี้ยงดูชุดการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยของคณีย์ งามมานะ และแบบสอบถามวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและแบบประชาธิปไตยของ อรุณฯ หลิมประเสริฐ

3.1 ลักษณะเครื่องมือ แบบสอบถามดังกล่าวมีคำถามทั้งสิ้น 60 คำถามซึ่งเรียงลำดับเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อ 1 – 20 เป็นข้อความเกี่ยวกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

ตอนที่ 2 ข้อ 21 – 40 เป็นข้อความเกี่ยวกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน

ตอนที่ 3 ข้อ 41 – 60 เป็นข้อความเกี่ยวกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

แต่ละข้อความมีคำตอบอยู่ท้ายข้อความ เป็นคำตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 คำตอบ

ตัวอย่างแบบสอบถาม

วิธีที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อท่าน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(0) ฉันร่วมรับประทานอาหารกับพ่อแม่ทุกวัน (00) พ่อแม่ค่าาเมียยตีฉันเสมอ	✓			✓	

3.2 วิธีตอบ ให้ผู้ตอบอ่านข้อความแต่ละข้อแล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบ ท้ายข้อความที่เห็นว่าตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของผู้ตอบมากที่สุดเพียง 1 คำตอบ

3.3 เกณฑ์การให้คะแนน เนื่องจากเป็นมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 คำตอบคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด การตรวจให้คะแนนจึงต้องพิจารณาจากคำตอบของผู้ตอบที่ขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องต่างๆ ถ้าขีดเครื่องหมาย ✓ ช่องมากที่สุด ให้ 5 คะแนน ช่องมาก ให้ 4 คะแนน ช่องปานกลาง ให้ 3 คะแนน ช่องน้อยให้ 2 คะแนน และช่องน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน เมื่อรวมคะแนนของแต่ละตอน (20 คำถาม) ของนักเรียนแต่ละคนแล้ว ถ้านักเรียนคนใดได้คะแนนตอนใดมากที่สุดให้ถือว่านักเรียนคนนั้นได้รับวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบนั้น แต่มีข้อแม้ว่า คะแนนที่ได้จะต้องมากกว่าคะแนนอันดับรองลงมอย่างน้อย 5 คะแนน การถือเกณฑ์ความแตกต่าง 5 คะแนนนี้ก็เพื่อที่จะได้แบ่งกลุ่มวิธีการอบรมเลี้ยงดูให้ชัดเจนยิ่งขึ้น แบบสอบถามชุดนี้มีพิสัยของคะแนนแต่ละตอนอยู่ระหว่าง 20 – 100 คะแนน

3.4 คุณภาพเครื่องมือ

3.4.1 ค่าความเชื่อมั่น

เสถียร ศรีรัตน์ (เกษร จีจุมปิ่น. 2532 : 64 ; อ้างอิงมาจากเสถียร ศรีรัตน์. 2522) ได้นำแบบสอบวิธีการอบรมเลี้ยงดูฉบับนี้ไปหาค่าความเชื่อมั่นได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแต่ละตอนดังต่อไปนี้

วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย = 0.8042

วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน = 0.7857

วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย = 0.8949

และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวิธีการอบรมเลี้ยงดูทั้งฉบับ ได้ = 0.8420

3.4.2 ค่าอำนาจจำแนก

สมาน กำนัน (เกษร จี๋มปิ่น. 2532 : 64 ; อ้างอิงมาจากสมาน กำนัน. 2520)

ได้หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามวิธีการอบรมเลี้ยงดูทั้งฉบับ โดยใช้ t - test ได้ค่า t (t) ระหว่าง 1.862 – 8.3955

เกษร จี๋มปิ่น (2532 : 64) ได้หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามวิธีการอบรมเลี้ยงดูทั้งฉบับโดยใช้ t - test ได้ค่า t (t) ระหว่าง 3.13 – 26.06

4. โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

ลำดับขั้นตอนในการสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม มีดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม และพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดขั้นตอนในการสร้างโปรแกรมให้เหมาะสมกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน

4.2 สร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ ศาสตราจารย์ ดร.พองพรรณ เกิดพิทักษ์ ดร.นันทา สุรักษา และอาจารย์พรรณพิศ วาณิชการ ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าวิธีดำเนินการ และนิยามศัพท์เฉพาะ หลังจากนั้น ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

4.3 นำโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 7 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อดูความเหมาะสมของเนื้อหา วิธีดำเนินการและเวลาในการทดลอง

4.4 นำโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้กับกลุ่มทดลองที่ 1 และ 3

ในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ผู้วิจัยดำเนินการตามโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม โดยใช้เวลาในการให้คำปรึกษา กลุ่มละ 8 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที เป็นเวลา 8 สัปดาห์ ในวันพุธ และวันศุกร์ เวลา 15.10 น. – 16.10 น. ตั้งแต่วันที่ 27 มกราคม 2542 ถึงวันที่ 19 มีนาคม 2542 ณ ห้องแนะแนว โรงเรียนประจวบคีรีขันธ์ กรุงเทพมหานคร

5. โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

ลำดับขั้นตอนในการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม มีดังนี้

5.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม การให้คำปรึกษาแบบรายบุคคล และพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนด ขั้นตอนการสร้างโปรแกรมให้เหมาะสมกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน

5.2 สร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ ศาสตราจารย์ ดร.พองพรรณ เกิดพิทักษ์ ดร.นันทา สุริยง และ อาจารย์พรรณพิศ วาณิชการ ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า วิธีดำเนินการ และนิยามศัพท์เฉพาะ หลังจากนั้นผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

5.3 นำโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคล ตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมนนทบุรีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 7 คน เพื่อดูความเหมาะสมของเนื้อหา วิธีดำเนินการ และเวลาที่ใช้ในการทดลอง

5.4 นำโปรแกรมที่ทดลองใช้แล้ว มาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้กับกลุ่มทดลองที่ 2 และ 4

ในการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมผู้วิจัยดำเนินการตามโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมโดยใช้เวลาในการให้คำปรึกษา คนละ 8 ครั้งๆ ละ 50 นาที เป็นเวลา 8 สัปดาห์ ในวันจันทร์ ถึงวันศุกร์ เวลา 07.15 น. – 08.05 น. เวลา 11.30 น. – 12.20 น. เวลา 15.00 น. – 15.50 น. และ เวลา 15.50 น. – 16.40 น. ตั้งแต่วันที่ 27 มกราคม 2542 ถึงวันที่ 19 มีนาคม 2542 ณ ห้องแนะแนวโรงเรียนประถมนนทบุรี กรุงเทพมหานคร

กำหนดการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ตลอดระยะเวลาการทดลองในแต่ละสัปดาห์ โดยดำเนินการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1, 2, 3 และ 4 ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงระยะเวลาการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคล

เวลา วัน	07.15 – 08.05	11.30 – 12.20	15.00 – 15.50	15.50 – 16.40
จันทร์	คนที่ 1 (2)	คนที่ 2 (2)	คนที่ 3 (2)	คนที่ 1 (4)
อังคาร	คนที่ 2 (4)	คนที่ 3 (4)	คนที่ 4 (2)	-
พุธ	คนที่ 4 (4)	คนที่ 5 (2)	(15.00-16.00) แบบกลุ่ม 1	
พฤหัสบดี	คนที่ 5 (4)	คนที่ 6 (2)	คนที่ 6 (4)	-
ศุกร์	คนที่ 7 (2)	คนที่ 7 (4)	(15.00-16.00) แบบกลุ่ม 3	

หมายเหตุ แบบกลุ่ม 1 หมายถึง กลุ่มทดลองที่ 1

แบบกลุ่ม 3 หมายถึง กลุ่มทดลองที่ 3

(2) หมายถึง กลุ่มทดลองที่ 2

(4) หมายถึง กลุ่มทดลองที่ 4

การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม คือกลุ่มทดลองที่ 1 และ 3 ใช้เวลาในการให้คำปรึกษา ครั้งละ 60 นาที ในวันพุธ และ วันศุกร์ และการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม คือ กลุ่มทดลองที่ 2 และ 4 ใช้เวลาในการให้คำปรึกษา ครั้งละ 50 นาที ในวันจันทร์ ถึงวันศุกร์ ตั้งแต่ วันที่ 27 มกราคม 2542 ถึงวันที่ 19 มีนาคม 2542

การเตรียมการทดลอง

1. เลือกผู้ช่วยผู้วิจัยจำนวน 1 คน และครูผู้ร่วมการทดลอง 1 คน โดยมีหลักการเลือกดังนี้ คือ ผู้ช่วยผู้วิจัยเป็นครูที่เป็นคณะกรรมการแนะแนว และครูผู้ร่วมการทดลองเป็นครูสอนวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ แก่นักเรียนทั้ง 4 ห้องเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เมื่อผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจากผู้ช่วยผู้วิจัยและครูผู้ร่วมการทดลองแล้ว จึงชี้แจงให้ผู้ช่วยผู้วิจัยและครูผู้ร่วมการทดลองทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการทดลอง

2. ผู้วิจัยอธิบายให้ผู้ช่วยผู้วิจัย และครูผู้ร่วมการทดลองเข้าใจวิธีการทดลอง โดยใช้การให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน และให้ผู้ช่วยผู้วิจัยทำความเข้าใจเกี่ยวกับการสังเกตพฤติกรรม

ขั้นตอนการสังเกตพฤติกรรม

1. ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย ศึกษาและทำความเข้าใจจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

2. ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยศึกษานิยามศัพท์เฉพาะของพฤติกรรมก้าวร้าว และแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวให้เข้าใจตรงกันและใช้ได้ถูกต้อง โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยฝึกสังเกต บันทึกพฤติกรรมและหาสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องก่อนเริ่มทำการทดลอง เป็นเวลา 1 สัปดาห์

3. การวิจัยครั้งนี้ใช้การสังเกตแบบสุ่มเหตุการณ์(Event Sampling)โดยสังเกตในวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนก่อนการทดลองเป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ และหลังการทดลอง 2 สัปดาห์ ในการสังเกตแต่ละครั้งจะสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนครั้งละ 50 นาที โดยแบ่งช่วงเวลาในการสังเกตออกเป็น 5 ช่วง ช่วงละ 10 นาที ทำการสังเกตกลุ่มทดลองที่ 1, 2, 3 และ 4 ระหว่าง วันจันทร์ถึงวันศุกร์ ตั้งแต่วันที่ 14 มกราคม 2542 ถึงวันที่ 26 มกราคม 2542 และวันที่ 22 มีนาคม 2542 ถึงวันที่ 4 เมษายน 2542

4. ผู้วิจัย และผู้ช่วยผู้วิจัยเข้าไปสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในคาบการเรียนวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพโดยก่อนที่จะทำการสังเกตเป็นเวลา 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย จะสร้างความคุ้นเคยเข้าไปคลุกคลีกับนักเรียนโดยช่วยเหลือครูผู้สอนวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพในการเรียนการสอนวิชานี้และขณะที่ทำการสังเกตผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยจะนั่งในตำแหน่งที่มองเห็นพฤติกรรม และได้ยินเสียงการพูดของนักเรียนอย่างชัดเจนโดยไม่รบกวนการเรียนการสอน หรือไม่ให้ความสนใจผู้รับการทดลองคนใดคนหนึ่งเป็นพิเศษ และไม่ให้นักเรียนเห็นแบบบันทึกพฤติกรรม

วิธีการดำเนินการทดลอง

1. แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยดำเนินการวิจัยแบบแผนการทดลองแบบแฟคตอเรียล แบบ 2x2 (2x2 Factorial Design) (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2528 : 166) โดยมีแบบแผนการทดลอง ดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงแบบแผนการทดลอง แบบ 2×2 Factorial Design

ตัวแปร		B	
		B ₁	B ₂
A	A ₁	N = 7	N = 7
	A ₂	N = 7	N = 7

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

- A แทน การให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
- A₁ แทน การทดลองโดยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
- A₂ แทน การทดลองโดยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
- B แทน วิธีการอบรมเลี้ยงดู
- B₁ แทน นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน
- B₂ แทน นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย
- N แทน จำนวนสมาชิกของกลุ่มทดลองในแต่ละกลุ่ม

2. ขั้นตอนการดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองแบบแฟคตอเรียล แบบ 2×2 (2×2 Factorial Design) โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการทดลอง ดังนี้

2.1 ขั้นตอนก่อนการดำเนินการทดลอง

ระยะก่อนการทดลองผู้วิจัยใช้เวลา 2 สัปดาห์ สังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มที่ 1, 2, 3 และ 4 ในระยะนี้ยังไม่มีให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เป็นระยะที่ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของผู้รับการทดลองทั้ง 4 กลุ่ม ก่อนการทดลอง โดยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนเป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที ในการสังเกตแต่ละครั้ง ผู้วิจัยแบ่งการสังเกตออกเป็น 5 ช่วง ๆ ละ 10 นาที และทำการสังเกต กลุ่มทดลองที่ 1, 2, 3 และ 4 ระหว่างวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ตั้งแต่วันที่ 14 มกราคม 2542 ถึงวันที่ 26 มกราคม 2542 เมื่อหมดเวลาการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในแต่ละครั้ง ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยนำผลการบันทึกพฤติกรรมมาหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องและนำผลการสังเกตที่เป็นคะแนนดิบมาไว้ เพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป

2.2 ขั้นตอนดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง โดยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม กับกลุ่มทดลองที่ 1 ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวและได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และกลุ่มทดลองที่ 3 ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวและได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และดำเนินการทดลองโดยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมกับกลุ่มทดลองที่ 2 ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวและได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และกลุ่มทดลองที่ 4 ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

2.2.1 กลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 3 ผู้วิจัยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม กับนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 3 ซึ่งแต่ละกลุ่มทดลองจะใช้ระยะเวลาในการทดลอง จำนวน 8 สัปดาห์ ๆ ละ 1 ครั้ง รวม 8 ครั้ง ๆ ละ 60 นาที ระหว่าง วันที่ 27 มกราคม 2542 ถึงวันที่ 19 มีนาคม 2542 (วันใดตรงกับวันหยุดราชการ ผู้วิจัยทำการทดลองชดเชย)

กลุ่มทดลองที่ 1 ให้คำปรึกษาในวันพุธ เวลา 15.00 น. – 16.00 น.

กลุ่มทดลองที่ 3 ให้คำปรึกษาในวันศุกร์ เวลา 15.00 น. - 16.00 น.

2.2.2 กลุ่มทดลองที่ 2 และกลุ่มทดลองที่ 4 ผู้วิจัยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมกับนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 และกลุ่มทดลองที่ 4 ซึ่งแต่ละกลุ่มจะใช้ระยะเวลาในการทดลอง จำนวน 8 สัปดาห์ ๆ ละ 1 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที ทั้ง 2 กลุ่มการทดลอง

ดำเนินให้คำปรึกษา ในวันจันทร์ ถึงวันศุกร์ ในช่วงระยะเวลา 07.15 น. – 08.05 น. , 11.30 น. - 12.20 น. , 15.00 น. – 15.50 น. และ 15.50 น.- 16.40 น. (ดังรายละเอียด ตาราง 1) ระหว่างวันที่ 27 มกราคม 2542 ถึงวันที่ 19 มีนาคม 2542 (วันใดตรงกับวันหยุดราชการ ผู้วิจัยทำการทดลองชดเชย)

2.3 ขั้นหลังการทดลอง

ระยะหลังการทดลอง เมื่อเสร็จสิ้นการทดลอง ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มทดลองทั้ง 4 กลุ่ม เป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ ละครึ่งครั้งละ 50 นาที ในการสังเกตแต่ละครั้ง ผู้วิจัยแบ่งการสังเกตออกเป็น 5 ช่วง ๆ ละ 10 นาที ทำการสังเกตระหว่างวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ตั้งแต่วันที่ 22 มีนาคม 2542 ถึงวันที่ 4 เมษายน 2542 แล้วนำผลของการบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวมาหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องและนำผลการสังเกตที่เป็นคะแนนดิบมาไว้ เพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่ได้รับคำปรึกษาแบบกลุ่มกับแบบรายบุคคล ตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
2. เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่ได้รับวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน
3. ศึกษาปฏิสัมพันธ์ของวิธีการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม กับวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่มีผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
 - 1.2 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติสำหรับวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ การหาค่าดัชนีความเชื่อมั่นในการสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ระหว่างผู้สังเกต 2 คน โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง และให้มีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง ตั้งแต่ .80 ขึ้นไป การสังเกตจึงมีความเชื่อถือได้ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2536 : 39 ; อ้างอิงมาจาก Wright. 1966 ; Sulzer and Mayer. 1972. และชัยพร วิชชาวุธ.)
3. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน
 - 3.1 ทดสอบสมมติฐาน โดยการทดสอบความแตกต่างของนักเรียนแต่ละกลุ่มโดยใช้ t-test for Dependent Samples (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 165)
 - 3.2 การทดลองครั้งนี้ใช้แบบแผนการทดลองแบบแฟคตอเรียล แบบมีตัวแปรอิสระสองตัว ในการทดสอบสมมติฐานทั้งสามสมมติฐานนั้นใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง

(Two-way Analysis of Variance)

การวิเคราะห์สัณยคดีครั้งนี้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ในการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้แทนความหมาย ดังต่อไปนี้

$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของแบบสังเกต
S	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบ t
SS	แทน	ผลบวกกำลังสอง
df	แทน	ชั้นของความอิสระ
MS	แทน	คะแนนเฉลี่ยของผลบวกกำลังสอง
F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบ F
A	แทน	การให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
A ₁	แทน	การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
A ₂	แทน	การให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
B	แทน	วิธีการอบรมเลี้ยงดู
B ₁	แทน	นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน
B ₂	แทน	นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย
N	แทน	จำนวนสมาชิกของกลุ่มทดลองในแต่ละกลุ่ม

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผลการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม และการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าว ดังนี้

1. คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมก้าวร้าว ก่อนการทดลองของนักเรียนแต่ละกลุ่ม โดยจำแนกตามวิธีการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม และการอบรมเลี้ยงดู
2. คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมก้าวร้าว ภายหลังการทดลองของนักเรียนแต่ละกลุ่ม โดยจำแนกตามวิธีการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมและการอบรมเลี้ยงดู
3. เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน จำแนกตามวิธีการให้คำปรึกษา ก่อนและหลังการให้คำปรึกษาทั้งแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
4. เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน จำแนกตามวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ก่อนและหลังการได้รับการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
5. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของพฤติกรรมก้าวร้าว ภายหลังการทดลอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมก้าวร้าว ก่อนการทดลองของนักเรียนแต่ละกลุ่ม โดยจำแนกตามวิธีการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมและการอบรมเลี้ยงดู
- ผู้วิจัยได้นำผลการสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว ก่อนการทดลองของนักเรียนแต่ละกลุ่มมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) โดยจำแนกตามวิธีการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมและการอบรมเลี้ยงดู ดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการทดลองของนักเรียนแต่ละกลุ่ม โดยจำแนกตามวิธีการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมและการอบรมเลี้ยงดู

			การอบรมเลี้ยงดู		รวม
			เข้มงวดกวดขัน(N = 14)	ปล่อยปละละเลย (N = 14)	
วิธีการให้คำปรึกษา ตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม	กลุ่ม (N=14)	$\bar{X}$	25.964	28.688	27.326
		S	1.253	0.494	1.680
	รายบุคคล (N=14)	$\bar{X}$	28.875	28.125	28.500
		S	0.408	0.904	0.778
		$\bar{X}$	27.419	28.406	27.911
		S	1.756	0.757	1.418

จากตาราง 3 ปรากฏว่า ก่อนการทดลอง นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าว เท่ากับ 27.326 กลุ่มนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าว เท่ากับ 28.500 ส่วนกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าว เท่ากับ 27.419 และกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าว เท่ากับ 28.406

2. คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมก้าวร้าวภายหลังการทดลองของนักเรียนแต่ละกลุ่ม โดยจำแนกตามวิธีการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมและการอบรมเลี้ยงดู ผู้วิจัยได้นำผลการสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวภายหลังการทดลองของนักเรียนแต่ละกลุ่ม มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) โดยจำแนกตามวิธีการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมและการอบรมเลี้ยงดู ดังตาราง 4

ตาราง 4 แสดงคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมก้าวร้าว ภายหลังการทดลองของนักเรียนแต่ละกลุ่มโดยจำแนกตามวิธีการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมและการอบรมเลี้ยงดู

			การอบรมเลี้ยงดู		รวม
			เข้มงวดกวดขัน(N = 14)	ปล่อยปละละเลย (N = 14)	
วิธีการให้คำปรึกษา ตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม	กลุ่ม (N=14)	$\bar{X}$	15.517	17.232	16.375
		S	4.770	1.405	3.494
	รายบุคคล (N=14)	$\bar{X}$	14.910	16.464	15.687
		S	3.237	3.532	3.354
		$\bar{X}$	15.214	16.848	16.031
		S	3.929	2.613	3.379

จากตาราง 4 ปรากฏว่า ภายหลังการทดลองกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าว เท่ากับ 16.375 กลุ่มนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าว เท่ากับ 15.687 ส่วนกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าว เท่ากับ 15.214 และกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าว เท่ากับ 16.848

3. เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน จำแนกตามวิธีการให้คำปรึกษา ก่อนและหลังการให้คำปรึกษาทั้งแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลใน ตาราง 5 และ 6

ตาราง 5 เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ก่อนและหลังการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

การทดลอง	N	$\bar{X}$	S	t
ก่อนการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม	14	27.326	1.680	9.853*
หลังการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม	14	16.375	3.494	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 6 เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ก่อนและหลังการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

การทดลอง	N	$\bar{X}$	S	t
ก่อนการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม	14	28.500	0.778	14.084*
หลังการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม	14	15.687	3.354	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 และ 6 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาทั้งแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงกว่าก่อนได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมทำให้พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนลดลง

4. เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน จำแนกตามวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ก่อนและหลังการให้คำปรึกษาตามทฤษฎี

พฤติกรรมนิยม ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 7 และ 8

ตาราง 7 เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ก่อนและหลังการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

การทดลอง	N	$\bar{X}$	S	t
ก่อนการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม กลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน	14	27.419	1.756	9.312*
หลังการได้รับคำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม กลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน	14	15.214	3.929	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 8 เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ก่อนและหลังการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

การทดลอง	N	$\bar{X}$	S	t
ก่อนการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม กลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย	14	28.406	0.757	17.011*
หลังการได้รับการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม กลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย	14	16.848	2.613	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 และ 8 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงหลังจากการได้รับการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง ภายหลังการได้รับคำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

5. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ภายหลังการทดลอง ผู้วิจัยนำผลการสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนแต่ละกลุ่ม ภายหลังที่ได้รับการให้คำปรึกษา ตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมและได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันมาเปรียบเทียบกัน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง ดังตาราง 9

ตาราง 9 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนภายหลังการทดลอง

แหล่งของความแปรปรวน	SS	df	MS	F
วิธีการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (A)	3.309	1	3.309	0.277
วิธีการอบรมเลี้ยงดู (B)	18.688	1	18.688	1.567
ปฏิสัมพันธ์ (A × B)	0.045	1	0.045	0.004
รวม	308.207	27	11.415	

จากตาราง 9 ปรากฏว่า ภายหลังการทดลองนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลมีพฤติกรรมก้าวร้าว ไม่แตกต่างกัน แต่โดยที่นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมแบบกลุ่มและแบบรายบุคคล มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง แสดงว่าการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม มีผลให้พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนลดลงอย่าง ไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและแบบปล่อยปละละเลย มีพฤติกรรมก้าวร้าว ไม่แตกต่างกัน แต่โดยที่นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและแบบปล่อยปละละเลยมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและแบบปล่อยปละละเลย เมื่อได้รับการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมมีผลให้พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนลดลงอย่าง ไม่แตกต่างกัน

สำหรับปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมกับวิธีการอบรมเลี้ยงดู ไม่มีผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประจวบคีรีขันธ์ กรุงเทพมหานคร โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ของวิธีการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม กับวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม มีพฤติกรรมก้าวร้าวแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมก้าวร้าวแตกต่างกัน
3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมกับวิธีการอบรมเลี้ยงดู ส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนแตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประจวบคีรีขันธ์ กรุงเทพมหานคร ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ขึ้นไป

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประจวบคีรีขันธ์ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ขึ้นไป จำนวน 28 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย จากประชากรที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู

แบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลย แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลองที่ 1, 2, 3, และ 4 กลุ่มละ 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือ ดังนี้

1. แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว
2. แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว
3. แบบสอบถามวิธีการอบรมเลี้ยงดู
4. โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
5. โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองแบบแฟคตอเรียลแบบ 2×2 (2×2 Factorial Design) โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการทดลองดังนี้

1. ขั้นเตรียมการทดลอง

ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ช่วยผู้วิจัย จำนวน 1 คนและครูผู้ร่วมการทดลอง 1 คน โดยมีหลักการคัดเลือกดังนี้ คือ ผู้ช่วยผู้วิจัยเป็นครูที่เป็นกรรมการแนะแนวและครูผู้ร่วมการทดลองเป็นครูสอนวิชาการงานพื้นฐานอาชีพแก่นักเรียนทั้ง 4 ห้องเรียน ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เมื่อผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจากผู้ช่วยผู้วิจัยและครูผู้ร่วมการทดลองแล้ว จึงชี้แจงให้ผู้ช่วยผู้วิจัยและครูผู้ร่วมการทดลองทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการทดลองและเข้าใจวิธีการทดลอง โดยใช้การให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนและให้ผู้ช่วยผู้วิจัยทำความเข้าใจเกี่ยวกับการสังเกตพฤติกรรม จากนั้นระยะก่อนการทดลอง เป็นเวลา 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนทั้ง 4 กลุ่มก่อนการทดลองโดยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนเป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ ละครึ่ง 2 ครั้ง ละครึ่ง 50 นาที แบ่งการสังเกตออกเป็น 5 ช่วงละครึ่ง 10 นาที ทำการสังเกตทุกกลุ่มทดลอง ระหว่างวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ตั้งแต่วันที่ 14 มกราคม 2542 ถึงวันที่ 26 มกราคม 2542 เมื่อหมดเวลาการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในแต่ละครั้ง ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยนำผลการบันทึกพฤติกรรมมาหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องและนำผลการสังเกตที่เป็นคะแนนดิบมาไว้เพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป

2. ขั้นทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมกับกลุ่มทดลองที่ 1 ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวและได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และกลุ่มทดลองที่ 3 ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวและได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และดำเนินการทดลองโดยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม กับกลุ่มทดลองที่ 2 ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวและได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและกลุ่มทดลองที่ 4 ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวและได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

กลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 3 ผู้วิจัยใช้โปรแกรมให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม โดยใช้ระยะเวลาในการทดลอง จำนวน 8 สัปดาห์ ๆ ละ 1 ครั้ง รวม 8 ครั้ง ๆ ละ 60 นาที ระหว่างวันที่ 27 มกราคม 2542 ถึงวันที่ 19 มีนาคม 2542 โดยกลุ่มทดลองที่ 1 ให้คำปรึกษาในวันพุธ เวลา 15.00น. -16.00 น. กลุ่มทดลองที่ 3 ให้คำปรึกษาในวันศุกร์ เวลา 15.00น. -16.00น.

สำหรับกลุ่มทดลองที่ 2 และกลุ่มทดลองที่ 4 ผู้วิจัยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม โดยใช้ระยะเวลาในการทดลอง จำนวน 8 สัปดาห์ ๆ ละ 1 ครั้งต่อ 1 คน ครั้งละ 50 นาที ทั้งสองกลุ่มทดลอง ดำเนินการให้คำปรึกษาในวันจันทร์ ถึงวันศุกร์ ในช่วงระยะเวลา 07.15น. -08.05น. , 15.00น. -15.50น. และ 15.50น. -16.40น. ระหว่างวันที่ 27 มกราคม 2542 ถึงวันที่ 19 มีนาคม 2542

3. ขั้นหลังการทดลอง

ระยะหลังการทดลอง เมื่อเสร็จสิ้นการทดลอง ในระยะหลังการทดลองนี้ เป็นระยะที่ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย สังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มทดลองทั้ง 4 กลุ่ม เป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที ทำการสังเกต ระหว่างวันจันทร์ ถึง วันศุกร์ ตั้งแต่วันที่ 22 มีนาคม 2542 ถึงวันที่ 4 เมษายน 2542 แล้วนำผลของการบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวมาหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องและ นำผลการสังเกตที่เป็นคะแนนดิบ ไปวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่ได้รับคำปรึกษาแบบกลุ่มกับแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
2. เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่ได้รับวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน

3. ศึกษาปฏิสัมพันธ์ของวิธีการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมกับวิธีการอบรมเลี้ยงดู ที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน

ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 3 ข้อ ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two – way Analysis of Variance) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺

สรุปผลของการศึกษาค้นคว้า

จากการเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมนนทบุรี กรุงเทพมหานคร ปรากฏผลดังต่อไปนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาทั้งแบบกลุ่ม และแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงอย่างไม่มีแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยเมื่อได้รับการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมแล้ว มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง อย่างไม่มีแตกต่างกัน
3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมกับวิธีการอบรมเลี้ยงดู ส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นการเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมนนทบุรี กรุงเทพมหานคร ปรากฏผลดังต่อไปนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาทั้งแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง อย่างไม่มีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1

การวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนได้ทั้งสองวิธี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลเป็นกลุ่ม ซึ่งก่อให้เกิดสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้นักเรียนในกลุ่มสำรวจตนเองและสถานการณ์ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับตน สามารถตัดสินใจร่วมกันแก้ไขพฤติกรรมก้าวร้าว และเรียนรู้ที่จะ

นำความคิดหรือประสบการณ์จากกลุ่มไปปฏิบัติเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวให้น้อยลง ผู้ให้คำปรึกษาทำหน้าที่เอื้ออำนวยบรรยากาศของการให้คำปรึกษา โดยใช้หลักการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ผู้วิจัยเป็นผู้ให้คำปรึกษาและใช้เทคนิคต่างๆ ในการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ได้แก่ เทคนิคแม่แบบ กรณีตัวอย่าง การให้ข้อมูลย้อนกลับ การชี้แนะ และการเสริมแรงทางสังคม ทำให้นักเรียนได้รู้จักพิจารณาพฤติกรรมก้าวร้าวของตนเอง เข้าใจถึงข้อเสียของพฤติกรรมก้าวร้าวและเกิดการเรียนรู้ที่จะหาวิธีการแก้ไขหรือลดพฤติกรรมก้าวร้าวต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนที่เข้ารับการให้คำปรึกษาในครั้งนี้ ดังที่ คมเพชร นัตรสุกุล (2521 : 91) ได้กล่าวไว้ว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม เป็นกระบวนการที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเผชิญกับปัญหาของตนเองและแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น โดยการอภิปรายเกี่ยวกับปัญหาและวิธีการแก้ไขร่วมกัน ซึ่งนอกจากนักเรียนจะเป็นผู้คิดแก้ไขปัญหาของตนเองแล้ว ยังสามารถเสนอความคิดเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหของผู้คนอื่นด้วย

สำหรับการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนได้นั้น อาจเป็นเพราะว่าการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เป็นกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคลระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้รู้จักตนเอง ยอมรับตนเอง ทราบแนวทางในการปรับปรุงหรือแก้ไขเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าวและสามารถตัดสินใจด้วยตนเองได้ในการลดพฤติกรรมก้าวร้าว โดยผู้วิจัยเป็นผู้ให้คำปรึกษาทำหน้าที่ให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ ได้แก่ เทคนิคแม่แบบ กรณีตัวอย่าง การให้ข้อมูลย้อนกลับ การชี้แนะ และการเสริมแรงทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนที่จะลดพฤติกรรมก้าวร้าว จึงให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล ดังที่ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2539 : 179) ได้กล่าวไว้ว่า การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลเป็นสัมพันธภาพของการช่วยเหลือบุคคลระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม สามารถแก้ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่และพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม และการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม จึงลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนได้

นอกจากนี้จากการที่ผู้วิจัย ได้ดำเนินการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลทฤษฎีพฤติกรรมนิยม พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม มีหลักสำคัญของทฤษฎีที่เชื่อว่า พฤติกรรมของมนุษย์เป็นสิ่งที่เรียนรู้และเปลี่ยนแปลงได้ และกระบวนการในการให้คำปรึกษานั้น พยายามให้ผู้รับคำปรึกษาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงตนเอง การให้คำปรึกษาตามทฤษฎีนี้ มีความเห็นว่าการที่จะให้ผู้รับคำปรึกษาแก้ไขปัญหาของตนเองได้นั้น นอกจากจะให้ความอบอุ่น การยอมรับและ

ความเข้าใจแล้ว ผู้ให้คำปรึกษาต้องเน้นการสร้างประสบการณ์ให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดการเรียนรู้ หรือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในแนวทางที่ต้องการ (วัชร ทรัพย์มี. 2533 : 155 ; อ้างอิงมาจาก Krumboltz and Thoresen.1969) สอดคล้องกับ อาภา จันทรสกุล (2535 : 20) ที่เชื่อว่า มนุษย์ตกอยู่ ภายใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมของมนุษย์เป็นผลมาจากการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้ทำให้เกิดขึ้นได้โดยการจัดสิ่งแวดล้อมภายใต้เงื่อนไขต่างๆ การเรียนรู้จะสามารถทำให้หมดไป และ ทำนองเดียวกันสามารถทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ขึ้นได้ มนุษย์สามารถที่จะควบคุมเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของตนเองได้แม้จะอยู่ภายใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมก็ตาม และโปรแกรมการให้ คำปรึกษาทั้งแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่ผู้วิจัยใช้ในการทดลองครั้งนี้ มีขั้นตอนในการทดลองดังนี้ คือ ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ซึ่งเป็นช่วงของการสร้างความคุ้นเคย สร้างสัมพันธภาพ จากนั้นเป็นขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา เป็นขั้นตอนที่ใช้วิธีการและเทคนิคต่างๆ ในการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ซึ่งผู้วิจัยใช้เทคนิคแม่แบบ กรณีตัวอย่าง การให้ ข้อมูลย้อนกลับ การชี้แนะ และการเสริมแรงทางสังคม ขั้นสุดท้ายเป็นขั้นยุติการให้คำปรึกษา เป็นขั้นที่ผู้รับคำปรึกษาเกิดการเรียนรู้ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ด้วยเหตุนี้ เมื่อนักเรียนได้รับการ ให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม พฤติกรรม ก้าวร้าวของนักเรียนจึงลดลง

ผลการวิจัยพบอีกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเชิงดูแบบเข้มงวดกดดันและแบบ ปลดปล่อยละเลย เมื่อได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม นอกจากนักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงแล้ว ปริมาณของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนไม่ แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรม นิยม มีลักษณะเด่นเฉพาะของการให้คำปรึกษาทั้งแบบกลุ่มและแบบรายบุคคล ซึ่งลักษณะเด่นของ การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม คือ ผู้มาขอรับคำปรึกษาแบบกลุ่มมิได้อยู่อย่างโดดเดี่ยว สมาชิกที่มา เข้าร่วมกลุ่มต่างมีปัญหาค่คล้ายคลึงกัน สภาพของกลุ่มเป็นเสมือนสังคมเล็กๆของชีวิตจริง และอาจ เป็นตัวแทนที่แสดงถึงสภาพในครอบครัวของสมาชิกกลุ่ม จึงอาจใช้เป็นสื่อช่วยแก้ไขปัญหาค่ได้ กลุ่มเป็นสถานที่ที่ปลอดภัย สมาชิกมีโอกาสได้เรียนรู้การติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้เรียนรู้การให้ และการรับความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ได้สังเกตผู้อื่นแก้ไขปัญหาค่ของตนเอง กลุ่มเปิดโอกาสให้ สมาชิกได้กระทำพฤติกรรมใหม่ๆ ตลอดจนได้รับความสนับสนุนในการแก้ไขปัญหาค่ของตนเอง ซึ่งเป็นผลมาจากที่กลุ่มให้การยอมรับ ให้อารมณ์ และให้กำลังใจ นอกจากนี้ การให้คำปรึกษา แบบกลุ่มยังช่วยให้เวลาในการทำงานของผู้ให้คำปรึกษามีประโยชน์และคุณค่าในปริมาณต่อคน จำนวนมากขึ้น

สำหรับลักษณะเด่นของการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคล คือ ผู้มาขอรับคำปรึกษาเป็นจุดสนใจของผู้ให้คำปรึกษาแต่เพียงผู้เดียวในการให้คำปรึกษาแต่ละครั้ง ผู้รับคำปรึกษาได้รับการช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาจากผู้ให้คำปรึกษาโดยตรง มีโอกาสได้พูดถึงปัญหาอย่างลึกซึ้งด้วยความละเอียด ครอบคลุม และรอบคอบอย่างเพียงพอ ผู้รับคำปรึกษาจึงเป็นผู้ได้รับประโยชน์ต่างๆที่เกิดขึ้นอย่างเต็มที่ และไม่ต้องกังวลถึงความคิดเห็น ความรู้สึก และข้อเสนอแนะของผู้อื่น นอกจากของผู้ให้คำปรึกษาเพียงผู้เดียวในระหว่างการให้คำปรึกษา ผู้รับคำปรึกษาจึงกล้าที่จะเปิดเผยตนเองอย่างอิสระกับผู้ให้คำปรึกษา ซึ่งจะช่วยให้การวินิจฉัยปัญหาได้ถูกต้องรวดเร็ว จากลักษณะเด่นเฉพาะของการให้คำปรึกษาทั้งแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลที่กล่าวมาทำให้นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมมีพฤติกรรมก้าวร้าวไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยครั้งนี้ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วัลลภ เทียงธรรม (2541 : 69) ที่ศึกษาเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่มีต่อสุขภาพส่วนบุคคลและอัตมโนทัศน์ทางร่างกายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาคม กรุงเทพมหานคร จำนวน 16 คน ผลการทดลองปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม มีอัตมโนทัศน์ทางร่างกายไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สาสิน ประสงค์ (3539 : 87) ที่ศึกษาเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคลแบบพฤติกรรมนิยม ที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 โรงเรียนเทคโนโลยีสยาม กรุงเทพมหานคร จำนวน 16 คน ผลการทดลองพบว่านักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคลแบบพฤติกรรมนิยม มีความรับผิดชอบด้านการเรียนแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มสมัครใจมาเข้าร่วมโปรแกรมด้วยตนเองจึงให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี โดยมารับคำปรึกษาครบทุกครั้ง พยายามแสดงความคิดเห็นและร่วมมือในการช่วยกันแก้ไขปัญหาตลอดจนปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม พยายามปฏิบัติตามสัญญาหรือข้อตกลงของตนเอง ทั้งยังช่วยเสนอแนะแนวทางในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวให้แก่สมาชิกในกลุ่ม และนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคล เป็นนักเรียนที่สมัครใจมาเข้าร่วมโปรแกรมด้วยตนเอง จึงให้ความร่วมมือในการให้คำปรึกษาเป็นอย่างดี ตลอดจนพยายามปฏิบัติตามข้อตกลงต่างๆ ร่วมมือในการแสดงความคิดเห็น และนำความรู้ที่ได้ไปปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองเมื่อเสร็จสิ้นการให้คำปรึกษาในแต่ละครั้ง และพบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความพอใจที่ได้รับความสนใจ มีคนคอยให้ความช่วยเหลือ ได้รู้จักกับคนที่มีความคล้ายคลึงกับตนเอง ได้เรียนรู้วิธีการแก้ไขปัญหา มีคนคอยรับฟัง คอยให้คำชี้แนะ ทำให้นักเรียนกล้าเปิดเผยความจริงยอมรับเกี่ยวกับตนเองมากขึ้น พยายามนำข้อคิดเห็นหรือข้อตกลงไปปฏิบัติ ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้

นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม มีพฤติกรรมก้าวร้าวไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงอย่างไม่แตกต่างกัน

2. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย เมื่อได้รับการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมแล้ว มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงอย่างไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

จากผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยหลังจากได้รับการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมแล้ว มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงอย่างไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันบิดามารดามักจะเข้มงวดกับการกิจในชีวิตประจำวัน มีการบังคับให้เด็กทำตามความเห็นชอบของผู้เลี้ยงดูอย่างเข้มงวด มีการลงโทษเมื่อไม่ปฏิบัติตาม ไม่อธิบายสิ่งต่างๆ ให้เด็กเข้าใจ ไม่ให้โอกาสเด็กได้ฝึกฝนการตัดสินใจทำสิ่งต่างๆ ด้วยตัวเอง ไม่ฟังคำอธิบายของเด็ก ยึดเอาความพอใจและความคิดเห็นของตนเองเป็นสำคัญ และเด็กที่ถูกเลี้ยงดูแบบนี้จะทำให้ขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง ตัดสินใจด้วยตัวเองไม่เป็น มีพฤติกรรมพึ่งพิงผู้อื่น เกือบกดและมีพฤติกรรมก้าวร้าว ดังนั้นเมื่อนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม นักเรียนได้รับความรัก ความอบอุ่น และความเอาใจใส่จากผู้ให้คำปรึกษา จากสมาชิกในกลุ่ม ได้เรียนรู้การมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น มีทักษะทางสังคมมากขึ้น ได้เปิดเผยความรู้สึกนึกคิดของตนเองกับผู้อื่น มีอิสระในการพูดคุย ได้รับรู้ว่าผู้อื่นก็มีปัญหา มองเห็นคุณค่าของตนเองมากขึ้น และทำให้เข้าใจตนเองได้ดีขึ้น ตลอดจนได้เรียนรู้วิธีการแก้ไขปัญหา การปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเอง ดังนั้นนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน เมื่อได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม จึงทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง

สำหรับนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย บิดามารดาหรือผู้ปกครองมักจะไม่นำใจใส่ ไม่ได้ให้ความรัก ความอบอุ่น ไม่สนใจความต้องการของเด็กทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณเองไม่มีค่า เด็กขาดโอกาส ขาดการเรียนรู้ที่ดี เรียนรู้ไปตามความคิดเห็นส่วนตัวของตนเอง ผิดบ้างถูกบ้าง และจากการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยจะมีผลทำให้เด็กขาดความรักความอบอุ่น มองโลกในแง่ร้าย ไม่ไว้วางใจผู้อื่น เชื่อว่าไม่มีความยุติธรรม ขาดความขยัน ขาดระเบียบวินัย ขาดความซื่อสัตย์และความเสียสละ มีปมด้อย มีความวิตกกังวล ไม่มั่นใจ ว้าเหว่ เป็นปฏิปักษ์ และมีความก้าวร้าว เมื่อนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ซึ่งการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

และแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้การมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น มีความเข้าใจดีขึ้นเกี่ยวกับผู้คนหลายๆแบบ มีทักษะทางสังคมมากขึ้น ได้เปิดเผยความรู้สึกนึกคิดของตนเองกับผู้อื่น มีอิสระในการพูดคุยเกี่ยวกับความกังวลใจ ปัญหา ค่านิยมและความคิดเห็นกับผู้อื่น ได้รู้ว่าผู้อื่นก็มีปัญหา มองเห็นคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเองมากขึ้นตลอดจนเรียนรู้ที่จะแก้ไข ปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง ด้วยเหตุนี้เมื่อได้รับการให้คำปรึกษาทั้งแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม จึงทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง

สรุปผลการวิจัย นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและแบบปล่อยปละละเลย เมื่อได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม จึงทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง อย่างไม่แตกต่างกัน

3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมกับวิธีการอบรมเลี้ยงดู ส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

จากผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าวิธีการอบรมเลี้ยงดูไม่มีผลต่อวิธีการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ในการส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ดังนั้นในการให้คำปรึกษาทั้งแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมจึงไม่จำเป็นต้องนำวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและแบบปล่อยปละละเลยมาพิจารณา เพราะว่าการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 2 วิธีไม่มีผลต่อการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ในการส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน สิ่งที่ควรคำนึงถึงคือ หลักการของการให้คำปรึกษา หลักการใดจึงจะเหมาะสมกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้เพราะว่า วิธีการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน อย่างไม่แตกต่างกัน

หลักการของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม กล่าวคือ สมาชิกมีปัญหาคล้ายคลึงกัน เต็มใจเข้าร่วมโปรแกรม และพร้อมที่จะให้ความร่วมมือ สมาชิกในกลุ่มมีลักษณะแตกต่างกัน จำนวนสมาชิกที่เหมาะสมอยู่ระหว่าง 6-15 คน สมาชิกมีความต้องการที่จะเข้าร่วมกลุ่ม พร้อมที่จะเปิดเผยตัวเอง และช่วยเหลือกลุ่ม จำนวนครั้งในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่เหมาะสม ควรใช้ประมาณ 2 ครั้งต่อสัปดาห์ ครั้งละประมาณ 60-90 นาที แล้วแต่ความเหมาะสม และผู้ให้คำปรึกษาสามารถให้คำปรึกษาให้แก่เด็กหลายคนในเวลาเดียวกัน เป็นการประหยัดเวลาสำหรับผู้ให้คำปรึกษาที่มีเวลาไม่มากนัก

สำหรับหลักการของการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลเหมาะสมกับสมาชิกที่ต้องการเวลาในการสร้างสัมพันธภาพ สมาชิกที่เต็มใจและสมัครใจที่จะมาขอความช่วยเหลือ ผู้ให้คำปรึกษามีเวลาให้แก่ผู้รับคำปรึกษาเต็มที่ การให้คำปรึกษาแต่ละครั้งจะต้องมีการนัดหมาย มีการชี้แจงถึงข้อจำกัด การให้ความช่วยเหลือจะต้องอยู่ในขอบเขตจำกัด และความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับ

คำปรึกษาจะเต็มไปด้วยบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นกันเอง ก่อให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และสมาชิกพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

จากหลักการของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคล สามารถนำมาใช้ประกอบการพิจารณาคัดเลือกนักเรียนที่จะรับบริการการให้คำปรึกษาได้อย่างเหมาะสม ผู้ให้คำปรึกษาควรคำนึงถึงนักเรียนและหลักการของการให้คำปรึกษาว่า ควรจะจัดให้นักเรียนแต่ละคนได้รับวิธีการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มหรือแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ทั้งนี้จากผลของการวิจัย พบว่า ไม่ว่านักเรียนจะได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มหรือการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ก็ทำให้พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนลดลง ไม่ว่านักเรียนจะได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันหรือแบบปล่อยปละละเลย และวิธีการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย แสดงว่า การอบรมเลี้ยงดูไม่มีผลต่อวิธีการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ในการส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ดังนั้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมกับวิธีการอบรมเลี้ยงดู ส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผู้ให้คำปรึกษา สามารถจะนำวิธีการให้คำปรึกษาทั้งแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมไปใช้เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนได้โดยไม่ต้องพิจารณาถึงวิธีการอบรมเลี้ยงดู

1.2 ผู้ที่จะนำวิธีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมไปใช้ ควรจะต้องมีความรู้ทั้งทฤษฎีและศึกษาเกี่ยวกับเทคนิควิธีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมมาเป็นอย่างดี ตลอดจนมีประสบการณ์ในการให้คำปรึกษาก่อนนำไปใช้

1.3 ภายหลังการให้คำปรึกษาเป็นระยะเวลา 3 เดือน หรือ 6 เดือน ควรมีการติดตามผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมว่า พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนยังคงลดลงหรือไม่

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

2.1 ควรนำโปรแกรม การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนอื่นๆ

2.2 ควรปรับปรุงโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เพื่อนำไปใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเพื่อลดพฤติกรรมอื่น เช่น พฤติกรรมการหนีเรียน พฤติกรรมการมาโรงเรียนสาย และ พฤติกรรมการพูดปด เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. การศึกษาบุคคลเป็นรายกรณี. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
- กรมวิชาการ. จิตวิทยาพื้นฐานเพื่อการแนะแนว. กรุงเทพฯ : ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2523.
- กรองทอง คงไพบูลย์. ผลของการให้คำปรึกษาดมทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่มีต่อความวิตกกังวลและการปฏิบัติตนต่อการเป็นโรคเบาหวานของผู้ป่วยโรคเบาหวานโรงพยาบาลตากสิน กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.
- เกษร จีจุมป็น. การอบรมเลี้ยงดูที่มีต่ออู่ติภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2531 จังหวัดสุพรรณบุรี. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2532. อัดสำเนา.
- คมคาย อนุจันทร์. การเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเองและการเสริมแรงพฤติกรรมที่ขัดกันเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.
- คมเพชร นัตรศุกกุล. การแนะแนวเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2529.
- _____. กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522.
- _____. ทฤษฎีการให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521.
- _____. ทฤษฎีการให้คำปรึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.
- จิตรา วสุวานิช. เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก หน่วยที่ 6-10. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2535.
- จิราภรณ์ อารยะรังสฤษฎ์. จิตวิทยาการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม. เชียงใหม่ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2539.
- เจียรนัย ทรงชัยกุล. เอกสารการสอนชุดวิชาการแนะแนวในระดับมัธยมศึกษา หน่วยที่ 1-2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2529.

- ชุตินันท์ แจ่มจรัส. การให้คำปรึกษาเชิงปฏิบัติการ. ฉะเชิงเทรา : ภาควิชาจิตวิทยาและ
การแนะแนว คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา, 2530.
- ชูชัย สมितिไกร. การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม. เชียงใหม่ : ภาควิชาจิตวิทยา
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2527.
- ชูศรี วงศ์ธนะ. แบบแผนการทดลองและสถิติ. ชลบุรี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2528.
- ณิกานต์ ไถรุ่งเรือง. การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตาม
ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเพื่อลดพฤติกรรมการพูดที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2 โรงเรียนหนองพลับพิทยฯ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ปรินญาณิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.
- เคโซ สวานานนท์. ปทานุกรมจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2520.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน และคณะ. “ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับสุขภาพจิตและจริยธรรม
ของนักเรียนวัยรุ่น,” รายงานการวิจัยฉบับที่ 26. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : สถาบัน
วิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.
- ทิพวรรณ กิตติพร. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม. พิษณุโลก : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2535.
- ทองเรียน อมรัชกุล. เอกสารคำสอนแนะแนว 301 การแนะแนวเบื้องต้น. พิษณุโลก :
ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2524.
- นันทา แทนธานี. การศึกษาตัวแปรบางประการที่มีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูและ
พัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- นันทิกา แยมสรวล. ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษาแนะแนว. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
จิตวิทยาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2531.
- นัยนา เอื้ออำนวยชัย. ผลของการให้คำปรึกษาดมทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่มีต่อพฤติกรรม
ตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประชานิเวศน์ กรุงเทพมหานคร.
ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539.
อัดสำเนา.
- นุชนาฏ หงษ์ไกรเลิศ. ผลของการให้คำปรึกษาแบบยืดยบุคคลเป็นศูนย์กลาง เพื่อลดพฤติกรรม
ก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองซำซาก อำเภอบ้านบึง
จังหวัดชลบุรี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประธานมิตร, 2539. อัดสำเนา.

บุญเรียง ขจรศิลป์. สถิติวิจัย II. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2533.

บุหงา วชิระศักดิ์มงคล. การแนะแนวเบื้องต้น. พิษณุโลก : ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยา
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, ม.ป.ป.

ประพันธ์ สุทรวาส. การอบรมเลี้ยงดูกับความก้าวร้าว. ปรินูญานินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประธานมิตร, 2519. อัดสำเนา.

ประภาพันท์ กรโกสียกาจ. เอกสารคำสอนวิชาประถม.301 การศึกษาเด็ก (Child Study).
กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประธานมิตร, 2532.

ประภาพรรณ ชินะตระกูล. ผลของการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อลดพฤติกรรม
ก้าวร้าวในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีประจันต์ อำเภอ
ศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี. ปรินูญานินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประธานมิตร, 2537. อัดสำเนา.

ผกา บุญเรือง. เอกสารคำสอน วิชาแนะแนว 301 การแนะแนวเบื้องต้น. ชลบุรี :
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2530.

ผดุง อารยะวิญญู. เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประธานมิตร, 2528.

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. การแนะแนวและการให้คำปรึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา.
กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประธานมิตร, 2529.

_____. การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประธานมิตร, 2536.

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. การแนะแนวและให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและ
จิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประธานมิตร,
ม.ป.ป.

_____. ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประธานมิตร, 2525.

พนม ถัมอาร์ย์. การแนะแนวเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2533.

พรทิพย์ ทรัพย์สิน. การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมค่าน้ำโรง. ปรินูญานินท์ กศ.ม.

- กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- พรหมธิดา แสนคำเครือ. การแนะแนวเบื้องต้น. พิษณุโลก : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, ม.ป.ป.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540.
- พะยอม วงศ์สารศรี. หลักการแนะแนว. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต, 2526.
- เพชรสุดา เพชรไธ. การทดลองการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มในการปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- พัชรินทร์ เปรมสมาน. การเปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดจันทร์ในสังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช. เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยเด็ก. กรุงเทพฯ : ม.ป.ป., 2526.
- รวีวรรณ ชินะตระกูล. หลักการแนะแนว. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2537.
- รังสรรค์ เฟื่อง. การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียนหญิงวัยรุ่น โดยวิธีจัดโครงการให้คำปรึกษาเชิงพฤติกรรม. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.
- เรียบ ศรีทอง. “เทคนิคการปรึกษาเชิงจิตวิทยา” วารสารแนะแนว, 21(111) : 49 ; มิถุนายน - กรกฎาคม 2530.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ทวีกิจการพิมพ์, 2531.
- วณิช บรรจง. ศิลปะการเข้าถึงจิตใจของเด็ก : คู่มือสำหรับผู้ใหญ่ผู้รักเด็กทุกคน. กรุงเทพฯ : รุ่งวัฒนา, 2528.
- วรรณ ช่องคารากุล. “พฤติกรรมก้าวร้าวของวัยรุ่น,” วารสารแนะแนว, 24 (129) : 10 ; มิถุนายน - กรกฎาคม 2533.
- วัชร ทรัพย์มี. การแนะแนวในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2531.
- _____. ทฤษฎีและกระบวนการให้บริการปรึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

วัชรวิฑูระคำ. จิตวิทยาแนะแนวและให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ : ภาคพัฒนาตำราและเอกสาร
วิชาการ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2524.

วัลลภ เทียงธรรม. การเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตามทฤษฎี
พฤติกรรมนิยมที่มีต่อสุขภาพส่วนบุคคล และอัตมโนทัศน์ทางด้านร่างกายของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเจ้าพระยาวิชาสงขลาราม กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2541. อัดสำเนา.

วิญญู พูลศรี. ผลของการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาเป็นกลุ่มต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ความ
วิตกกังวลในการเรียน นิสัย และทัศนคติ ทางกรเรียนของนักเรียนระดับ
ประกาศนียบัตร วิชาการศึกษาชั้นสูง วิทยาลัยครูเชียงใหม่. ปรินิพนธ์
ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2523. อัดสำเนา.

_____ . เทคนิคจิตวิทยาการศึกษา. เชียงใหม่ : ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว
คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูเชียงใหม่ สหวิทยาลัยล้านนา, 2531.

ศิริบุรณ์ สายโกสุม. เอกสารการสอนชุดวิชาเทคนิคการศึกษาเบื้องต้น หน่วยที่ 1-6.
นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2533.

สมชาย เดียวตระกูล. การฝึกการผ่อนคลายแบบจิตคลุมกายเพื่อลดความก้าวร้าวของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาคนาวาอุปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

สมพร สุทัศน์ย์, ม.ร.ว. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน
เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ค. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2530. อัดสำเนา.

_____ . เอกสารคำสอนชุดวิชาเทคนิคการศึกษาเบื้องต้น หน่วยที่ 1-6. นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2533.

สมพงษ์ ดิรพัฒน์. ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการอบรมเลี้ยงดู ความเชื่อมั่นในตนเองและความ
รู้สึกรับผิดชอบ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2517. อัดสำเนา.

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. การปรับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

สาติน ประสงค์. การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มและรายบุคคลที่มีต่อความ
รับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2
โรงเรียนเทคโนโลยีสยาม (ช่างกลสยาม) กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม.

- กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.
- สาริณี พงษ์ไทยเจริญ. ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- สุชา จันทน์เอม. จิตวิทยาการแนะแนว. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2527.
- _____. จิตวิทยาเด็ก. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2536.
- _____. จิตวิทยาเด็กพิเศษ. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2525.
- สุนันท์ บุญอ่ำ. ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่มีต่อทัศนคติทางด้านร่างกายและการลดน้ำหนักของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศรีอยุธยา กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- สุพล ชัดเชื้อ. การเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเองและการปรับเปลี่ยนใหม่ที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- สุวรรณี ทองรัมย์กุล. การอบรมเลี้ยงดู การส่งเสริมประสบการณ์ทางสังคมจากครอบครัวและลักษณะทางชีวิตร่วมที่มีผลต่อความสามารถในการหยั่งลึกทางสังคมของเด็กก่อนวัยรุ่น (10-12 ปี). ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.
- สันทนา วิจิตรเนาวรัตน์. การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไชยวิทยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.
- สัณฤทธิ์ แก้วพูลศรี. การเปรียบเทียบการใช้การเสริมแรงบวกกับการปรับเปลี่ยนใหม่ที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดทับกฤชกลาง อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- เสถียร ศรีรัตน์. ความสัมพันธ์ระหว่างความก้าวร้าวกับความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรกว้างในจังหวัดสงขลา. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.
- อาภา จันทรสกุล. ทฤษฎีและวิธีการให้คำปรึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา

การศึกษาและแนะแนว มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2535.

..... เอกสารการสอนชุดวิชาเทคนิคการปรึกษาเบื้องต้น หน่วยที่ 1-6. นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2533.

✓ อิศรินทร์ ปัญญาวิพนธ์. ผลของการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อพฤติกรรมการสับสน
บุหรีของผู้ถูกคุมความประพฤติสำนักงานคุมประพฤติ จังหวัดสุพรรณบุรี.
ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537.
อัคราณา.

อุดม คชพงษ์. การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มและการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มี
ต่อพฤติกรรมตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดใหม่ช่องลม สังกัด
กรุงเทพมหานคร. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2538. อัคราณา.

อุษณีย์ เย็นสบาย. จิตวิทยาแนะแนว. กรุงเทพฯ : โอเคียนสโตร์, 2533.

Burks, Herbert M and Steffle Buford. Theories of Counseling. New York : McGraw –
Hill Company, 1979.

Corley, Gerald. Theory and Practice of Group Counseling. California : Brooks/Cole
Publishing company, 1981.

✓ Gibson, Robert L. and Marianne, H. Mitchell. Introduction To Counseling And Guidance.
New York : Macmillan Publishing Company, 1986.

Ohlsen, Merle M. Group Counseling. New York : Holt Rinehart and Winston, Inc., 1970.

Rao, S Narayana. Counseling Psychology. New Delhi : Tata McGraw – Hill Publishing
Company, 1981.

Schmidt, John J. Counseling in Schools Essential Services and Comprehensive
Programs. Boston : Ally and Bacon, 1992.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว
- แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว
- แบบสอบถามวิธีการอบรมเลี้ยงดู

แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว

ผู้ประเมิน () ครูประจำชั้น () ครูผู้สอนวิชา.....
 ผู้ถูกประเมิน.....ชั้น.....

คำชี้แจง

พฤติกรรมก้าวร้าว หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกทางด้านภาษาท่าทาง

(Body Language) และภาษาถ้อยคำ(Verbal Language) ที่สามารถสังเกตได้ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวทำให้เพื่อนอับอาย เสียหาย ไม่พอใจ หรือไม่สบายใจ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. พฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาท่าทาง ได้แก่ ตี ผลัก เตะ แย่งของจากเพื่อน ขว้างปาสิ่งของ ขัดขืนเพื่อน

2. พฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาถ้อยคำ ได้แก่ ตวาด ตะโกนเมื่อโกรธ คำด้วยถ้อยคำหยาบคาย ล้อชื่อพ่อหรือชื่อแม่ของเพื่อน พูดห้วนไม่มีหางเสียง พูดเยาะเย้ย

แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน โดยผู้ประเมินนี้ถึงพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่เกิดขึ้นจริงตามเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

การให้คะแนน

ให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตรงกบพฤติกรรมที่นักเรียนแสดง

- 3 หมายถึง นักเรียนที่แสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง
- 2 หมายถึง นักเรียนที่แสดงพฤติกรรมบางครั้ง
- 1 หมายถึง นักเรียนที่แสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง
- 0 หมายถึง นักเรียนที่ไม่แสดงพฤติกรรมเลย

พฤติกรรมก้าวร้าว	พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออก	ความถี่ของพฤติกรรม			
		3	2	1	0
1. ด้านท่าทาง (Body Language)	- ตี - ผลัก - เตะ - แย่งของจากเพื่อน - ขว้างปาสิ่งของ - ขัดขืนเพื่อน				
2. ด้านถ้อยคำ (Verbal Language)	- ตวาด - ตะโกนเมื่อโกรธ - คำด้วยถ้อยคำหยาบคาย - ล้อชื่อพ่อหรือชื่อแม่ของเพื่อน - พูดห้วนไม่มีหางเสียง - พูดเยาะเย้ย				
	รวม				

แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน

ครั้งที่.....ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/.....

วิชา การงานและพื้นฐานอาชีพ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ผู้สังเกต.....เวลาที่สังเกต.....

คำชี้แจง

พฤติกรรมก้าวร้าว หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกทั้งภาษาท่าทาง (Body Language) และ ภาษาด้อยคำ (Verbal Language) ที่ทำให้เพื่อนอับอาย เสียหาย ไม่พอใจ หรือไม่สบายใจ ที่สามารถสังเกตได้ในคาบการเรียนวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. พฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาท่าทาง ได้แก่ ตี ผลัก เตะ แย่งของจากเพื่อน ขว้างปาสิ่งของ ขัดขืนเพื่อน
2. พฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาด้อยคำ ได้แก่ ตวาด ตะโกนเมื่อโกรธ คำด้วยถ้อยคำหยาบคาย ถู้อชื่อพ่อหรือชื่อแม่ของเพื่อน พูดห้วนไม่มีหางเสียง พูดเยาะเย้ย

การให้คะแนน

การให้คะแนน ให้บันทึกความถี่ตามจำนวนครั้งของการเกิดพฤติกรรมเป้าหมาย ในช่วงเวลาที่กำหนดลงในแบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ ให้คะแนน 1 คะแนน เมื่อพฤติกรรมก้าวร้าวเกิดขึ้น 1 ครั้ง

แบบสอบถามวิธีการอบรมเลี้ยงดู

ตอนที่ 1 ชื่อ.....ชั้น.....โรงเรียน.....

คำชี้แจง

แบบสอบถามวิธีการอบรมเลี้ยงดู ประกอบด้วยวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย
วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

วิธีการอบรมเลี้ยงดู หมายถึง วิธีที่พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง ปฏิบัติต่อนักเรียน

แบบสอบถามวิธีการอบรมเลี้ยงดู มีคำถามทั้งสิ้น 60 คำถาม

วิธีตอบ ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อแล้วทำเครื่องหมายถูก (/) ลงในช่องคำตอบ

ทำข้อความ ที่เห็นว่าตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงหนึ่งคำตอบ

ให้นักเรียนตอบทุกข้อ

ตอนที่ 2

วิธีที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อท่าน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. พ่อแม่ไม่ค่อยเอาใจใส่ดูแลสุขภาพของฉันท					
2. พ่อแม่ไม่เคยว่ากล่าวตักเตือนเกี่ยวกับความประพฤติ มารยาท และการพูดจาของฉันท					
3. เมื่อฉันทขออะไรพ่อแม่ก็ไม่ให้ แล้วยังดุเสียอีก					
4. เวลาฉันทมีปัญหาพ่อแม่ไม่สนใจ ฉันทต้องแก้ปัญหาเอง					
5. ฉันทคบเพื่อนฝูงได้อย่างอิสระพ่อแม่ไม่ค่อยตักเตือน					
6. ฉันทจะไปเที่ยวไหนพ่อแม่ก็ไม่ว่า					
7. ฉันทต้องดูแลซักฟอกเสื้อผ้าของตัวเองเสมอ					
8. เวลาฉันทไม่สบายหรือบาดเจ็บ ฉันทต้องหิบบยามกินเอง หรือ รักษาเองเสมอ					
9. พ่อแม่ไม่ค่อยยกย่องความดีของคนอื่นมาเปรียบเทียบกับฉันท					
10. เวลาฉันททำดีพ่อแม่ไม่ค่อยชมเชย					
11. พ่อแม่ไม่ค่อยเอาใจใส่ตัวฉันท					
12. หลังเลิกเรียนเมื่อกลับถึงบ้านทางบ้านไม่เคยสนใจถามไถ่					
13. พ่อแม่ไม่เคยอยู่ปรึกษาหารือหรือพูดจากับฉันท					
14. เวลาทะเลาะกับที่ๆ นอกรา ฉันทจะถูกตำหนิมากกว่าคนอื่น					
15. ฉันทอยู่บ้านอย่างไม่มีความสุข					
16. เมื่อฉันททำผิด จะถูกลงโทษหรือถูกตำหนิอย่างรุนแรง					
17. พ่อแม่ไม่เคยสนใจว่าฉันทจะแต่งตัวอย่างไร					
18. พ่อแม่ชอบไล่ให้ฉันทไปเล่นไกลๆ จะได้ไม่ทำความรำคาญให้					
19. ฉันทดูโทรทัศน์หรือฟังวิทยุอยู่จนดึกบ่อยครั้ง					
20. พ่อแม่รักฉันทไม่เท่ากับรักคนอื่นในบ้าน					
21. เวลาจะไปไหน ต้องขออนุญาต และชี้แจงเรื่องที่จะไปให้ละเอียด					
22. กลับจากโรงเรียนต้องถึงบ้านตรงต่อเวลา					
23. พ่อแม่ไม่ค่อยเชื่อใจให้ฉันททำการบ้าน					

วิธีที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อท่าน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
24. ถ้าฉันขอเงินซื้อของ จะต้องชี้แจงถึงการใช้จ่ายอย่างละเอียด					
25. เวลาฉันออกนอกบ้าน ถ้าพ่อแม่เห็นว่าแต่งตัวไม่เหมาะสม จะต้องให้เปลี่ยนใหม่ทันที					
26. ฉันไม่ค่อยมีโอกาสไปเที่ยวกับเพื่อนๆ นอกจากไปกับพ่อแม่					
27. เมื่อฉันขออนุญาตไปเที่ยวกับเพื่อนๆ มักไม่ได้รับอนุญาต					
28. ถ้าฉันจะใช้ของใช้ในครอบครัว ต้องได้รับอนุญาตจากพ่อแม่ทุกครั้ง					
29. วันหยุดเสาร์ อาทิตย์ พ่อแม่มักไม่อนุญาตให้ฉันออกไปเที่ยวนอกบ้าน					
30. ถ้าพ่อแม่ไม่อยู่บ้าน ฉันจะรู้สึกสบายใจ และโล่งใจมาก					
31. พ่อแม่จะกำหนดว่า ฉันจะเลือกเรียนหรือประกอบอาชีพอะไร					
32. ถ้าเพื่อนของฉันเป็นคนที่พ่อแม่ไม่ชอบ ท่านจะสั่งให้ฉันเลิกคบ					
33. พ่อแม่ต้องการให้ฉันทำตามสิ่งที่ท่านต้องการ					
34. เมื่อฉันทำผิดมักจะถูกดุและถูกลงโทษ					
35. พ่อแม่มักชอบพูดว่า ฉันชอบได้เถียง เมื่อฉันชี้แจงเหตุผลให้ท่านฟัง					
36. เวลาฉันทำผิด พ่อแม่จะดูทันทีแม้ไม่ใช่ที่บ้าน					
37. ถ้าฉันสอบตก พ่อแม่คงจะลงโทษฉันอย่างหนัก					
38. เวลาฉันผิดหวัง พ่อแม่ไม่ค่อยปลอบใจฉัน					
39. เมื่อฉันมีปัญหาที่โรงเรียน ฉันไม่กล้าเก็บมาเล่าให้พ่อแม่ฟัง					
40. พ่อแม่มักเป็นผู้เลือกเสื้อผ้า แบบผมให้กับฉัน					

วิธีที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อท่าน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
41. เวลาทะเลาะกับพี่น้องพ่อแม่จะตัดสินโดยไม่ลำเอียง					
42. พ่อแม่จะพูดคุยกับฉันอย่างสนุกสนาน					
43. พ่อแม่จัดซื้อเสื้อผ้าให้ฉันใส่อย่างเพียงพอ					
44. ถ้าฉันกลับบ้านค่ำ พ่อแม่จะเฝ้าคอยและไม่ให้ฉันทำอย่างนั้นอีก					
45. พ่อแม่มักซื้อสิ่งของให้ลูกๆเท่ากันทุกคน					
46. พ่อแม่จะทำอาหารอร่อยๆให้ฉันรับประทานเสมอ					
47. พ่อแม่อนุญาตให้ฉันไปเที่ยวนอกบ้านได้ตามสมควร					
48. พ่อแม่จะพูดว่ากล่าวหรือทำโทษเมื่อลูกทุกคนทำผิดโดยไม่ยกเว้นคนใด					
49. ในวันหยุดพ่อแม่จะอนุญาตให้ฉันทำงานส่วนตัวได้					
50. พ่อแม่ส่งเสริมให้ฉันเรียนวิชาที่ฉันถนัด					
51. พ่อแม่ไม่แสดงความโกรธ เมื่อฉันชี้แจงเหตุผล					
52. เมื่อฉันมีปัญหา เช่น ปัญหาการเรียน ปัญหาเรื่องเพื่อน ฉันมักจะปรึกษาพ่อแม่					
53. พ่อแม่รับฟังความคิดเห็นของฉันเสมอ					
54. เวลาจะพาไปเที่ยวนอกบ้าน พ่อแม่มักจะถามฉันก่อนว่าอยากไปเที่ยวที่ไหน					
55. เมื่อฉันทำผิด พ่อแม่มักให้ออกลูกชี้แจงเหตุผล					
56. ทุกครั้งที่ฉันไม่ทำตามสิ่งที่พ่อแม่ต้องการ ท่านจะถามถึงเหตุผล					
57. พ่อแม่มักจะถามความคิดเห็นของฉันในเรื่องต่างๆ					
58. ฉันเลือกคบเพื่อนได้ทั้งหญิงและชายโดยพ่อแม่ไม่ห้าม					
59. พ่อแม่มักจะให้ฉันขบคิดปัญหาต่างๆ ด้วยตัวเองและจะช่วยเมื่อฉันคิดไม่ออก					
60. เมื่อฉันทำอะไรแล้วพลาดหวัง พ่อแม่จะพูดให้กำลังใจ					

ภาคผนวก ข

- โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
- รายละเอียดโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
- โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
- รายละเอียดโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
- บทวิทัศน์
- กรณีตัวอย่าง
- หนังสือสัญญา

โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
สำหรับกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 3

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
1	ปฐมนิเทศ	1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับนักเรียนและระหว่างนักเรียนด้วยกัน เพื่อให้ นักเรียนรู้สึกอบอุ่นใจ ไว้วางใจ เป็นกันเอง และรู้สึกคุ้นเคยกับผู้ให้คำปรึกษา 2. เพื่อให้ นักเรียนทราบ วัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษา บทบาทและหน้าที่ของนักเรียน ระยะเวลา จำนวนครั้ง และสถานที่ในการให้คำปรึกษา	1. ผู้ให้คำปรึกษาแนะนำตนเองและให้นักเรียนทุกคนแนะนำตนเอง จากนั้นผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม “ชื่นชมความดี” เพื่อสร้างสัมพันธภาพซึ่งกันและกัน 2. ผู้ให้คำปรึกษาชี้แจงวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษา บทบาทและหน้าที่ของนักเรียน วิธีการ และกฎเกณฑ์ต่างๆ การรักษาความลับ และ ชี้แจงระยะเวลา จำนวนครั้งของการให้คำปรึกษา และสถานที่ในการให้คำปรึกษา 3. ผู้ให้คำปรึกษาเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆและให้นักเรียนช่วยกันสรุปผลและสาระที่ได้จากการให้คำปรึกษา 4. ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม 5. ผู้ให้คำปรึกษานัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป
2	ลักษณะพฤติกรรมก้าวร้าว	1. เพื่อให้ นักเรียนพิจารณา ลักษณะของพฤติกรรมก้าวร้าวและบอกลักษณะของพฤติกรรมก้าวร้าวได้ 2. เพื่อให้ นักเรียนระบุ พฤติกรรมก้าวร้าวที่ ต้องการปรับปรุงแก้ไข	<u>ขั้นที่ 1</u> ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา 1.1 ผู้ให้คำปรึกษาสร้างสัมพันธภาพกับนักเรียนในกลุ่ม 1.2 ผู้ให้คำปรึกษาทบทวนวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการให้คำปรึกษา

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			<u>ขั้นที่ 2</u> ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการให้ปรึกษาตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ 2.1 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคต่างๆในการให้คำปรึกษา ได้แก่ การฟัง การใช้คำถาม ปลายเปิดและปลายปิด การสะท้อนความรู้สึก การตีความ การสังเกต และการให้กำลังใจ เพื่อให้ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการกระทำที่แสดงความก้าวร้าวและพฤติกรรมก้าวร้าวนั้นทำให้ผู้อื่นอับอาย เสียหาย ไม่พอใจ หรือไม่สบายใจ ซึ่งนักเรียนต้องการที่จะแก้ไข 2.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนระบุพฤติกรรมก้าวร้าวที่ต้องการแก้ไข โดยเรียงลำดับพฤติกรรมที่นักเรียนต้องการแก้ไขมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด 2.3 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนตั้งเป้าหมายว่าจะแก้ไขพฤติกรรมอะไร โดยพิจารณาว่าพฤติกรรมที่นักเรียนต้องการแก้ไวนั้นสามารถทำได้มากน้อยเพียงใดและต้องไม่เกินความสามารถที่นักเรียนจะปฏิบัติได้ 2.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนสำรวจพฤติกรรมที่นักเรียนต้องการแก้ไขว่ามีสิ่งใดหรือเหตุการณ์ใดบ้างที่เกิดก่อนพฤติกรรมนั้นๆ และผลที่เกิดขึ้นตามมาภายหลังการแสดงพฤติกรรมนั้นๆเป็นอย่างไร

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			2.5 เมื่อนักเรียนเข้าใจถึงข้อเสียของการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวและต้องการแก้ไขแล้ว ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนทำสัญญาเพื่อที่จะดำเนินการแก้ไข 2.6 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม ได้แก่ การให้ตัวแบบ รูปภาพ การให้ข้อมูลย้อนกลับ การชี้แนะ และการเสริมแรงทางสังคม โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ 2.6.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนดูตัวแบบรูปภาพที่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวในเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์ 2.6.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับลักษณะของพฤติกรรมก้าวร้าว 2.6.3 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ 2.6.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้การชี้แนะ ข้อมูลย้อนกลับ และการเสริมแรงทางสังคมแก่นักเรียนที่แสดงความคิดเห็นได้ถูกต้อง

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			<u>ขั้นที่ 3</u> ขั้นยุติการให้คำปรึกษา 3.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนสรุปผลและสาระที่ได้จากการให้คำปรึกษาครั้งนี้ 3.2 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติมและเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม 3.3 ผู้ให้คำปรึกษานัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป
3 -5	การลดพฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาท่าทางและภาษา ถ้อยคำ ได้แก่ ดี ผลัก เตะ แย่งของจากเพื่อน ขว้างปาสิ่งของ ขัดขวางเพื่อน ควาด ตะโกน เมื่อโกรธ คำด้วยถ้อยคำ หยาบคาย ล้อชื่อพ่อหรือชื่อแม่ของเพื่อน พูดห้วนไม่มีหางเสียง พูดเยาะเย้ย		<u>ครั้งที่ 3-5</u> มีวิธีการดำเนินการให้คำปรึกษาเช่นเดียวกัน โดยใช้เทคนิคในการให้คำปรึกษาทั่วไป และเทคนิคการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ซึ่งมีลำดับขั้นขั้นตอนดังต่อไปนี้ <u>ขั้นที่ 1</u> ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา 1.1 ผู้ให้คำปรึกษาสร้างสัมพันธภาพกับนักเรียนในกลุ่ม 1.3 ผู้ให้คำปรึกษาสอบถามความก้าวหน้าเกี่ยวกับการแก้ไขพฤติกรรมก้าวร้าวที่นักเรียนได้ดำเนินการไปแล้ว

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			<u>ขั้นที่ 2</u> ขั้นตอนการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ 2.1 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคต่างๆในการให้คำปรึกษา ได้แก่ การฟัง การสะท้อนความรู้สึก การใช้คำถามปลายเปิดและปลายปิด การตีความ การสังเกตและการให้กำลังใจเพื่อให้นักเรียนระบุพฤติกรรมก้าวร้าวของตนเอง 2.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนเรียงลำดับพฤติกรรมก้าวร้าวที่นักเรียนต้องการแก้ไขมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด 2.3 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนตั้งเป้าหมายว่าจะแก้ไขพฤติกรรมอะไร โดยพิจารณาว่าพฤติกรรมที่นักเรียนต้องการแก้ไวนั้นสามารถทำได้มากน้อยเพียงใดและต้องไม่เกินความสามารถที่นักเรียนจะปฏิบัติได้ 2.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนสำรวจพฤติกรรมที่นักเรียนต้องการแก้ไขว่ามีสิ่งใดหรือเหตุการณ์ใดบ้างที่เกิดก่อนพฤติกรรมนั้นๆและผลที่เกิดขึ้นตามมาภายหลังการแสดงพฤติกรรมนั้นๆเป็นอย่างไร 2.5 เมื่อนักเรียนเข้าใจถึงข้อเสียของการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวและนักเรียนต้องการจะแก้ไขแล้วผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนทำสัญญาเพื่อที่จะดำเนินการแก้ไข 2.6 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม โดยการใช้ตัวแบบวิดิทัศน์

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			จากนั้นให้นักเรียนแสดงตามตัวแบบจากวิดิทัศน์ ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น และความรู้สึกเกี่ยวกับการแสดงตามตัวแบบ ผู้ให้คำปรึกษาให้ข้อมูลย้อนกลับ การชี้แนะ และการเสริมแรงทางสังคมแก่นักเรียนที่ สามารถแสดงตามตัวแบบได้ถูกต้องและ แสดงความคิดเห็นได้เป็นอย่างดี <u>ขั้นที่ 3</u> ขั้นยุติการให้คำปรึกษา 3.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนสรุปผลและสาระที่ ได้จากการให้คำปรึกษา 3.2 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติมพร้อมทั้งเปิด โอกาสให้นักเรียนซักถาม 3.3 ผู้ให้คำปรึกษานัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป
6 - 7	ลดพฤติกรรม ก้าวร้าวด้วย พฤติกรรมที่พึง ประสงค์	ให้นักเรียนเรียนรู้ พฤติกรรมที่พึง ประสงค์และเรียนรู้ แนวทางในการหลีกเลี่ยงพฤติกรรม ก้าวร้าว	การทดลองครั้งที่ 6 – 7 มีวิธีการในการดำเนินการให้คำ ปรึกษาเช่นเดียวกัน โดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบ ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม คือ เทคนิคกรณีตัวอย่าง การให้ ข้อมูลย้อนกลับ การชี้แนะ และการเสริมแรงทางสังคม ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ <u>ขั้นที่ 1</u> ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา 1.1 ผู้ให้คำปรึกษาสร้างสายสัมพันธ์ 1.2 ผู้ให้คำปรึกษาสอบถามความก้าวหน้าเกี่ยวกับ การแก้ไขพฤติกรรมก้าวร้าวที่นักเรียนได้

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			ดำเนินการไปแล้ว <u>ขั้นที่ 2</u> ขั้นตอนการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ 2.1 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคต่างๆในการให้คำปรึกษา ได้แก่ การฟัง การสะท้อนความรู้สึก การใช้คำถามปลายเปิดและปลายปิด การตีความ การสังเกต และการให้กำลังใจ เพื่อให้ให้นักเรียนระบุพฤติกรรมก้าวร้าวของตนเอง 2.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนเรียงลำดับพฤติกรรมที่ต้องการแก้ไขมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด 2.3 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนตั้งเป้าหมายว่าจะแก้ไขพฤติกรรมอะไร โดยพิจารณาว่าพฤติกรรมที่ต้องการแก้ไวนั้นสามารถทำได้มากน้อยเพียงใด และต้องไม่เกินความสามารถที่นักเรียนจะปฏิบัติได้ 2.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนสำรวจพฤติกรรมที่นักเรียนต้องการแก้ไขว่ามีสิ่งใดหรือเหตุการณ์ใดบ้างที่เกิดก่อนพฤติกรรมนั้นๆ และผลที่เกิดขึ้นตามมาภายหลังการแสดงพฤติกรรมนั้นๆเป็นอย่างไร 2.5 เมื่อนักเรียนเข้าใจถึงข้อเสียของการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวและต้องการจะแก้ไขแล้ว ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนทำสัญญาเพื่อที่จะได้ดำเนินการแก้ไข

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			2.6 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม โดยการใช้กรณีตัวอย่าง การให้ข้อมูลย้อนกลับ การชี้แนะและการเสริมแรงทางสังคม ดังต่อไปนี้ 2.6.1 ผู้ให้คำปรึกษาแจกเอกสารกรณีตัวอย่าง 2.6.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนศึกษาเรื่องจากกรณีตัวอย่างนั้น 2.6.3 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนวิเคราะห์และอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องในกรณีตัวอย่างที่ได้ศึกษานั้น <u>ขั้นที่ 3</u> ขั้นยุติการให้คำปรึกษา 3.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนสรุปผลและสาระที่ได้จากการให้คำปรึกษา 3.2 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม 3.3 ผู้ให้คำปรึกษานัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป
8	ยุติการให้คำปรึกษาและปัจฉิมนิเทศ	เพื่อให้นักเรียนสรุปผลจากการเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว	<u>ขั้นที่ 1</u> ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา 1.1 ผู้ให้คำปรึกษาสร้างสัมพันธภาพกับนักเรียนในกลุ่ม 1.2 ผู้ให้คำปรึกษาสอบถามความก้าวหน้าในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			<u>ขั้นที่ 2</u> ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา 2.1 ผู้ให้คำปรึกษาสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับผลของการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว 2.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนสรุปผลหรือสิ่งที่ได้รับจากการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมในครั้งนี้ 2.3 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนเปรียบเทียบพฤติกรรมของตนเองระหว่างก่อนและหลังการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม 2.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนเสนอแนวทางที่จะปฏิบัติในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวต่อไป <u>ขั้นที่ 3</u> ขั้นสรุปและยุติการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาสรุปสาระที่ได้จากการให้คำปรึกษาครั้งนี้และให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นที่ได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้ จากนั้นผู้ให้คำปรึกษากล่าวขอบใจนักเรียนที่ให้ความร่วมมือและกล่าวปิดโปรแกรมการให้คำปรึกษา

โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

สำหรับกลุ่มทดลองที่ 1 และ 3

ครั้งที่ 1

ปฐมนิเทศและเริ่มต้นการให้คำปรึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับนักเรียนและระหว่างนักเรียนด้วยกัน เพื่อให้นักเรียนรู้สึกอบอุ่น ไว้วางใจ เป็นกันเอง และรู้สึกคุ้นเคยกับผู้ให้คำปรึกษา
2. เพื่อให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษา บทบาท และหน้าที่ของนักเรียน ตลอดจนระยะเวลาจำนวนครั้ง และสถานที่ในการให้คำปรึกษา

เวลา 60 นาที

อุปกรณ์

1. กระดาษสำหรับเขียน จำนวน 49 แผ่น
2. ปากกาจำนวน 7 ด้าม
3. ขอบจดหมายจำนวน 7 ซอง

วิธีดำเนินการ

1. ผู้ให้คำปรึกษาแนะนำตนเอง หลังจากนั้นให้นักเรียนแนะนำตนเอง
2. ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม “ชื่นชมความดี” เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับนักเรียนให้เกิดความรู้สึกอบอุ่นเป็นมิตรไว้วางใจ และเป็นกันเอง ดังนี้
 - 2.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนจัดที่นั่งเป็นรูปวงกลม
 - 2.2 ผู้ให้คำปรึกษาแจกกระดาษให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น ปากกาคคนละ 1 ด้าม
 - 2.3 ผู้ให้คำปรึกษาอธิบายให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับข้อตกลงของกิจกรรมนี้ดังนี้ คือ ให้นักเรียนซักถามเพื่อนเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนต้องการรู้จากเพื่อน หลังจากนั้นให้นำข้อมูลที่ได้หรือข้อมูลที่นักเรียนรู้จักเพื่อนมาแล้ว นำมาเขียน โดยมีข้อตกลงว่านักเรียนจะต้องเขียนชื่นชมเพื่อนเฉพาะความดีของเพื่อนเท่านั้น และให้เขียน 1 ข้อความต่อ 1 คน ลงในกระดาษที่แจกให้ ซึ่งนักเรียน

จะต้องเขียนชื่นชมเพื่อนทุกคน แล้วนำไปใส่ไว้ในซองจดหมาย โดยผู้ให้คำปรึกษาใช้เวลาในการพูดคุยซักถาม 20 นาที และเวลาในการเขียน 10 นาที

2.4 ผู้ให้คำปรึกษาเขียนชื่อนักเรียนไว้หน้าซองจดหมาย 1 คน ต่อ 1 ซอง
รวม 7 ซอง

2.5 ให้นักเรียนนำจดหมายที่เขียนถึงเพื่อนมาใส่ไว้ในซองให้ตรงกับชื่อที่อยู่หน้าซอง

2.6 ผู้ให้คำปรึกษาแจกซองจดหมายให้นักเรียนทุกคน แล้วให้นักเรียนอ่านจดหมายที่เพื่อนชื่นชมตน จากนั้นให้นักเรียนเลือกจดหมายฉบับที่นักเรียนชอบมากที่สุด 1 ฉบับ มาอ่านให้สมาชิกในกลุ่มฟัง

2.7 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าได้รับประโยชน์อะไร และนักเรียนรู้สึกอย่างไรต่อกิจกรรมนี้

3. ผู้ให้คำปรึกษาสรุปวัตถุประสงค์ของกิจกรรมว่า เพื่อให้ให้นักเรียนได้รู้จักกันดียิ่งขึ้นคุ้นเคยเป็นกันเองมากขึ้น และเพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับนักเรียนด้วยกันและระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับนักเรียน

4. ผู้ให้คำปรึกษาชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม บทบาทและหน้าที่ของนักเรียน วิธีการและกฎเกณฑ์ต่างๆ และเน้นการรักษาความลับตลอดจนชี้แจงโปรแกรมทั้งหมดในกระบวนการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มนักเรียนเข้าใจ

5. เปิดโอกาสให้นักเรียนในกลุ่มซักถามข้อสงสัยในการให้คำปรึกษา และให้นักเรียนช่วยกันสรุปผลและสาระที่ได้จากการให้คำปรึกษา

6. ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม

7. ผู้ให้คำปรึกษานัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตจากความกระตือรือร้นและการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
สำหรับกลุ่มทดลองที่ 1 และ 3
ครั้งที่ 2
ลักษณะพฤติกรรมก้าวร้าว

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนพิจารณาลักษณะของพฤติกรรมก้าวร้าวและบอกลักษณะของพฤติกรรมก้าวร้าวได้
2. เพื่อให้นักเรียนระบุพฤติกรรมก้าวร้าวที่ต้องการแก้ไข

เวลา 60 นาที

อุปกรณ์

1. รูปภาพ 2 รูป
2. หนังสือสัญญา

วิธีดำเนินการ

ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา

- 1.1 ผู้ให้คำปรึกษาสร้างสัมพันธภาพกับนักเรียนในกลุ่ม
- 1.2 ผู้ให้คำปรึกษาทบทวนวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการให้คำปรึกษา

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา

- 2.1 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคต่างๆในการให้คำปรึกษา ได้แก่ การฟัง การใช้คำถามปลายเปิดและปลายปิด การสะท้อนความรู้สึก การตีความ การสังเกต และการให้กำลังใจ เพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการกระทำที่แสดงความก้าวร้าวและพฤติกรรมก้าวร้าวนั้น ทำให้ผู้อื่นอับอาย เสียหาย ไม่พอใจ หรือไม่สบายใจ ซึ่งนักเรียนต้องการที่จะแก้ไขให้ลดน้อยลง
- 2.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนระบุพฤติกรรมก้าวร้าวที่ต้องการแก้ไข โดยเรียงลำดับพฤติกรรมที่นักเรียนต้องการแก้ไขมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด

2.3 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนตั้งเป้าหมายว่าจะแก้ไขพฤติกรรมอะไร โดยพิจารณาว่าพฤติกรรมที่นักเรียนต้องการแก้ไอนั้นสามารถทำได้มากน้อยเพียงใด และต้องไม่เกินความสามารถที่นักเรียนจะปฏิบัติได้

2.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนสำรวจพฤติกรรมที่นักเรียนต้องการแก้ไขว่ามีสิ่งใดหรือเหตุการณ์ใดบ้างที่เกิดก่อนพฤติกรรมนั้นๆ และผลที่เกิดขึ้นตามมาภายหลังการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ เป็นอย่างไร

2.5 เมื่อนักเรียนเข้าใจถึงข้อเสียของการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวและต้องการแก้ไขแล้ว ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนทำสัญญา เพื่อที่จะดำเนินการแก้ไขต่อไป

2.6 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม โดยการใช้เทคนิคตัวแบบสัญลักษณ์ การชี้แนะ การให้ข้อมูลย้อนกลับและการเสริมแรงทางสังคม ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.6.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนดูตัวแบบรูปภาพที่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวในเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์ ดังนี้

รูปภาพที่ 1 เป็นรูปภาพเด็กกำลังตีศีรษะเพื่อนด้วยหนังสือเรียนซึ่งเพื่อนนั่งอยู่ข้างหน้าตน และเป็นเวลาที่ครูกำลังเขียนกระดาน

รูปภาพที่ 2 เป็นรูปภาพเด็กชาย 2 คนกำลังผลักกันตรงมุมห้องเรียนขณะที่ครูให้ทำงาน

2.6.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับเหตุการณ์ในรูปภาพที่ 1 และรูปภาพที่ 2 ว่าเป็นเหตุการณ์ที่แสดงถึงพฤติกรรมลักษณะใดเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด

2.6.3 ผู้ให้คำปรึกษาให้ข้อมูลย้อนกลับ และการชี้แนะขณะที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นและให้แรงเสริมทางสังคมเมื่อนักเรียนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการแสดงความคิดเห็นและแสดงความคิดเห็นได้ในแนวทางที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 3 ขั้นชุดการให้คำปรึกษา

3.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนสรุปสาระที่ได้จากการให้คำปรึกษา

3.2 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติมพร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

3.3 ผู้ให้คำปรึกษานัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป

การประเมินผล

สังเกตจากความร่วมมือในการแสดงความคิดเห็น การสรุปผลของนักเรียน และจากการอภิปรายร่วมกัน

โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

สำหรับกลุ่มทดลองที่ 1 และ 3

ครั้งที่ 3 – 5

การลดพฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาท่าทางและภาษาถ้อยคำ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการลดพฤติกรรมก้าวร้าว
2. เพื่อให้นักเรียนทราบผลการปฏิบัติของการลดพฤติกรรมก้าวร้าว

เวลา 60 นาที

อุปกรณ์

1. วิดีทัศน์ เรื่อง “ ล้อซื้อพ่อหรือซื้อแม่ของเพื่อน ” สำหรับการทดลองครั้งที่ 3
เรื่อง “ ขว้างปาสิ่งของของเพื่อน ” สำหรับการทดลองครั้งที่ 4
เรื่อง “ คำด้วยถ้อยคำหยาบคาย ” สำหรับการทดลองครั้งที่ 5
2. หนังสือสัญญา

วิธีดำเนินการ

ขั้นที่ 1 เริ่มต้นการให้คำปรึกษา

- 1.1 ผู้ให้คำปรึกษาสร้างสัมพันธภาพกับนักเรียนในกลุ่ม
- 1.2 ผู้ให้คำปรึกษาสอบถามความก้าวหน้าเกี่ยวกับการแก้ไขพฤติกรรม

ก้าวร้าวที่นักเรียนได้ดำเนินการไปแล้ว

ขั้นที่ 2 ขั้นตอนการให้คำปรึกษา

ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการให้คำปรึกษาเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 2.1 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคต่างๆในการให้คำปรึกษา ได้แก่ การฟัง การใช้คำถามปลายเปิดและปลายปิด การสะท้อนความรู้สึก การตีความ การสังเกต และการให้กำลังใจ เพื่อให้นักเรียนระบุพฤติกรรมก้าวร้าวของตนเองที่ต้องการแก้ไข

2.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนเรียงลำดับพฤติกรรมที่นักเรียนต้องการแก้ไขมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด

2.3 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนตั้งเป้าหมายว่าจะแก้ไขพฤติกรรมอะไร โดยพิจารณาว่าพฤติกรรมที่นักเรียนต้องการแก้ไวนั้นสามารถทำได้มากน้อยเพียงใด และต้องไม่เกินความสามารถที่นักเรียนจะปฏิบัติได้

2.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนสำรวจพฤติกรรมที่นักเรียนต้องการแก้ไขว่ามีสิ่งใดหรือเหตุการณ์ใดบ้างที่เกิดก่อนพฤติกรรมนั้น ๆ และผลที่เกิดขึ้นตามมาภายหลังการแสดงพฤติกรรมนั้นๆเป็นอย่างไร

2.5 เมื่อนักเรียนเข้าใจถึงข้อเสียของการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวและนักเรียนต้องการที่จะแก้ไขพฤติกรรมก้าวร้าวเหล่านั้นๆ ผู้ให้คำปรึกษาจึงให้นักเรียนทำสัญญาเพื่อที่จะดำเนินการแก้ไขต่อไป

2.6 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคในการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม โดยใช้เทคนิคแม่แบบ การชี้แนะ การเสริมแรงทางสังคมและการให้ข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.6.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนดูตัวแบบจากวีดิทัศน์

2.6.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนแสดงบทบาทตามวีดิทัศน์

2.6.3 ผู้ให้คำปรึกษาให้การชี้แนะ และการเสริมแรงทางสังคมแก่นักเรียนที่สามารถแสดงตามตัวแบบได้ถูกต้อง

2.6.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกเกี่ยวกับการแสดงตามตัวแบบ

ขั้นที่ 3 ขั้นยุติการให้คำปรึกษา

3.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนสรุปผลและสาระที่ได้จากการให้คำปรึกษา

3.2 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติมพร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

3.3 ผู้ให้คำปรึกษานัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการให้คำปรึกษา

ครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงกิจกรรมเทคนิคแม่แบบ
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

สำหรับกลุ่มทดลองที่ 1 และ 3

ครั้งที่ 6-7

ลดพฤติกรรมก้าวร้าวด้วยพฤติกรรมที่พึงประสงค์

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้พฤติกรรมที่พึงประสงค์ และเรียนรู้แนวทางในการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมก้าวร้าว

เวลา 60 นาที

อุปกรณ์

1. กระดาษ
2. ปากกา
3. เอกสารกรณีตัวอย่าง เรื่อง “วาจาไพเราะ” สำหรับการทดลองครั้งที่ 6
เรื่อง “กิริยาน่ารัก” สำหรับการทดลองครั้งที่ 7
4. หนังสือสัญญา
5. บัตรงาน

วิธีดำเนินการ

ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา

- 1.1 ผู้ให้คำปรึกษาสร้างสายสัมพันธ์
- 1.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนรายงานความก้าวหน้าเกี่ยวกับการแก้ไข

พฤติกรรมก้าวร้าวที่นักเรียนได้ดำเนินการไปแล้ว

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา

ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคต่างๆในการให้คำปรึกษา ได้แก่ การฟัง การสะท้อนความรู้สึก การใช้คำถามปลายเปิดและปลายปิด การตีความ การสังเกต และการให้กำลังใจ เพื่อให้ นักเรียนระบุพฤติกรรมก้าวร้าวของตนเอง

2.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนเรียงลำดับพฤติกรรมก้าวร้าวที่นักเรียนต้องการแก้ไขมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด

2.3 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนตั้งเป้าหมายว่าจะแก้ไขพฤติกรรมอะไร โดยพิจารณาว่าพฤติกรรมที่นักเรียนต้องการแก้ไวนั้นสามารถทำได้มากน้อยเพียงใด และต้องไม่เกินความสามารถที่นักเรียนจะปฏิบัติได้

2.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนสำรวจพฤติกรรมที่นักเรียนต้องการแก้ไขว่ามีสิ่งใดหรือเหตุการณ์ใดบ้างที่เกิดก่อนพฤติกรรมนั้นๆ และผลที่เกิดขึ้นตามมาภายหลังการแสดงพฤติกรรมนั้นๆเป็นอย่างไร

2.5 เมื่อนักเรียนเข้าใจถึงข้อเสียของการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวและนักเรียนต้องการที่จะแก้ไขพฤติกรรมก้าวร้าวเหล่านั้นๆ ผู้ให้คำปรึกษาจึงให้นักเรียนทำสัญญาเพื่อที่จะดำเนินการแก้ไขต่อไป

2.6 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคในการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม ได้แก่ กรณีตัวอย่าง การชี้แนะ และการเสริมแรงทางสังคม ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.6.1 ผู้ให้คำปรึกษาแจกเอกสารกรณีตัวอย่าง

2.6.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนศึกษาเรื่องจากกรณีตัวอย่าง

2.6.3 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนอภิปรายและวิเคราะห์บทบาทของแต่ละคนในเรื่องจากกรณีตัวอย่างว่ามีพฤติกรรมอย่างไร โดยวิเคราะห์พฤติกรรมของแต่ละคนตามหัวข้อในบัตรงาน ดังต่อไปนี้

ก. ใครมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมที่สุด เพราะเหตุใด

ข. ใครมีพฤติกรรมที่เหมาะสมที่สุด เพราะเหตุใด

ค. นักเรียนรู้สึกอย่างไรต่อบทบาทของแต่ละคน เพราะเหตุใด

ง. นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจในเรื่องอะไรบ้าง และจะนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไรบ้าง

ขั้นที่ 3 ขั้นยุติการให้คำปรึกษา

3.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนสรุปผลและสาระที่ได้จากการให้คำปรึกษา

3.2 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติมพร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

3.3 ผู้ให้คำปรึกษานัดหมายวัน เวลาและสถานที่ในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมกิจกรรมกรณีตัวอย่าง
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

สำหรับกลุ่มทดลองที่ 1 และ 3

ครั้งที่ 8

ยุติการให้คำปรึกษาและปัจฉิมนิเทศ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนสรุปผลจากการเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว

เวลา 60 นาที

อุปกรณ์ -

วิธีดำเนินการ

ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา

- 1.1 ผู้ให้คำปรึกษาสร้างสัมพันธภาพกับนักเรียนในกลุ่ม
- 1.2 ผู้ให้คำปรึกษาสอบถามความก้าวหน้าในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของ

นักเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา

2.1 ผู้ให้คำปรึกษาสนทนากับนักเรียนในกลุ่ม เกี่ยวกับผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว

2.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนช่วยกันสรุปผลหรือสิ่งที่นักเรียนได้รับจากการเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมในครั้งนี้

2.3 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของตนเองระหว่างก่อนและหลังการให้คำปรึกษา

2.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนเสนอแนวทางปฏิบัติในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวต่อไปในอนาคต

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและยุติการให้คำปรึกษา

ผู้ให้คำปรึกษาสรุปสาระที่ได้จากการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมและให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นที่ได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้ จากนั้นผู้ให้คำปรึกษากล่าวขอบใจนักเรียนที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และกล่าวปิดโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการสรุปผลของนักเรียน
2. สังเกตจากการเปรียบเทียบพฤติกรรมก่อนและหลังการให้คำปรึกษา
3. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
สำหรับกลุ่มทดลองที่ 2 และกลุ่มทดลองที่ 4

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
1	ปฐมนิเทศ	1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับนักเรียนและเพื่อให้ นักเรียนรู้สึกอบอุ่นใจ ไร้กังวลใจ เป็นกันเอง และรู้สึกคุ้นเคยกับ ผู้ให้คำปรึกษา 2. เพื่อให้ นักเรียนทราบ วัตถุประสงค์ของการ ให้คำปรึกษา บทบาท และหน้าที่ของนักเรียน ตลอดจนระยะเวลา จำนวนครั้งและสถานที่ ในการให้คำปรึกษา	1. ผู้ให้คำปรึกษาแนะนำตนเองและให้นักเรียนแนะนำตนเอง จากนั้นผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนร่วมทำกิจกรรม “เปิดใจฉัน” เพื่อสร้างสัมพันธภาพซึ่งกันและกัน 2. ผู้ให้คำปรึกษาชี้แจงวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษา บทบาทและหน้าที่ของนักเรียน วิธีการและกฎเกณฑ์ต่างๆ ตลอดจนระยะเวลา จำนวนครั้ง และสถานที่ในการให้ คำปรึกษา 3. ผู้ให้คำปรึกษาเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย เกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆแล้วให้นักเรียนสรุปผลและ สารที่ได้จากการให้คำปรึกษา 4. ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม 5. ผู้ให้คำปรึกษานัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการให้ คำปรึกษาครั้งต่อไป
2	ลักษณะ พฤติกรรม ก้าวร้าว	1. เพื่อให้ นักเรียน พิจารณาลักษณะของ พฤติกรรมก้าวร้าวและ บอกลักษณะของ พฤติกรรมก้าวร้าวได้ 2. เพื่อให้ นักเรียนระบุ พฤติกรรมก้าวร้าวที่ ต้องการปรับปรุงแก้ไข	<u>ขั้นที่ 1</u> ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาสร้างสายสัมพันธ์ และทบทวนการ ให้คำปรึกษาครั้งที่แล้ว <u>ขั้นที่ 2</u> ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการให้คำปรึกษาเพื่อลด พฤติกรรมก้าวร้าวตามขั้นตอน ดังนี้ 2.1 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคต่างๆในการให้คำ ปรึกษา ได้แก่ การฟัง การใช้คำถามปลายเปิด และปลายปิด การสะท้อนความรู้สึก

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
2			การตีความ การสังเกต และการให้กำลังใจเพื่อให้ นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการกระทำที่แสดง ความก้าวร้าวและพฤติกรรมก้าวร้าวนั้นทำให้ผู้อื่น อับอาย เสียหาย ไม่พอใจ หรือไม่สบายใจ ซึ่ง นักเรียนต้องการที่จะแก้ไข 2.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนระบุพฤติกรรมก้าวร้าวที่ ต้องการแก้ไขโดยเรียงลำดับพฤติกรรมที่นักเรียน ต้องการแก้ไขมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด 2.3 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนตั้งเป้าหมายว่าจะแก้ไข พฤติกรรมอะไร โดยพิจารณาว่าพฤติกรรมที่นักเรียน ต้องการแก้ไวนั้นสามารถทำได้มากน้อยเพียงใดและ ต้องไม่เกินความสามารถที่นักเรียนจะปฏิบัติได้ 2.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนสำรวจพฤติกรรมที่นักเรียน ต้องการแก้ไขว่ามีสิ่งใดหรือเหตุการณ์ใดบ้างที่เกิด ก่อนพฤติกรรมนั้นๆและผลที่เกิดขึ้นตามมาภายหลัง การแสดงพฤติกรรมนั้นๆเป็นอย่างไร 2.5 เมื่อนักเรียนเข้าใจถึงข้อเสียของการแสดงพฤติกรรม ก้าวร้าวและต้องการจะแก้ไขแล้วผู้ให้คำปรึกษาให้ นักเรียนทำสัญญาเพื่อที่จะดำเนินการแก้ไข 2.6 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบ พฤติกรรมนิยม ได้แก่ การให้ตัวแบบรูปภาพ การให้ ข้อมูลย้อนกลับ การชี้แนะ และการเสริมแรงทาง สังคม โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ 2.6.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนดูตัวแบบรูปภาพที่ แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวในเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์ 2.6.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับลักษณะของพฤติกรรมก้าวร้าว

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			2.6.3 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ 2.6.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้ข้อมูลย้อนกลับ การชี้แนะและการเสริมแรงทางสังคมเมื่อนักเรียนแสดงความคิดเห็นได้ถูกต้อง <u>ขั้นที่ 3</u> ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนสรุปผลและสาระที่ได้จากการให้คำปรึกษา แล้วผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม จากนั้นผู้ให้คำปรึกษานัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป
3-5	การลดพฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาท่าทางและภาษา ถ้อยคำ ได้แก่ ดี ผิดๆ เตะ แย้งของจากเพื่อน ขว้างปาสิ่งของ ขัดขืนเพื่อน ตวาดตะโกนเมื่อโกรธ คำด่าว่าถ้อยคำหยาบคาย ถ้อยคำพ้อหรือชื่อแม่ของเพื่อน พุดห้วน ไม่มีหางเสียง	1. เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการลดพฤติกรรมก้าวร้าว 2. เพื่อให้นักเรียนทราบผลของการปฏิบัติของการลดพฤติกรรมก้าวร้าว	ครั้งที่ 3-5 มีวิธีการดำเนินการให้คำปรึกษาเช่นเดียวกัน โดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม ได้แก่ เทคนิคแม่แบบวิถีทัศน์ การชี้แนะ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการเสริมแรงทางสังคม โดยมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้ <u>ขั้นที่ 1</u> ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา 1.1 ผู้ให้คำปรึกษาสร้างสายสัมพันธ์ 1.2 ผู้ให้คำปรึกษาสอบถามความก้าวหน้าเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าวที่นักเรียนได้แก้ไขไปแล้ว <u>ขั้นที่ 2</u> ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ 2.1 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคต่างๆ ในการให้คำปรึกษา ได้แก่ การฟัง การการสะท้อนความรู้สึก การใช้คำถามปลายเปิดและปลายปิด การตีความ การให้กำลังใจ เพื่อให้ นักเรียนระบุพฤติกรรมก้าวร้าวของตนเอง 2.2 ให้นักเรียนเรียงลำดับพฤติกรรมที่นักเรียนต้องการแก้ไขมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
	พูดเยาะเย้ย		2.3 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนตั้งเป้าหมายว่าจะแก้ไขพฤติกรรมอะไร โดยพิจารณาว่าพฤติกรรมที่นักเรียนต้องการแก้ไวนั้นสามารถทำได้มากน้อยเพียงใด และต้องไม่เกินความสามารถที่นักเรียนจะปฏิบัติได้ 2.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนสำรวจพฤติกรรมที่นักเรียนต้องการแก้ไขว่ามีสิ่งใดหรือเหตุการณ์ใดบ้างที่เกิดก่อนพฤติกรรมนั้นๆ และผลที่เกิดขึ้นตามมาภายหลังการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ เป็นอย่างไร 2.5 เมื่อนักเรียนเข้าใจถึงข้อเสียของการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวและต้องการจะแก้ไขแล้วผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนทำสัญญาเพื่อที่จะดำเนินการแก้ไข 2.6 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม โดยการใช้เทคนิคแม่แบบ โดยให้นักเรียนดูตัวแบบจากวีดิทัศน์ ให้แสดงบทบาทตามวีดิทัศน์จากนั้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ผู้ให้คำปรึกษาให้ข้อมูลย้อนกลับ การชี้แนะ การเสริมแรงทางสังคมแก่นักเรียน เมื่อนักเรียนสามารถแสดงตามตัวแบบ ได้ถูกต้อง <u>ขั้นที่ 3</u> ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนสรุปผลและสาระที่ได้จากการให้คำปรึกษา พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม และผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			จากนั้นผู้ให้คำปรึกษานัดหมายวัน เวลา และ สถานที่ในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป
6 - 7	ลดพฤติกรรม ก้าวร้าวด้วย พฤติกรรมที่พึง ประสงค์	1. ให้นักเรียนเรียนรู้ พฤติกรรมที่พึง ประสงค์และเรียนรู้ แนวทางใน การหลีกเลี่ยง พฤติกรรมก้าวร้าว	การทดลองครั้งที่ 6-7 มีวิธีการดำเนินการให้คำปรึกษาเช่น เดียวกัน โดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม ได้แก่ กรณีตัวอย่าง การให้ข้อมูลย้อนกลับ การชี้แนะ การ เสริมแรงทางสังคม ซึ่งมีขั้นตอนในการให้คำปรึกษา ดังนี้ <u>ขั้นที่ 1</u> ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา 1.1 ผู้ให้คำปรึกษาสร้างสายสัมพันธ์ 1.2 ผู้ให้คำปรึกษาสอบถามความก้าวหน้าเกี่ยวกับ พฤติกรรมก้าวร้าวที่นักเรียนได้แก้ไขไปแล้ว <u>ขั้นที่ 2</u> ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ 2.1 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคต่างๆในการให้ คำปรึกษา ได้แก่ การฟัง การสะท้อนความรู้สึก การใช้คำถามปลายเปิดและปลายปิด การตีความ และการให้กำลังใจ เพื่อให้ นักเรียนระบุ พฤติกรรมก้าวร้าวของตนเอง 2.2 ให้นักเรียนเรียงลำดับพฤติกรรมที่ต้องการแก้ไข มากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด 2.3 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนตั้งเป้าหมายว่าจะ แก้ไขพฤติกรรมอะไร โดยพิจารณาว่าพฤติกรรม ที่ต้องการแก้ไวนั้นสามารถทำได้มากน้อย เพียงใด และต้องไม่เกินความสามารถที่นักเรียน จะปฏิบัติได้ 2.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนสำรวจพฤติกรรมที่ นักเรียนต้องการแก้ไขว่ามีสิ่งใดหรือเหตุการณ์ ใดบ้างที่เกิดก่อนพฤติกรรมนั้นๆและผลที่

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			เกิดขึ้นตามมาภายหลังการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ เป็นอย่างไร 2.5 เมื่อนักเรียนเข้าใจถึงข้อเสียของการแสดงพฤติกรรม ก้าวร้าวและต้องการที่จะแก้ไขแล้วผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนทำสัญญาเพื่อที่จะดำเนินการแก้ไข 2.6 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบ พฤติกรรมนิยม ได้แก่ กรณีตัวอย่าง การให้ข้อมูลย้อนกลับ การชี้แนะ และการเสริมแรงทางสังคม โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้ 2.6.1 ผู้ให้คำปรึกษาแจกเอกสารกรณีตัวอย่าง 2.6.2 ให้นักเรียนศึกษาเรื่องจากกรณีตัวอย่าง 2.6.3 ให้นักเรียนวิเคราะห์และตอบคำถามเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างที่ได้ศึกษา <u>ขั้นที่ 3</u> ขั้นยุติการให้คำปรึกษา 3.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนสรุปผลและสาระที่ได้จากการให้คำปรึกษาและเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม 3.2 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม 3.3 ผู้ให้คำปรึกษานัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
8	ยุติการให้คำปรึกษาและปัจจัยมีนัย	เพื่อให้นักเรียนสรุปผล การเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว	<u>ขั้นที่ 1</u> ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา 1.1 ผู้ให้คำปรึกษาสร้างสายสัมพันธ์ 1.2 ผู้ให้คำปรึกษาสอบถามความก้าวหน้าในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน <u>ขั้นที่ 2</u> ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา 2.1 ผู้ให้คำปรึกษาสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับผลของการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว 2.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนสรุปผลหรือสิ่งที่ได้จากการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมครั้งนี้ 2.3 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของตนเองระหว่างก่อนและหลังการให้คำปรึกษา 2.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนเสนอแนวทางปฏิบัติในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวต่อไปในอนาคต <u>ขั้นที่ 3</u> ขั้นสรุปและยุติการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาสรุปสาระที่ได้จากการให้คำปรึกษาครั้งนี้ และกล่าวขบใจนักเรียนที่ให้ความร่วมมือและกล่าวปิดการให้คำปรึกษา

โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

สำหรับกลุ่มทดลองที่ 2 และ 4

ครั้งที่ 1

ปฐมนิเทศและเริ่มต้นการให้คำปรึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับนักเรียนเพื่อให้นักเรียนรู้สึกอบอุ่นใจ ไว้วางใจ เป็นกันเอง และรู้สึกคุ้นเคยกับผู้ให้คำปรึกษา
2. เพื่อให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษา บทบาทและหน้าที่ของนักเรียน ตลอดจนระยะเวลา จำนวนครั้ง และสถานที่ในการให้คำปรึกษา

เวลา 50 นาที

อุปกรณ์

1. กระดาษตัดเป็นรูปหัวใจ
2. ซองสำหรับใส่กระดาษรูปหัวใจ
3. ปากกา

วิธีดำเนินการ

1. ผู้ให้คำปรึกษาแนะนำตัวเองให้นักเรียนรู้จัก และให้นักเรียนแนะนำตัวเอง จากนั้นผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนทำกิจกรรม “เปิดใจฉัน” โดยผู้ให้คำปรึกษาแจกซองกระดาษ ซึ่งในซองกระดาษมีกระดาษรูปหัวใจสำหรับให้นักเรียนเขียน และแจกปากกาให้แก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนเขียนบางสิ่งบางอย่างเปิดเผยตนเอง ดังนี้

1.1 เขียนรายละเอียดเกี่ยวกับตนเอง คือ ชื่อ – สกุล ชื่อเล่น สิ่งที่ชอบทำและสิ่งที่ไม่ชอบทำ

1.2 ขณะอยู่ในห้องเรียน นักเรียนต้องการให้เพื่อนปฏิบัติตนอย่างไรเขียนมา 2 ข้อ และสิ่งที่ไม่ชอบให้เพื่อนปฏิบัติตนต่อนักเรียน เขียนมา 2 ข้อ

1.3 เมื่อนักเรียนเขียนเสร็จแล้ว เสนอต่อผู้ให้คำปรึกษา จากนั้นผู้ให้คำปรึกษาและนักเรียนช่วยกันสรุปวัตถุประสงค์ของกิจกรรม ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้ให้คำปรึกษาและนักเรียนได้รู้จักกันดียิ่งขึ้นและเป็นการสร้างความคุ้นเคย

2. ผู้ให้คำปรึกษาชี้แจงวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษา บทบาทและหน้าที่ของนักเรียน ระยะเวลาและจำนวนครั้งในการให้คำปรึกษา ตลอดจนสถานที่ในการให้คำปรึกษาให้นักเรียนทราบ

3. ผู้ให้คำปรึกษาเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและให้นักเรียนสรุปสาระที่ได้จากการให้คำปรึกษาครั้งนี้ และผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่ม

4. ผู้ให้คำปรึกษานัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป

การประเมินผล

สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การให้ความร่วมมือ และการซักถามของนักเรียน

โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

สำหรับกลุ่มทดลองที่ 2 และ 4

ครั้งที่ 2

ลักษณะพฤติกรรมก้าวร้าว

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนพิจารณาลักษณะของพฤติกรรมก้าวร้าวและบอกลักษณะของพฤติกรรมก้าวร้าวได้
2. เพื่อให้นักเรียนระบุพฤติกรรมก้าวร้าวที่ต้องการแก้ไข

เวลา 50 นาที

- อุปกรณ์
1. รูปภาพ 2 รูป
 2. หนังสือสัญญา

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา
 - 1.1 ผู้ให้คำปรึกษาสร้างสายสัมพันธ์กับนักเรียน
 - 1.2 ผู้ให้คำปรึกษาทบทวนเรื่องที่ได้ให้คำปรึกษาไปเมื่อครั้งที่แล้ว
2. ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา

ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการให้คำปรึกษา โดยมีขั้นตอนในการให้คำปรึกษาดังนี้

 - 2.1 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคในการให้คำปรึกษาทั่วไป ได้แก่ การฟัง การใช้คำถามปลายเปิดและปลายปิด การสะท้อนความรู้สึก การตีความ การสังเกต และการให้กำลังใจ เพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการกระทำที่แสดงถึงความก้าวร้าว และพฤติกรรมก้าวร้าว นั้นทำให้ผู้อื่นอับอาย เสียหาย ไม่พอใจ หรือไม่สบายใจ ซึ่งนักเรียนต้องการที่จะแก้ไขให้ลดน้อยลง
 - 2.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนระบุพฤติกรรมก้าวร้าวที่ต้องการแก้ไขโดยเรียงลำดับพฤติกรรมที่นักเรียนต้องการแก้ไขมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด
 - 2.3 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนตั้งเป้าหมายว่าจะแก้ไขพฤติกรรมอะไร โดยพิจารณาว่าพฤติกรรมที่นักเรียนต้องการแก้ไวนั้นสามารถทำได้มากน้อยเพียงใด และต้องไม่เกินความสามารถที่นักเรียนจะปฏิบัติได้

2.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนสำรวจพฤติกรรมที่นักเรียนต้องการแก้ไขว่ามีสิ่งใดหรือเหตุการณ์ใดบ้างที่เกิดก่อนพฤติกรรมนั้นๆ และผลที่เกิดขึ้นตามมาภายหลังการแสดงพฤติกรรมนั้นๆเป็นอย่างไร

2.5 เมื่อนักเรียนเข้าใจถึงข้อเสียของการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวและต้องการแก้ไขแล้วผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนทำสัญญา เพื่อที่จะดำเนินการแก้ไขต่อไป

2.6 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ได้แก่ เทคนิคการให้ตัวแบบสัญลักษณ์ การให้ข้อมูลย้อนกลับ การชี้แนะ และการเสริมแรงทางสังคม โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

2.6.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนดูตัวแบบรูปภาพที่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวในเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์ คือ

รูปภาพที่ 1 เป็นรูปภาพเด็กกำลังตีศีรษะเพื่อนด้วยหนังสือ ซึ่งเพื่อนนั่งอยู่ข้างหน้าตน และเป็นเวลาขณะที่ครูกำลังเขียนกระดาน

รูปภาพที่ 2 เป็นรูปภาพเด็กชาย 2 คน กำลังผลักกันหลังห้องเรียน ขณะที่ครูให้งานทำ

2.6.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและอภิปรายเกี่ยวกับเหตุการณ์ในรูปภาพที่ 1 และรูปภาพที่ 2 ว่าเป็นเหตุการณ์ที่แสดงความหมายในลักษณะของพฤติกรรมอะไร เป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด

2.6.3 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมที่พึงประสงค์หลังจากที่นักเรียนได้ดูรูปภาพทั้งสองรูปภาพไปแล้ว ให้นักเรียนแยกแยะว่าพฤติกรรมที่พึงประสงค์ พฤติกรรมที่เหมาะสมนั้น ควรเป็นอย่างไร

2.6.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้ข้อมูลย้อนกลับ และการชี้แนะขณะที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นและให้เสริมแรงทางสังคมเมื่อนักเรียนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีและแสดงความคิดเห็นได้ในแนวทางที่ถูกต้อง

3. ขั้นตอนการให้คำปรึกษา

3.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนสรุปผลและแนวทางการแก้ไขที่ได้จากการให้คำปรึกษาในครั้งนี้

3.2 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม

3.3 ผู้ให้คำปรึกษานัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป

การประเมินผล

สังเกตจากความร่วมมือในการแสดงความคิดเห็น การอภิปรายร่วมกันและจากการสรุปผลของนักเรียน

โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

สำหรับกลุ่มทดลองที่ 2 และ 4

ครั้งที่ 3-5

การลดพฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาท่าทางและภาษาถ้อยคำ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการลดพฤติกรรมก้าวร้าว
2. เพื่อให้นักเรียนทราบผลการปฏิบัติของการลดพฤติกรรมก้าวร้าว

เวลา 50 นาที

- อุปกรณ์
1. วิดีทัศน์ เรื่อง “ล้อซื้อพ่อหรือซื้อแม่ของเพื่อน” สำหรับการทดลองครั้งที่ 3
เรื่อง “ขว้างปาสิ่งของของเพื่อน” สำหรับการทดลองครั้งที่ 4
เรื่อง “คำด้วยถ้อยคำหยาบคาย” สำหรับการทดลองครั้งที่ 5

2. หนังสือสัญญา

วิธีดำเนินการ

ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา

- 1.1 ผู้ให้คำปรึกษาสร้างสายสัมพันธ์
- 1.2 ผู้ให้คำปรึกษาสอบถามความก้าวหน้าเกี่ยวกับการลดพฤติกรรม

ก้าวร้าวที่นักเรียนได้ดำเนินการไปแล้ว

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา

ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการให้คำปรึกษาเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคต่างๆในการให้คำปรึกษา ได้แก่ การฟัง การสะท้อนความรู้สึก การใช้คำถามปลายเปิดและปลายปิด การตีความ การสังเกต และการให้กำลังใจ เพื่อให้นักเรียนระบุพฤติกรรมก้าวร้าวของตนเอง

2.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนเรียงลำดับพฤติกรรมที่นักเรียนต้องการแก้ไขมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด

2.3 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนตั้งเป้าหมายว่าจะแก้ไขพฤติกรรมอะไร โดยพิจารณาว่าพฤติกรรมที่นักเรียนต้องการแก้ไอนั้นสามารถทำได้มากน้อยแค่ไหน และต้องไม่เกินความสามารถที่นักเรียนจะปฏิบัติได้

2.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนสำรวจพฤติกรรมที่นักเรียนต้องการแก้ไขว่ามีสิ่งใดหรือเหตุการณ์ใดบ้างที่เกิดก่อนพฤติกรรมนั้นๆ และผลที่เกิดขึ้นตามมาภายหลังการแสดงพฤติกรรมนั้นๆเป็นอย่างไร

2.5 เมื่อนักเรียนเข้าใจถึงข้อเสียของการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว และนักเรียนต้องการที่จะแก้ไขพฤติกรรมก้าวร้าว นั้นๆ ผู้ให้คำปรึกษาจึงให้นักเรียนทำสัญญาเพื่อที่จะดำเนินการแก้ไขต่อไป

2.6 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม โดยใช้เทคนิคแม่แบบ การชี้แนะ การเสริมแรงทางสังคม และการให้ข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.6.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนดูตัวอย่างจากวิดีโอ

2.6.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนแสดงบทบาทตัวเด่นตามวิดีโอ

2.6.3 ผู้ให้คำปรึกษาให้การชี้แนะ และการเสริมแรงทางสังคมแก่นักเรียนที่สามารถแสดงตามตัวอย่างได้ถูกต้อง

2.6.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น และความรู้สึกเกี่ยวกับการแสดงตามตัวอย่าง

ขั้นที่ 3 ขั้นตอนการให้คำปรึกษา

ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนสรุปผลและสาระที่ได้จากการให้คำปรึกษาพร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม และผู้ให้คำปรึกษาสรุปผลเพิ่มเติม จากนั้นผู้ให้คำปรึกษานัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงกิจกรรมการเล่นแบบของเทคนิคแม่แบบ
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

สำหรับกลุ่มทดลองที่ 2 และ 4

ครั้งที่ 6-7

ลดพฤติกรรมก้าวร้าวด้วยพฤติกรรมที่พึงประสงค์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้พฤติกรรมที่พึงประสงค์
2. เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้แนวทางในการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมก้าวร้าว

เวลา 50 นาที

- อุปกรณ์
1. เอกสารกรณีตัวอย่าง เรื่อง “วาจาไพเราะ” สำหรับการทดลองครั้งที่ 6
เรื่อง “กิริยาน่ารัก” สำหรับการทดลองครั้งที่ 7
 2. กระดาษสำหรับเขียน
 3. ปากกา
 4. หนังสือสัญญา
 5. บัตรคำ

วิธีดำเนินการ

ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา

- 1.1 ผู้ให้คำปรึกษาสร้างสายสัมพันธ์
- 1.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนรายงานความก้าวหน้าเกี่ยวกับพฤติกรรม

ก้าวร้าวที่นักเรียนได้ดำเนินการไปแล้ว

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา

ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 2.1 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคต่างๆในการให้คำปรึกษา ได้แก่ การฟัง การสะท้อนความรู้สึก การใช้คำถามปลายเปิดและปลายปิด การตีความ การสังเกต และการให้กำลังใจ เพื่อให้ นักเรียนระบุพฤติกรรมก้าวร้าวของตนเอง
- 2.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนเรียงลำดับพฤติกรรมที่นักเรียนต้องการแก้ไข

มากที่สุดไปหาน้อยที่สุด

2.3 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนตั้งเป้าหมายว่าจะแก้ไขพฤติกรรมอะไร โดยพิจารณาว่าพฤติกรรมที่นักเรียนต้องการแก้ไวนั้นสามารถทำได้มากน้อยเพียงใด และต้องไม่เกินความสามารถที่นักเรียนจะปฏิบัติได้

2.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนสำรวจพฤติกรรมที่นักเรียนต้องการแก้ไขว่ามีสิ่งใดหรือเหตุการณ์ใดบ้างที่เกิดก่อนพฤติกรรมนั้นๆ และผลที่เกิดขึ้นตามมาภายหลังการแสดงพฤติกรรมนั้นๆเป็นอย่างไร

2.5 เมื่อนักเรียนเข้าใจถึงข้อเสียของการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว และนักเรียนต้องการที่จะแก้ไขพฤติกรรมก้าวร่ววนั้นๆ ผู้ให้คำปรึกษาจึงให้นักเรียนทำสัญญาเพื่อที่จะดำเนินการแก้ไขต่อไป

2.6 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม ได้แก่ กระจกตัวอย่าง การชี้แนะ และการเสริมแรงทางสังคม ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.6.1 ผู้ให้คำปรึกษาแจกเอกสารกรณีตัวอย่าง

2.6.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนศึกษาเรื่องจากกรณีตัวอย่าง

2.6.3 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนอภิปราย และวิเคราะห์บทบาทของแต่ละคนจากกรณีตัวอย่าง ว่ามีพฤติกรรมอย่างไร โดยวิเคราะห์ตามหัวข้อในบัตรงานดังต่อไปนี้

ก. ใครมีลักษณะพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมที่สุด เพราะเหตุใด

ข. นักเรียนคิดว่าใครมีพฤติกรรมที่เหมาะสมที่สุด เพราะเหตุใด

ค. นักเรียนรู้สึกอย่างไรต่อบทบาทของแต่ละคน เพราะเหตุใด

ง. นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจในเรื่องอะไรบ้าง และ

จะนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

ขั้นที่ 3 ขั้นยุติการให้คำปรึกษา

3.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนสรุปผล และสาระที่ได้จากการให้คำปรึกษาครั้งนี้ และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

3.2 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปผลเพิ่มเติม

3.3 ผู้ให้คำปรึกษานัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมกิจกรรมกรณีตัวอย่าง
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

สำหรับกลุ่มทดลองที่ 2 และ 4

ครั้งที่ 8

ยุติการให้คำปรึกษาและปัจฉิมนิเทศ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนสรุปผลการเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

เวลา 50 นาที

อุปกรณ์ -

วิธีดำเนินการ

ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา

- 1.1 ผู้ให้คำปรึกษาสร้างสายสัมพันธ์
- 1.2 ผู้ให้คำปรึกษาสอบถามความก้าวหน้าในการลดพฤติกรรมก้าวร้าว

ของนักเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา

2.1 ผู้ให้คำปรึกษาสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับผลของการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่ผ่านมาทั้งหมด

2.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนสรุปผลและสิ่งที่นักเรียนได้รับจากโปรแกรมการให้คำปรึกษาในครั้งนี้

2.3 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของตนเองระหว่างก่อนและหลังการให้คำปรึกษา

2.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนเสนอแนวทางปฏิบัติในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวต่อไปในอนาคต

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและยุติการให้คำปรึกษา

ผู้ให้คำปรึกษาสรุปสาระที่ได้จากการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม และกล่าวขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมือ และกล่าวปิดโปรแกรมการให้คำปรึกษา

การประเมินผล

1. สังเกตจากการสรุปผลของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน
3. สังเกตจากการเปรียบเทียบพฤติกรรมก่อนและหลังการให้คำปรึกษา

บทวิคีทัศน์

บทวิคีทัศน์ เรื่อง “ลื้อชื่อพ่อหรือชื่อแม่ของเพื่อน” สำหรับการทดลองครั้งที่ 3

ลำดับที่	ภาพ	คำบรรยาย
1	บทวิคีทัศน์เรื่อง “ลื้อชื่อพ่อหรือชื่อแม่ของเพื่อน”	ดนตรี
2	ในห้องเรียนชั่วโมงการทำงานและพื้นฐานอาชีพ คุณครูยืนอยู่หน้าห้องเรียนกำลังอธิบายงานที่ให้นักเรียนทำและให้นักเรียนแบ่งกลุ่มทำงาน	คุณครู “เมื่อนักเรียนเข้าใจแล้ว ครูจะให้ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม และเริ่มลงมือทำงานกันได้เลย” คุณครู “หัวหน้ามาช่วยครูหน่อย ช่วยหยิบกล่องฉลากบนโต๊ะครามาให้เพื่อนๆ จับฉลาก จะได้แบ่งกลุ่มทำงานกัน กลุ่มละ 6 คนนะ คนที่จับได้หมายเลขเหมือนกัน ให้อยู่กลุ่มเดียวกัน”
3	หัวหน้าเดินไปที่โต๊ะครู แล้วนำกล่องฉลากไปให้เพื่อนๆ จับฉลาก	
4	นักเรียนทั้งห้องเรียนเดินหากลุ่มของตนเอง ทุกคนเดินหาหมายเลขที่เหมือนกับตน สำหรับกลุ่ม 5 ซึ่งหัวหน้าก็จับฉลากได้หมายเลข 5 และเป็นผู้เรียกสมาชิก	หัวหน้า “ใครจับได้หมายเลข 5 มาที่นี้ กลุ่ม 5 อยู่ที่นี่ อยู่หลังห้องนี้” เอก “ฉันจับได้เบอร์ 5” บอด “ฉันด้วย” แก้ว “แหม! กลุ่มนี้ดีจัง มีแต่คนเก่งๆทั้งนั้น” เอ “ฉันเห็นด้วย ตอนนี้อามีสมาชิก 1, 2, 3, 4, 5, ก็ยังขาดอีกคนหนึ่งซิ” หัวหน้า “กลุ่ม 5 อยู่ที่นี่ ใครจับได้เบอร์ 5 มาที่นี้”
5	แดงกับพรเดินมาด้วยกัน	แดง “ฉันจับได้เบอร์ 5 เธอละ ได้เบอร์อะไร” พร “ฉันได้เบอร์ 3 ว้า! เราก็ไม่อยู่กลุ่มเดียวกัน ชินะ โน่นกลุ่มเธออยู่โน่น เอ้อ! กลุ่มฉันอยู่ที่นี่ ฉันไปละนะ”
6	แดงเดินไปที่กลุ่ม 5	แดง “ฉันจับได้เลข 5”

ลำดับที่	ภาพ	คำบรรยาย
7	เอ....ยกมือทำท่าจะตีแดง	เอ “พวกเราเรียกตั้งนาน มัวแต่ทำอะไรอยู่ ยายแจ้ว” บอ “เออใช่! คงจะไปขายดอกไม้ยังมั้ง” แดง “เอ๊ะ! เรียกชื่อเราก็ได้ทำไมต้องเรียกชื่อแม่เราด้วย” เอ “ทำไม ทำไม ก็หรือไม่จริงยายแจ้ว” แดง “ไม่ทำไมหรือดาบ๊ว เธอมันปากเก่งสงสัยจะกินถั่วมากไปหน่อย” เอ “ปะเคี้ยวถั่วเน็งแจ้ว” แดง “แถมะชิ ไอ้ดาบ๊ว” หัวหน้า “นี่ นี่!.....อย่าทะเลาะกัน เลิกล้อเลียนกันได้แล้ว มัวแต่ล้อชื่อพ่อแม่อยู่นั่นแหละ อยู่กลุ่มเดียวกันต้องทำงานด้วยกัน จะทะเลาะกันไปทำไม เลิกกันทีเถอะ เราขอร้อง ทั้งสองคนนะละ” แดง “ก็เอนะชิ เขาหาเรื่องก่อน พูดกันดีก็ได้” หัวหน้า “เออละ! เออละ! เราฟังอยู่ เรารู้ เอ และแดง เราขอร้องนะ เลิกทะเลาะกันที” เอ “ก็ได้” แดง “ตกลง เพื่อเห็นแก่หัวหน้านะ”
8	นักเรียนทั้งห้องเรียนเดินหากกลุ่มตนเอง แต่ละคนเดินหาหมายเลขที่เหมือนกับตน สำหรับกลุ่ม 5 หัวหน้าจับได้หมายเลข 5 ด้วย จึงเป็นผู้เรียกสมาชิก	หัวหน้า “ใครจับได้หมายเลข 5 มาที่นี่ กลุ่ม 5 อยู่ที่นี่” เอก “ฉันจับได้เบอร์ 5” บอ “ฉันด้วย” แก้ว “แหม! กลุ่มนี้ดีจัง มีแต่คนเก่งๆทั้งนั้น”

ลำดับที่	ภาพ	คำบรรยาย
9	แดงกับพรเดินมาด้วยกัน	เอ “ฉันเห็นด้วย ตอนนี้เรามีสมาชิก 1, 2, 3, 4, 5 ก็ขาดอีกคนหนึ่งซี” หัวหน้า “กลุ่ม 5 อยู่ที่นี่ ใครจับได้เบอร์ 5 มาที่นี่” แดง “ฉันจับได้เบอร์ 5 เธอจะได้เบอร์อะไร” พร “ฉันได้เบอร์ 3 ว่าเราก็คงไม่ได้ของกลุ่มเดียวกัน จีนะ โน่น กลุ่มเธออยู่โน่น เอ้อกลุ่มฉัน อยู่ที่นี่ ฉันไปละนะ”
10	แดงเดินไปที่กลุ่ม 5	แดง “ฉันจับได้เลข 5” เอ “คุณจับได้หมายเลข 5 อยู่กลุ่มเดียวกับพวกเรารึบ เรากำลังรออยู่เชียว ดิจจริงๆที่คุณได้มาอยู่กลุ่มนี้” บอด “ยินดีต้อนรับครับ” แดง “ขอบคุณค่ะ แต่ขอโทษด้วยนะที่มาช้า” เอ “ไม่เป็นไรครับ”

บทวิทัศน์

บทวิทัศน์เรื่อง “ขว้างปาสิ่งของของเพื่อน” สำหรับการทดลองครั้งที่ 4

ลำดับที่	ภาพ	คำบรรยาย
1	บทวิทัศน์ เรื่อง “ขว้างปาสิ่งของของเพื่อน”	ดนตรี
2	ในชั่วโมงวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ คุณครูให้นักเรียนทำการ์ด โดยใช้เศษวัสดุ ตกแต่ง คุณครูแจกกระดาษให้นักเรียน คนละ 1 แผ่น	คุณครู “ให้นักเรียนทำการ์ด โดยใช้เศษวัสดุที่นักเรียน เตรียมมาตกแต่งให้สวยงาม ใครจะวาดรูปแล้ว ระบายสีก็ได้แต่ต้องมีการตกแต่งด้วยเศษวัสดุ ผสมผสานไปด้วย” “ตัวอย่างครูจะติดไว้ที่กระดาน ให้นักเรียนมา ดูได้”
3	นักเรียนลงมือปฏิบัติงาน ขณะที่นักเรียน ลงมือปฏิบัติงาน ชาติเดินไปที่โต๊ะดาว	ชาติ “ขออิมยางลบหน่อย” ดาว “ไม่ได้ เราต้องใช้ รู้ว่าต้องใช้ทำไมไม่รู้จักซื้อ ดีแต่เอาเงินไปหยอดตู้เกมส์” ชาติ “ไม่ให้ยืมก็ไม่ต้องมาว่า นี่ มันต้องอย่างนี้” ดาว “แถ...เอาของฉันทิ้งทำไม เดี่ยวจะฟ้องครู ครูขา.....”
4	ชาติขว้างยางลบและไม้บรรทัดของดาวทิ้ง	คุณครู “อะไรๆ...อะไรกัน มานี้ทั้งสองคนเลย”
5	คุณครูเห็นเหตุการณ์ทั้งหมด	
6	ขณะที่นักเรียนปฏิบัติงาน ชาติเดินไปที่โต๊ะ ดาว	ชาติ “ขออิมยางลบหน่อย” ดาว “ได้จ๊ะ แต่เธอต้องใช้เร็วๆนะ เพราะฉันกำลัง ใช้อยู่” ชาติ “ครับ ขอขอบคุณครับ” ดาว “ไม่เป็นไรจ๊ะ”

บทวิคีทัศน์

บทวิคีทัศน์ เรื่อง “คำด้วยถ้อยคำหาบคาย” สำหรับการทดลองครั้งที่ 5

ลำดับที่	ภาพ	คำบรรยาย
1	บทวิคีทัศน์ เรื่อง “คำด้วยถ้อยคำหาบคาย”	ดนตรี
2	ในห้องเรียนขณะที่นักเรียนกำลังทำงาน ชั่วโมง การงานและพื้นฐานอาชีพ โอมกำลังตั้งอก ตั้งใจ ทำสิ่งประดิษฐ์ของตนอยู่ ขณะเดียวกัน คำกับวุฒิลูกจากโต๊ะจะเดินไปหยิบของที่โต๊ะครู	คำ “ฉันจะไปขอทวงคืนให้” วุฒิ “ฉันเอง.....นายอยู่นี่แหละ ฉันไปหยิบเอง”
3	คำและวุฒิแย่งกันวิ่งไปที่โต๊ะครูโดยไม่ได้ดูว่า โอมกำลังนั่งทำงานอยู่ จึงชนโอมและสิ่งของ ของโอม	โอม “โอ๊ย!....ไอ้ เดินปะสาอะไรวะของกูพัง หมดแล้ว” คำกับวุฒิ “ขอโทษ.....เราขอโทษด้วย ...เดี๋ยวเรา ซ่อมให้” โอม “ไอ้ พวกมึงต้องทำใหม่ให้กู.....ดูซิ พวกมึงทำของกูพังหมดแล้ว” คำ “นี่โอม เราขอโทษแล้ว พวกกันดีๆ ได้มัย” วุฒิ “ใช่พวกดีๆ ก็ได้ พวกเราไม่ได้แกล้ง” โอม “เออเนี่ยหะวะดีแล้ว ไม่ใช่ของพวกมึงนี่หว่า” คำ “เดี๋ยวพ่อเตะเสียเลย พวกกันดีๆ ไม่รู้เรื่อง” วุฒิ “เอาเลย”
4	หัวหน้ายืนดู เห็นเหตุการณ์ทั้งหมด เมื่อเห็น ว่าเรื่องราวจะลงเอยไม่ดี จึงรีบเดินเข้าไปหา	หัวหน้า “อะไรกัน คำ วุฒิ ใจเย็นๆ ค่อยๆ พวกกันดีๆ โอมด้วย ขอร้องนะ อย่าเพิ่งพูดอะไรทั้งนั้น”

ลำดับที่	ภาพ	คำบรรยาย
5	คำกับวุฒิแข่งกันวิ่งไปที่โต๊ะครูโดยไม่ได้ดูว่า โอมกำลังนั่งทำงานอยู่ จึงชนโอมและข้าวของ ของโอม	โอม “โอย!” คำกับวุฒิ “ขอโทษ....ขอโทษครับ พวกผมไม่ได้ตั้งใจ เดี่ยวพวกผมช่อมให้ นะครับ” วุฒิ “เดี๋ยวเราช่อมให้ นะครับ เราต้องขอโทษด้วย” โอม “ครับ คงไม่เป็นอะไรมาก ดิฉันก็คงจะดีเหมือนเดิม” คำกับวุฒิ “ครับผมจะทำให้ดีที่สุด และต้องขอโทษจริงๆ ครับ” โอม “ไม่เป็นไรครับ แต่คราวหน้า ระวังด้วยก็แล้วกัน”

กรณีตัวอย่างเรื่อง วาจาไพเราะ สำหรับการทดลองครั้งที่ 6

วันนี้นักเรียนทุกคนตั้งใจฟังมากเพราะว่าครูระวี ครูสอนวิชางานประดิษฐ์บอกกับนักเรียนว่าสิ่งที่คุณครูสอนให้นักเรียนทำนี้ หากนักเรียนคนใดทำได้สวยงาม คุณครูจะคัดเลือกไปแสดงในงานของโรงเรียนและสามารถขายได้หากว่าของใครสวยมีผู้ต้องการซื้อและนักเรียนต้องการขาย คุณครูก็จะขายให้ งานฝีมือที่ครูระวีให้นักเรียนทำคือกรอบรูปที่ทำด้วยวัสดุหรืออุปกรณ์เหลือใช้หรือเศษวัสดุต่างๆที่นักเรียนหามาได้ ครูระวีได้อธิบายวิธีการทำกรอบรูปอย่างละเอียดให้นักเรียนได้เรียนรู้ พร้อมทั้งได้จรรยาละเอียดของขั้นตอนต่างๆในการทำกรอบรูปไว้บนกระดาน และได้โชว์ตัวอย่างของกรอบรูปที่ทำสำเร็จแล้วไว้ให้นักเรียนดูโดยวางไว้ที่หน้ากระดาน จากนั้นครูระวีให้นักเรียนจดขั้นตอนของการทำกรอบรูปลงสมุด แล้วให้นักเรียนลงมือวางแผนการประดิษฐ์กรอบรูป

นิค ซึ่งนั่งอยู่หลังห้องเรียนเมื่อได้จรรยาละเอียดของขั้นตอนต่างๆในการทำกรอบรูปเสร็จเรียบร้อยแล้ว กำลังอยู่ในขั้นตอนการวางแผนการประดิษฐ์ นิคคิดไม่ออกว่าจะทำอย่างไรดี จึงถูกจากโต๊ะเพื่อเดินไปดูตัวอย่างของคุณครูที่หน้าห้องเรียน เนื่องจากนิคสูงจึงทำให้บังกระดานที่เพื่อนๆกำลังจดงานอยู่ ซึ่งนิคไม่รู้ว่าคุณเองกำลังทำให้เพื่อนๆเดือดร้อนเพราะนิคยืนบังกระดานทำให้เพื่อนมองเห็นไม่ถนัด

แอมกำลังจดงานเกือบจะเสร็จแล้ว เผอิญนิคมายืนบังทำให้มองเห็นไม่ถนัดนัก แอมเกิดความโมโห ปกติแอมเป็นคนพูดจาไม่ไพเราะ พูดเสียงดัง ชอบตะโกน และไม่เกรงกลัวใครทั้งนั้น เมื่อนิคยืนบังกระดานทำให้แอมโกรธ จึงตะโกนว่านิคยืนบังกระดานให้หลบไป และต่อว่านิคไม่รู้จักดูคนอื่นซึ่งยังจดงานไม่เสร็จ และพูดด้วยน้ำเสียงดังกระโชกโชกฮาก และต่อว่านิคอีกหลายคำ

นิค เมื่อรู้ว่ายืนบังเพื่อนๆ ก็ยับตัวจะหลบ แต่พอได้ยินแอมพูดจาไม่ไพเราะ และยังต่อว่าด้วยคำพูดไม่ดี ทำให้นิคแกล้งทำเป็นไม่รู้ไม่ชี้ และยึดตัวให้บังมากยิ่งขึ้น

แดง ซึ่งเป็นเพื่อนสนิทของนิค และรู้จักนิสัยของนิคดีว่าเป็นคนที่ไม่ยอมใครง่ายๆ แแดงกลัวว่าเรื่องราวจะถูกถามใหญ่โตจึงรีบพูดกับนิคอย่างไพเราะอ่อนหวานว่า “ นิคจ๋า ช่วยขยับหน่อยซิจ๊ะ เพื่อนๆมองกระดานไม่เห็น ”

นิคทั้งๆที่รู้ว่าตนยืนบังกระดานอยู่เพราะแอมตะโกนว่านิคยืนบังกระดานมาแล้ว แต่เพราะต้องการสอนให้แอมรู้ว่าการพูดด้วยวาจาที่ไม่ไพเราะที่ไม่น่าฟังทำให้ผู้อื่นโกรธ และไม่พอใจนิคจึงแกล้งพูดขึ้นว่า “ อ้อ หรือจ๊ะ ได้ซิจ๊ะ มีอะไรก็บอกกันด้วยคำพูดน่ารักๆอย่างนี้ค่อยน่าฟังหน่อย และขอโทษด้วยนะที่ทำให้มองเห็น ”

แดง “ ไม่เป็นไรจ๊ะ ขอขอบคุณมากนะนิค ”

กรณีตัวอย่างเรื่อง กิริยาน่ารัก สำหรับการทดลองครั้งที่ 7

ชัยเป็นนักเรียนชั้นป. 6/2 คนหนึ่ง มีนิสัยอ่อนโยน อ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ พุดจาสุภาพ ไม่เอาเปรียบเพื่อน ชอบช่วยเหลือทุกคนมีอะไรก็มักแบ่งปันให้เพื่อนๆ กับคุณครูก็ชอบอาสาช่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นคุณครูหรือเพื่อนๆ ต่างก็รักชัยทั้งนั้น

จินต์เป็นนักเรียนห้องเดียวกันกับชัย แต่จินต์มีนิสัยเกรงขามชอบหาเรื่องกลั่นแกล้งเพื่อนๆ ที่จินต์รู้ว่ากลั่นแกล้งได้อยู่เสมอๆ แม้จะมีเพื่อนหลายคนดักเตือนแต่จินต์ก็ไม่ฟัง ดังเช่น วันหนึ่งในระหว่างเปลี่ยนชั่วโมงเรียน ดันเดินเข้าไปในห้องเรียนวิชางานประดิษฐ์ก่อนจินต์มาถึง เมื่อจินต์เดินเข้าห้องเรียนเพื่อจะไปหาที่นั่ง ดันขวางทางอยู่ จึงผลักดันให้ล้มไป ดันขว้างไปตามแรงเล็กน้อย แล้วดันก็หันมาถามจินต์ว่า “จินต์ผลักเราทำไม” จินต์บอกดันว่า “ก็นายขวางทางเดินเรานี่หว่า” ดันก็เกียจมิเรื่องและดันก็ไม่เจ็บอะไรก็เลยเดินไปหาที่นั่งกับเพื่อนๆ จินต์เดินต่อไปเห็นสันติยืนหันหลัง และกำลังก้มลงหยิบของที่ตก จินต์เห็นสันติก็มอยุ่จึงผลักสันติ เป็นเหตุให้สันติล้มลงแต่ไม่รุนแรง แก้วเห็นเหตุการณ์จึงต่อว่า

แก้ว “จินต์เธอชอบผลักเพื่อน ถ้าเกิดล้มลงหัวกระแทกโต๊ะ จะทำยังไง”

จินต์ “เราล้อเล่นแค่นี้จะล้มกระแทกโต๊ะได้ไง”

แก้ว “นั่นแหละมันอาจพลาดได้”

จินต์ “อย่ามายุ่งกับเราเลย ขายแก้ว”

เมื่อถึงเวลาเรียนคุณครูเข้ามาสอน คุณครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มทำงาน โดยให้จัดกลุ่มกันเอง ซึ่งโดยปกติคุณครูจะให้จับฉลาก แต่วันนี้คุณครูต้องการให้อิสระแก่นักเรียนให้จัดกลุ่มกันเอง กลุ่มละ 7 คน และจะมีนักเรียนเหลือ 1 คน ให้เลือกอยู่กลุ่มไหนก็ได้ นักเรียนทุกคนต่างก็เลือกสมาชิกของตนจนได้ครบทุกกลุ่ม แต่มีเพียงจินต์เท่านั้นที่ยังหากกลุ่มไม่ได้ ตอนแรกจินต์เดินไปที่กลุ่มใดกลุ่มนั้นก็จะเป็นบอกให้จินต์ไปอยู่อีกกลุ่มหนึ่ง จนในที่สุดจินต์ก็ยังไม่มียังกลุ่มทำงาน จินต์รู้สึกโกรธที่เพื่อนๆ ไม่ยอมให้เข้ากลุ่มด้วยจึงไปฟ้องคุณครู

คุณครูได้ทราบเรื่องจากจินต์ คุณครูจึงถามจินต์ว่า เพราะอะไรเพื่อนๆ จึงไม่ยอมรับจินต์เข้ากลุ่ม จินต์บอกว่าตนเองก็ไม่ทราบว่าเป็นเพราะอะไร แต่คุณครูรู้ว่าเพราะอะไร คุณครูต้องการให้จินต์ได้เรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเองจากเพื่อน คุณครูจึงเรียกชัยมาพบซึ่งชัยเป็นนักเรียนที่เพื่อนๆ ชอบสามารถทำงานได้กับทุกกลุ่ม เมื่อชัยเข้ามาพบ คุณครูบอกให้ชัยช่วยเหลือจินต์โดยการรับจินต์เข้าร่วมกลุ่มทำงานด้วย ชัยมิได้ขัดข้อง ยินดีรับจินต์เข้ากลุ่มตน คุณครูรู้ว่าชัยเป็นนักเรียนที่เพื่อนๆ ต้องการให้เข้าร่วมกลุ่มด้วยมากที่สุด คุณครูจึงได้ถามชัยต่อหน้าจินต์ว่า

คุณครู “ซัยจะ เพราะเหตุใดเพื่อนๆจึงมักแหย่ตัวเธอเข้าร่วมกลุ่มทำงานด้วยทุกครั้ง
เท่าที่ครูสังเกตนะ ไซม์จะ”

ซัย “ครับ อาจจะเป็นเพราะว่า ผมขอช่วยเหลือเพื่อนๆ ใครขอร้องให้ทำอะไรถ้าช่วย
ได้ผมก็ยินดีช่วยครับ และเพื่อนๆบอกว่าผมพูดกับเพื่อนๆดีไม่พูดคำหยาบ และไม่
แกล้งเพื่อนด้วยนะครับ”

คุณครู “สรุปว่า ซัยขอช่วยเหลือเพื่อน ซัยมีน้ำใจ ไม่แกล้งเพื่อน ชอบช่วยงานเพื่อนๆ
เท่าที่จะทำได้ ถูกต้องไซม์จะซัย”

ซัย “ครับ”

คุณครูหันมาพูดกับจินต์ว่า

คุณครู “จินต์ เธอคงได้ยินแล้วว่าทำอะไรเพื่อนๆก็จะเลือกเราเข้ากลุ่มด้วย ครูคิดว่า
หากจินต์ลองทำอย่างซัยบ้าง เพื่อนๆอาจจะรักจินต์ยอมรับจินต์มากขึ้น จินต์คิด
ว่าพอจะทำได้มั๊ยคะ”

จินต์ “ครับ ผมจะลองดู”

คุณครู “ดีมากจ๊ะ และครูอยากให้ซัยช่วยดูแลแนะนำจินต์ด้วย จินต์ว่าไซม์จะอย่างน้อย
จินต์จะได้มีที่ปรึกษา”

จินต์ “ครับ”

เมื่อจินต์ได้ทำงานกลุ่มเดียวกับซัย และซัยคอยช่วยดูแลแนะนำและช่วยเหลือจินต์ทุกๆเรื่อง

จินต์ซึ่งแรกๆไม่เคยชิน แต่จินต์พยายามปฏิบัติตามเมื่อซัยแนะนำ จากนั้นไม่นานเพื่อนๆก็รับจินต์
เข้าร่วมกลุ่มด้วย

หนังสือสัญญา

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....ขอสัญญาว่าจะไม่
ปฏิบัติตนโดยทำให้ผู้อื่น อับอาย เสียหาย ไม่พอใจ หรือไม่สบายใจ โดยไม่กระทำความผิดกรรม
ชั่วร้าย ดังนี้.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ให้สัญญา

ลงชื่อ.....พยาน

ภาคผนวก ค
คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน
ก่อนและหลังการทดลอง

ตาราง 10 แสดงคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนแต่ละกลุ่มก่อนและหลังการทดลอง

คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว											
กลุ่มทดลองที่ 1			กลุ่มทดลองที่ 2			กลุ่มทดลองที่ 3			กลุ่มทดลองที่ 4		
คนที่	ก่อน	หลัง	คนที่	ก่อน	หลัง	คนที่	ก่อน	หลัง	คนที่	ก่อน	หลัง
ทดลอง	ทดลอง	ทดลอง	ทดลอง	ทดลอง	ทดลอง	ทดลอง	ทดลอง	ทดลอง	ทดลอง	ทดลอง	ทดลอง
1	27.5000	7.7500	1	29.0000	12.8750	1	29.0000	14.8750	1	28.3750	10.1250
2	27.3750	10.1250	2	28.8750	9.6250	2	28.7500	17.7500	2	28.5000	18.6250
3	26.6250	15.1250	3	29.0000	13.6250	3	28.2500	18.1250	3	28.2500	15.7500
4	24.5000	18.7500	4	28.8750	15.6250	4	28.8750	17.7500	4	26.8750	13.5000
5	25.1250	18.7500	5	28.1250	15.2500	5	29.3750	18.8750	5	28.8750	19.0000
6	24.6250	18.3750	6	28.7500	18.7500	6	28.6250	15.7500	6	26.8750	18.8750
7	26.0000	19.7500	7	29.5000	18.6250	7	27.8750	17.5000	7	29.1250	19.3750
รวม	181.7500	108.6250	รวม	202.1250	104.3750	รวม	200.7500	120.6250	รวม	196.8750	115.2500
$\bar{X}$	25.9642	15.5178	$\bar{X}$	28.8750	14.9107	$\bar{X}$	28.6785	17.2321	$\bar{X}$	28.1250	16.4642

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นางสาวพัฒนสวรรค์ เชื้อแก้ว
วัน เดือน ปี เกิด	1 เมษายน 2500
สถานที่เกิด	จังหวัดสงขลา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	721 สุขุมวิท 93 แขวงบางจาก เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนประถมนนทรี 66/1 ถนนเชื้อเพลิง ซ่องนนทรี ยานนาวา กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พุทธศักราช 2515	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนลำปางกัลยาณี
พุทธศักราช 2517	มัธยมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนลำปางกัลยาณี
พุทธศักราช 2521	ศิลปศาสตรบัณฑิต(ศส.บ) ศึกษาศาสตร์ วิชาเอกจิตวิทยาและการแนะแนว จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
พุทธศักราช 2542	การศึกษามหาบัณฑิต(กศ.ม) วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนประถมนนทรี กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
พัฒนัศวรรัตน์ เชื้อแก้ว

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว
ตุลาคม 2542

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมนันทรี กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ขึ้นไป จำนวน 28 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย จากประชากรที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลย แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลองที่ 1, 2, 3, และ 4 กลุ่มละ 7 คน กลุ่มทดลองที่ 1 เป็นกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และกลุ่มทดลองที่ 3 เป็นกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ทั้งสองกลุ่มได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ส่วนกลุ่มทดลองที่ 2 เป็นกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และกลุ่มทดลองที่ 4 เป็นกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ทั้งสองกลุ่มได้รับการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว และแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู แบบแผนของการทดลองของการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบแฟคตอเรียลแบบ 2x2 (2x2 Factorial Design) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two – way Analysis of Variance)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง อย่างไม่แตกต่างกัน
2. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย เมื่อได้รับการให้คำปรึกษาดมทฤษฎีพฤติกรรมนิยมแล้ว มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง อย่างไม่แตกต่างกัน
3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการให้คำปรึกษาดมทฤษฎีพฤติกรรมนิยมกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนไม่แตกต่างกัน

A COMPARISON OF THE EFFECTS OF BEHAVIORAL GROUP AND INDIVIDUAL
COUNSELING ON THE REDUCTION OF AGGRESSIVE BEHAVIORS OF
PRATHOM SUKSA VI STUDENTS OF PRATHOMNONSEE SCHOOL
IN BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
PATSWON CHAUKAEW

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University

October 1999

The purpose of this experimental research was to compare the effects of Behavioral group and individual counseling on the reduction of aggressive behaviors of Prathom Suksa VI Students of Prathomnonsee School in Bangkok in the academic year 1998. The subjects were 28 students of Prathom Suksa VI whose classroom aggressive behaviors were at the 25th percentile and over. Then they were randomly selected from the students who were treated by the autocratic and laissez-faire child-rearing methods. The subjects were randomly assigned into four experimental groups; each group consisted of seven students. The students treated by the autocratic child-rearing method were in the experimental group I and those treated by the laissez-faire method were in the experimental group III. These two groups were exposed to the group counseling based on Behavior Theory. The other students treated by the autocratic child-rearing method in the experimental group II and those treated by the laissez-faire method in the experimental group IV were both exposed to the individual counseling based on Behavior Theory. The instruments were the Behavioral group counseling program, the Behavioral individual counseling program, the aggressive behavior observational records and the child-rearing questionnaire. The research design used in this study was the 2x2 factorial design. The data were analyzed by the Two-way Analysis of Variance.

The results were as follows :

1. The aggressive behaviors of the students in the experimental group I, II, III, and IV significantly decreased, but there was no significant difference in the reduction of the aggressive behaviors of the students between the Behavioral group and the individual counseling.
2. There was no significant difference in the reduction of the aggressive behaviors of the students between the autocratic and laissez-faire methods.
3. The interaction of the Behavioral counseling and the child-rearing methods had no significant effect on the aggressive behaviors of the students.